T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DOĞU TÜRKÇESİ İLE YAZILMIŞ BİR KİTĀB- I TA‘BĪR-NĀME: DİL İNCELEMESİ – METİN – TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARIM - DİZİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özge ÖZDAMAR

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Eski Türk Dili Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Serap ALPER

HAZİRAN 2019

Özge ÖZDANAR tarafından hazırlanan Doğu Türkçesi ile Yayınlık bir kitabı Ta'bir-nâme: Dil İncelemesi - Metin - Türkiye Türkçesine Aktarım - Dizin adlı bu tezin yüksek lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Dr. Serap ALPER
Tez Danışmanı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Eski Türk Dili Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Dr. Serap ALPER

Üye : Prof. Dr. Tanju SEYHAN

Üye : Prof. Dr. Hatice TÜREN

Üye : _____

Üye : _____

Bu tez, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kurallarına uygundur.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel etik kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Ücret karşılığı başka kişilere yazdırmadığımı (dikte etme dışında), uygulamalarımı yaptırmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

Özge ÖZDAMAR

DOĞU TÜRKÇESİ İLE YAZILMIŞ BİR KİTĀB- I TAʿBĪR-NĀME: DİL İNCELEMESİ – METİN – TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARIM - DİZİN

ÖZET

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığımız bu çalışma, Doğu Türkçesi ile yazılmış Berlin Staatsbibliotek'te 1725 numarada kayıtlı Kitāb-ı Tāʿbir-nāme adlı eserin dil bilgisi özelliklerini, transkripsiyonlu metnini, Türkiye Türkçesine aktarımını ve dizin çalışmasını içermektedir.

Eser 1320/1902 yılına aittir. Yazarı Muhammed ibn Şerif olarak metinde zikredilmiştir. Yazarı hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Arap harfli metin toplam 69 varaktır. Nesir türünde yazılmış olmakla birlikte eserin sonunda biri Farsça biri Türkçe iki beyit bulunmaktadır. Eserde rüyada görülen çeşitli nesnelerin, canlıların, durumların tabiri anlatılmaktadır. Eseri, ait olduğu saha bakımından çeşitli dil özellikleri ve kelime hazinesine bakarak Doğu Türkçesinin bugün devamı niteliğinde olan Yeni Uygur Türkçesine dahil edebiliriz.

Çalışmamızın "Giriş" bölümünde rüyanın ve rüya yorumunun Batı ve Doğu kaynaklarında nasıl algılandığı üzerinde kısaca durulmuş, ardından Türkiye'deki Batı Türkçesi ile yazılmış ve üzerine çalışma yapılmış tabirnamelere değinilmiştir. Akabinde Türkiye'deki Doğu Türkçesi ile yazılmış tabirname çalışmaları hakkında bilgi verilmiştir. Sonrasında çalışmaya konu olan eserin adı, içeriği, ait olduğu saha hakkında bilgi verilmiştir.

"Dil Özellikleri" bölümünde öncelikle eserin yazım özelliklerinden bahsedilmiş, ardından eser ses bilgisi, biçim bilgisi ve söz dizimi açısından değerlendirilmiştir. "Metin" bölümünde Arap harfli metnin transkripsiyonu verilmiş, ardından "Türkiye Türkçesine Aktarım" bölümünde de metin günümüz Türkçesine aktarılmıştır. "Dizin" bölümünde metinde kullanılan sözcükler anlamlarıyla birlikte alfabetik olarak sıralanmıştır. "Sonuç" kısmında eserle ilgili özelliklerden hareketle genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Rüya kavramı Batılı araştırmacılar tarafından bilimsel bir mesele olarak değerlendirilmektedir. Ancak İslami kaynaklarda daha çok din merkezli olarak yorumlanmıştır. Bu durumun sebepleri araştırmaya değerdir. Doğu Türkçesi ile kaleme alınan tabirname kitapları ile ilgili olarak yeterli çalışmanın bulunmaması göz önüne alındığında eserin konu bakımından bundan sonra yapılacak olan çalışmalara katkı sağlayacağı kanaatindeyiz. Aynı zamanda içerdiği kelime kadrosu bakımından da Doğu Türkçesinin mirasçılarından olan Yeni Uygur Türkçesi alanındaki çalışmalara da katkısı olacağı düşüncesindeyiz.

Anahtar Sözcükler: Çağatayca, Doğu Türkçesi, tabirname, Kitāb-ı Tāʿbīr-nāme, Muhammed ibn Şerif.

A KİTĀB-I TAʿBİR-NĀME, WRITTEN IN EASTERN TURKIC: LANGUAGE FEATURES, TEXT, MODERN TURKİSH TRANSLATİON, INDEX

ABSTRACT

This study we prepared as a master's thesis, tabirnames that have been studied Kitāb-ı Taʿbir-nāme, registered in Eastern Turkish, as 1725, in Berlin Staatsbibliothek were studied in terms of grammatical features, transcribed text, the translation of Modern Turkish and the Turkish index.

The work belongs to 1320/1902. The author is mentioned in the text as Muhammad ibn Sharif. No information about the author has been reached. The text in Arabic is 69 leaves. Although the prose is written in the genre, there is one Persian and two Turkish couplets. The work describes the various objects, living things, situations mentioned in the dream. We can include the work in the New Uighur Turkish which is the continuation of Eastern Turkish by looking at various language features and vocabulary.

In the “Introduction” of our study, it is focused on dream and how the interpretation of dream is perceived in West and East sources, then it is mentioned that the tabirnames which were studied in the Western Turkish in Turkey. Furthermore, information about the activities of the Eastern Turkish is given. Afterwards, information about the name, content and the area of the work that is the subject of the study are given.

In the “Language Features” section, the spelling characteristics of the work were mentioned and then the work was evaluated in terms of phonology, morphology and syntax. In the "Text" section, the text transcription of Arabic letters was given, then in the "Modern Turkish Translation" section, the text was translated to the Modern Turkish. In the “Index”, the words used in the text are listed alphabetically together with their meanings. In the “Conclusion”, a general evaluation was made based on the characteristics related to the work.

Considering that there are not enough studies about the books written in Eastern Turkish, we believe that the work will contribute to the works that will be done after that. Also, we believe that it will contribute to the studies in terms of words, in the field of New Uighur Turkish which is one of the heirs of Eastern Turkish.

Key words: Chagatai Turkic, Eastern Turkish, tabirname, Kitāb-ı Taʿbīr-nāme, Muhammed ibn Şerif.

ÖN SÖZ

Türkiye'de bugüne kadar tabirnamelerle ilgili olarak genellikle Batı Türkçesi ile kaleme alınan çalışmalar gözlemlenmiştir. Doğu Türkçesi ile yazılmış tabirname çalışması çok azdır. Bu sebeple çalışma konumuz olarak Doğu Türkçesi ile yazılmış bir tabirname metni seçtik.

Çalışma konumuz olan 1902 yılında yazılmış *Kitāb-ı Taʿbīr-nāme,* içerdiği dil özellikleri ve kelime hazinesi bakımından Yeni Uygur Türkçesi sahasına ait bir metindir.

Yüksek lisans tez çalışmamızdaki amacımız Doğu Türklük sahasına ait az sayıdaki tabirname çalışmasına katkı sağlamak, metnin klasik ve klasik sonrası Doğu Türkçesi metinleriyle olan benzerliklerini ele almak ve metni yazıldığı yıl itibariyle Yeni Uygur Türkçesi ağız özellikleri açısından incelemektir.

Burada öncelikle çalışmamızın başından sonuna kadar zamanını, ilgisini ve bilgisini benden esirgemeyen danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Serap ALPER'e teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca yüksek lisans eğitimim boyunca üzerimde emeği geçen Prof. Dr. Tanju SEYHAN ve Doç. Dr. Fatih BAKIRCI' ya da şükranlarımı sunuyorum. Yine üzerimde çokça emeği olan değerli hocam C. Eralp ALIŞIK'ı sonsuz saygı ve rahmetle anıyorum. Son olarak hiçbir zaman desteğini ve sabrını benden esirgemeyen aileme ve sevgili eşim Ayhan ÖZDAMAR'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Özge ÖZDAMAR

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET……...…..I

ABSTRACT……....III

ÖN SÖZ……...…….……....V

KISALTMALAR VE SEMBOLLER LİSTESİ……..….XIII

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ……..…XIX

1.GİRİŞ……..…1

1.1. Batı Türkçesi ile Yazılmış Tabirnameler……...…….4

1.2. Doğu Türkçesi ile Yazılmış Tabirnameler…… ……7

1.3. Çalışmanın Konusu Olan Eser...……..……10

1.3.1. Eserin Adı ve Muhtevası……....10

1.3.2. Eserin Yazarı……..11

1.3.3. Eserin Dili ve Ait Olduğu Saha……..11

1.4. Metnin Söz Varlığı ……..14

2. DİL ÖZELLİKLERİ……...…15

2.1. Yazım..……...……...…15

2.2. Ses Bilgisi…….18

2.2.1. e<ė Meselesi……...…18

2.2.2. Ses Değişmeleri ve Ses Olaylar…….19

2.2.2.1. Ünlü Değişimleri……..…....19

2.2.2.1.1. Yuvarlaklaşma……..…….....19

2.2.2.1.2. Düzleşme……..…….....19

2.2.2.1.3. Öndamaksıllaşma……..…….....19

2.2.2.1.4. Genişleme……..…..…...19

2.2.2.2. Ünlü Düşmesi…….…..…....20

2.2.2.3. Ünsüz Değişmeleri……..…....20

2.2.2.4. Ünsüz Düşmesi…….....…...21

2.2.2.5. Ünsüz İkizleşmesi…….....…….22

2.2.2.6. Ünsüz Türemesi…….....22

2.2.2.7. y Protezi……..…22

2.2.2.8. Yer Değiştirme (Göçüşme)…….....22

2.2.2.9. Ses Uyumları……...…23

2.2.2.9.1. Kalınlık- İncelik Uyumu……..…….....23

2.2.2.9.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu……..……..……..…23

2.2.2.9.3. Ünsüz Uyumu……..…….....23

2.2.2.10. Şedde Kullanımı…...……..……..….24

2.3. Biçim Bilgisi……..……...…...…...24

2.3.1. Yapım Ekleri…….…….....24

2.3.2. İsim Çekim Ekleri……..……..….25

2.3.2.1. Çokluk Eki……..…….....25

2.3.2.2. İyelik Ekleri……...25

2.3.2.3. Durum Ekleri……...….26

2.3.3. Zamir N'si……...…26

2.3.4. Bildirme Ekleri…….27

2.3.5. Fiil Çekimi…….……..27

2.3.6. Fiilimsiler…….……..…..28

2.4. Söz Dizimi……..28
2.4.1. Yapısına Göre Cümleler…….28
2.4.1.1. Basit Cümle……..……..……..…….28
2.4.1.2. Sıralı Cümle…….……..29
2.4.1.3. Birleşik Cümle……..…….29
2.4.1.3.1. Şartlı Birleşik Cümle……..……29
2.4.1.3.2. ki/kim'li Birleşik Cümle…….……30
2.4.1.3.3. Girişik Birleşik Cümle……..……..…….30
2.4.1.4. Bağlı Cümle…..…….30
2.4.2. Yüklemine Göre Cümleler…….....31
2.4.2.1. İsim Cümlesi…….……....31
2.4.2.2. Fiil Cümlesi……..…….31
2.4.3. Yüklemin Yerine Göre Cümleler…….……...……31
2.4.3.1. Kurallı Cümleler…….……..…….31
2.4.4. Anlamına Göre Cümleler……...…….31
2.4.4.1. Olumlu Cümleler…..…….……..…31
2.4.4.2. Olumsuz Cümleler…….……...32
2.4.4.3. Soru Cümleleri……..…….……..…32
3. METİN……....33
4. TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARIM…….67
5. DİZİN……..……97
6. SONUÇ……209
7. KAYNAKLAR……213
8. ÖZ GEÇMİŞ……221
9. TIPKIBASIM……....223

KISALTMALAR VE SEMBOLLER LİSTESİ

Kısaltmalar

a Yazmada varağın ön yüzü

a.s. aleyhi's-selâm

Abuş. Abuşka Lugati

Ar. Arapça

AÜ Ankara Üniversitesi

b Yazmada varağın arka yüzü

b. bin

C. Cilt

Çev. Çeviren

Ç. Çince

DLT Divânu Lugati't- Türk

DTCF Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi

EDPT An Etymological Dictionary of Pre-thirteenth-Century Turkish

Erm. Ermenice

ET Eski Türkçe

Far. Farsça

Fr. Fransızca

haz. Hazırlayan

Hz. Hazret

İÜ İstanbul Üniversitesi

Moğ. Moğolca

MTS Moğolca-Türkçe Sözlük

ö.a Özel ad

öl. Ölümü

s. Sayfa

S. Sayı

T. Türkçe

vol. Volume/cilt

vs. vesaire

yy. Yüzyıl

YUyg. Yeni Uygur Türkçesi

Semboller

→ bakınız

( ) Yazmadaki satır numaralarını belirtir.

< > Yazmada onarılan ya da eklenilen kısımları gösterir.

\+ İsim kök ve gövdelerini belirtir.

\- Fiil kök ve gövdelerini belirtir.

< Bu biçimden gelir, köken bildirir.

> Bu biçime gider.

[…] Okunamayan yerleri gösterir.

? Anlamı bulunamayan kelimeleri belirtir.

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

ا	a, ā, e	ص	ṣ
آ	ā	ض	ż
ایر یـ	ė	ط	ṭ
ای	ı, i	ظ	ẓ
او	o, ö, u, ü	ع	ʿ
ب	b,p	غ	ġ
ت	t	ف	f
ث	ş	ق	ḳ
ج	c, ç	ك	k, g
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	ẕ	نك	n̂g
ر	r	ه	h, a, e
ز	z	و	o, ō, ö, u, ü, v
ش	ş	ء	ʾ
		خوا	ḫ̆ ā-

1. GİRİŞ

Bir dilin dönem araştırmaları için en verimli kaynakları şüphesiz halka hitap etmek için yazılan eserleridir. Bu eserler günlük hayattan izler taşıdığı, halkın anlayabileceği bir dille yazıldığı için Türk dili, edebiyatı ve kültürü açısından oldukça değerli kaynaklardır. Bu kaynaklardan biri de çalışmamızın konusu olan rüya tabiri kitaplarıdır.

Rüya, tüm insanların karşılaştığı bir olgudur. Çoğunlukla insanların kendileriyle veya tanıdıklarıyla ilgili çeşitli görüntüler içerdiği için merak uyandıran, nasıl ve neden görüldüğü bilinmediği için de insanlar tarafından araştırılan bir konudur. Dolayısıyla geçmişten günümüze insanların dikkatini çekmiştir. Başta hükümdarlar olmak üzere zamanla tüm insanlar gördükleri görüntülerin ne anlama geldiğini anlamak için arayış içerisine girmişlerdir. Hükümdarlar, gördükleri rüyaların kendi hâkimiyet dönemlerinde ne gibi olaylara işaret edebileceğini öğrenmeye çalışmışlardır. Halk da bu noktada gördüklerinin anlamını daha basit de olsa anlamaya çalışmıştır. Böylece önceden tedbir alma ya da müjdeleme aracı olarak dünya ve ahiret için önemli olan tabir ilmi doğmuştur. Rüya olgusu evrensel olsa da rüyanın yorumlanışı dinî, ahlakî ve kültürel geleneklere bağlı olarak çeşitlilik gösterir.

Rüyaları yorumlamak, çok erken dönemlerde özel bir sanat hatta bir meslek haline gelmiştir. Rüya ile ilgili ilk metinler milattan önce 5000'li yıllara kadar gitmektedir. Bugün elimizdeki en eski kaynak British Museum'da bulunan ve milattan önce 2000 yıllarına ait olduğu düşünülen bir Mısır papirüsüdür. Bu konudaki değerli eserlerden biri de Artemidoros Daldianus'un Oneirokriticon adlı eseridir (Çelebi 2008: 306). Bu eser, birçok araştırmacının görüşüne göre İslam dünyasını etkilemiştir.

Rüya tabiri denilince akla gelen ilk isim, İbn Sirin (öl. 728)'dir. Ona mal edilen sayısız tabir vardır. Onun Abbasi halifesi Memun zamanındaki başarılarıyla ilgili hikâyeler, her ne kadar ölümünden bir yüzyıl sonra halifelik yapmış olsa da Abbasi halifesi Memun'un Yunan felsefesine ilgi duyması ve döneminde Artemidoros'un Oneirokriticon'unu Yunancadan Arapçaya çevirtmiş olmasıyla ilgili olmalıdır. Bu eserin çevrilmesi İslam'da rüya tabirciliğini etkilemiş, kaynaklardan öğrendiğimiz kadarıyla bundan sonra günümüze ulaşmamış birçok tabirname yazılmıştır.

Antik Yunan'ın felsefe geleneği rüyanın bireysel deneyimi ve toplumsal yankıları hususunda rasyonel açıklamalara ulaşırken İslam dünyasında, özellikle Kuran'daki surelerde ve Peygamber'in hadislerinde rüyaya atfedilen konum neticesinde rüyalar daha yüksek bir gerçeklikten bakış olarak nitelendirilmiştir.

Amerikalı İslâm medeniyeti tarihçisi Marshall Hodgson (1922–1968)'a göre, modern öncesi Müslümanlar rüyanın, rüya sahibinin bastırılmış fobileri, istekleri ve cinsel dürtülerinin yanı sıra, psikanaliz teorisinde Sigmund Freud'un iddia ettiği gibi diğer bazı nevroz türlerinin basit ifadeleri olduğunu düşünmemişlerdir (Shafton 1995: 51-52). İbn Arabi gibi Orta Çağ Müslümanları ve modern Müslümanlar, rüyaları hem bu dünyanın hem de diğer dünyanın gizemlerine açılan pencereler olarak kabul etmişlerdir. Bu bakımdan, rüyalar bir kehaneti veya onun bir parçasını oluşturmaktadır (Bland 1856: 119).

On üçüncü yüzyılın başlarında büyük Arap mistik İbn Arabi (1165-1240) "Tanrı'nın canlı dünyaya rüyayı yerleştirmesinin tek sebebi, bunu herkesin yapabilmesiydi." (Chittick 1989: 119) diyerek rüya gören bireyin somut ve soyut varlıkları bedenden ayrılarak açık ve net görme yeteneğine sahip olduğunu savunur. Burası, hayal gücü dünyasıdır. Hayallerin bilişsel bir araç olarak önemini vurgulamaya çalışan İbn Arabi, sık sık Peygamber'in "İnsanlar uykudadır, ölünce uyanır" sözünü vurgular (Chittick 1989: 396). Onun yorumunda, bu deyişin anlamı, "(İnsanlar) asla uyuyan olmaktan vazgeçmeyecek, dolayısıyla asla hayalperest olmaktan vazgeçmeyecekler." şeklindedir. Başka bir deyişle, rüyalar vazgeçilmez bir biliş aracıdır.

İslam dünyasında rüyaların dinî ve felsefî bakış açısıyla iki şekilde yorumlandığı görülmektedir. Bazıları, kökenlerini Peygamber'in önderliği altındaki ilk Müslüman topluluğunun inanç ve uygulamalarına dayandırarak kendilerini İslamî kutsal metinlere atıfta bulunarak meşrulaştırma eğilimindedir. Diğerleri, geleneksel İslamî inançları İslamî olmayan kaynaklardan (Yunan, Yahudi, Hristiyan, Zerdüşt ve Hindu) türetilen hayal dünyası ile yaratıcılığı bir şekilde birleştiren daha kozmopolit bir yapıdadır.

Rüya tabiri konusunda çalışma yapan N. Bland, çalışmasında İslamî dönem rüya tabiri eserlerini ve tabir yazarlarını listelemiştir. Listelediği tabir kitaplarından bazıları şunlardır: Kitabu'l-Usul li Danyali'l Hakim, Kitabu'l Cevami' li Muhammed bin Sirin, Kitabu'l Taksim li Ca' feri'l Sadık, Kitabu'l Destur li İbrahimi'l Kirmani,

Kitabu'l İrşad li Cabiri'l Magribi, Kitabu'l Tabir li İsmaili'l Aşʿas, Kanzu'l Rüya el Memunî, Kitabu Beyanu'l Tabir li Abdus, Kitabu Cümletü'l Delail, Kitabu Münadü'l Tabir, Kitabu Kafiü'l Rüya, Kitabu Mufarrihü'l Rüya, Kitabu'l Tabir li Batlamyus, Tuhfetü'l Muluk (Bland 1856: 153-154).

Dini temellere dayalı olarak rüya türleri, rüyanın hangi durumlarda anlatılması ya da anlatılmaması gerektiği, hangi durumlarda yorumlanması veya yorumlanmaması gerektiği, yorumlayacak kişinin özelliklerinin ne olacağı, rüyayı gören kişinin gördüğü rüyayı hangi durumlarda gördüğü gibi hususlar belirlenmiştir. Aynı zamanda güvenilir alimlerin de bu konuyla ilgili eserler vermesi konuyu insanlar açısından daha önemli kılmıştır.

Türk edebiyatı açısından değerlendirdiğimizde gerek İslamiyet öncesi Türk edebiyatı eserlerinde gerek İslamî dönem eserlerinde "rüya" hep kendisine bir yer bulmuştur.

Türk edebiyatında destanlarda, Kutadgu Bilig'de, Dede Korkut Kitabı'nda rüya olgusuna ve rüyayı yormaya rastlanmaktadır (Tören 1997:416-417). Aynı şekilde rüya, Eski Türk Edebiyatı dediğimiz dönem eserlerinde yazarların veya şairlerin eserlerini meydana getirmeden önce büyük bir eser vücuda getirmesinin gerekliliğinin bildirildiği bir araç olarak da gösterilmiştir (Gündüz 2009:190). Halk edebiyatında önemli yer tutan âşıklar için de rüya önemli bir kavramdır. Âşıklar, âşıklık vasfını rüyalarında belli kişileri (Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hızır a.s., gibi) görerek veya bade içerek kazanırlar (Gündüz 2009:197-200). Tarihî eserlerde de hanın veya padişahın rüyaları bir nevi müjdeleme ve dinî bir vazife görevi olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin; Emir Timur'un rüyası üzerine Hoca Ahmet Yesevî'nin türbesini yaptırması, Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey'in rüyası, Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'un fethi sırasında kendisini güreşen bir pehlivan olarak rüyasında görmesi ve güreş mücadelesini kazanması bu açıdan bakıldığında önem arz etmektedir.

Tüm bu açılardan rüya, Türk edebiyatı için kaynak oluşturmuştur. Daha öncesinde konuyla ilgili yazılan tezlerde, ansiklopedi maddelerinde rüya kavramı, kelime anlamı, tabir kelimesinin anlamı vs. ayrıntısıyla işlendiği için tekrara gidilmeyecektir. Bu konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için İlyas Çelebi'nin TDV İslam Ansiklopedisi'ndeki "rüya" maddesine ve Vildan S. Coşkun-Orhan Şaik Gökyay'ın yine TDV İslam Ansiklopedisi'ndeki "tâbirnâme" maddesine bakılabilir.

Bu bölümde üzerinde durulacak nokta, Türk dilinin Batı Türkçesi denilen döneminde karşımıza çıkan bazı tabirnamelerin kısaca içerikleri, bu tabirnamelerle ilgili yapılan çalışmalar; esas olarak da Doğu Türkçesi dediğimiz dönemden günümüze kalan ve üzerine çalışma yapılmış olan tabirnameler olacaktır.

1.2 BATI TÜRKÇESİ İLE YAZILMIŞ TABİRNAMELER

"Önceleri konuşma dili olan Oğuz ağzı Anadolu'ya geçiş ve buradaki siyasi hakimiyet neticesinde yazı dili olma yoluna girmiştir. Çeşitli siyasi ve kültürel sebeplerle Anadolu'ya gelen Oğuz Türklerinin bir yazı dili oluşturma serüveni 13. yüzyılda kendisini göstermiştir." (Ercilasun 2013: 429) "Batı Türkçesi olarak adlandırılan, 13. yüzyıldan günümüze kadar gelen bu yazı dili Anadolu'da, Balkanlar'da, adalarda, Irak ve Suriye'de, Güney ve Kuzey Azerbaycan'da kendisini göstermektedir." (Özkan 2013:39) Batı Türkçesinin ilk döneminin adı olan Eski Anadolu Türkçesi dönemi 13. yüzyılda başlayıp 16. yüzyılın başlarına kadar yazı dili olarak kullanılır.

Yazı dilinin ilk örnekleri tercümeler yoluyla verilmeye başlanmış, zamanla telif eserler de vücuda getirilmiştir. Bu sahaya ait tabirname eserleri de gerek Arapça veya Farsçadan tercüme gerekse telif eserler olmuştur.

16. yüzyılda Eski Anadolu Türkçesi yerini Osmanlı Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesine bırakmıştır. Bugün Türkiye Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Gagavuz Türkçesi Batı Türkçesinin kollarıdır.

Üzerinde tez çalışması yapılmış olan Batı Türkçesiyle kaleme alınmış tabirnameler şunlardır:

Düş-nâme

Eser, Konya Karatay Yusuf Ağa Kütüphanesi 8130 numarada kayıtlıdır. 54 varaktan oluşup her sayfada 17 satır vardır. Yazı türü nesihtir. Eserin yazarı ve müstensihi belli değildir. Eser üzerine çalışan Abdullah Özbek eserin 15. veya 16. yüzyıla ait olduğunu düşünmektedir (Özbek 2015: 28).

Eser üzerine Abdullah Özbek yüksek lisans tez çalışması yapmıştır.

Müşkil-güşā

Eserin yazarı belli değildir. Tamamı 308 varak olan eser, 18 bab ve bir hatime bölümü içerecek şekilde düzenlenmiştir. Eser üzerine çalışan Hatice Eminoğlu eserin M.1486 yılında yazıldığını düşünmektedir. Eserin başka nüshası yoktur. Eser, Süleymaniye Kütüphanesi, Antalya Tekelioğlu Bölümü'nde 508 demirbaş numarası ile kayıtlıdır. Harekeli nesih yazıyla her sayfa 15 satır olacak şekilde yazılmış, 235x160; 170x110 mm ölçülerindedir. (Eminoğlu 2003: 9-13).

Eser, Hatice Eminoğlu tarafından doktora tezi olarak çalışılmıştır.

Tabir-nâme

Eser, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesinde 6448 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Tamamı 58 varak olup her sayfada 13 satır vardır. Harekeli nesihle yazılmıştır. Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olup eser üzerine çalışan Serap Gündüz Tıraşcı eserin istinsah olduğunu düşünmektedir (Gündüz Tıraşcı 2011: 11-13).

Eser, Serap Gündüz Tıraşcı tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

Tabīr-nāme – Muhammed ibni Hasan ibni Aliyyi'l-Hüseyn

Yazılış ve istinsah tarihi belli değildir. Eserin bilinen iki nüshası vardır.

Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar böümünde 4271 numarada kayıtlı nüsha 155 varak olup harekeli bir nesihle yazılmıştır. Her sayfada 15 satır bulunmaktadır. Ayetler, hadisler ve yorumu yapılacak maddeler kırmızı mürekkeple yazılmış, 153x105; 113x58 mm ölçülerindedir. Eserin müstensihi Hasan ibni Mustafa'dır (Balaban 2011: 34). Bu nüsha Adem Balaban tarafından doktora tezi olarak çalışılmıştır.

Süleymaniye Kütüphanesi Mihrişah Sultan bölümünde 177 numarada kayıtlı olan bu nüsha 98 varaktır. Harekeli nesihle yazılmıştır. Her sayfada 21 satır bulunmaktadır. Ayetler, hadisler ve yorumu yapılacak maddeler kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Eserin müstensihi ve istinsah yeri belli değildir (Sönmez 2009: 2). Bu nüshayı Sümeyra Açık Sönmez yüksek lisans tezi olarak çalışmıştır.

Taʿbîr-nâme / Taʿbīr-nāme-i Türkī – Ahmed-i Dâî

Eserin aslı Arapça olup önce Farsçaya sonra da Ahmed-i Dâî tarafından dilimize tercüme edilmiştir. Eserin asıl müellifi Ebu Bekir b. Adullah el-Vâsıtî adlı bir Arap'tır. Eserin iki nüshası vardır (Demir 2004: 1).

Taksim Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet no. 26'da kayıtlı olan nüshanın başı ve sonu eksiktir. 251 varak olup her sayfada 13 satır bulunmaktadır. 295x200, 215x140 mm ölçülerindedir.

Eserin diğer nüshası Süleymaniye Kütüphanesi, Hekim Ali Paşa no.588' de kayıtlıdır.

Eserle ilgili üç adet tez bulunmaktadır. Sadi Yılmaz eserin 1a-100a varaklarını, Erkan Demir eserin 100b-208b varaklarını yüksek lisans tezi olarak çalışmıştır (Demir 2004:6).

Eseri 2011'de Fatih Kırmalı yüksek lisans tezi olarak tekrar çalışmıştır.

Tābirname (Hazā Kitab-ı Tabirnāme Kavl-i Cāʿfer-i Ṣādiḳ)

Eser, MK 06 Mil Yz A 2668/1 numarada kayıtlıdır. 98 varak olup 90 babdan oluşmaktadır. Her varakta 11 satır bulunmaktadır. Eserin yazarı ve müstensihi belli değildir. Yazı türü nesihtir. Ölçü: 200x135; 153x103 mm. (Öz 2016:2)

Eser üzerine çalışma yapan Sibel Öz eserin 17. yüzyıla ait olduğu görüşündedir (Öz 2016:19).

Eserle ilgili yüksek lisans tez çalışmasını Sibel Öz yapmıştır.

Taʿbīr-nāme-i Muhyiddin ʻArabī Ḳuddise Sirruhu'l-Teʿālā

Eser, İbnnü'l Arabî'nin İbn-i Sîrîn'den ve diğer tabirnamelerden derleme yoluyla oluşturduğu bir eserdir. İçerisinde Seğirname de bulunmaktadır. Manzum, harekesiz, nesih yazı türüyle kaleme alınmış bir eserdir. Her sayfada 25 satır bulunmakta, sadece dördüncü sayfada 17 satır bulunmaktadır. İçerisinde toplam 112 seğirme geçmektedir. Eserin sayfa kenarlarında Tuhfetü'l-Mulûk adlı bir başka tabirname çevirisi daha bulunmaktadır. Bu eser; harekeli, nesih yazılı, mensur 60 bablık bir eserdir. 45 sayfa olup her sayfasında 39 satır bulunmaktadır (Ameda 2018: 4-5).

Eser üzerine yüksek lisans tez çalışması yapan Marsida Ameda eserin 12.-13. yüzyıllar arasında yazılmış olabileceğini düşünmektedir (Ameda 2018: 6).

Yukarıda adını zikrettiğimiz ve kısa bilgilerle tanıttığımız eserler üzerine tez çalışması yapılmış eserlerdir. Bunların dışında Türkiye'deki ve başka ülkelerdeki kütüphanelerde üzerine çalışılmış veya çalışılmamış pek çok tabirname bulunmaktadır. Türkiye'deki kütüphanelerde bulunan yazma tabirnameler hakkında daha ayrıntılı bilgi Adem Balaban'ın "Türkiye'deki Yazma Eserler" adlı makalesinde mevcuttur.

1.3. DOĞU TÜRKÇESİ İLE YAZILMIŞ TABİRNAMELER

"Batı Türklüğünün sınırlarını çizen Karadeniz, Kafkas Dağları, Hazar Denizi ve Orta İran'ın kuzey ve doğusunda kalan ve Müslüman olan bütün Kuzey ve Doğu Türklüğü, 15. yüzyıl başlarından 20. yüzyıl başlarına dek aynı yazı dilini kullanmıştır. Belirttiğimiz sınırların doğusunda kalan; fakat aslen Oğuz olan Türkmenler de buna dâhildir. Bunun tek istisnası Kırım Hanlığıdır." (Ercilasun 2013: 400)

Burada kullanılan yazı dili "Çağatay Türkçesi" adıyla da anılmaktadır. Bu tabir Moğol Hanı olan Çağatay Han'dan gelmektedir. Zamanla bu isim çeşitli anlam genişlemelerine uğrayarak kullanılan yazı dilinin adı haline gelmiştir. Konuyla ilgili olarak Eralp Alışık'ın da belirttiği üzere Türkiye'de terim ve metot bakımından Avrupa'nın örnek alınması bazı ifadelerde çelişkiler ortaya koymaktadır. Alışık'a göre bu durum "Çağatay Türkçesi, Çağatayca, Çağatay Dili" ifadelerinde de mevcuttur. Orta Türkçe dönemi yaygın olarak 11.-16. yüzyıllar arasını kapsayan dönem olarak kabul edilmektedir. Ancak Çağatay Türkçesi ile yazılan eserler 19. yüzyılın sonlarına kadar verilmeye devam etmiştir. Burada bir çelişki ortaya çıkmaktadır. Avrupa tarihçiliğinde Çinggisli devleti ve onun soyundan gelen diğer devletler "Moğol" olarak kabul edilmektedir. Moğol olarak kabul edilen bir şahsiyetin oğlunun adının Türk dilinde bir dönem adı olarak kullanılması da çelişki yaratmaktadır. Bu konuyla ilgili diğer bir mesele de "Çağatay Edebiyatı" terminolojisi Doğu Türkçesinin bağlı olduğu coğrafyayı daraltmasıdır (Alışık 2014: 172-173).

Aysu Ata'nın "Moğol Fütuhatı ve Doğu – Batı Türk Yazı Dili Kavramları Üzerine" adlı makalesinde de belirttiği gibi Oğuzlar Abbasî devletinin kuruluşundan itibaren çeşitli sebeple Yakın Doğu'ya gelmiş olmalarına rağmen burada bir yazı dili geliştirememişler, ancak 13. yüzyılda bir yazı dili geliştirme imkanı bulmuşlardır (Ata 2010: 33). Oğuzların oluşturduğu bu yazı diline bugün Batı Türkçesi denmektedir. Batı Türkçesi ile aynı dönemde doğuda kullanılan yazı dili için Çağatayca tabirini kullanmak uygun düşmemektedir. Batı Türkçesi paralelinde doğuda edebî yazı dili olarak kullanılan dili de Doğu Türkçesi tabiriyle karşılamak daha doğru olacaktır kanaatindeyiz.

Doğu Türkçesi ile yazılmış eserlere bakıldığında Türkiye'de çalışılmış olan rüya tabiri konulu eserler oldukça azdır. Bizim çalışma konusu olarak bu konuda bir eser seçmemizin bir nedeni de budur.

Aşağıda Doğu Türkçesi ile kaleme alınan ve üzerine çalışma yapılmış olan tabirnameler kısa bilgilerle verilmiştir.

Mükämmäl Tuş Tä'birnâməsi

Eser, Farsça yazılmış olan Kâmilü't-Ta'bîr adlı eserden Özbek yazar Mahmud Hasaniy tarafından Özbek Türkçesine tercüme edilmiştir. Ebü'l-Fazl Hüseyn İbn İbrâhim Muhammed Tiflîsî tarafından 12. yüzyılda yazılan bu eser 14 fasıldan oluşmaktadır. Eserin Türkçeye beş ayrı tercümesi yapılmıştır.

1. II. Murad devrinde Beylerbeyi Karaca Bey'in emriyle adı bilinmeyen bir kişi tarafından yapılan tercümenin mütercim hattı nüshası Bursa Müze Kütüphanesi'nde numara E 4/1251 kayıtlıdır.

2. Yavuz Sultan Selim adına yine kimliği bilinmeyen bir mütercimin yaptığı çevirinin bir nüshası Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde Revan Köşkü, numara 1769'da bulunmaktadır.

3. Kevâmilü't-ta'bîr, Bevâric'de doğup Musul'da yaşayan Hızır b. Abdülhâdî tarafından Kanûnî Sultan Süleyman zamanında yapılmıştır. Süleymaniye Kütüphanesi Hekimoğlu Ali Paşa Bölümü, numara 591'de bulunmaktadır.

4. Kādılkudât Çelebi için kendisini Muhib diye tanıtan bir kişi tarafından yapılan bu tercümenin bir nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'nde Laleli Bölümü, numara 2926'da kayıtlıdır.

5. Mîr Âzam Şah Miskîn tarafından Çağatay Türkçesine yapılan çevirinin bir nüshası Berlin Königlichen Bibliothek'te, numara 162'de kayıtlıdır (Yılmaz 2018:4-5).

Eserin 7-61. sayfalar arasını Burcu Yılmaz yüksek lisans tezi olarak çalışmıştır.

Taʿbīr-nāme-i Yūsuf ʿaleyhi's-selām

Eser, 48 sayfalık bir mecmua içerisinde bulunmaktadır. Mecmua Taşkent'te Turkestanskiy Kur'yer adlı basımevinde basılmıştır. Tarihsizdir. Eser dört metni ihtiva eder: 1. Taʿbīr-nāme 2. Öydin öyge köçmek-ni beyānı 3. Tıb-nāme-i Türkī 4. Nevrūz-ı ʿālem-ning beyānı (Tören 1997:416-417).

İlk metni Hatice Tören 1997 yılında Türkiyat Mecmuası'nda "Taʿbīr-nāme" adıyla; transkripsiyonlu metin, Türkiye Türkçesine aktarım, gramatikal indeks ve notlar şeklinde yayımlamıştır.

İkinci metni Reşit Rahmeti Arat 1982-1983 Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten'de "Özbek Halk Edebiyatı Örnekleri: öydin öyge köçmek-ni beyanı" adıyla neşretmiştir.

Üçüncü metni ise Osman Fikri Sertkaya 1998 yılında Türk Tıp Tarihi Kongresi'nde "Özbekçe Tıb-name-i Türkî" adıyla sunmuştur.

Dördüncü metin Feryal Korkmaz tarafından 2007'de "Özbek Halk Edebiyatı Örneklerinden Bir Metin: Nevrūz-ı ʿĀlem-ning Beyānı" adıyla çalışılmıştır.

Tüş Tabirnamesi

Yazarı Timur Ali bin Abdülkerim'dir. Eser iki kısım olup ilk kısım yedi fasıldan oluşmaktadır. İkinci kısımda ise 57 bab vardır. Eserin sonunda 1832'de tamamlandığı kaydı vardır (Baştürk 2008:15-16).

Eser üzerine Şükrü Baştürk doktora tezi çalışması yapmıştır.

Çalışılan eserlere bakıldığında Özbek Türkçesi örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bizim konumuz olan eserde ise daha çok Yeni Uygur Türkçesi özellikleri kendisini göstermektedir. Bu açıdan da çalışma konumuz olan eser Doğu Türkçesi ile yazılan tabirnameler arasında önem arz etmektedir.

1.3. ÇALIŞMA KONUSU OLAN ESER

1.3.1. Eserin Adı ve Muhtevası

Eserin adı 1b/3-4'te *Kitāb-ı Taʿbīr-nāme* şeklinde anılmaktadır. Konusu rüya tabirleri olan eserde diğer eserlerin bazılarında bulunan rüyanın hangi şartlarda, nasıl yorumlanması gerektiği gibi bölümlere yer verilmemiş, kısa bir girişten sonra hangi bölümde hangi konuların anlatıldığı ifade edilmiştir. Ardından bölümler tek tek açıklanmıştır. "*Bu Kitāb-ı Taʿbīr-nāme'ni Muḥammed ibn Şerīf raḥmetullāhi ʿaleyhi; Ḥażret-i Dānyāl ʿaleyhi's-selām, Ḥażret-i Yūsufʿaleyhi's-selām, Ḥażret-i İmām Caʿfer-i Ṣādıḳ raẓyallāhu ʿanhu kitāblar<ı>dın mücerreb ḳılıp rūy-ı ṣafḥage ḳėltürüpdürler.*" (1b/4-10) ifadesinden de anlaşılacağı üzere ilgili bölümde yazar metnini Hz. Danyal a.s., Hz. Yusuf a.s., Hz. İmam Cafer-i Sadık kitaplarından yararlanarak kaleme aldığını ifade etmiştir.

Eserde başlangıç kısmında verilen bölüm konuları ile bölümün açıklandığı kısımdaki konuların uyuşmadığı görülmüştür. Eserde başlangıçta verilmiş olan bölüm açıklamalarıyla sonraki açıklamaların tutmadığı kısımlar şunlardır:

Kırk dokuzuncu bölüm ile ilgili olarak ilk kısımdaki açıklamada yılan, ejderha, çıyan gibi zehirli hayvanlardan bahsedileceği bilgisi verilmişken 60b/3-9 arasında verilen kırk dokuzuncu bölümde dev, peri, put, büyücü ve iblisten bahsedilmiştir.

Ellinci bölümle ilgili olarak ilk kısımdaki açıklamada sarık, sahabe bilgisi verileceği kaydedilmişken 60b/10- 61a/4 arasında verilen ellinci bölümde şeytanlar ve putlardan bahsedilmiştir.

Elli ikinci bölümle ilgili olarak ilk kısımdaki açıklamada eş almaktan, sünnet etmekten, eğlence düzenlemekten bahsedileceği geçmesine rağmen elli ikinci bölümün anlatıldığı 62a/9-63a/5 arasında sarık, dört halife, sahabelerden bahsedilmiştir.

Elli üçüncü bölümle ilgili olarak ilk kısımda sure, Kuran, zikir, tesbihten bahsedileceği geçmesine rağmen bölümün açıklandığı kısım olan 63a/5-63b/1 arasında sünnet etmek, eğlence düzenlemek, misafirlik gibi konulardan bahsedilmiştir.

Metindeki bazı Batı Türkçesi dil özellikleri, tamamlanmamış cümleler, yazıldığı bölgenin ağız özelliklerinin metne çokça yansıması, başlangıçta verilen bazı

bölüm konuları ile bölümlerin açıklandığı kısımdaki konuların uyuşmaması gibi özellikler eserin asıl metin olmadığına dair işaretlerdir.

Eser, Berlin Staatsbibliotek'de, 1725 numarada kayıtlıdır. Tamamı Arap harfli, 69 varaklık bir eserdir. Nesir türünde yazılmasının yanında metnin sonunda biri Farsça biri Türkçe iki beyit bulunmaktadır. Sayfalardaki satır sayısı 11b'de 9, 69a'da 8, diğerlerinde 10'dur. Yapılan araştırma neticesinde eserin başka bir nüshasına ulaşılamamıştır.

Eserin başında H.1320/ M.1902 yılı geçmektedir. Eserin sonundaki beyitlerde;

"şüddī tevfīḳ-i Ḫudāy lā-yenām / īn kitābet rūz se-şenbih tamam

temmūzda ḫaṭṭ fütüp köydi fişānım / ölüp ḳalsam ḫaṭṭım ḳalġan nişanım

[Her daim gözetleyen Allah'ın yardımıyla / Bu kitabı salı günü tamam ettin. Başucu (kitabım) temmuzda yazılıp düzüldü. / Ölürsem eserim nişanım (olarak) kalsın.] (69a/7-8)" ifadeleri yazarın metni temmuz ayının üçüncü günü yani salı günü tamamladığını ifade etmektedir.

1.3.2. Eserin Yazarı

Metinde geçen "*Bu Kitāb-ı Taʿbīr-nāme'ni Muḥammed ibn Şerīf raḥmetullāhi ʿaleyhi; Ḥażret-i Dānyāl ʿaleyhi's-selām, Ḥażret-i Yūsufʿaleyhi's-selām, Ḥażret-i İmām Caʿfer-i Ṣādıḳ rażyallāhu ʿanhu kitāblar<ı>dın mücerreb ḳılıp rūy-ı ṣafḥage kėltürüpdürler.(1b/4-10)"* ifadesinde eserin müellifi olarak Muhammed ibn Şerif ismi geçmektedir.

Ne yazık ki yaptığımız araştırma neticesinde ne Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisinde, ne Türk Dünyası El Kitabı'nın Uygur Türkleri Edebiyatı bölümünde ne de konuyla ilgili yayımlanan makalelerde müellifin kim olduğuna ulaşılamamıştır.

1.3.3. Eserin Dili ve Ait Olduğu Saha

Eserin dili, muhtevası gereği oldukça sadedir. Klasik Doğu Türkçesi metinlerinin dil özelliklerini büyük ölçüde barındırır. Klasik Doğu Türkçesi dil özelliklerinden ayrılan yanı kelime kadrosudur. Geleneği büyük ölçüde yansıtması

bakımından da oldukça önem arz etmektedir. Yüzyıllar geçmiş olmasına rağmen dil özelliklerinin bu denli korunması müelliflerin geleneğe bağlı olduklarını bizlere göstermektedir.

Eser az sayıda da olsa Batı Türkçesinin bazı özelliklerini barındırmaktadır. Bu özellikleri şöyle sıralayabiliriz:

1. Batı ve Doğu Türkçelerini birbirinden ayıran özelliklerden bir tanesi bol- / ol- sözcüğüdür. Batı Türkçesinde bu kelimedeki b- ünsüzü kullanılmazken Doğu Türkçesinde bu ünsüz kullanılmaktadır. Batı Türkçesinin bir tesiri olarak metinde dokuz yerde ol- şeklinde geçmektedir: olur(29a/3, 30b/8, 38b/2, 53a/5, 59a/4, 59a/7, 59a/10, 65b/7, 66b/8).

2. Yükleme durumu eki Doğu Türkçesi metinlerinde genellikle +nI şekliyle kullanılmaktadır. Bunun yanında Batı Türkçesinde ise bu ek +I şeklinde görülür. Doğu Türkçesinde Batı Türkçesinin bir etkisi olarak +I yükleme durumu ekinin kullanımı söz konusudur. Metinde de buna örnek teşkil edecek sözcükler vardır: kögercin+i (61b/3), av+ı (63b/8-9).

3. Yükleme durumu ekinin yönelme durumu işlevinde kullanımı ile ilgili olarak Zeynep Korkmaz, bu özelliğin Anadolu ağızlarına ait olduğunu ifade etmiştir. Metinde de yükleme durumu ekinin yönelme işlevinde kullanıldığı bir örnek mevcuttur: şīrni minip (56b/2).

Bunların yanında metinde savan(46a/3) gibi Ermenice ve kolye(39a/4), şato(4a/1) gibi Fransızca kökenli kelimelerin geçmesi düşündürücü olmakla birlikte eserin Batı Türkçesi ile yazılmış başka bir eserden aktarım olabileceği ihtimalini akla getirmektedir.

Yukarıda verilen özellikler dışında metin Doğu Türkçesi özellikleri taşımaktadır. Eserin Doğu Türkçesi özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Eserde sıklıkla p->f-; -p->-f- değişimi söz konusudur : ful<pul “para”(18b/9 <Far.), fūşīde<pūşīde “örtülmüş, kapalı” (48a/9< Far.), feşmīne<peşmīne “yünden yapılma sade elbise” (45a/8 Far.), pat>fat “hemen” (64b/1) sap->saf- “iğneden iplik geçirmek” (42b/6), taf-<tap- “bulmak” (13a/7), tef-<tep- “tekmelemek” (53b/4).

2. Doğu Türkçesinde varlığını koruyan kelime başı b- de metinde kendisini göstermektedir: bol- (3a/1), bar(12b/5), bar-(18b/10), bėr-(36b/9).

3. Zamir n'sinin kullanılmayışı Doğu Türkçesi özelliklerinden biridir. Metinde de zamir n'si kullanılmamıştır: mülk+i+de(34b/9), iç+i+de(36a/6), iş+i+din(42a/10).

4. Yükleme durumu eki olarak +nI; ayrılma durumu eki olarak +dIn kullanımı da Doğu Türkçesinin ses bilgisi özelliklerindendir. Metinde genellikle yükleme durumu eki olarak +nI kullanılmıştır. Ayrılma durumu eki düzenli olarak +dIn şekliyle kullanılmıştır: dīn+din (64a/3), dünyā+dın(63b/9), kişi+din(60a/7).

5. Oğuzca özellikler kısmında bahsi geçen bol- kullanımı metnin geneline hakimdir.

6. İkinci hecedeki yuvarlak ünlünün tesiriyle ilk hecedeki ünlünün yuvarlaklaşması hadisesi de metinde görülen Doğu Türkçesi özelliklerindendir: örük "erik" (34a/4), töfe "tepe" (22a/7), böz "bez" (42b/9).

Yukarıda saydığımız özellikler Doğu Türkçesi ve Batı Türkçesini ayıran ve eserde tespit edilen belli başlı özelliklerdir. Eser bu özellikler ışığında Doğu Türkçesi sahasına aittir.

Eseri, yazım tarihini dikkate alarak Doğu Türkçesinin mirasçıları olan Yeni Uygur Türkçesi ve Özbek Türkçesinin dil özellikleri bakımından ve söz varlığı bakımından değerlendirirsek Yeni Uygur Türkçesi sahasına dahil etmek daha doğru olacaktır.

Yeni Uygur Türkçesinin belirleyici özelliklerinden biri ünlü genişlemesidir (Öztürk 2015: 14). Özellikle sayılarda görülen bu özellik metinde iki sözcükle örneklenmiştir: altta<altı (2b/8), tėre<teri (54b/7).

Eseri Yeni Uygur sahasına dahil etmemizin en önemli faktörü söz varlığıdır. Eserde Türkçe kökenli kelimeler Yeni Uygur sahasında yaşayan pek çok kelimeyi içermektedir. Yeni Uygur sahasında yaşayan kelimelere şu örnekleri gösterebiliriz:

yaf- (<yap- YUyg. "kapatmak" Necip: 459), (19a/8); ***fese*** (<pese YUyg. "miskin hastalığına tutulmuş" Necip: 320), (31b/7); ***yuḳ-*** (<juḳmaḳ YUyg. "bulaşmak" Necip: 185), (32a/5); ***oçuḳ*** (< YUyg. "açık" Necip: 293), (15b/5); ***üçey*** (<YUyg. "bağırsak" Necip: 444), (28b/10); ***oġrı*** (<oġri YUyg. "hırsız" Necip: 444), (12b/8); ***ögze*** (< YUy. "çatı" Necip: 304), (24a/1); ***örmüçük*** (<YUyg. "örümcek" Necip: 307), (56a/6); ***şėşe*** (<YUyg. "keten bezi" Necip: 378), (41a/7); ***mozoy***(<mozay YUyg. "buzağı" Necip: 276), (8b/3); ***köprük*** (< körük YUyg. "gösteri" Necip: 207),

(49a/4); ***köç*** (< xotun YUyg. “kadın” Necip: 167), (39a/10); ***ḳoşulmaḳ*** (<YUyg. “katılmak” Necip: 245), (14b/6); ***kala*** (< YUyg. “inek” Necip: 190),(53b/10); ***ḳalġaç*** (< YUyg. “kırlangıç” Necip: 217), (9a/5); ***ḳapaḳ*** (< YUyg. “kabak” Necip: 220), (34b/8); ***ḳaruşḳu*** (<YUyg. “kurt” Necip: 224), (8b/8); ***bolḳa*** (<YUyg. “çekiç” Necip: 47), (63a/3); ***açḳu*** (<YUyg. “anahtar” Necip: 2), (5a/10); ***ėgeçi*** (<YUyg. *ėgiçe* “abla” Necip: 121), (43b/1); ***toḳum*** (< YUyg. “eğerin altındaki keçe, yamçı” Necip: 417), (30a/2);

Bu kelimelerin yanında klasik Doğu Türkçesi döneminin söz varlığının da metinde devam ettiğini söyleyebiliriz. Aşağıdaki sözcükler bu duruma örnek niteliğindedir:

ėçkü (<YUyg. “keçi” Necip: 109, *öçkü* “keçi” Abuş.: 984), (8b/1); ***uy*** (<YUyg. “öküz” Necip: 441, *uy* “sığır” Abuş.: 1032), (8b/3); ***uşat-*** (<YUyg. “ufaltmak, kırmak” Necip: 440, *uşat-* “ufatmak, sımak” Abuş.: 1032), (42b/3); ***ḳuyun*** (<YUyg. “kasırga” Necip: 251, *ḳuyun* “kasırga” Abuş.: 971), (20a/7); ***kėme*** (<YUyg. “gemi” Necip: 198, *kėme* “gemi” Abuş.:958); ***ḳuruḳ*** (< YUyg. “kuru” Necip: 249, *ḳuruḳ* “kuru” Abuş.:970), (42b/2); ***ḳutul-*** (<YUyg. “kurtulmak” Necip: 250, *ḳutul-* “kurtulmak” Abuş.: 971), (22b/1); ***ötük*** (<YUyg. “çizme” Necip: 309, *ötük* “çizme, edik” Abuş.: 987), (6b/8); ***tutaş-*** (< YUyg. “bitişik olmak” Necip: 428, *tutaş-* “tutuşmak, güreş tutuşmak, tuş gelmek” Abuş.: 1026), (65a/3); ***örük*** (<YUyg. “erik” Necip: 307, *örük* “erik” Abuş.: 987), (34a/4); ***yamġur*** (<YUyg. “yağmur” Necip: 457, *yamġur* “yağmur” Abuş.: 1036), (3b/4); **çaḳınġan** (<çaḳin- “kıvılcımlar saçmak” Shaw: 80, *çaḳın* “yıldırım, çakmak (aleti), çakmaktan çıkan ateş, güneşin şulesi” Abuş.: 920), (3b/4).

Bu örneklerden de anlaşılacağı üzere eser her ne kadar 20. yüzyılın başında yazılmış olsa da Türkçe söz varlığı ve dil özellikleri açısından klasik Doğu Türkçesini devam ettirir niteliktedir.

1.4. METNİN SÖZ VARLIĞI

Metinde toplam 1713 madde başı kelime vardır. Bu kelimelerden 565’i Türkçedir. 1 Türkçe-Farsça sözcük vardır. Alıntı kelimelerin sayısı ise şu şekildedir: 560 Arapça, 25 Arapça-Türkçe, 16 Arapça-Farsça; 434 Farsça, 25 Farsça-Türkçe, 22 Farsça-Arapça, 1 Farsça-Arapça-Türkçe; 8 Moğolca, 2 Moğolca-Türkçe; 3 Çince; 1 Ermenice; 2 Fransızca.

2. DİL ÖZELLİKLERİ

Metin yazım, ses bilgisi, biçim bilgisi ve söz dizimi açısından şu özellikleri göstermektedir:

2.1. YAZIM

1. Türkçe sözcüklerdeki ünlüler (başta, ortada, sonda) klasik metinlerde olduğu gibi genellikle gösterilmiştir. Ünlüleri gösterilen ve gösterilmeyen bazı sözcükler aşağıdaki gibidir:

Ünlüsü gösterilen Türkçe sözcükler: acıġ اجيغ (33a/8), aḳar- اقار (17b/4), boġuzla- بوغوزلا (7b/4), aġrıḳ اغريق (6b/10), kün كون (2a/6), tėgürgüçi تيكوركوجى (35a/8), itelgü ايتالكو (57a/9), ḳaġun قاغون (34a/1), köterilür كوتاريلور (12b/8), tökülüp توكولوب (34a/7), tüşürüp توشوروب (17b/3).

Ünlüsü gösterilmeyen Türkçe sözcükler: kėç- كج (20a/10), kėl- كل (53a/9), kėrek كراك (33b/9), fütün فتون (36a/2), fuçuḳ فجوق (19b/4). Bu sözcüklerden yalnızca kėl- sözcüğü metinde 48 kez geçmekte olup bir kez ilk hece ünlüsü gösterilerek yazılmıştır. Diğer örneklerin ilk hecedeki ünlüleri hiçbir örnekte gösterilmemiştir.

2. Çekim ve bazı yapım ekleri Klasik Doğu Türkçesi metinlerinde de olduğu gibi kimi örneklerde bağlı bulunduğu kelimeyle bitişik yazılmış, kimi örneklerde ayrı yazılmıştır.

Çokluk Eki: ferişteler فرشته لار (3a/10), nėmerseler نمرسه لار (4a/8), kişiler كشيلار (56b/8), ḥayvānlar حيوان لار (8a/8) , uluġlar اولوغلار (9b/1).

1. Teklik Şahıs İyelik Eki: peyġamberimni پيغمبريم نى (13b/7).

3. Teklik Şahıs İyelik Eki: uluġlarıġa اولوغ لاريغه (23a/6), ḳollarıdın قول لاريدن (26a/5), ḫacetleri خاجت لارى (27a/2), arasıda اراسى دا (26b/5), tevbesi توبه سى (27a/7).

Metinde 3. teklik şahıs iyelik ekleri genellikle yazımda gösterilirken gösterilmediği örnekler de söz konusudur: özni اوزني (23b/1), āḫiretni آخرت نى (61b/8), pulnı پل نى (32a/2), gūşnı كوش نى (51b/4), cigerni جكر نى (52b/6), maġznı مغز نى (35b/5).

İlgi Durumu Eki: pādşāhnıñg پادشاه نيك (2a/8), vezīrniñg وزيرنيك (2a/8) , nā-murādnıñg نامرادنيك (2b/1), peyġamberliknıñg پيغمبرليك نيك (2b/8).

Yükleme Durumu Eki: rastnı راست نی (2a/3), tüşni توشنی (3a/6) , kişini کشی نی (4a/9), gūşını کوشینی (5a/6).

Bulunma Durumu Eki: nübüvvetde نبوت دا (2b/7), künde کوندا (2a/6), bābda باب دا(4b/2), dūzaḫda دوزخدا (16a/ 6).

Ayrılma Durumu Eki: ġamdın غمدن (15b/8), ġamdın غمدین (16a/9), ḳāndın قاندین (10b/9), ʿālimlerdin عالم لاردن (12b/7).

Yönelme Durumu Eki: mertebesige مرتبه سیکه (15b/1), muṣībetge مصیبت که (16a/7), murādġa مرادغه (15b/7), şād-mānlıḳḳa شادمان لق قه (44b/6).

Aitlik Eki: başıdaḳı باشیداقی (3a/5), bilenki بیلن که (3a/6), tüşdeki توش داکی(32b/5).

Eşitlik Eki: murādça مرادجه (23b/8), ança انجه (9b/1).

3. Çokluk Şahıs Eki: kıldılar قلدیلار (1b/10), ayturlar ایتورلار (9b/8), kėltürüpdürler کلتوروب دورلار (1b/10).

3. Teklik Şahıs Bildirme Eki: menfaʿatdur مفعت دور (52b/10), obdāndur اوبدان دور (11a/4), āteşdür اتش دور (21a/7).

İsimden İsim Yapım Eki (Karşılaştırma Eki) +rAK: bihraḳ بهراق (32b/6), azraḳ ازراق (31b/2).

İsimden İsim Yapım Eki +lXK, +lXG: ḳolluḳ قول لوق (9b/5), rūşenlik روشن لیك (3b/8), mihman-dārlıḳ مهمان دارلیق (7a/3), tatlıġ تاتلغ (33a/9), uluġ اولوغ (14a/1).

3. Metinde alıntı sözcüklerin yazımında üzerinde durulması gereken bazı noktalar vardır. Metin kurulurken kelimelerin orijinal yazımı esas alınmış, farklı kullanımlar dipnotta gösterilmiştir.

Bazı alıntı kelimelerde orijinal yazımın dışında ünlülerin yazıldığı görülmektedir. Metnin dil özellikleri tümüyle ele alındığında bu hususiyetin ağız özelliklerinin imlada gösterilme çabası olarak değerlendirilmesi mümkündür:

gendüm(2 kez) کندوم (< Far. 6a/8), ḥāṣıl(5 kez) حاصیل (<Ar. 18b/2) , ḥāżır(1 kez) حاضیر (<Ar. 19b/3), münāsib(1 kez) مناسیب (<Ar. 22a/1), kāmil(1 kez) کامیل (<Ar. 27a/1), maşrıḳ(1 kez) مشریق (<Ar. 64a/2), taṣadduḳ(1 kez) تصدوق (<Ar. 2b/3) hergiz(2 kez) هرکیز (<Far. 56b/5).

Bazı alıntı kelimelerin ise yukarıdaki durumun aksine gösterilmesi gereken ünlülerinin gösterilmediği görülmektedir:

tesbīḥ(3 kez) تسبح (<Ar. 4a/3), yetīm(2 kez) يتم (<Ar. 22a/8), tedbīr(1 kez) تدبر (<Ar. 29b/6), bī-şek(1 kez) بشك (<Far. 31a/3), şīrīn(2 kez) شرين (<Far. 34b/3), şimşīr(1 kez) شمشر(<Far.45a/2), tekbīr(2 kez) تكبر (<Ar. 47a/9), bī-şumār(1 kez) بشمار (<Far. 59a/9), bīcāde(1 kez) بجاده (<Far. 40b/2).

Bazı alıntı sözcüklerdeki z, ż, ẓ, ẕ, harflerinin yazımında da farklılıklar vardır. Bazı kelimelerin düzenli olarak aynı yazımla yazıldığı göz önünde bulundurulduğu için farklı yazımların tümü aşağıda verilecektir:

terāzū(8 kez) تراضو (<Far. 3b/1), zindān(1 kez) ذندان (<Far. 7b/2), ʿarż(1 kez) عرز (<Ar. 9b/2), ziyāde(10 kez) ذياده (<Ar. 13a/6), Zekeriyyā(1 kez) ذكريا (<Ar. 14b/7), ʿaẕāb (1 kez) عضب (<Ar. 27b/5), ʿaẕāb(1 kez) عزاب (<Ar. 31a/1), meẕheb(1 kez) مزهب (<Ar. 28b/5), zāhid(4 kez) ذاهد (< Ar. 31a/4), ġāzī(1 kez) غاذى (<Ar. 36a/6), ḥaẕer(3 kez) حضر (<Ar. 42b/3), zekevāt(1 kez) ذكوات (<Ar. 62b/9), müʾeẕẕin(1 kez) مؤزين (<Ar. 68a/10).

4. Ayrıca metinde reyāḥīn رياحين sözcüğü üç kez kullanılmış, bu kullanımların iki tanesinde sözcük دریاحین şeklinde yazılmıştır.

5. Metinde iki Türkçe sözcüğün yazımında farklılık vardır: ḳa:lmasun (16b/1-2) ve sa:lıp (47a/10) kelimeleri iki elifle gösterilmiştir. Bu mesele Türk dillerindeki birincil uzun ünlüler ile ilgili olmalıdır.

"Ana Türkçedeki birincil uzun ünlüler kendilerini düzenli bir şekilde ancak Yakutça ve Türkmencede korumuş, öbür Türk dil ve lehçelerinde genel olarak kısalmış ve kısa ünlülerle karışmışlardır. Bununla birlikte birincil uzun ünlülerin kısaldığı birçok dil, lehçe ve ağızda, düzensiz ve dağınık bir şekilde de olsa, birincil uzunlukların kalıntılarına rastlamaktayız." (Tekin 1995: 38). Talat Tekin konu ile ilgili bu ifadelerden sonra dil ve lehçelerde hangi kelimelerin uzun gösterildiğini vermiştir. Tekin, Yeni Uygurcadaki birincil uzunluklar listesinde kal- sözcüğüne rastlanılmış ancak metnimizdeki sal- sözcüğüne rastlanılmamıştır (Tekin 1995: 54). Diğer lehçelerin listelerinde de sal- sözcüğü birincil uzun ünlülü olarak verilmemiştir.

Metnin yazıldığı coğrafyanın ağız özelliklerinin imlaya etkisinin bir örneğinin de yukarıdaki örnekler olduğu kanaatindeyiz.

6. Farsça tamlamalar ile ilgili olarak metinde bir örnek göze çarpmaktadır. Örnekte tamlamayı göstermek için ی kullanılmıştır: redd-i güşād رد ی کشاد (11a/10), kabr-i peyġamber ʿaleyhi's-selām قبری پیغمبر علیهس سلام (4b/5-6).

2.2. SES BİLGİSİ

2.2.1. e<ė Meselesi

Türkçenin ilk yazılı metinleri olan Orhun Yazıtlarından itibaren karşımıza çıkan, uzun yıllardır tartışılan bir mesele olan kapalı e, Doğu Türkçesi açısından oldukça önemli bir konudur. Bugün Doğu Türkçesinin mirasçısı olan Özbek ve Yeni Uygur Türkçelerinde de rastladığımız bu ses yazımda da kendisine yer bulmuş, alfabede farklı bir harfle gösterilmiştir.

Doğu Türkçesi metinlerinde /y/ ile yazılan bu sesin bugün hangi ünlü ile gösterilmesi gerektiği konusunda şimdiye kadar çeşitli görüşler öne sürülmüştür. Kimi araştırmacılar metinde gösterilip gösterilmeyişiyle çeviri yazı alfabesinde göstermiş, kimi araştırmacılar ise tarihi dönem metinlerinden örnekleri göz önünde bulundurarak bu sesi farklı bir işaret olan /ė/ ile göstermiştir. Biz bu hususta Timur Kocaoğlu'nun "Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı ė/i Meselesi" adlı makalesini göz önünde bulundurmakla birlikte Yeni Uygur Türkçesinde kapalı e ile yazılan kelimeleri de metnimizde kapalı e ile göstermeyi uygun gördük. Metinimizde kapalı e'nin yazımı konusunda herhangi bir düzen söz konusu değildir. Bazen bu ses /ی/ ile gösterilmiş bazen de gösterilmemiştir. Çeviri yazı alfabesiyle verdiğimiz metinde yukarıda saydığımız hususu göz önünde bulundurarak şu kelimeleri ė işareti ile göstermeyi uygun gördük:

bėrsün برسون "versin" (65a/3), bėş بش "beş" (39b/1), çėçek ججك "çiçek" (31b/10), dėp دیب "deyip" (25b/7), dėk دیك " gibi", dėripdür دیرب دور "demiştir" (65a/7), ėmesdür ایمس دور "değildir" (10b/8), ėçkü اجکو "keçi" (8b/1), ėkki ایکی "iki" (11b/8), ėllig الليك "elli" (9b/1), ėr ایر "er, erkek" (6a/3), körer ėrdi کورار ایردی "görürdü" (3a/1), ėrte ایرته "geçen" (3a/6), ėşekdin اشك "eşek" (67a/1), ėşikde ایشکده "kapıda" (67b/7), ėşitse ایشتسه "işitse" (50b/2), ėtmek اتمك "etmek, yapmak" (22a/6), hėç هچ "hiç" (32b/5), kėçer کجار "geçer" (20a/10), kėç کج "geç" (42a/9), kėçe کجه "gece" (3b/3), kėlür کلور "gelir" (25b/3), kėme کیمه "gemi" (3b/7), kėter کتار "gider" (53b/6), kėsip کیسب "kesip" (7b/6), kėrek کراك "gerek" (2a/7), nė نه "ne" (2a/4), nėçe نجه "ne kadar" (7a/1), nėme نمه "şey"

(8a/1), nėmerse نمرسه “şey” (6a/5), nėrse نرسه “nesne, şey” (29a/9), sėkkizinçi سيكزنجى “sekizinci” (22b/8), şėşe شيشه “keten bezi” (41a/7), tėger تكار “ulaşır” (19a/9), tėgürmen تكورمن “değirmen” (4a/6), tėng تنك “denk, eşit” (48a/8), yėp يب “yediğini” (48a/8), yėgirme يكرمه “yirmi” (42a/3), yėrde يردا “yerde” (4b/4), yėttinçi يتنجى “yedinci” (3a/10), yėter يتار “ulaşır” (13a/8).

2.2.2. Ses Değişmeleri ve Ses Olayları

2.2.2.1. Ünlü Değişmeleri

2.2.2.1.1. Yuvarlaklaşma

a>o yuvarlaklaşması : oçuḳ < aç-uḳ “açık” (15b/5); mozoy<mozay “buzağı” (8b/3).

e>ö yuvarlaklaşması: örük< erük “erik” (34a/4); öy<ew “ev” (56a/4); ötük<etük “çizme” (6b/8); töfe<tepe “tepe” (22a/7); böz<bez “bez” (42b/9).

ı>u yuvarlaklaşması: daru<tarıg “ekin, darı” (6b/2); ḳuru- <kurı- “kurumak” (18a/10); ḳuruḳ<ḳurıg “kuru” (42b/2); oḳu-<oḳı- “okumak” (46a/10).

i>ü yuvarlaklaşması: fütü-<biti- “yazmak” (28b/1); tülkü<tilkü “tilki” (57a/1); yütür- <yitür- “kaybetmek” (39b/2).

a>u yuvarlaklaşması: yuruḳ<yaruḳ “çatlak, yarılmış” (33b/1).

2.2.2.1.2. Düzleşme

u>a düzleşmesi: tutaş- <tutuş- “tutuşmak” (21b/7), ḳotaz<ḳotuz “yak(hayvan)” (52b/8).

2.2.2.1.3. Öndamaksıllaşma

ı>i öndamaksıllaşması: miŋ<bıŋ “bin” (17a/7), til<tıl “dil” (18a/7), iber- < ıdu ber- “göndermek” (49a/8); it<ıt “köpek” (38b/4).

2.2.2.1.4. Genişleme

ı>a genişlemesi: altta “altı” (2b/8), tėre “deri” (54b/2). Bu özellik Yeni Uygur Türkçesine ait özelliklerden biridir. Metnin ait olduğu sahayı göstermesi bakımından da önemli bir özelliktir.

2.2.2.2. Ünlü Düşmesi

aġ(ı)zıdın (18a/9), baġ(ı)rını (29a/1), ḳoy(u)nıġa (19a/7), mur(u)nı (29a/2), oy(u)nap (49a/3), ḳur(u)ġan (6a/7). Metinde bu sözcüklerde görülen ünlü düşmeleri kelimelerin aldıkları ek neticesinde vurgusuz olan orta hece vokalinin düşmesi ile meydana gelmiştir.

Ayrıca yabancı kökenli bir kelime olan füt(ü)- (69a/8) kelimesinde de ünlü düşmesi görülmektedir.

2.2.2.3. Ünsüz Değişmeleri

b- ~ m-: Köktürk döneminden beri gördüğümüz ve klasik Doğu Türkçesinde de rastladığımız b- ~ m- ikili kullanımı metindeki bazı kelimelerde kendisini gösterir: murun (29a/2) bir kez, burun (17b/9) bir kez; mu (45b/1) iki kez, bu (1b/4) 47 kez metinde geçmiştir.

-b-/-b > -v-/-v: Eski Türkçenin iki ünlü arasındaki veya kök sonundaki b sesi, klasik Doğu Türkçesinde v'ye dönüşür (Eckmann 2013: 37). Metinde buna benzer birkaç örneğe rastlanmıştır: tavuşkan<tabışkan "tavşan" (8b/6); tive<tebe "teve" (8b/1).

"Su" kelimesinin transkripsiyonu, kelimenin aldığı ekler neticesinde yazımı göz önünde bulundurularak "suv" şeklinde yapılmıştır: suvı سوی "suyu"(23b/4), suvıdın سویدن "suyundan" (20b/9).

b>p>f: fütü- <pütü- <biti- "yazmak" (28b/1), fişür->pişür->bışur- "pişirmek" (5b/5), fışıḳ>pışıḳ>bışıg "pişik, pişmiş" (34a/6).

b>f : fuçuḳ<buçuḳ "buçuk" (19b/4), fütün>bütün "bütün" (19b/3), fıçaḳ>bıçak "bıçak" (44b/7), fut>but "bacak" (47b/10).

p>f: Hem Türkçe hem de alıntı sözcüklerde görülen bir değişimdir. Bu ses hadisesine ait bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

Bazı Türkçe sözcüklerde: çapış-> çafış- "vuruşmak" (45a/2), poḳ>foḳ "dışkı" (32a/3), kirpi>kirfi "kirpi" (8b/9), körpe>körfe "taze, genç" (30b/1), pat>fat "hemen"

(64b/1) sap->saf- “iğneden iplik geçirmek” (42b/6), taf-<tap- “bulmak” (13a/7), tef-<tep- “tekmelemek” (53b/4).

Alıntı sözcüklerde: ful<pul “para” (18b/9 <Far.), fūşīde<pūşīde “örtülmüş, kapalı” (48a/9< Far.), feşmīne<peşmīne “yünden yapılma sade elbise” (45a/8 <Far.), ferest<perest “tapan” (65b/2< Far.), fost<post “post” (9a/2 <Far.), fārsā<pārsā “dindar” (38a/5< Far.), fervāne<pervāne “kelebek” (59b/2 <Far.).

-ġ; -ġ>-ḳ : Metinde tek ve çok heceli sözcüklerin sonundaki -ġ çoğunlukla korunmuştur: taġ “dağ” (22a/6), ısıġ “sıcak” (3b/5), acıġ “acı”(33a/10).

Tek ve çok heceli sözcüklerde -ġ>-ḳ ötümsüzleşmesi: ḳuduḳ “kuyu” (13b/6), ḳuruḳ “kuru” (42b/2), tatlıḳ “tatlı” (37b/1), baġlıḳ “bağlı” (55a/4), ḳanatlıḳ “kanatlı” (9b/4).

-ġ->-ḳ- : Sadece bir sözcükte kelime içindeki -ḳ- ünsüzünün -ġ- ünsüzüne dönüştüğü görülmektedir: ḳuçaḳlaşmaġlıḳ “kucaklaşma işi” (7a/3).

t->d- : dadıġ “tatlı” (38a/10), dė- “demek” (4b/4), dėk “gibi” (12a/8), rast-dur (<turur) “doğrudur” (10b/7).

-g->-v- : sovuḳ<soġuḳ “soğuk” (3b/5).

y->c- : Metinde ilgi çekici bir özellik olarak kelime başında y->c- değişimi görülmektedir: cılan<yılan (35b/1-2), cırlamak<yırlamak (4b/3, 25b/6), cigde<yigde (35b/1-2). İlk olarak Kaşgarlı’nın bahsettiği ön seste y- sesinin Oğuzlar ve Kıpçaklar tarafından c- sesine değişmesi hadisesi bugün Kırgızcada düzenli, Tatarcada ise düzensiz bir şekilde görülmektedir. Aynı değişiklik Karakalpak, Nogay, Karaçay-Balkar ve Hakasçada görülmektedir (Karaağaç 2013: 235).

2.2.2.4. Ünsüz Düşmesi

-r-: ḳutulmaḳ<ḳurtulmaḳ (22b/1), ḳutḳarmaḳ<ḳurtḳarmaḳ “kurtarmak(48a/4), bile<birle “ile” (2a/6), ėmesdür<ėrmesdür “değildir” (10b/8).

b-: Metinde kelime başında b klasik Doğu Türkçesi metinlerinde de görüldüğü gibi muhafaza edilmektedir. Ancak Oğuzcanın bir tesiri olarak metinde dokuz yerde ol- şeklinde geçmektedir: olur(29a/3, 30b/8, 38b/2, 53a/5, 59a/4, 59a/7, 59a/10, 65b/7, 66b/8).

Alıntı bir kelime olan pādşāh kelimesi metinde bir örnekte sondaki /h/ düşmüş olarak yazılmıştır: pādşā (26a/10).

2.2.2.5. Ünsüz İkizleşmesi

Metnin yazıldığı saha gerek kelime kadrosu gerekse bazı dil bilgisi ve yazım özellikleri bakımından Yeni Uygur Sahası olarak kabul edilebilir. Bu kanıya varmamızdaki işaretlerden biri de metindeki sayıların yazımıdır.

altta "altı" kelimesi metinde üç yerde geçmektedir. Sadece bir yerde şeddeli yazılmıştır. Ancak biz bütünlük açısından kelimenin geçtiği üç yeri de "altta" şeklinde okuduk. Bu Yeni Uygur Sahası metinlerinde sıkça görülen bir yazımdır. Bu yazımdan hareketle diğer sayılarda da ikiz ünsüzlü okumayı uygun gördük: ėkki(11b/8), sėkkiz(4a/3), toḳḳuz(4a/5).

2.2.2.6. Ünsüz Türemesi

Metinde āşinā kelimesi düzenli olarak āşināh şeklinde h sesi türetilerek yazılmıştır.

2.2.2.7. y Protezi

Metinde ön ünsüz türemesi bulunmaktadır: yıraḳ<ırak "uzak"(18b/5), yip<ip (42b/1), yigne<igne "iğne" (7a/1), yifek<ipek "ipek" (42a/5).

2.2.2.8. Yer Değiştirme (Göçüşme)

Bu ses olayı metinde iki kelimede kendisini gösterir: örgen-<ögren- "öğrenmek" (2a/1), yamġur<yağmur "yağmur" (3b/4), tumul<tulum "post, meşin torba" (39a/1).

2.2.2.9. Ses Uyumları

2.2.2.9.1. Kalınlık- İncelik Uyumu

Metinde Türkçe sözcüklerde genellikle kalınlık-incelik uyumuna uyulmuştur: aç+lıḳ (10a/a), as-maḳ+lıḳ (7b/5). Sadece iki Türkçe sözcükte kalınlık-incelik uyumuna uyulmamıştır: kür-la-maḳ (7b/2-3), söz+çi+lıḳ (10a/2).

Metinde alıntı kelimelere gelen eklerde de genellikle uyum söz konusudur: āsān+lıḳ (32b/4), mest+lik (10a/9), rast+lıḳ (16b/7), rūşenā+lıḳ (21a/8).

Alıntı sözcüklerde sadece şu kelimelerde uyum sorunu vardır: ḳaḥṭ+lik (49b/1), ġam+lig (37b/3), faḳīr+lıḳ (67a/3), salṭanat+lig (57b/2), tendürüst+luḳ (35b/10), ġarīb+lıḳ+ḳa (62a/7), rūzī+lıḳ (16a/4).

Konu ile ilgili olarak Doğu Türkçesinde ek uyumsuzluğu üzerine çalışma yapan Eraslan, hem alıntı kelimelerin hem de Türkçe kelimelerin yazımında bu uyumsuzluğa dikkat çekmektedir. Alıntı kelimelerdeki uyumsuzluğun kalın telaffuz edilişle alakalı olabileceğini düşünür. Aynı kelimenin hem kalın hem ince sırada ek alması durumunu imla istikrarsızlığı olarak açıklamakla birlikte tereddütlü telaffuz sebebiyle de bu durumun olabileceği düşünmüştür. Aynı tereddütlü telaffuz hadisesi Türkçe kelimelere getirilen eklerde de kendisini gösterir. Bunun yanında Türkçe kelimelerde istinsah hatalarının da göz önünde bulundurulması gerektiğini ifade etmiştir (Eraslan 1970: 114-115).

2.2.2.9.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Metinde Türkçe sözcüklerde genellikle düzlük-yuvarlaklık uyumuna uyulmuştur: yay-ıl-da-sa (24b/8), ḳuç-aḳ+la-ş-maġ+lıḳ (7a/3). Metinde düzlük-yuvarlaklık uyumuna uymayan Türkçe sözcükler şunlardır: söz+çi+lıḳ (10a/2), oġrı (12b/8), yėt-gür-ür (34a/2).

2.2.2.9.3. Ünsüz Uyumu

Metinde yalnızca şu örneklerde ünsüz uyumuna uyulduğu görülmektedir: iʿtibār ėmestür (11a/2), kenĝerülükke (27a/8), şād-mānlıḳḳa (44b/6), ġarīblıḳḳa (62a/7).

2.2.2.10. Şedde Kullanımı

altta “altı” kelimesi metinde üç yerde geçmektedir. Sadece bir yerde şeddeli yazılmıştır: التّه (2b/8). Biz bütünlük açısından kelimenin geçtiği üç yeri de “altta” şeklinde okuduk.

“kės-” kelimesi şart kipiyle kullanıldığı yerde şeddeli gösterilmiştir: كسّه (48a/5).

bisyār kelimesi metinde on altı kez geçmektedir. Bunlardan iki tanesinde kelime şeddeli yazılmıştır: بسّيار (32b/9-66a/1).

Bu kelimeler dışında bünyesinde çift ünsüz bulunduran şu kelimeler de şeddeli gösterilmiştir: ʿizzet (40b/1), müyesser (46b/3), ḳaṣṣāb (51a/3), muḳarreb (65b/3), elbette (39a/4), şiddet(10a/3), sünnet (5a/1), taʿalluḳ (28a/3), nurrīn (5a/10), ḥammām (23b/3), kisse (6b/9). Eserdeki yazımda bir birlik söz konusu olmadığı için bir kez şeddeli gösterilmiş olan tüm kelimeleri şeddeli olarak yazmayı uygun gördük.

2.3. BİÇİM BİLGİSİ

2.3.1. Yapım Ekleri

Burada metinde yer alan yapım ekleri verilecektir.

İsimden İsim Yapım Ekleri

+anĝ : yal+anĝ (25b/9); **+çI :** karak+çı (12b/8), söz+çi+lıḳ (10a/2); **+dUz:** kün+düz (3b/3); **+ġ :** el+i+g (10a/6), dad+ı+ġ (38a/10); **+ge :** öz+ge (45a/9); **+Gır :** ça+ġır (37b/8); **+KI :** avvalḳı (10b/6); **+l :** yaş+ıl (40b/9); **+lA :** bir+le (43a/3); **+lIK, +lUG :** āsān+lıḳ (32b/4), aç+lıḳ (10a/10), tüp+lük (31a/2), heybet+lig (40b/6), ʿadalet+lik (16b/8), ḫūb+luḳ (44a/9), fiʿil+lig (32a/10), ahiret+lik (47a/7); **+nÇI :** altı+nçı (3b/8), ėkki+nçi (3a/7); **+raḳ :** az+raḳ (31b/2).

Fiilden İsim Yapım Ekleri

-(I/U)Ḳ : boz-uḳ (29b/3), aġrı-ḳ (46b/8); **-ĠAn :** yal-ġan (7a/8); **-ḲU :** aç-ḳu (5a/10).

İsimden Fiil Yapım Ekleri

+A- : tüş+e-se (58a/8), oyn+a-p (49a/3); **+Ar- :** aḳ+ar-ıp (17b/4); **+lA- :** baġ+la-p (25b/8), baş+la-p (18a/9), boġuz+la-maḳnı (8a/10), cır+la-sa (25b/6).

Fiilden Fiil Yapım Ekleri

-A- : tıḳ-a-p (29b/3); **-Ar- :** çıḳ-ar-ıp (62a/4); **-Aş- :** tut-aş-sa (21b/7); **-DUr- :** ḳıl-dur-maḳ (7a/2), öl-tür-üp (48a/3); **-GUr :** yėt-gür-ür (34a/2); **-l :** aç-ıl-ur (66b/10), as-ıl-ur (12b/10); **-mA- :** kel-me-se (18b/10), bol-ma-sa (45b/1); **-n- :** baġla-n-ġan (18b/1); **-ş- :** sözle-ş-mek (68a/3); **-Ur- :** fiş-ür-üp (24a/10); **-t- :** köter-t-ip (47a/10).

2.3.2. İsim Çekim Ekleri

2.3.2.1. Çokluk Eki

Çokluk Eki (+lAr; +lA): iş+ler(12a/8), ölüg+ler+ge(47b/7), perende+ler+ni(58a/6), eşya+lar(10b/7), fādşāh+lar(61a/10).

Çokluk eki ile alakalı olarak yukarıda örnekleri verilen çokluk ekinin yanında +la/+le çokluk eki de bir örnekte kullanılmıştır: yaḫşı+la (17a/2). Bu çokluk ekiyle ilgili olarak Ata, ekin ilk örneklerinin DLT'de görüldüğünü, bunun yanında başka Karahanlı dönemi eserlerinde de bu ekle karşılaşıldığını, ekin hem isim hem fiil yapılarına gelebildiğini ifade eder (Ata 2009: 92-93).

2.3.2.2. İyelik Ekleri

Metinde kullanılan iyelik ekleri klasik Doğu Türkçesi metinlerinde görülen iyelik ekleriyle farklılık göstermez:

1. Teklik Şahıs İyelik Eki (+Im): peyġamber+im+ni (13b/7).

3. Teklik Şahıs İyelik Eki (+I; +sI): tefāvüt+i (2b/1), fark+ı(2a/9), derece+si(2b/9), ara+sı+da(14a/1).

3. Çokluk Şahıs İyelik Eki (+lArI): ḳayaş+ları+dın(48b/3), kitāb+ları+dın(1b/8), devlet+leri (66b/7), tüş+leri(3a/2).

2.3.2.3. Durum Ekleri

Metinde geçen durum ekleri klasik Doğu Türkçesi metinlerinde görülen durum ekleriyle farklılık göstermemektedir:

İlgi Durumu Eki (+nIn̂g): Metinde daima +nIn̂g ilgi durumu eki kullanılmıştır: tüş+nin̂g(2a/5), kişi+nin̂g(2a/7).

Yükleme Durumu Eki (+nI; +I): öz+ni(61b/4), barçın+nı(61a/9).

Metinde ilgi çekici olarak Oğuzcanın bir etkisiyle yükleme durumu eki olarak +I'nın kullanıldığı birkaç örnek vardır: kögercin+i (61b/3), av+ı (63b/8-9).

Metinde bir örnekte de yükleme durumu ekinin yönelme durumu eki işlevinde kullanıldığı görülmektedir: şīrni minip (56b/2). Zeynep Korkmaz bu hadiseyi Oğuzcanın bir özelliği olarak kabul etmekte ve örneklerinin yalnızca Anadolu ağızlarında bulunduğunu ifade etmektedir (Korkmaz 2013: 48).

Metinde bir örnekte yükleme durumu ekinin ilgi durumu işlevinde kullanıldığı görülmektedir: saç<ı>nı uzun bolup tüşese (17b/1).

Bulunma Durumu Eki (+dA): tennūr+da (24a/10), şehr+de (62b/6).

Ayrılma Durumu Eki (+dIn): ḳafes+din(58b/3), ġam+dın(59b/5).

Yönelme Durumu Eki (+ġa; +Ge): murād+ġa(59b/8), dāne+si+ge(59b/9), ken̂gerülükke (27a/8).

Eşitlik Eki (+ça): murād+ça(23b/8), a+n+ça(28b/10).

Vasıta Durumu : Metinde vasıta durumu birle, birlen, bile, bilen edatlarıyla sağlanmıştır: bile(20a/9), bilen(17a/2), birle(2a/6), birlen(44a/8).

Aitlik Eki (+ki; +ḳı): baş+ı+da+ḳı(3a/5), bilen+ki(3a/6).

2.3.2.4. Zamir N'si

Zamir n'sinin kullanılmayışı klasik ve klasik sonrası Doğu Türkçesi özelliklerinden biridir. Metinde zamir n'si kullanılmamıştır. Zamir n'sinin olmadığı

kelimelerden birkaç örnek verilebilir: mülk+i+de(34b/9), iç+i+de(36a/6), iş+i+din(42a/10).

2.3.2.5.Bildirme Ekleri

Metinde bildirme için +dUr ve turur birlikte kullanılmıştır: yaḳın+dur(31a/10), obdān+dur(11a/4), āteş+dür (21a/7), miyāne+dür(41b/2), bar turur (2a/9), tüş turur(2b/10).

2.3.2.6. Fiil Çekimi

Metinde görülen fiil çekimi klasik ve klasik sonrası Doğu Türkçesi ile aynı özellikleri göstermektedir. Metinde muhteva itibariyle daha çok isim türünde kelimeler kullanılmıştır. Fiil türündeki kelimeler ise çok sınırlıdır. Metindeki fiil çekimleri şu şekildedir:

Görülen geçmiş zaman eki -DX: bol-dı (10b/3), oltur-dı-lar(2b/7).

Öğrenilen geçmiş zaman eki -pDUr : ayt-ı-pdur-lar (36b/10), ḳal-ı-ptur (37b/6).

Şimdiki zaman eki -AdUr; -mAydUr (olumsuzluk) : ḳıl-adur-ġanlarnı (61b/1), tünü-meydurġan (46a/8-9).

Bu ek şimdiki zaman eki olmasının yanında yukarıdaki örneklerde olduğu gibi süreklilik ifadesi de taşımaktadır.

Geniş zaman eki –(A/U)r; -mAs (olumsuzluk): bol-ur(12a/7), öl-er(18a/1), kėl-ür(20a/4), tap-mas(26a/8), yan-mas(26a/10), kör-mes(2b/4).

Gelecek zaman eki -GAy: ḳıl-ġay(2a/3), bil-gey(2a/3), bėr-gey(2b/2-3), yėt-gey(10b/5). Bu örneklerde gelecek zaman eki emir kipi anlamı verecek şekilde kullanılmıştır.

Bu örneklerde kip, geniş zaman anlamı verecek şekilde kullanılmıştır: bol-ġay (37b/3-5).

Metinde gelecek zaman eki anlam bakımından genellikle geniş zaman anlamı verecek şekilde kullanılmış, hiçbir örnekte ekin işlevi gelecek zamanda

kullanılmamıştır. Bunun sebebi metnin konusudur. Metin bir rüya yorumu kitabıdır. Genel ifadeler kullanmak metnin muhtevasına daha uygun düşmektedir.

Şart kipi -sA : ḳıl-sa (2a/2), ḳal-sa-m(69a/8), tüşe-se(12b/1).

Emir kipi -sUn : ḳıl-sun(13a/1), ḳal-ma-sun(16b/2), bėr-sün(45a/6).

1. Teklik Şahıs Eki -m : ḳal-sa-m(69a/8).

3. Çokluk Şahıs Eki -lAr : ḳıl-dı-lar(1b/10), oltur-dı-lar(2b/7). Bu ek metinde çokluk ifade ettiği gibi verilen örneklerde saygı amacıyla kullanılmıştır.

2.3.2.7. Fiilimsiler

-mAK : bol-maḳ (6b/10), al-maḳ (7b/9), iç-mek (44a/9), bėr-mek (25b/1), ḳuçaḳlaş-maġ+lıḳ (7a/3); **-GAn :** fişür-ġan (5b/5), sözleş-gen (50a/9), bağlan-ġan (18b/1); **GUçI :** tėgür-güçi (35a/8), kör-güçi+ninṉg (46b/6), ḳıl-ġuçı (66a/6); **-Ip :** aç-ıp (29b/5), çap-up (51b/2), fişür-üp (24a/10), sözleş-ip (50a/10).

2.4. SÖZ DİZİMİ

Bu bölümde metnin söz dizimi açısından incelemesi yapılacaktır. Metin genellikle birleşik cümle yapısını içermektedir. Bunun yanında basit ve sıralı cümleler de görülür. Bağlı cümle örnekleri ise az sayıdadır.

Metinde, metnin yazılış amacı ve kuruluşuyla paralellik gösteren bir söz dizimi söz konusudur. Rüya tabiri hakkında okuyucuya bilgi vermek amacıyla, farklı kitaplardan bilgilerin bir araya getirildiği bir metin olan Kitāb-ı Taʿbīrnāme'de uzun ve anlaşılması zor cümle yapılarına rastlanmaz. Sade anlaşılır, genellikle tek bir cümle veya sıralı cümlelerin birbirini takip ettiği bir dizim söz konusudur.

2.4.1. Yapısına Göre Cümleler

2.4.1.1.Basit Cümle

Metindeki basit cümlelere örnek olarak şu cümleleri gösterebiliriz:

Peyġamberlikniṉg ḳırḳ altta derecesidin bir derecesi tüş turur. (2b/8-10)

Tüşleri birle ʿamel ḳılur ėrdi. (3a/2)

Yaş kişiniŋ, ḳarı kişiniŋ, pādşāhnıŋ, vezīrniŋ, rüʿyet-i ṣāliḥ fāsıḳnıŋ farḳı bar turur. (2a/7-9)

Ėkkinçi bābda ṣāliḥ, fāsıḳ, kāfir, müselmān, meşhur, mechūl kişiniŋ tüşini aytur. (3a/7-9)

2.4.1.2.Sıralı Cümleler

Bu tarz cümlelerde her cümle kendi başına bir anlam bildirmekle birlikte, diğer cümleler ile aralarında bir anlam bağı bulunmaktadır (Özkan- Sevinçli 2012: 209).

Behiştni tüşese dünyā vü āḫiretni tapar, murādġa yėter, ġamdın ḫalāṣ bolur. (15b/6-8)

Köşk bostān tüşese rūzgārı ḫūb öter, niʿmeti ziyāde bolur. (15b/10, 16a/1)

Oŋ ḳolnı tüşese saḫāvet igesi bolur, ḥarāmdın yıraḳ bolur. (18b/4-5)

Onınçı bābda piyāz tüşese māl-ı ḥelāl <bolur>, menfaʿatlig ʿilm örgenür, yaḫşı kişilerge dost bolur. (24b/2-4)

ʿArābada olturup tüşese memleket vilāyet, diyānet tapar; mertebe tapar. (30a/3-5)

2.4.1.3. Birleşik Cümle

Metinde en çok rastlanan cümle çeşididir. Birleşik cümleler bir asıl cümle ile onun manasını tamamlayan bir veya birden fazla yardımcı cümleden oluşur (Ergin 2008: 404).

Birleşik cümlelere örnekler aşağıdaki gibidir:

2.4.1.3.1. Şartlı Birleşik Cümle

*Süt içip tüşe**se** feraḥı mālı ziyāde bolur. (37b/7-8)*

*Yaŋı yā köhne ser ü fāy tüşide kė**yse** ġamdın ḫalāṣ bolur.(40a/4-5)*

*Kişi ḳamçı yā yataḳ yip tüş**ese** menfaʿat körer. (42b/1)*

*Sütini iç**se** genc-i ġayb tapar(56b/4)*

Bunların yanında metinde çokça örneği bulunan "eğer" cümle başı edatıyla kullanılan şartlı birleşik cümleler de vardır:

***Eger** kişini öltürüp tüş kör**se** mihri-bānlıḳ birle ġamdın ḳutḳarıp inʿām ḳılur. (48a/2-4)*

***Eger** ḳulınıŋ başını kėsip tüş**ese** āẕād ḳılur(48a/5-6)*

***Eger** āsmāngа çıḳıp oltur**sa** fādşāh bolur(50a/2-3)*

***Eger** māhīniŋ ḳarnıdın mürvārid tafıp alıp tüş**ese** her dānesige bir ḳul dedek olur.(59b/8-10)*

2.4.1.3.2. ki/kim'li Birleşik Cümle

Metinde geçen ki/kim'li birleşik cümle yapılarına verilen örnekler aşağıdadır:

*Beyān ḳıldılar **tā ki āsān bolġay.** (1b/10-2a/1)*

*Her kim **ki ʿilm-i taʿbirni örgenürge raġbet ḳılsa** bu Kitāb-ı Taʿbir-nāme'ni müṭālaʿa ḳılġay. (2a/1-3)*

*Bilgey **kim tüşniŋ rāstını ġalaṭını yatmaḳ ḳopmaḳ nė ṭarīḳa bolġay.** (2a/3-4)*

*Ḥażret-i Dānyāl ʿaleyhi's-selām aytıpdurlar **ki hėç nėrse nāndın bihraḳ bolmas.** (36b/10-37a/1)*

2.4.1.3.3. Girişik Birleşik Cümleler

Metinde girişik birleşik cümlelere şu örneklerde rastlanmaktadır:

Temmūzda ḫaṭṭ fütüp köydi fişānım. (69a/8)

On yėttinçi bābda; ḳazan, dīgçe, tennūr, nemek, tütün, aş fişürġannı aytur.(5b/4-5)

2.4.1.4. Bağlı Cümleler

*Samānnı samanlıḳġa kėltürse māl-ı ʿazīm tapar **ammā** āsānlıḳ bilen. (32b/2-4)*

*İbrīşüm libās tüşese menfaʿat bolur **ammā** sarıġdın özgesi ḫūbdur. (45a/8-10)*

*Ḳamçı yip tüşese bir tėng pul tapar **līkin** fūşīde işi āşikārā bolur. (48a/8-9)*

2.4.2. Yüklemine Göre Cümleler

2.4.2.1. İsim Cümlesi

Metinde isim cümlelerine örnek olarak şunlar verilebilir:

Yıl başıdaḳı tüş, yıl āḫirideki tüşdin obdāndur. (11a/3-4)

Eger resūl ʿaleyhiʿs-selāmnı tüşide körse rāstdur. (13b/8-9)

Kök egin tüşese misāfirlerġa ḥācılarġa ḫūbdur. (41a/3-4)

2.4.2.2. Fiil Cümlesi

Metinde fiil cümlelerine örnek olarak şunlar verilebilir:

Ḳızıl egin tüşese ceng ḫuṣūmet peydā bolur. (41a/1-2),

Eger köñglekni uzun tüşese elbette muṣībet yėter. (41b/9-10)

Yigne tüşese menfaʿat körer. (42b/5)

2.4.3. Yüklemin Yerine Göre Cümleler

2.4.3.1. Kurallı Cümleler

Metindeki tüm cümle örnekleri kurallı yapıdadır. Devrik yapılı cümle örneği bulunmamaktadır.

Zindān tüşese maḳṣūdı kėç ḳalur. (42a/9)

Öyge tola otun alıp kėlip tüşese öyge pul kirer. (42b/4-5)

Köl tüşese zer-dār bolur. (20b/9)

2.4.4. Anlamına Göre Cümleler

2.4.4.1. Olumlu Cümleler

Metinde olumlu cümlelere örnek olarak şunlar verilebilir:

Eger āsmānnıŋ ėşikini oçuḳ körse rızḳı keŋgerü bolur. (50a/4-5)

Ādemniŋ cigerni yėp tüşese bī-şek ġayb tapar. (52b/6-7)

Ḳulan tüşese murādġa yėter. (53a/2)

2.4.4.2. Olumsuz Cümleler

Metinde olumsuz cümlelere örnek olarak şunlar verilebilir:

Ḳoçḳar yā teke bu kişiniŋ ḫarmānıġa kirip tüşese ulug ḫalḳ bu kişiniŋ sözidin çıḳmas. (51b/5-8)

Yaḫşılıḳ ḳılmas. (65b/4)

Köprük tüşese ḫalḳġa menfaʿat tėgürüp kişige ḥāceti tüşmes. (49a/4-5)

2.4.4.3. Soru Cümleleri

Metinde soru cümlelerine örnek olarak şunlar verilebilir:

Her künde, her ayda, her faṣılda nė ṭarīḳa birle taʿbīr almaḳ kėrek? (2a/6-7)

Ammā tüşniŋ aṣlı farʿı ḳaysı turur? (2a/5)

3. METİN

KİTĀB-I TAʿBĪR-NĀME

[01b] 1 Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

2 El-ḥamdu li'llāhi rabbi'l-ʿālemīn ve'l-ʿāḳıbetü li'l-müttaḳīn 3 ve'ṣ-ṣalavātu ve's-selāmu ʿalā resūlihi 4 Muḥammedin ve ālihi ve aṣḥābihi ecmaʿīn. Bu Kitāb-ı 5 Taʿbīr[1]-nāme'ni Muḥammed ibn Şerīf *raḥmetullāhi ʿaleyhi*; 6 Ḥażret-i Dānyāl ʿaleyhi's-selām, Ḥażret-i Yū- 7 suf ʿaleyhi's-selām, Ḥażret-i İmām Caʿfer-i 8 Ṣādıḳ *razyallāhu ʿanhu* kitāblar<ı>dın 9 mücerreb ḳılıp rūy-ı ṣafḥage kėltürüp- 10 dürler. Anı beyān ḳıldılar tā ki āsān **[02a]** 1 bolġay. Her kim ki ʿilm-i taʿbīr[2]ni örgenürge 2 raġbet ḳılsa bu Kitāb-ı Taʿbīr[3]-nāme'ni müṭālaʿa 3 ḳılġay. Bilgey kim tüşniŋ rāst<ı>nı, 4 ġalaṭ<ı>nı; yatmak, ḳopmaḳ nė ṭarīḳa bolġay? 5 Ammā tüşniŋ aṣlı farʿı ḳaysı turur? 6 Her künde, her ayda, her faṣılda nė ṭarīḳa birle taʿbīr[4] 7 almaḳ kėrek? Yaş kişiniŋ, ḳarı kişi- 8 niŋ, pādşāhnıŋ, vezīrniŋ, raʿiyyet-i ṣāliḥ, 9 fāsıḳnıŋ farḳı bar turur. Āẕādnıŋ, bende- 10 niŋ, ėr kişiniŋ, maẓlūm kişiniŋ, zer-dārnıŋ, **[02b]** 1 nā-murādnıŋ tefāvüti bar turur. Yaḫşı tüş 2 körse şükrānesige naẓar bėrgey, yaman tüş 3 körse taṣadduḳ[5] bėrgey; nėme üçün kim 4 tüş hergiz[6] ḫilāf körmes. Peyġamberlerniŋ 5 tüşi muʿcize turur. Bu ṭarīḳa birle 6 Ḥażret-i Peyġamber *ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem* taḫt-ı 7 nübüvvetde olturdılar. Yėgirme üç cüzv 8 ḳılsa

[1] Kelime metinde **تعبر** şeklinde yazılmıştır.
[2] Kelime metinde **تعبر** şeklinde yazılmıştır.
[3] Kelime metinde **تعبر** şeklinde yazılmıştır.
[4] Kelime metinde **تعبر** şeklinde yazılmıştır.
[5] Kelime metinde **تصدوق** şeklinde yazılmıştır.
[6] Kelime metinde **هركيز** şeklinde yazılmıştır.

ḳırḳ altta bolur. Peyġamberliknińg 9 ḳırḳ altta derecesidin bir derecesi 10 tüş turur. Ḥażret-i Peyġamber ʿaleyhi's-selāmġa [03a] 1 her vaḳiʿ bolsa avval tüş körer ėrdi. 2 Tüşleri birle ʿamel ḳılur ėrdi. Bu 3 Kitāb-ı Taʿbīr[7]-nāme'ni her kim altmış bāb ḳılupdur; 4 her tüşni maḥalde münāsib körüp ẕikr ḳılıpdurlar. 5 **Avvalḳı bābda;** tüşni bilmek, yıl başıdaḳı, 6 ėrte bilenki tüşni, tüşniń ʿıẓam<ı>nı, 7 rāst<ı>nı aytur. **Ėkkinçi bābda;** ṣāliḥ, fāsıḳ, 8 kāfir, müselmān, meşhūr, mechūl kişiniń 9 tüşini aytur. **Üçünçi bābda;** Ḫudāy taʿālā- 10 nı, peyġamberlerni, ferişţelerni, behişt dūzaḫnı, [03b] 1 terāzū[8]nı, ḳıyāmetniń ṣevāb<ı>nı, ʿaẕāb<ı>- 2 nı aytur. **Törtünçi bābda;** āsmān, 3 yulduzlarnı, levḥü'l-maḥfūẓ, keçe, kündüz, 4 ay, kün, ḳar, yamġur, bulut, ṣāʿiḳa, 5 cāle, ot, çaḳınġan, ısıġ, sovuḳ- 6 nı aytur. **Bėşinçi bābda;** derya, ḥavż, ḳuduḳ, 7 çeşm, kārīz, kėme, bād-bānnı aytur. 8 **Altınçı bābda;** ḳarańġuluḳ, rūşenlik, ot, 9 tütün, şemʿ, çerāġ, ḳandīlni aytur. 10 **Yėttinçi bābda;** dünyā, rūy, beyābān, ḳumluḳ, [04a] 1 deşt, seng, rīze, sarāy, şato, kec-kārlıḳ, 2 āheng, ḫışt, serkūb, mescid, rükūʿ, sücūd, 3 tesbīḥ[9], minber, mināreni aytur. **Sėkkizinçi bābda;** şehr- 4 istān, ḳalʿa-i ḥiṣār, sarāy, ṣofa, derece-i pāy-gāh- 5 nı aytur. **Toḳḳuzınçı bābda;** dolāb, bostān, 6 ḫarās, tėgürmen, nāv-dān, ḥammām, dükkān, tennūr- 7 nı aytur. **Onınçı bābda;** ıpar, kāfur, ʿanber, 8 ṣandal, zaʿferān[10], gül, gül-āb, ḫoş-būy nėmerselerni 9 aytur. **On birinçi bābda;** yaş, ḳarı kişini, 10 ġulām, kenīzek, ʿayāl, duḫter, kūdek, ḳarı maẓlūm, [04b] 1 civān kişi, ḳara maẓlūm kişi, ferīşān 2 ḫūynı aytur. **On ėkkinçi bābda;** teyemmüm, ġusl 3 ḳılmaḳ, ḥac ḳılmaḳ, namāz cırlamaḳ, ḳadd ḳāmet 4 dėmek, ḥac ḳılur yėrde turmaḳ, cāh-ı zemzemni 5 körmek, ṣafāhü'l-merve, ḥacerü'l-esved, ḳabr-i 6 Peyġamber ʿaleyhi's-selāmnı, ṣadaḳa, zekevāt, ėligni 7 yumaḳ, yüzni yumaḳ, rükūʿ, sücūd ḳılmaḳ, 8 teşehhüd selām

[7] Kelime metinde **تعبر** şeklinde yazılmıştır.

[8] Kelime metinde **تراضو** şeklinde yazılmıştır.

[9] Kelime metinde **تسبح** şeklinde yazılmıştır.

[10] Kelime metinde **زغفران** şeklinde yazılmıştır.

bėrmek, imām bolmaḳ, misvāk 9 ḳılmaḳ, ṭahāret almaḳ, ḫatne ḳılmaḳ, and içmek, 10 ʿıyd namāzıġa selām bėrmek, Beytü'l-maḳdis- [05a] 1 ni körmek, sünnet ḳılmaḳnı aytur. **On üçünçi 2 bābda;** ḳāḍī, ḫaṭīb, ḫaṭībe, ḫalīfe, ʿulemā-i ṭabīb, bīmār, 3 terāzū[11], ġalbirni aytur. **On törtünçi bābda;** divit, 4 ḳalem-dān, muṣḥaf-nāme-i Tevrīt, İncīl, Zebūr, Furḳān- 5 nı aytur. **On bėşinçi bābda;** ādemniŋ cemʿ-i aʿżā- 6 sını, baş tüşürmek, gūşını yėmek, saḳal- 7 nı tüşürmek, beden, aʿżā kem, ziyāde bolmaḳ, 8 leb, dehān, balġam, feraḥ, ḫaste, ḫamyāze[12], cerāḥat, 9 ʿaṭse, ḳan, iriŋ, surfeni aytur. **On 10 altınçı bābda;** ḳılıf, açḳu, kürsī, taḫt-ı nūrrīn, [05b] 1 pitūn-ı ḥaml, būġ-cāme, ṣandūḳ, ʿarāba, ḫayme, 2 bisāṭ, ėşik açmaḳ, ėtmek, ʿaṣā, beşük, 3 zer-beft yaḫşı ser ü fāy, serā-perdeni aytur. 4 **On yėttinçi bābda;** ḳazan, dīgçe, tennūr, nemek, 5 tütün, aş fişürġannı aytur. **On 6 sėkkizinçi bābda;** kişini bürehne körmek, yėr yutmaḳ, 7 ḥayvān kişini yėmek, ḥaşerātnı aytur. **On 8 toḳḳuzınçı bābda;** ḳan almaḳ, ḥacāmat ḳılmaḳ, mu- 9 çīn ḳılmaḳ, nāb, baġalnı tüşürmek, her aʿżā 10 ayrılmaḳ, dāġ ḳoymaḳ, verem bolmaḳ, aʿżā uruḳ [06a] 1 semizlik, bedendin ḳan barmaḳnı aytur. 2 **Yėgirminçi bābda;** küre, şāne, ḥadeş, sergīn, ḳadem- 3 cāh, ėr kişi maẓlūm bolmaḳ, maẓlūm kişi ėr bolmaḳ- 4 nı aytur. **Yėgirme birinçi bābda;** tere, piyāz, fülfül, 5 nemek, ḫoş-būy nėmerse, saman, ḫişt, nānnı aytur. 6 **Yėgirme ėkkinçi bābda;** mīvelig dıraḫt, murġ-zār, yaşarġan 7 dıraḫt, ḳurġan dıraḫt, dıraḫt köçürmek, üzüm, 8 cemʿ-i mīve-i ter <ü> ḫuşk, reyāḥīn envaʿ-i mīve, gendüm[13], 9 ġars, lūbiyā, noḫūd, buġday başını aytur. **Yėgirme 10 üçünçi bābda;** nān-ḫorūş, terīd, şekker, engübīn, ḥelvā, [06b] 1 sirke, ʿasel, nemek, revġan-ı gāv, lev, sifand, zeytūnnı aytur. 2 **Yėgirme törtünçi bābda;** şarāb, dārū, ʿaṣīr, şerbet, 3 ishāl, ḳay ḳılmaḳ, ḥayvānnıŋ sütini aytur. 4 **Yėgirme bėşinçi bābda;**

[11] Kelime metinde **تراضو** şeklinde yazılmıştır.

[12] Kelime metinde **خمازه** yazılmıştır.

[13] Kelime metinde **كندوم** şeklinde yazılmıştır.

cevāhirāt, yaʾḳūt, mürvārid[14], **5** tuḥfe, ṭavḳ[15], mercān, nuḳre, altun, metāʿ-ı ḫāneni **6** aytur. **Yėgirme altınçı bābda;** ser ü fāy, destar, küllāh, **7** altun yüzük, kümüş yüzük, cāme, siyāh reng-īn **8** kelem, ötük, tellik, könĝlek, pāy-cāme, bürehne **9** likni, kisseni aytur. **Yėgirme yėttinçi bābda; 10** aġramçi, bend, ġull, kund, dām, zindān, yataḳ aġrıḳ **[07a] 1** bolmaḳ, yigne, hāvançe, kirbāsnı aytur. **Yėgirme sėkkizinçi 2 bābda;** cimāʿ ḳılmaḳ, kişini cimāʿ ḳıldurmaḳ, **3** nikāḥ, mihmān-dārlıḳ, ḳuçaḳlaşmaġlıḳ, **4** nā-revā kişiler birle, ḥayvān birle cimāʿ ḳılmaḳ, **5** cimāʿ ḳıldurmaḳnı aytur. **Yėgirme toḳḳuzınçı bābda; 6** esbāb-ı ceng, kös, naḳḳāre, ṭabl, ġırāre, mancınık, **7** leşker, sail, cebe, cūş, pādşāh şehrni ġażab **8** birle alġannı aytur; yalġan and içmekni aytur. **9 Ottuzınçı bābda;** ḳıl, ibrīşüm, mūy, yünĝni aytur. **10 Ottuz birinçi bābda;** nā-bīnā, maḳhūr[16], aġrıḳ bolmaḳ, **[07b] 1** <şifā> tapmaḳnı aytur. **Ottuz ėkkinçi bābda;** hücre[17], **2** bisāṭ, gūr-istān[18], ḳafes, zindān[19], gūr kür- **3** lamaḳ, ölüg, vaṣiyyet ḳılmaḳ, cenāzeni **4** aytur. **Ottuz üçünçi bābda;** ḳamçı, dürre, bo- **5** ġuzlamaḳ, dārġa asmaḳlıḳ, fut ḳol- **6** nı kėsip cüdā ḳılmaḳ, derd-i üstüḫ^{v}ān bolmaḳ- **7** nı aytur. **Ottuz törtünçi bābda;** def, sur-nāy[20], **8** rebāb, sitār, orġuş, saṭranç, nerd, ḳumār- **9** nı aytur. **Ottuz bėşinçi bābda;** almaḳ, satmaḳ, **10** ḫıyānet ḳılmaḳ, ölüg birle ṭaʿām yėmek, ölüg- **[08a] 1** din her nėme tilemek, suvġa ibermekni aytur. **2 Ottuz altınçı bābda;** āsmānġa çıḳmaḳ, āsmān- **3** dın tüşmek, uçup yörmeklik, ferişte- **4** lerni körmek, yėrdin yėrge sekrimekni aytur. **5 Ottuz yėttinçi bābda;** ḥayvānāt, ḥaşerāt birle söz- **6** leşmekni aytur. **Ottuz sėkkizinçi bābda;** müşvik, **7** perende düşmendin ḳaçmaḳ, derende ḥayvān- **8** lar birle ceng ḳılmaḳ, ġāyib bolmaḳ, düşmen **9** ḳolıda ölmekni aytur. **Ottuz toḳḳuzınçı bābda; 10** ḳaṣṣāb, güş-

[14] Kelime metinde **مروايد** şeklinde yazılmıştır.
[15] Kelime metinde **توق** şeklinde yazılmıştır.
[16] Kelime metinde **مقور** şeklinde yazılmıştır.
[17] Kelime metinde **حجره** şeklinde yazılmıştır.
[18] Kelime metinde **كوروستان** şeklinde yazılmıştır.
[19] Kelime metinde **ذندان** şeklinde yazılmıştır.
[20] Kelime metinde **صورناى** şekllinde yazılmıştır.

keşlik ḳılmaḳ, boġuzlamaḳnı aytur. **[08b] 1 Ḳırḳınçı bābda;** ḳoy, èçkü, tive, çehār-pāy o- **2** ġlaḳ, ḳuzı gūşını yèmeklikni aytur. **3 Ḳırḳ birinçi bābda;** kala, uy, mozoy, aġuz, **4** nermādeni aytur. **Ḳırḳ èkkinçi bābda;** fīl, gāv **5** mīş gūşı, aʿżāsını aytur. **Ḳırḳ üçünçi 6 bābda;** sibāʿ, tonḡuz, ayıġ, sıçḳan, tavuşḳan- **7** nı aytur. **Ḳırḳ törtünçi bābda;** dilīr, yolbars, **8** ḫırs, keftār[21], ḳaruşḳu, tülki, şaġal, **9** seg, müşük, keler ü kirfi, maymūnnı aytur. **Ḳırḳ 10 bèşinçi bābda;** ḳaz u bürgüt, turna, kebūter, **[09a] 1** toḫı, toḫmı, çaġız, ḳarġūy, ḳarçıġa, lāçin, ḳarġa, **2** saġızġān, ṭāvus, ördek fostı, göşti- **3** ni aytur. **Ḳırḳ altınçı bābda;** murġ-ı ābī, kebūter, **4** murġ-ı ḫānegī, ḳırġaol, bülbül, üştür ḳuçḳaç, **5** ṭūṭī, keklik, fāḫtek, ḳalġaç, sīmurġ- **6** nı aytur. **Ḳırḳ yèttinçi bābda;** zenbūr, pervāne, **7** şeş, meleḫ, nehengni aytur. **Ḳırḳ sèkkizinçi bābda; 8** balıḳ, māhī, ġūk, keşef, saraṭān, her cānverige **9** suvda boladurġannı aytur. **Ḳırḳ toḳḳuzınçı 10 bābda;** yılan, ejdehā, çıyan, zehirlig cānverni aytur. **[09b] 1 Èlliginçi bābda;** destār, ança uluġlardın **2** ḳalġan lāzım boladurġan ḫalḳa ʿarż[22] işidin **3** ṣaḥābelerni aytur. **Èllig birinçi bābda;** bāzār **4** ḥırfe-gerlerini, ṭabbāḫ, raḳḳāṣ, özi kanāt- **5** lıḳ <körmek>, tört ḳolluḳ tüşmekni aytur. **6 Èllig èkkinçi bābda;** ḫātūn almak, ḫatne ḳılmaḳ, **7** toy ḳılmaḳnı aytur. **Èllig üçünçi bābda; 8** sūre, hāy, Ḳurān, ẕikr, tesbīḥ[23]ni ayturlar. **9 Èllig törtünçi bābda;** ẕikr-i istiġfār, ṣalavāt, **10** ġusl, namāz, rūzeni aytur. **Èllig bèşinçi bābda; [10a] 1** zelzele, yèr tepremek, mest bolmaḳ, ṭalāḳ bolmaḳ, **2** sözçilıḳ ḳılmaḳ, ġarḳ bolmaḳnı aytur. **Èllig 3 altınçı bābda,** kibr-i tersā, cuhūd, mecūsī, büt-ḫāne, **4** gūr-ı kāfir, kilisā, ربال , nāḳūs, zünnār, ḫaṭṭ-ı ḥabeş-ni **5** aytur. **Èllig yèttinçi bābda;** esbāb-ḫāne, ḳumāş-ḫāne, **6** èlig tarġaḳ, çömüç, ibrīḳ, kozanı aytur. **7 Èllig sèkkizinçi bābda;** āṭ, tive, ḳaçır, merkebni aytur. **Èllig 8 toḳḳuzınçı bābda;** firʿavun-ı laʿīn, pādşāhlıḳ **9** vaḳt, külmek, yıġlamaḳ,

[21] Kelime metinde **كفشار** şeklinde yazılmıştır.

[22] Kelime metinde **عرز** şeklinde yazılmıştır.

[23] Kelime metinde **تسبح** şeklinde yazılmıştır.

dīvānelik, mestlik, 10 açlıḳ, teşnelikni aytur. **Altmışınçı bābda; [10b]** 1 uyḳuluḳda ölüp tüşmek, bürehnelik. 2 Ḫ^{v}āb hāy, müşkil, maʿlūm, muʿteber, cāvidān, ġavvāṣ. 3 Bu hemmesi altmış bābda ẕikr boldı, tā ṭābʿ[24] ḳılġuçı- 4 nıṉg maḳṣūdı altmış bābda tapılġay, 5 maḳṣūdġa yėtgey *va'llāhu aʿlem bi'ṣ-ṣavāb.* 6 **Avvalḳı bābda;** tüşni bilmek. Ḫūb, himmet, avval-ı 7 şeb, āḫir-i şeb, ḫūb rāstdur. Nėçe bu eşyālar 8 tört nėmersedin ḫālī ėmesdür: baʿż tüş 9 ḳandın, baʿż balgamdın, baʿż safrādın, baʿż 10 sevdādın. Munıṉg iʿtibārı bolmas. Baʿż **[11a]** 1 tüşni yata vaḳtda ḫayāl ḳılıp körse ol hem 2 iʿtibār ėmestür. Ḫ^{v}āb-ı ażġāṣ-ı iḥtilāmnıṉg 3 hem iʿtibārı bolmas. Yıl başıdaḳı tüş, yıl 4 āḫirideki tüşdin obdāndur. Avval rūz- 5 daḳı tüşdin āḫir rūzdaḳı obdāndur. 6 Ṣāliḥ körer. Ṣāliḥ kişiniṉg tüşi ḫ^{v}āh zen 7 ḫ^{v}āh merd fāsıḳnıṉg tüşidin obdān- 8 dur. ʿĀlimniṉg tüşidin ṣariḥ körer. **Ėkkinçi bābda;** 9 farḳ-ı ṣāliḥ, fāsıḳ, kāfir, müselmān, rūpūş, 10 redd-i güşād bilmek kėrek. Ṣāliḥniṉg tüşi **[11b]** 1 fāsıḳnıṉg, müselmānnıṉg, kāfirniṉg tüşidin; 2 āẕādnıṉg tüşi bendeniṉg tüşidin; 3 pādşāhnıṉg tüşi raʿiyyetniṉg tüşidin rāst 4 körer. **Üçünçi bābda;** Ḫudāy taʿālānı, ferişte- 5 lerni, peyġamberlerni, behişt dūzaḫnı, pül-i ṣırāṭ, 6 ġull, zincīr, terāzū[25], ʿarş, kürsī, hisāb-ı ḳıyāmet- 7 ni aytur. Her kim Ḫudāy taʿālānı tüşide körse 8 müʾminlerġa ėkki cihānda āb-rū-ı ray; pādşāh- 9 larġa nuṣret; raʿiyyetlerġa baḫşāyiş; **[12a]** 1 ʿulemālar<ġa> perhīz; ġāzīlerġa şehādet; ʿāṣī- 2 lerġa tevbe; bendelerġa āzādlıḳ[26]; sūdā-gerlerġa sūd; 3 bend-ḫānege ḫalāṣlıḳ; ġam-gīnlerge feraḥ; ġarīb misāfir- 4 lerġa vaṭandın selāmetlik <bolur>. Bu Dānyāl peyġamber- 5 niṉg ḥükmi turur. Muḥammed ibn Şerīf *raḥmetu'llāhi ʿaleyhi* aytıp- 6 dur ki her kim Ḫudāy taʿālānı bī-çūn bih-çegüne tü- 7 şese ol kimerse ėkkile dünyā ġamıdın īmin bolur, 8 nīk baḫt bolur. Her iş ḳılġu dėk bolsa 9 Ḫudāy taʿālā

[24] Kelime metinde **طاب** şeklinde yazılmıştır.

[25] Kelime metinde **تراضو** şeklinde yazılmıştır.

[26] Kelime metinde **اذادليق** şeklinde yazılmıştır.

behişt naṣīb ḳılur, ġamdın 10 ḫalāṣ bolur. Kāfir bolsa bī-şek[27] müselmān bolur. [12b] 1 Müselmān tüşese dīdārıġa müşerref bolur, 2 tevbe ḳabūl bolur. Fādşāh körse ʿādil[28] 3 bolur. Eger faḳīr bolsa ġanī bolur, bīmār bolsa 4 ten-dürüst bolur. Eger Ḫudāy taʿālānı ġażab 5 birle tüşese üç ḥükmi bar turur: *neʿūzü bi'llāh* 6 avval pādşāh ḳāḍī reşīvege meyl ḳılur, ėkkinçi 7 ʿālimlerdin meẕheb köterilür, üçünçi kāsib- 8 lerdin inṣāf köterilür. Eger oġrı, ḳaraḳçı 9 körse ḳol ḳuvvet<i>din acrar. Cellād bolsa dārġa 10 asılur. Şol maḥalde ḳaḥṭ, fesād peydā bolur, tevbe [13a] 1 ḳılsun. Eger ferişţelerni tüşese raḥmet tapar; nāz, 2 niʿmet, rāḥat, inṣāf, narḫ-ı erzānı, rūzı, feraḥı[29], 3 ferzendiñge baḫt bolur. Melekü'l-mevtni tüşese 4 tevbe ḳılmaḳ kėrek. Ferişte bu kişige selām ḳılıp 5 tüşese ėkki dünyāda devlet tapar, behiştge barur. 6 Eger ʿarşnı tüşese ʿizzet, şerāfet ziyāde[30] 7 bolur; maʿrifet[31] tafıp zer-dār bolur. Cebrāʾīl'ni 8 tüşese murādġa yėter. Mikāʾīl'ni tüşese ʿömri uzun 9 bolur. İsrāfil'ni tüşese şol zamānelerde dād, 10 ʿadl, inṣāf, meẕheb vāḳiʿ bolur. Eger ferişţeler- [13b] 1 ni yėrge tüşüp tüşese müselmānlarġa nuṣret, kāfir- 2 lerġa hezīmet bolur. Eger mālik-i dūzaḫnı tü- 3 şese günāhġa tevbe ḳılmaḳ kėrek. Ḫoş-ḥāl 4 körse ol şehrge ḫayr, bereket peydā bolur. 5 Eger Peyġamberni tüşese ėkki ʿālemde devletge müşerref 6 bolur. Ol şehrge ʿizzet, ḥürmet, şerāfet, 7 ārām, rāḥat <kėlür>. Eger Ḥażret-i Peyġamberimni ġażab birle 8 tüşese tevbe ḳılmaḳ kėrek. Eger resūl ʿaleyhi- 9 ʿs-selāmnı tüşide körse rāstdur; yaʿnī şeyṭān 10 bu ṣūretde bola almas. Ḥażret-i Ādem ʿaleyhi's-selāmnı [14a] 1 tüşese ḫalḳ arasıda uluġ bolur. 2 Eger Şīt peyġamberni tüşese ʿilm <ü> ḥikmet 3 tapar, ferzendi bisyār bolur. Eger Nūḥ 4 peyġamberni tüşese ʿömri uzun bolur, düşmen- 5 ge ġālib kėlür, rencdin ḫalāṣ bolur. 6 Ḥażret-i İdrīs peyġamberni tüşese rāḥat 7 tapar, mertebesi

[27] Kelime metinde بشك şeklinde yazılmıştır.
[28] Kelime metinde عاديل şeklinde yazılmıştır.
[29] Kelime metinde فراخ şeklinde yazılmıştır.
[30] Kelime metinde ذیاده şeklinde yazılmıştır.
[31] Metinde bu kelime مغفرفت şeklinde yazılmıştır.

bülend bolur. İbrāhim peyġamberni 8 tüşese ḥac ṭavāf[32] ḳılur. İsmāʿīl peyġamberni 9 tüşese ḥāceti revā bolur, ḫalḳ arası- 10 da hürmetlig bolup mescid binā ḳılur. İsḥāḳ [14b] 1 peyġamberni tüşese helāketġa ḳalur, 2 āḫiri ḫalāṣ tapıp ata anasıġa 3 muṭīʿ fermān-ber-dār bolur. Hūd[33] peyġamber- 4 ni tüşese ḳalur, ʿāḳıbet ḫalḳġa uluġ 5 bolur, düşmenleri helāk[34] bolur. 6 Ṣāliḥ peyġamberni tüşese fitnege ḳoşulup ẓafer 7 tapar, Zekeriyyā[35] peyġamberni tüşese şehādet derecesi- 8 ni tapar, duʿāsı müstecāb bolur. Eyyūb 9 peyġamberni tüşese derd, renc ḳalur; āḫiri 10 rāḥat tapar. Ḥażret-i Dāvud peyġamberni [15a] 1 tüşese devlet-mend bolur, uluġ bolur. 2 Süleymān peyġamberni tüşese memleketge pādşāh 3 bolur. Musā peyġamberni tüşese düşmendin 4 ẓafer tapar, düşmenleri nābūd bolur. 5 Hārūn peyġamberni tüşese şerīʿatge ṣābit-ḳadem 6 bolur, ḫalḳ arasıda uluġ bolur. Ḥażret-i 7 ʿĪsā peyġamberni tüşese mübārek ferzend, devlet, 8 saʿādet-mend, āb-rū-ı ray, ḥürmeti ziyāde bolur. 9 ʿArşnı tüşese salṭanat mertebesi ziyāde 10 bolur. Eger ʿarşda olturup tüşese [15b] 1 pādşāhlıḳ mertebesige yėter. Kürsīni 2 tüşese ʿadl, inṣāf, ʿilm, şerīf-i velāyet, 3 niʿmet, ėkki cihān turur. Eger kürsīde o- 4 lturup tüşese murādġa yeter. Āsmān- 5 nıñ ėşikini oçuḳ tüşese āmānlıḳ 6 niʿmeti firāvān bolur, mertebege çıḳar. Behişt- 7 ni tüşese dünyā vü āḫiret[36]ni tapar, murādġa 8 yėter, ġamdın ḫalāṣ bolur. Behiştde 9 ḥūr, ġılmānlar birle tüşese elbette pādşāh 10 bolur. Köşk, bostān tüşese rūzgārı [16a] 1 ḫūb öter, niʿmeti ziyāde bolur. Behişt- 2 niñ şarāb<ı>nı içip tüşese rūzgārı 3 ḫūb öter. Eger behişt şarāb<ı>nı içse ten-dürüst 4 bolur, ḥelāl rūzīlıḳ bolur. Behişt- 5 din çıḳıp tüşese niʿmeti zevāl tapar. Eger 6 dūzaḫda olturup yā turup tüşese 7 ġamge ḳalur, tevbe ḳılsun;

[32] Kelime metinde **تواف** şeklinde yazılmıştır.
[33] Kelime metinde **حود** şeklinde yazılmıştır.
[34] Kelime metinde **حلاك** şeklinde yazılmıştır.
[35] Kelime metinde **ذكريا** şeklinde yazılmıştır.
[36] Kelime metinde **احرت** şeklinde yazılmıştır.

muṣībetge ḳalur yā 8 ẓālimġa giriftār bolur. Dūzaḫdın çıḳıp 9 tüşese ġamdın ḫalāṣ bolur, murādġa yėter, 10 tevbesi ḳabūl bolur. Eger bend, ġull, zincīr tüşese [16b] 1 elbette tevbe ḳılsun tā kim ġamge ḳa- 2 almasun. Eger pül-i ṣırāṭnı tüşese 3 nėçe nevʿ turur. Ḫalḳnıñ müşkilātı 4 bu kişidin āsān bolur. Eger pül-i 5 ṣırāṭdın ötse hem ġamdın ḫalāṣ 6 bolur. Eger yıḳılsa ġamge ḳalur. Eger terāzū[37]nı tü- 7 şese şol memleketde ḫalḳ rāstlıḳ, 8 ʿadāletlik ḳılurlar. Ḥisāb tüşese 9 aḥvāli dīşvār bolur. Ḥisābdın 10 fāriġ bolup tüşese ġamdın ḫalāṣ bolur. [17a] 1 Ḳıyāmetni tüşese ḳorḳsa menfaʿat tapar, 2 yaḫşıla bilen hem-ṣoḥbet bolur. **Törtünçi bābda;** 3 āsmān, āftāb, ay, yulduz, şimal, berḳ, 4 raʿd, meyʿ, levḥü'l-maḥfūẓ, cāle. Eger ferişţelerni 5 tüşese āsmānġa çıḳıp tüşese mertebesi 6 uluġ bolur. Tirig kişiniñ başını tepip 7 tüşese bī-şek on miñ direm bī-meşaḳḳat 8 ḳol<ı>ġa kirer. Eger kişiniñ başını kėsip tüşese 9 bī-şek[38] düşmenge ġālib kėlür. Eger kişiniñ 10 nakāʾsını[39] tüşese genc-i ġayb tapar. Zülfi tüşese [17b] 1 ḥürmeti ziyāde bolur. Eger saç<ı>nı uzun 2 bolup tüşese ferzend-i nesli tola bolur. 3 Saç sakal<ı>nı tüşürüp tüşese 4 hem ġamdın ḫalāṣ bolur. Eger saḳalı aḳarıp 5 tüşese elbette duʿāsı müstecāb bolur. Eger 6 fāsıḳ bolsa ġamge ḳalur. Ḳulaḳ tüşese 7 ḳul, ferzendi tola bolur. Çeşm tüşese menfaʿat- 8 lig ʿilm örgenür. Eger közge aḳ tüşüp tüşese 9 ġam-gīn bolur. Burun tüşese ʿizzet, ḥürmet 10 tapar. Eger dendān çoñ bolup tüşese […][40] [18a] 1 Eger üstün tişi tüşüp tüşese atası öler. 2 Astın tişi tüşüp tüşese anası 3 öler. Eger oñ ṭarafdın tüşüp tüşese 4 atasınıñ cemaʿatidin öler. Sol[41] ṭarafdın tüşüp 5 tüşese anasınıñ cemaʿatidin öler. 6 Eger tişi tüşüp ḳolda saḳlap tüşese 7 miñ tenge ḳolġa kirer. Eger til tüşese ḫalḳ- 8 ġa vekīl bolur. Eger āb-ı dehen tüşese aġzıdın 9 başlap elbette ġamdın ḫalāṣ bolur. Eger aġzı 10 ḳurup tüşese rızḳı kem bolur. Eger ʿaṭse,

[37] Kelime metinde **تراضو** şeklinde yazılmıştır.
[38] Kelime metinde **بشك** şeklinde yazılmıştır.
[39] Kelime metinde **نكاسينى** şeklinde yazılmıştır.
[40] Cümle tamamlanmamıştır.
[41] Kelime metinde **شول** şeklinde yazılmıştır.

[18b] 1 ḫamyāze ḳılıp tüşese bağlanġan işi güşāde 2 bolur. Sīne tüşese maʿrifet ḥāṣıl[42] bolur. 3 Şikem tüşese dost cihetdin tola bolur. 4 Oñg ḳolnı tüşese saḫāvet igesi bolur, 5 ḥarāmdın yıraḳ bolur. Sol[43] ḳolnı tüşese düşmenge ġālib 6 bolur. Engüştānnı tüşese ferzend, māl tapar. Eger ḳol- 7 dın bir<i>ni yoḳ tüşese bir ādemi ber-ṭaraf bolur. 8 Eger cerāḥat bolup ḳan kėtse bīmār bolur, pulı çıkar. 9 Oñg ḳoldın ḳan kėtse birāderiniñg fulıġa 10 ziyān bolur. Eger āsmānġa çıḳıp barıp kėlmese tevbe [19a] 1 ḳılmaḳ kėrek. Āsmāndın yamġur yaġsa 2 ḫalḳnıñg duʿāsı icābet bolur. Eger āsmānda 3 ḫoş-ḥāllıḳ ḳılıp tüşese ḳarżıdın ḫalāṣ 4 bolur. Levḥü'l-maḥfūẓnı tüşese dānā, ʿālim 5 bolur. Āftābnı tüşese düşmendin ẓafer 6 tapar, mertebesi ziyāde bolur. Eger āftāb 7 sarāyġa yā ḳoynıġa kirse elbette pādşāh bolur. 8 Āftābnı bulut yafsa memleketge āfet 9 tėger. Eger aynı tüşese on altta derecesi bar turur, mertebesi 10 bülend bolur. Emīr, vezīr, peder, māder, zen, şevher, melik, dost, [19b] 1 merdüm-i şerīf, ʿālim, dānā, sulṭan vü reʾs, nedīm, 2 duḫter, kenīzek. Eger ay ḳoynıġa kirse pādşāh 3 bolur, ġāyib ḥāżır[44] bolur. Eger fütün bolsa 4 ḫalḳ ʿadl inṣāflıḳ bolur. Eger fuçuḳ bolsa 5 şol memleket ḫalḳ<ı>ġa renc yėter. Ay 6 kün bilen münāzaʿat ḳılsa pādşāh vezīr 7 bilen ceng ḳılur. Zuḥal'ni tüşese bülend 8 bolur. Müşterī'ni tüşese ḳāḍī nedīm bolur. Merīḫ' 9 ni tüşese leşker başı bolur. Zühre'ni 10 tüşese dünyā-dār bolur. ʿUṭārid'ni tüşese [20a] 1 bir ṭāife ḫalḳġa uluġ bolur. Ḳara bulut tü- 2 şese fitne peydā bolur. Aḳ bulut tüşese 3 ḫalḳġa menfaʿat yėter. Eger şiddet birle yamġur 4 yaġsa şol memleketge leşker kėlür. Āheste yaġsa 5 rāḥat turur. Ḳara boran tüşese 6 *neʿūzü bi'llāh* ḫalḳnıñg ḥāli dīşvār turur. Şimāl 7 tüşese murādġa yeter. Ḳuyun tüşese ġamdın ḫalāṣ 8 bolur. Jāle tüşese rızk-ı ḥelāl tapar. Ḳar 9 bile yamġurnı tüşese ʿömri uzun bolur, 10 aḥvāli yaḫşı kėçer, mīrāṣ igesi bolurlar. [20b] 1 **Bėşinçi bābda;** deryā, kėme, rūd, ḥavż, kārīz,

[42] Kelime metinde **حاصيل** şeklinde yazılmıştır.

[43] Kelime metinde **شول** şeklinde yazılmıştır.

[44] Kelime metinde **حاضير** şeklinde yazılmıştır.

Nīl, 2 bārān, ġarḳ bolmaḳ, cāh, çeşm. Eger deryānı 3 tüşese uluġ bolur. Eger deryādın suv 4 içse murād<ı>nı tapar. Eger deryādın cevāhir ta- 5 pıp alsa intihāy-ı obdāndur. Zāḳın tüşese tüvān-ger 6 bolup ʿömri uzun bolur. Ṭahāret ḳılıp tü- 7 şese tevbesi ḳabūl bolur. Eger deryāda 8 ġarḳ bolup tüşese devlet tapar, ʿömri uzun <bolur>. 9 Köl tüşese zer-dār bolur. Suvıdın içip tüşese 10 māl-dār <bolur>. Āb-ı Ceyḥūn'da ġusl ḳılıp ḳıla tüşese [21a] 1 tevbe ḳılsun. Kėme tüşese ġamdın ḫalāṣ bolur. 2 Eger kėmege kirip tüşese yā suvıdın içip 3 tüşese hem ġamdın ḫalāṣ bolur. Cāh tü- 4 şese zer-dār bolur. Kārīz tüşese düşmen mekrige 5 giriftār bolur. Eger cāhdın, kārīzdin suv 6 alsa bisyār menfaʿat tapar. **Altınçı bābda;** şemʿ, 7 rūşenlik, çerāġ, ḳandīl, meşʿale, āteş-dür. 8 Engişt, rūşenālıḳ, tārīk. Rūşenālıḳ tü- 9 şese tamām müşkil işi āsān bolur. 10 Ḳaraṅġuluḳ tüşese ḍalāletge ḳalur. Eger [21b] 1 ḳaraṅġuluḳdın çıḳıp tüşese ġamdın 2 feraḥ tapar, tüvān-ger bolup müşkil işi 3 āsān bolur. Āteş tüşese ceng, 4 cedel-i sulṭān, ʿuḳūbet, fitne, fesād, ḫuṣū- 5 met, yaman söz turur. Eger ot şimāl 6 birle bolsa ġamdın bī-ġam bolur. Eger ot 7 tutaşsa ẓālim peydā bolur. Bāzārġa ot 8 tutaşsa ḥırfe-ger ḫalḳ sūdādın 9 ziyān körer. Öyge ot tutaşsa mātem 10 bolur. Çerāġ ḳolda körse oġul ferzend tapar. [22a] 1 Eger münāsib[45] bolsa emīr bolur; ġarīb bolsa 2 vaṭange selāmet yėter. Ḳandīl tüşese 3 fāḍşāh, ḳāḍī; ʿadl, inṣāflıḳ bolur, 4 niʿmet firāvān bolur. **Yėttinçi bābda;** kūh, tall-ı 5 bülend, deşt, ḳumluḳ, beyābān, kec <ü> āheng, 6 ḫışt-ı ḫām <u> puḫta, tam ėtmek. Taġ tüşese 7 memleket ḫalḳı murad<ı>ġa yėter. Eger taġ töfesi- 8 de yörüp tüşese murād<ı>ġa yėtip fādşāh bolur. Eger yetīm[46]- 9 ni tüşese māl, menfaʿat tapar; mertebesi bülend 10 bolur. Beyābān tüşese ġamge ḳalur. Eger beyābān- [22b] 1 dın çıḳıp tüşese ġam, miḥnetdin ḳutulur; 2 ḳarżdın ḫalāṣ bolur. Ḳumluḳnı tü- 3 şese māl, menfaʿat körer. Ḳumluḳda yö- 4 rüp tüşese dīş-vārlıḳ<ġa>

[45] Kelime metinde مناسيب şeklinde yazılmıştır.

[46] Kelime metinde يتم şeklinde yazılmıştır.

ḳalur. Seng-i 5 rīze tüşese māl tapar. Tam ėtip tü- 6 şese ferīşān işler cemʿ bolur. Eger tamdın 7 yıḳılsa ziyān körer. Eger ʿimāret ḳılıp tüşese devlet<i> 8 ziyāde bolur. **Sėkkizinçi bābda;** şehr-istān 9 tüşese olardın devlet-i kem bolmas; ḫayr, 10 bereket peydā bolur. Ḳalʿa, ḥiṣār hem şubu ḳısm **[23a]** 1 turur. Mescid, cāmiʿ tüşese uluġlar birle 2 hem-ṣoḥbet bolur. Eger cemʿiyyet birle namāz ötese 3 tamām-ı ḫalḳnıñ fesendīde bolur. Eger mescidge 4 kirip tüşese ġamdın ḳutulur. Minber, mināre tü- 5 şese uluġ devleti ziyāde bolur. Eger minber, mināre 6 yıḳılıp tüşese şol şehrniñ uluġlarıġa 7 noḳṣān bolur. Minber, mināreġa çıḳıp 8 tüşese maʿrūf, meşhūr bolur. **Toḳḳuzınçı 9 bābda;** saray, köşk. Sarāy tüşese ʿıyş, 10 ferāġati ziyāde bolur; ʿömri uzun bolur. **[23b]** 1 Eger öz<i>ni çoñ sarāyda körse öziniñ 2 lāyıḳı bolsa uluġ bolur, Oġul ḳız ferzend 3 vücūdġa kėlür. Ḥammām tüşese ġam-ı ḳarżıdın 4 ḫalāṣ bolur. Eger ḥammāmnıñ suvı bisyār ısıġ 5 bolsa ġam, miḥnetge ḳalur. Eger ḥammāmdın çıḳsa 6 ġamdın ḫalāṣ bolur. Bostān tüşese 7 ʿıyş, ferāġati bisyār bolur. Eger bostānda mīve 8 yėse ful<ı>nı öz murādça ḫarc ḳılur. Tanumay- 9 durġan bostān bolsa behişt turur. Ṣofa tü- 10 şese devlet, menfaʿat tapar. Eger ṣofada olturup **[24a]** 1 tüşese murādġa yėter. Ögzege çıḳıp tüşese 2 mertebesi bülend bolur. Tėgürmen tüşese 3 vīrān bolsa ḫalḳ tėnglikge ḳalur. Şātū 4 çıḳıp tüşese ḫalḳnıñ ʿizzet-i mertebe- 5 si ziyāde bolur. Eger özi dükkānda o- 6 lturup tüşese hem-tėngleridin niʿmeti zi- 7 yāde bolur. Nāv-dān tüşese pulı bisyār, 8 ṣāḥib-i ḫarāc bolur. Eger nāvdın suv alsa civān 9 merdlerdin pul kėlür. Tennūr tüşese öz ḫalḳ- 10 ġa çoñ bolur. Eger tennūrda[47] nān fişürüp tüşese **[24b]** 1 ḫalḳ ara niʿmet firāvān bolur. Ḳuduḳ tü- 2 şese mekr ḥīlege ḳalur. **Onınçı bābda;** piyāz tü- 3 şese mālı ḥelāl <tapar>, menfaʿatlig ʿilm örgenür, 4 yaḫşı kişilerge dost bolur. Kāfūr tü- 5 şese ġamge ḳalur. ʿŪd tüşese rızḳ-ı ḥelāl 6 naṣīb bolur. Zaʿfer[48] tüşese bī-tāb bolur. 7 Eger

[47] Kelime metinde تانوردا şeklinde yazılmıştır.

[48] Kelime metinde زغفر şeklinde yazılmıştır.

ṭaʿāmġa ḳoşup yėp tüşese ʿilm ö- 8 rgenür. Gül-i surḫ tüşese, yayıldasa ḳolġa 9 pul kirer. Gül-āb tüşese bu kişiniṉg yaḫşı 10 aṭı çıkar. Revġan-ı ḫoş-būy hem şubu ḳısm- [25a] 1 dur. **On birinçi bābda;** ḳarı kişini tüşese 2 baḫtı açılur. Eger ḳarı kişi öyge kėlip tüşese 3 baḫtı kėlür. Ġulām tüşese rāḥat, şād-mān 4 bolur. Kenīzek tüşese düşmenge ġālib kėlür. 5 Nā-resīde oġul tüşese bī-ġam bolur. Ḳız 6 ʿayāl tüşese ġam-gīn bolur; merdni tüşese 7 mīrāṣ tapar. Ḳarı ḫātūn tüşese ʿömri 8 uzun bolur ve yana dünyā-dār bolur. Civān 9 maẓlūm tüşese dünyāġa meşġūl bolur. 10 Ḳara ḫātūn tüşese *neʿūzü bi'llāh* [25b] 1 ṣadaḳa bėrmek kėrek. **On ėkkinçi bābda;** teyemmüm ḳılıp 2 tüşese ġamdın ḫalāṣ bolur. Ėlig<i>ni 3 yusa ḥāceti revā bolur. Namāz ötep 4 tüşese müselmānlıḳı dürüst bolur. Eger 5 tamām ötese murādġa yėter. Bāng-ı namāz ḳılsa 6 īmānlıḳ bolur. Namāz cırlasa seferdin māniʿ 7 bolur. Ḳadd ḳāmet dėp tüşese rāḥat tapar. 8 İḥrām baġlap tüşese tevbesi ḳabūl bolur, 9 rāḥat tapar. Başbaştaḳ yalaṉg ayaġ tü- 10 şese günāh pāk bolur, ġamdın ḫalāṣ bolur. [26a] 1 Mevḳifda[49] tüşese māl-ı ḥelāl naṣīb bolur, 2 dünyā vü āḫireti maʿmūr bolur, her ḥāceti revā bolur, 3 tevbe-i naṣūḥ ḳılur. Cāh-ı zemzemni tüşese ḳıyāmet 4 teşnelik<i>din īmin bolur. Resūl ʿaleyhi's-selāmnıṉg 5 ḳollarıdın şarābe'n-ṭahūr[50] naṣīb bolur, Ḥażret-i 6 İsmāʾīl ʿaleyhi's-selāmnıṉg ṣevāb<ı>nı tapar. Kūh-ı 7 Mīnā'nı tüşese ḳılġan yaḫşılıḳı ḳabūl bolur, 8 şeyṭān yol tapmas, ḳıyāmet aḥvāli yaḫşı 9 kėçer. Mescid-i ḥarāmġa kirip tüşese tamām ḫayriyāt 10 bu kişidin yanmas, dünyā vü āḫiretge pādşā bolur. [26b] 1 Kaʿbe'ni tüşese vezīr-i memleket bolur, menfaʿat 2 bolur. Fāsıḳ bolsa tevbe ḳılur; bende bolsa āẕād 3 bolur; faḳīr bolsa zer-dār bolur. Ḫudāy taʿālā 4 nıṉg raḥmet<i>ge sezā-vār bolur. Ṣafāh Merve 5 arasıda yörüp tüşese tamām ḫayriyāt 6 bu kişidin yanmas, vücūd<ġa> kėlür. Zekevāt, 7 ṣadaḳa bėrip tüşese ḫayr, bereket tapar. İmām 8 bolup tüşese ʿizzet, ḥürmet,

[49] Kelime metinde şeklinde موقوقدا yazılmıştır.

[50] Kelime metinde شراب انظهور şeklinde yazılmıştır.

şerāfeti 9 ziyāde bolur. Misvāk ḳılıp tüşese 10 dīn-i İslām'da üstü-vār bolur, müselmān- [27a] 1 lıḳı kāmil[51] bolur. Ṭahāret alıp tüşese ḥācet- 2 leri revā bolur. Ḫatne ḳılıp tüşese günāhdın 3 pāk bolur. And içip tüşese ḳılġan işidin 4 feşīmān bolur. ʿAhd-ı feymān ḳılıp tüşese düşmen 5 maḳhūr bolur, bisyār şevāblar tapar. Selām ḳılıp tü- 6 şese düşmeni maḳhūr bolur. Yaḫşı iş ḳılıp tüşese 7 tevbesi ḳabūl bolur, bereket tapar. Ẕikr ėtip 8 tüşese şeklikdin keñgerülükke çıkar. Beyt- 9 ü'l-maḳdis'ni tüşese bisyār yaḫşı ferzend vücūdġa 10 kėlür, mīrāṯ igesi bolur. Mūy-ı nāf, mūy-ı baġalnı [27b] 1 uzun bolup tüşese ʿömri uzun bolur, 2 mālı ziyāde bolur. Eger sünnet ḳıla tüşese 3 ġamdın ḥalāṣ bolur. **On üçünçi bābda;** 4 ḳāḍīnı tüşese Ḫudāy taʿālā bu kişidin 5 rāżı bolur. Ḳāḍīnı ʿaẕāb[52] birle tü- 6 şese tevbe ḳılmaḳ kėrek. Ḫaṭīf, ḫalīfe, 7 ʿulemā-yı muṭīʿ, ṭabīb, muḥāsib, müʾezzīn bu ṭāife- 8 lerni tüşese eger ḳābili bolsa uluġ 9 bolur; māl, devlet tapar; öyge bereket peydā 10 bolur. Bī-tāb bolup tüşese [28a] 1 fāsıḳ bolur, ġam-gīn bolur. Eger dārūdın çıḳıp 2 tüşese ġamdın ḫalāṣ bolur. Terāzū[53]-ı peymāne 3 ḳāḍīġa taʿalluḳ turur. Eger rāst bolsa ḳāḍī 4 rāstlıḳ ḳılur; kec bolsa ḳāḍī reşīvege meyl 5 ḳılur. Terāzū[54] ḳolda bolsa ḳāḍīġa giriftār 6 bolur. Terāzū[55] bozulsa ḳāḍī fevt bolur. **7 On törtünçi bābda;** devāt tüşese ḫiẕmet-kārı 8 tola bolur. Ḳalem tüşese ʿilm, ḥikmet mertebesi ziyāde 9 bolur. Ḳalem-dān tüşese zer-dār <bolur>, maẓlūm bu 10 kişige ṭaleb-kār bolur. Muṣḥaf tüşese dünyā <vü> āḥireti [28b] 1 maʿmūr bolur. Nāme fütüp tüşese mubir <bolur>, refʿet 2 ziyāde[56] bolur. Eger kişidin nāme kėlse dāniş 3 peydā bolur. Eger nāmeni alıp taşlap tüşese 4 ḥāceti revā bolur. Tevrīt, İncīl, Zebūr'nı 5 tüşese her meẕheb[57] kişilerge dost bolur. **6 On bėşinçi bābda;** kişiniñg başını tüşe- 7 se

[51] Kelime metinde كاميل şeklinde yazılmıştır.
[52] Kelime metinde عضب şeklinde yazılmıştır.
[53] Kelime metinde طراضو şeklinde yazılmıştır.
[54] Kelime metinde تراضو şeklinde yazılmıştır.
[55] Kelime metinde تراضو şeklinde yazılmıştır.
[56] Kelime metinde ذیاده şeklinde yazılmıştır.
[57] Kelime metinde مزهب şeklinde yazılmıştır.

devleti ber-kemāl bolur. Engüştān-ı pāy 8 hem şubu ḥükümde turur. Ḫatne ḳılıp tüşese 9 ḳarżıdın ḫalāṣ bolur. Nān tüşese māl-ı 10 dürüst tapar. Üçey tüşese ança yürek [29a] 1 bagrını yèse devlet ber-kemālġa müşerref bolur. Güş 2 tafıp tüşese menzili ziyāde[58] bolur. Murnı 3 tüşese mīrāṣ olur. Ẕeker, ḫusye-ni tüşese 4 evlādı tola bolur. Eger ẕekerni ʿaẓīm daraz 5 bolup tüşese devlet mertebesi, şerāfeti ziyāde[59] 6 bolur. Eger özni aḫte tüşese nesli münḳaṭıʿ bolur. 7 Zānū, uşāḳ; ḳadem, saḫāvet, şecāʿat[60] 8 turur. Ammā bes her nèmerseni künde ziyāde[61] 9 bolup tüşese devlet ber-kemāl bolur. Eger bir nèrse kim 10 noḳṣān bolup tüşese māl ferzend<i>ġa noḳṣān [29b] 1 bolur. Eger ḳan, iriŋ tüşese māl-ı ḥelāl 2 tapar. **On altınçı bābda;** eger èşikni 3 tıḳap tüşese rāḥat tapar. Eger bozuḳ, 4 batuḳ tüşese ġamge ḳalur. Eger èşikni 5 açıp tüşese cemʿ-i belā vü ḳażā-dın īmin 6 bolur. Açḳu tüşese tedbīr[62], kèŋeş tapar. Açḳu 7 tafıp tüşese murādġa yèter. Ḳılıf tüşese menfaʿāt 8 tapar. Ḳılıfnı açıp tüşese müşkilātı āsān 9 bolur. Taḫt, kürsīni tüşese ʿizzet-i mertebesi ziyāde 10 bolur. Eger kürsīde olturup mertebesige yèter. [30a] 1 Serā-perde tüşese endīşedin ḫalāṣ bolur. 2 Toḳum tüşese taht, kürsīniŋ ḥükmide turur. Zīne, 3 pāy, şātū hem taht, kürsī ḥükmidedür. ʿArābada o- 4 lturup tüşese memleket vilāyet, 5 diyānet tapar; mertebe[63] tapar. Boḳça, beşük, 6 şandūḳ, kisse, tāc, ḫayr-gāh, ḫayme bu nèmerselerni 7 tüşese bu nèmerseler özining lāyıḳı bolsa 8 memleketge uluġ bolur. Ḳadr ḳıymeti mechūl 9 kişi tüşese zindāngа tüşer. Ṣandūḳ 10 tüşese devlet körer. Bisāṭ-ḫāne tüşese [30b] 1 ġulām, kenīzek, ḫizmet-kārı tola bolur. Körfe 2 tekye tüşese murādġa yèter. Uluġ metāʿdın 3 ser ü fāy kèyip tüşese mertebesi bülend bolur. Yana 4 kişi tüşese ḫalḳnıŋ kār u barıġa meşġūl

[58] Kelime metinde **نیاده** şeklinde yazılmıştır.
[59] Kelime metinde **نیاده** şeklinde yazılmıştır.
[60] Kelime metinde **سجاعت** şeklinde yazılmıştır.
[61] Kelime metinde **نیاده** şeklinde yazılmıştır.
[62] Kelime metinde **تدبر** şeklinde yazılmıştır.
[63] Kelime metinde **مرتبت** şeklinde yazılmıştır.

bolur. 5 İbrīşüm ser ü fāy kėyip tüşese siyāh bolsa devlet 6 ziyāde[64] bolur. Yana kişi tüşese 7 noḳṣān bolur. **On yėttinçi bābda;** Ḳurān tü- 8 şese ḫizmet-kār olur. Tennūr tüşese duʿā-yı 9 bedge uçrar. Nemek-dān tüşese endīşelig bolur. 10 Engişt, ḫākister tüşese māl-ı ḥarām, fısḳ, bī-menfaʿat [31a] 1 turur. Tütün tüşese ʿazāb[65] fitnege ḳalur. Ḳazan 2 tüplük<i>ni tüşese rızḳı kemgerü bolur. **On sėkkizinçi 3 bābda;** öz<i>ni yalangaç tüşese bī-şek[66] ġamdın ḫalāṣ 4 bolur; ḫayr, bereket tapar. Zāhid[67] āḫiret<i>ni iḫtiyār ḳılur. Ger fāsıḳ 5 bu tüşni körse yaman işi āşikārā bolur. Eger ḥayvānāt, 6 ḥaşerāt tüşese bu kişi yėse ġamge ḳalur. **On toḳḳuzınçı 7 bābda;** ḳan almaḳ, ḥacāmat ḳoymaḳnı tüşese 8 hem ġamdın ḫalāṣ bolur; müşkili āsān bolur; bisyār 9 menfaʿat körer. Ḳan tola kėtse aṣlı ḳalmasa eceli 10 yaḳındur. Ḥacāmat ḳılıp tüşese emanet-dār bolur. [31b] 1 Bīmār tüşese ṣıḥḥat tapar. Saç tüşürmek, tırnaḳ<ı> 2 nı tüşese felāketdin ḫalāṣ bolur, azraḳ 3 sefer ḳılur. Bedeni aġrıp tüşese ġam-gīn <bolur>. Eger 4 aʿżāsıda noḳṣān bolup tüşese ziyān tar- 5 tar; ziyāde[68] bolup tüşese devlet ziyāde bolur. 6 Eger aʿżāsını yā zekerini şeşuḳ tüşese devlet 7 ber-kemāl bolur. **Yėgirminçi bābda;** fese bolup tüşese 8 menfaʿat, şevāblar tapar, Ḫudāy taʿālā anıng ḳılġan 9 yaḫşı<lıḳı>nı ḳabūl ḳılur. Ḳan, iring tüşese 10 yaman söz ėşitür. Çėçek tüşese māl [32a] 1 ziyāde bolur. Fişāb ḳılıp tüşese ġamdın ḫalāṣ 2 bolur. Ṣaḥrāda fişāb ḳılıp tüşese pulnı 3 zebūn yėrge ḫarc ḳılur. Eger foḳ tüşese elbette 4 ġāyibdin pul kėlür. Eger foḳnı tutup tüşese, 5 eger ėligge yuḳup tüşese elbette zer-dār bolur. 6 Ṣaḥrā maẓlūm kişi ėr bolup tüşese ferzendi bola, 7 memleketge fādşāh bolur. Ėr kişi maẓlūm bolup 8 tüşese nesli münḳaṭıʿ bolur. Eger kişining zekeridin 9 yılan çıḳıp tüşese ferzend vücūdġa kėlür 10 ammā yaman fiʿillig bolur. **Yėgirme birinçi bābda;** giyāh [32b] 1 tüşese elbette nā-ḫoş

[64] Kelime metinde **ذیاده** şeklinde yazılmıştır.
[65] Kelime metinde **عزاب** şeklinde yazılmış.
[66] Kelime metinde **بشك** şeklinde yazılmıştır.
[67] Kelime metinde **ذاهد** şeklinde yazılmıştır.
[68] Kelime metinde **ذیاده** şeklinde yazılmıştır.

bolur. Ter zamān yol 2 turur. Tuz tafıp alsa elbette pul, māl tapar. Samān- 3 nı samanlıḳġa kėltürse māl-ı ʿazīm tapar 4 ammā āsānlıḳ bilen. Eger nān tüşese bī-renc 5 māl behem yeter. Hėç nėrse tüşdeki nāndın 6 bihraḳ bolmas. **Yėgirme ėkkinçi bābda;** 7 dıraḫtnıñ ber-ā-berinçe ḳadr-ı 8 menzili ziyāde bolur. Mīve tüşese şerāfeti 9 ziyāde bolur. Dıraḫt-ı engūrnı yėse bisyār 10 ḫūb turur. Dıraḫt köçürüp tüşese [33a] 1 ferzendniñ yaḫşılıḳı ziyāde bolur. Sebz-i murġ-zār tü- 2 şese devlet, menfaʿat tapar. Dıraḫt-ı ḫuşknı 3 tüşese ḫoş-ḥāllıḳ, rızḳ-ı ḥelāl turur. 4 Eger sarıġ bolsa māl-ı ḥarām turur, renc turur. Ammā 5 bihterīn mīve ḫurmā turur. Dıraḫt-ı ḫurmānı tü- 6 şese elbette menfaʿat yėter, māl-ı ḥelāl turur. Enār 7 tüşese aşlı şīrīn[69] kişiler birle hem-ṣoḥbet bolur. 8 Eger acıġ enārnı tüşese yā yėse her dānesige bir 9 tayaḳ yėr; tatlıġ enārnı yėse māl-ı ḥelāl 10 āsān ḳolġa kėlür. Eger acıġ enār yā sınuḳ [33b] 1 yā yuruḳ tüşese māl-ı ḥarām, mekr ü fısḳ 2 fesād turur. Eger engūrnı baġda tüşese 3 şol baġ behişt turur. Ḳara üzüm tü- 4 şese pul tapar. Aḳ üzüm tüşese māl-ı ḥelāl, 5 menfaʿatlig turur. Ḫoş[70] engūrnı tü- 6 şese elbette ferzend-i dānā <vü> ʿālim vücūdġa <kėlür>. Her çend 7 tatlıġ bolsa eşeri pāt ẓāhir bolur. Kişmiş 8 şubu ḥükümde turur. Ġüre tüşese *neʿūzü bi'llāh* 9 ṣadaḳa bėrmek kėrek. ʿAṣīr tüşese bereket 10 tapar, ḳaḥṭ belāsını körmes, fādşāhġa [34a] 1 yaḳın bolur. Ḳaġun tüşese zer-dār bolur, 2 ḫalḳġa menfaʿat yėtgürür. Eger ḳaġun tarıp 3 tüşese rūzgārıdın körer. Eger ḳaġun 4 tapıp alıp tüşese miñ tenge pul tapar. Örük 5 ḳaġun ḥükmide <turur>. Eger bī-vaḳt bolsa bīmār, ʿillet, renc, 6 ḫuṣūmet <turur>. Eger örük yā ḫām yā fışıḳ yėrge 7 tökülüp tüşese şol yılda ölüm tola bolur. 8 İncīr tüşese zer-dār bolur. İncīrni yėse himmet- 9 lig ḳul dedek alur, rızḳ-ı ḥelāl tapar. Alma tü- 10 şese murādġa yėter. Eger sarıġ alma tüşese [34b] 1 bīmār bolur. Bihī tüşese bīmār bolsa ṣıḥḥat; 2 ġam-gīn bolsa rāḥat tapar. Eger bihī 3 tafıp

[69] Kelime metinde **شرين** şeklinde yazılmıştır.

[70] Kelime metinde **حوش** şeklinde yazılmıştır.

alsa sefer ḳılur. Ālū tüşese şīrīn[71] 4 bolsa māl-ı ḫayr, bereket turur. Eger acıġ bolsa 5 ġam-gīn bolur. Ḫurmā tüşese yā yėse elbette 6 nāz, niʿmet firāvān bolur. Çenār tüşese 7 vaḳt bolsa ārām, menfaʿatdur. Yana vaḳt bolsa 8 renc turur. Eger ḳapaḳ tüşese özininġ 9 mülkide bolsa oġul ferzend vücūd<ġa> kėlür. Bende 10 bolsa āẕād bolur; fāsıḳ bolsa tevbe ḳılur; [35a] 1 sūdā-ger tüşese bī-ġam bolur; pādşāh tüşese 2 memleketi tola bolur; faḳīr bolsa zer-dār bolur; dehḳān 3 tüşese zirāʿati ḫūb bolur. Şeftālu tüşese 4 ḳul dedeki tola bolur. Eger özininġ bağıda 5 bolsa saʿādet-mend oġul vücūdġa kėlür. 6 Turunç tüşese ked-ḫudā bolur. Armut tü- 7 şese nedāmet ḳılur. Dıraḫtda tüşese zer-dār 8 bolur. Ücme tüşese niʿmet tėgürgüçi bolur. 9 Aḳ ücme tüşese tevbe-i naṣūḥ ḳılur. Ḳızıl ücme 10 tüşese pul tapar. Ḳara ücme tüşese maʿşūḳdın [35b] 1 ḫaber kėlür. Cılān tüşese andėk renc yėter. Cigde 2 hem şubu ḥükümdedür. Eger cılānnı cigde-i dıraḫt- 3 da körse lāf-ı hor bolur, yalġançı kişiler 4 birle hem-ṣoḥbet bolur. Dıraḫt-ı cevzni tü- 5 şese maġz<ı>nı yėse elbette māl ziyān yėter. Piste 6 dıraḫt, ʿūd, ābnūs, reyāḥīn[72] tüşese 7 yā tapıp alsa aṣl-ı ḫalḳdın menfaʿat yėter. 8 Dıraḫt-ı küllī reyāḥīn[73] tüşese bencīl, fāsıḳ, 9 bī-ʿuhde[74], bī-vefā kişiler birle āşināh bolur. Dıraḫt-ı 10 buġdaynı tüşese māl ten-dürüstluḳ turur. Tola [36a] 1 gendüm[75] tüşese yā tarıp alsa māl-ı bisyār tafar. 2 Buġdaynı fütün yėse mertebesi öter; velīkin 3 murādġa <yėter>. Eger buġdaynınġ unını her ḳısm unda tüşese rızḳı 4 kenġerü bolur, hergiz kişige muḥtāc bolmas. Eger zirāʿat 5 ḳılıp tüşese maṭlabı ḥāṣıl[76] bolur. Eger zirāʿat- 6 nınġ içide temāşāh ḳılıp tüşese ġāzī[77]- 7 lerinġ mertebesige yėter. Eger zirāʿatdın 8 fāriġ bolup tüşese uluġ ġam yėter, rūzgār<ı>- 9 dın menfaʿat yėter. Eger buġday başı 10

[71] Kelime metinde **شرين** şeklinde yazılmıştır.
[72] Kelime metinde **درياحين** şeklinde yazılmıştır.
[73] Kelime metinde **درياحين** şeklinde yazılmıştır.
[74] Kelime metinde **بعهد** şeklinde yazılmıştır.
[75] Kelime metinde **كندوم** şeklinde yazılmıştır.
[76] Kelime metinde **حاصيل** şeklinde yazılmıştır.
[77] Kelime metinde **غاذى** şeklinde yazılmıştır.

tüşese sefer ḳılur. Eger çürüş bolġan **[36b]** 1 buġdaynı tüşese ferzend bolur; feraḥı[78] 2 niʿmet, ḫayr, bereket tapar. Saman tüşese 3 māl-ı ḥelāl bī-renc turur. Saman ḳança tola 4 bolsa menfaʿat şunça tola bolur. **Yėgirme 5 üçünçi bābda;** nān-ḫorūş, terīd, şekker, engübīn, 6 ḥelvā, turşī, sirke, ʿasel, nemek, her ḳısm yaġ. 7 Nān tüşese rızḳ-ı ḥelāl bī-renc turur. Eger 8 tüşide nān tüşese yā yėse yā tafıp 9 alsa yā nān kişige bėrse uluġ mertebege 10 çıḳar. Ḥażret-i Dānyāl ʿaleyhi's-selām aytıpdurlar ki **[37a]** 1 hėç nėrse nāndın bihraḳ bolmas. Düşmenge ġālib kėlür. 2 Eger kişi nānnı ḫalḳġa ulaştursa elbette narḫ-ı erzān 3 bolur, ʿömri uzun bolur. Şekker, engübīn bu nėmerselerni 4 tüşese māl, memleketi ziyāde bolur; ḥürmeti ziyāde 5 bolur. Sirke tüşese māl-ı ḫayr, bereket tapar. ʿAsel tü- 6 şese menfaʿatlig ʿilm örgenür, mīrāṯ tėger. Nemek-i siyah <vü> 7 nemek-i sefīd niʿmet, bereket turur. Zeytūn tüşese ḳarżdın 8 ḫalāṣ bolur. Revġan-ı gāv tüşese rūzgārı ḫūb turur. 9 **Yėgirme törtünçi bābda;** şarāblarnı, suvlarnı, şīr, 10 ʿaṣīr, zehr, ishal, ḳayʿ[79], ḥayvānāt şarāb içip, **[37b]** 1 şarāb-ı benefşe ança ḫoş-būy tatlıḳ nėrse- 2 lerni aytur. Şarāb tüşese şerāfet, māl bisyār 3 bolġay. Acıġ bolsa ġamlig bolur. Āb-ı ṣāfnı 4 tüşese rūzgārınıñ ḫoş, ʿömri uzun 5 bolġay, devleti ḳavī bolġay. Eger cāmġa suv alıp 6 içip tüşese ḳança ḳalıptur ʿömri şunça 7 ḳalıptur. Süt içip tüşese feraḥı[80], mālı zi- 8 yāde bolur. Çaġır içip tüşese māl-ı 9 ḥarām naṣīb bolur. Şarāb-ı müşelleş içip tü- 10 şese şubu ḥükümdedür. Özni miḥnet[81] bolup **[38a]** 1 ġamge mübtelā bolur. Şarāb içmey mest bolup tü- 2 şese dünyā-dār bolur. Zehr tüşese yetīm[82] 3 ḥaḳḳı naṣīb bolur. Yana zehr içip tüşese tevbe 4 ḳılur. Ḳayʿ[83] ḳılıp tüşese ḳılġan tevbesi ḳabūl bolur, 5 fārsā bolur. Cüllāb, iskencebīn-i benefşe, şarāb-ı dīger-ni 6 tüşese dīn-i

[78] Kelime metinde **فراخ** şeklinde yazılmıştır.
[79] Kelime metinde **قی** şeklinde yazılmıştır.
[80] Kelime metinde **فراخ** şeklinde yazılmıştır.
[81] Kelime metinde **مهنت** şeklinde yazılmıştır.
[82] Kelime metinde **یتم** şeklinde yazılmıştır.
[83] Kelime metinde **قی** şeklinde yazılmıştır.

milletleri rāst bolur, ʿ ömri 7 uzun bolur. Süt saġıp tüşese ʿ izzet, 8 ḥürmet, māl ziyāde[84] bolur. Ḳatıḳ tüşese 9 ḥelāldin māl naṣīb bolur. Ḳatıḳ acıġ bo- 10 lsa nedāmetge ḳalur; dadıġ hem şubu ṭarīḳde <turur>. Ėşek [38b] 1 süti tüşese ḫātūnı ṭarafdın mīrāṯ 2 olur. Aṭ süti tüşese uluġlar ṭarafdın 3 ʿ izzet körer. Tive süti tüşese düşmenge 4 ġālib bolur. İt süti tüşese aġrıḳ 5 bolur. Şīr-i rūbāhnı tüşese ġamge mübtelā bolur. 6 Müşük süti tüşese ġamge giriftār bolur. Yolbars 7 süti tüşese yā içip tüşese devleti 8 ber-kemāl bolur. Ḳulan sütini tüşese 9 mālı tola bolur. Şīr-i murġ sütini 10 tüşese ḫayālıġa kėlmegen yėrdin fāyide bolur. [39a] 1 Tumulda yaġ alıp tüşese her ḳısm yaġ 2 bolsa zer-dār bolur. **Yėgirme bėşinçi bābda;** cevā- 3 hirāt, yaʾḳūt, mürvārid[85], ṭavḳ[86], mercān, 4 altun, kümüş, dīnār, birinç, rūy ḳolye, ḳorġuşun- 5 nı aytur. Her ḳısm cevāhirāt tüşese elbette māl zi- 6 yāde bolur. Yaʾḳūt tüşese ʿ alem-i diyār 7 birāderi ziyāde bolur. Mürvārid[87] tüşese eger nā-süfte 8 bolsa ʿ ālim bolur. Eger mürvāridni[88] yėse ferāmūş-gār bolur. 9 Ṭavḳ[89] tüşese ʿ izzeti ziyāde[90] bolur. Mercān 10 tüşese köçi ṭarafdın ḫayriyāt[91] körer. Kümüş tüşese [39b] 1 ḥāceti revā bolur. Altun tüşese bėş namāz- 2 ġa ḥarīṣ bolur. Eger kişige bėrse yā yütürse 3 bīmār bolur. Yana ṣıḥḥat bolur, ġamdın ḫalāṣ 4 bolur. Eger kişidin alıp tüşese ḥükūmet 5 tapar, uluġ bolur, ḳul dedeki bisyār bolur. 6 Birinç, rūy, ḳorġuşun, esbāb-ḫāne, ṣurāḥi, 7 ṭast, āftābe, çerāg-dān, kūre-i ḥādd nėçe 8 bu nėmerselerni tüşese menfaʿ at ḫiẕmet-kār turur. 9 Eger bu nėmerselerdin noḳṣān bolup tüşese 10 ṣadaḳa bėrmek kėrek. **Yėgirme altınçı bābda;** kālā, gūşvāre, [40a] 1 reng-īn būġ-cāme[92], engüşter, zer, nuḳre, cāme, siyāh naʿ leyn,

[84] Kelime metinde **زیاده** şeklinde yazılmıştır.
[85] Kelime metinde **مروايد** şeklinde yazılmıştır.
[86] Kelime metinde **توق** şeklinde yazılmıştır.
[87] Kelime metinde **مروايد** şeklinde yazılmıştır.
[88] Kelime metinde **مروايد** şeklinde yazılmıştır.
[89] Kelime metinde **توق** şeklinde yazılmıştır.
[90] Kelime metinde **زیاده** şeklinde yazılmıştır.
[91] Kelime metinde **خیرایت** şeklinde yazılmıştır.
[92] Kelime metinde **غجامه** şeklinde yazılmıştır.

2 pāy-ı cāme, kirbās-ı reng-īn, kelem, müze, kefş, pāy-ı 3 bürehne, dīger miʿcer, pirāhen, zende, mühr, cübbe, kisse, libās, 4 yaṅgı ser ü fāy tüşese tüvān-ger bolur. Yaṅgı yā köhne 5 ser ü fāy tüşide kėyse ġamdın ḫalāṣ bolur, 6 murādġa yėter. Eger küllāh kėyip tüşese ḫalḳ arası- 7 da uluġ bolur. Yüzük tüşese ḫoş-rūyī 8 maẓlūm bu kişige ḫiẕmet-kār bolur. Eger yüzük- 9 ni yā yütürüp yā unutup tüşese mālġa noḳṣān 10 bolur. Eger yüzükniṅ közi firūzī [40b] 1 bolsa ḫalḳ arasıda ʿizzet ḥürmet- 2 lig <bolur>. Eger ʿaḳīḳ yā bīcāde[93] bolsa 3 ḳız ferzend vücūdġa kėlür. Şīşe 4 bolsa ḫunṣā ferzend vücūdġa kėlür. Altun, 5 kümüş bolsa menfaʿat körer. Eger yüzük altun- 6 dın bolsa bu kişi heybetlig körünür. 7 Ḳorġuşun bolsa ġam, enduhʾġa ḳalur. İbrī- 8 şümdin ḳara egin kėyip tüşese mātem 9 bolur. Cāme sebz yā yaşıl egin 10 tüşese şevāblıḳ işiġa muḳayyed bolur. [41a] 1 Ḳızıl egin tüşese ceng ḫuṣūmet peydā 2 bolur. Sarıġ egin tüşese maẓlūm kişige ḫūb 3 turur. Eger ėr kişi tüşese ġam, renc turur. Kök 4 egin tüşese misāfirlerġa ḥācılarġa ḫūbdur. 5 Yana kişi tüşese mātem bolur, melāmet turur. Cāme-i 6 firūz elbette devlet turur. Çirkīn egin tüşese 7 ġam, faḳīrlıḳnı kėltürür. Aḳ şėşe egin tüşese 8 ġamdın ḫalāṣ bolur, tevbesi ḳabūl bolur. 9 Ėkki dünyāda ʿazīz bolur. Kelem tüşese māl-ı 10 ḥelāl turur. Destār, pāy-ı cāme, kefş, ser ü fāy. [41b] 1 Kefş tüşese ḫūb turur. Eger ötük- 2 niṅ köhnesidin yaṅgısı miyānedür. 3 Kefş tüşese devlet ḳut mā-menfaʿat- 4 dur. Ḫiẕmet-kār hem dėripdür. Yalaṅ ayaġ tü- 5 şese zer-dār bolur. Kemer tüşese devlet, 6 ʿizzet; ʿömri uzun bolur; ġamdın ḫalāṣ 7 bolur; mīrāṣ igesi <bolur>. Eger kişi köṅglek 8 kėyip tüşese māl, mertebesi ziyāde bolur. 9 Eger köṅglek<i>ni uzun tüşese elbette muṣībet 10 yėter. Eger köṅglek<i>ni yırtuḳ tüşese [42a] 1 günāh ḳılġalı māyil bolur. Cübbe tüşese düşmenge ġālib 2 bolur. Ḳu<r> tüşese menfaʿat körer. Mühr tüşese 3 düşmenleri dost bolur. **Yėgirme yėttinçi bābda;** 4 aġramçi, bend, ġull, kund, zindan, dām, yataḳ aġrıḳ 5 bolmaḳ, yigne, yifek. Aġramçi

[93] Kelime metinde **بجاده** şeklinde yazılmıştır.

tüşese rāh-ı rāst 6 tapar. Kişi tüşide ġull tüşese *neʿūzü bi'llāh* 7 tevbe ḳılmaḳ kėrek. Kund tüşese rüsvā bolur. 8 Öz<i>ni dıraḫtge baġlap tüşese devletge çıkar. 9 Zindān tüşese maḳṣūdı kėç ḳalur. Öz<i>ni zindan<da> 10 körse ḳıladurġan işidin kėç, yıraḳ ḳalur. [42b] 1 Kişi ḳamçı yā yataḳ, yip tüşese menfaʿat körer. 2 Otun tüşese ḳuruḳ sözge yaḳın bolur. Otun- 3 nı uşatıp tüşese cāy-ı sūzdın ḥaẕer[94] ḳılmaḳ 4 kėrek. Öyge tola otun alıp kėlip tüşese öyge 5 pul kirer. Yigne tüşese menfaʿat körer. Eger yignening 6 ḳulaḳıġa yif safıp tüşese Ḫudāy taʿālā 7 dın her ḥāceti bolsa revā bolur. Yif tüşese 8 ʿömri uzun bolur. Yignege yif türüp tüşese ġāyib 9 ḥāżır bolur. Eger böz toḳup tüşese seferge 10 barġan kişisi kėlür. **Yėgirme sekkizinçi bābda;** [43a] 1 Cimāʿ ḳılmaḳ, cimāʿ ḳıldurmaḳ, nikāḥ ḳılmaḳ, būse 2 ḳılmak, nā-revā kişiler birle cimāʿ ḳılmaḳ, ḥayvānāt 3 birle cimāʿ ḳılmaḳ. Cimāʿ ḳılıp tüşese zer-dār, 4 ḫoş-ḥāl bolur. Nikāḥ ḳılmaḳ, vekīl bolmaḳ, 5 mihmān bolmaḳnı tüşese intihā-yı obdān- 6 dur. Uṣūl orġuş barıp tüşese nadḥ 7 mātem bolur. Būse ḳılıp tüşese kişige żāmin bolur. 8 Ḳuçaḳlaşmaḳnı tüşese elbette ʿömri uzun 9 bolur. Ölüg tirig kişini ḳuçaḳlasa müşkil şeyleri 10 āsān bolur. Ḳız bilen cimāʿ ḳılsa düşmenge ġālib kėlür. [43b] 1 Ėgeçi, siñlisi birle cimāʿ ḳılıp tüşese söz 2 ėşitür. Līkin ḳılġan işidin feşīmān 3 bolur. Anası birle cimāʿ ḳılıp tüşese 4 anası tirig bolsa anasıdın yıraḳ tüşer. 5 Ölüg bolsa anasıġa ḥac rūzī ḳılġay, 6 bisyār menfaʿat körer. Eger ḥayvānāt birle cimāʿ 7 ḳılıp tüşese ḥāceti revā bolur, devlet-mend bolur. 8 Cühūd, tersā birle cimāʿ ḳılıp <tüşese> dünyā işidin 9 be-ḥācet bolur, āḫiretde naṣīb bolmas. Öz 10 ḫātūnı birle cimāʿ ḳılıp <tüşese> ġamdın ḫalāṣ bolur, [44a] 1 ʿömri uzun bolur. Ḳarı, ḳoḫluḳ ḫātūn 2 birle cimāʿ ḳılıp tüşese ʿizzet, ḥürmet, āb-rū-ı ray 3 yoḳ bolur. Eger kişini yana bir kişi cimāʿ ḳılıp 4 tüşese tamām kirse elbette pādşāh bolur; yarım 5 kirse ḫalḳ arasıda meşhūr bolur; uluġ bolur. **Yėgirme 6 toḳḳuzınçı bābda;** esbāb-ı ceng, şilāḥ, ṭabl, 7 mancınıḳ, kös, leşker,

[94] Kelime metinde حضر şeklinde yazılmıştır.

ʿalem, cūş-kār, tīr, şimşīr, 8 āyine, fādşāh şehrni ġażab birlen alġannı, yalġan 9 and içmekni beyān ḳılur. Ṣilāḥ tüşese ḫūbluḳ 10 bolur, nuṣret tapar. Kemān tüşese murādġa yėter. [44b] 1 Oḳ tüşese sözi rāst bolur. Oḳ 2 nişānege tėgse ḫalḳ sözini redd ḳıla a- 3 lmas. Ṭabl tüşese ḳut tapar, ḥuccet 4 tapar, düşmenleriġa ġālib bolur. Mancınıḳnı 5 tüşese ḫayr şāyiʿ bolur. Kös çalıp 6 tüşese şād-mānlıḳḳa yėter. Öz işiġa 7 muḳayyed bolur. Fıçaḳ, ḫançer, şimşīr barçası 8 devlet turur. ʿAlem tüşese devlet-i ʿizzetleri 9 ziyāde bolur. Ḥarb, ceng tüşese ḫuṣūmet, 10 fitne, ġāret, miḥnet peydā bolur. Ammā narḫ-ı erzān <bolur>. [45a] 1 Ḥāmile ḫātūn tüşese anıñg ferzendi oġul 2 bolġay. Şimşīr[95] tüşese kişi birle çafışsa 3 maḳṣadı edā bolur. Āyine tüşese müşkil işi 4 āsān bolur. Pādşāh ġażab birle şehrge 5 kirse zinā āşikārā bolur. And içip tüşese tevbe 6 ḳılıp ṣadaḳa bėrsün. **Ottuzınçı bābda;** ibrīşüm, mūy- 7 nı beyān ḳılur. İbrīşüm tüşese fāyide bolur. 8 Feşmīne-i mūynı tüşese yaḫşıdur. İbrīşüm libās 9 tüşese menfaʿat bolur ammā sarıġdın özgesi 10 ḫūbdur. Nāme oḳup ḫāṭırıda bolsa ḫūbdur; [45b] 1 ḫātırıda bolmasa mu şād ḫurrem bolur. **Ottuz birinçi 2 bābda;** nā-bīnā bolġannı, maġlūl, rencūr, pāy-ı 3 şikeste, rencleridin şifā tapmak, rencūr 4 bolmaḳnı beyān ḳılur. Rencūr bolup 5 tüşese Ḫudāy taʿālānıñg ḳażāsıġa 6 rıżā bolmas. Nā-bīnā bolup tüşese *neʿūzü bi'llāh* 7 tevbe ḳılıp ṣadaḳa bėrsün. Közi ḳıyılup 8 tüşese namāzge hīl bolur. Közge aḳ tüşüp 9 tüşese ġam-gīn bolur. Eger ayaġ sınuḳ 10 tüşese rızḳı tėng bolur, murādġa yėtmes. [46a] 1 **Ottuz ėkkinçi bābda;** bisāṭ, hücre[96], ḳafes, gūr-istān, 2 zindān, gūr kürlamaḳ, cenāze, vaṣiyyet ḳılmaḳ. 3 Bisāṭ, sāvān tüşese şerāfeti ziyāde 4 bolur. Eger köhne, yırtuḳ <bolsa> ġamge ḳalur. Hücre[97] 5 tüşese dīn-i milleti dürüst bolur. Ḳafes tüşese 6 ġamge, enduh'ġa ḳalur. Eger öz<i>ni ḳafesde körüp 7 tüşese bī-şek zindānġa tüşer. Eger öz<i>ni 8 zindānda tüşese tamām murād<ı>nı tapar. Ammā tünü- 9 meydurġan

[95] Kelime metinde **شمشر** şeklinde yazılmıştır.

[96] Kelime metinde **حجره** şeklinde yazılmıştır.

[97] Kelime metinde **حجره** şeklinde yazılmıştır.

zindān bolsa gūr turur. Gūr-istān 10 tüşese ʿibret alur, yaman işidin feşīmān [46b] 1 bolur. Gūrdın çıḳıp tüşese uluġ ġamıdın 2 ḫalāṣ bolur. Gūr tüşese ümīd üzgen 3 mihmān müyesser bolur. Gūrdaḳı ölüg tirig 4 bolup tüşese māl, mertebesi ziyāde[98] bolur. 5 Ölüg yıġlasa ol ölüg īmān birle barġandur. 6 Bu tüşni körgüçiniñg barça mühimmātı āsān 7 bolur. Eger ölüg külse gūr ʿaẕāb<ı>dın[99] āsān 8 bolġandur. Ölügni aġrıḳ tüşese şol 9 ölüg ḥaḳḳ<ı>da ṣadaḳa bėrmek kėrek. Ölüg kişini 10 ḳuçaḳlap tüşese ʿömri uzun bolur. [47a] 1 Eger kişi ölügni ḳuçaḳlap tüşese toġḳan- 2 ları birle ceng, ḫuṣūmet bolur. Eger gūr kürlap 3 tüşese ġamdın ḫalāṣ bolur. Ölüg tirig 4 kişini gürġa kömse bu kişi dīş-vārlıḳ- 5 ġa ḳalur. Ölüg her kim sözlese ḫalḳ 6 arasıda rāst bolur. Eger ölügni aḳ egin birle 7 tāz rūy tüşese āḫiretlik<i> obdāndur. 8 Çirkīn egin birle zebūn-ı rūy tüşese şol 9 ölügge duʿā, tekbīr[100] ḳılmaḳ kėrek. Eger öz<i>ni cenāzege 10 salıp[101] kişige kötertip gūr-istāngа alıp [47b] 1 tüş körse ḫalḳ arasıda ʿazīz, mükerrem 2 bolur. Cenāzedin yıḳılsa mertebesidin 3 tüşer. Eger cenāzeni başıġa köterip 4 tüş körse pādşāhġa yaḳın ḫiẕmet- 5 kār tola bolur. Cenāzeni ėşikide körse 6 tevbe ḳılsun, ṣadaḳa bėrsün. Ölüg birle cimāʿ 7 ḳılıp tüşese pulı rāygānġa çıkar. Eger ölüg-8 lerge ḳatılıp tüşese tevbe ḳılmaḳ kėrek. 9 **Ottuz üçünçi bābda;** ḳamçı, dürre urmaḳ, 10 boġuzlamaḳ, dārġa asmaḳ, ḳol futnı [48a] 1 kėsmek, derd-i üstüḫ[v]ān bolmaḳ. Ḳamçı urup 2 tüşese düşmenge ġālib bolur. Eger kişi- 3 ni öltürüp tüş körse mihri-bānlıḳ birle 4 ġamdın ḳutḳarıp inʿām ḳılur. Eger kişiniñg 5 başını kėsse her āh<ı>na düşmen maḳhūr <bolur>. Eger ḳulı- 6 nıñg başını kėsip tüşese āẕād ḳılur. Eger 7 kişini boġuzlap tüşese ẓulm ṣādır bolur. 8 Ḳamçı yėp tüşese bir tėng pul tapar 9 līkin[102] fūşīde işi āşikārā bolur. Dürre soḳup 10 tüşese dürre yėgen kişiniñg yaman

[98] Kelime metinde **ذیاده** şeklinde yazılmıştır.
[99] Kelime metinde **عزاب** şeklinde yazılmıştır.
[100] Kelime metinde **تکبر** şeklinde yazılmıştır.
[101] Kelime metinde **سا الب** şeklinde yazılmıştır.
[102] Kelime metinde **لکین** şeklinde yazılmıştır.

işleri āşikārā [48b] 1 bolur. Ḳol fut<ı>nı kėsip tüşese dünyā meşaḳḳat<i>- 2 din ḫalāṣ bolur, rāḥat<ġa> çıḳar, ʿömri dırāz 3 bolur, murādġa yėter. Ammā ḳayaşlarıdın yıraḳ 4 tüşer. Dārġa asılıp tüşese, derd-i 5 üstüḫ^{v}ān bolup tüşese ḫalḳ 6 arasıda ānsizlik bolur. **Ottuz tö- 7 rtünçi bābda;** def, sur-nāy[103]. Def tü- 8 şese ḫoş-ḥāl bolur. İçkü, mey 9 tüşese ḫoş ḫaber kėlür. Rebāb tüşese 10 ġam, mātem bolur. Orġuş barıp tüşese mātem [49a] 1 bolur. Sur-nāy[104] ünini ėşitip tü- 2 şese pāt ḫaber kėlür. Saṭranç tüşese 3 ʿömri żāyiʿ bolur. Nerd oynap tüşese 4 ʿāṣī bolur. Köprük tüşese ḫalḳġa 5 menfaʿat tėgürüp kişige ḥāceti tüşmes. 6 **Ottuz bėşinçi bābda;** almaḳ, satmaḳ, ḫıyānet 7 ḳılmaḳ, ölüg birle ṭaʿām yemek, bir nėme tilemek, 8 suvġa ibermek, yolġa dāne saçmaḳ. Eger yol- 9 ġa dāne saçıp tüşese narḫ-ı erzān 10 bolur. Ṭaʿām satıp tüşese ḳıymetlig bolur. [49b] 1 Ḫıyānet ḳılıp tüşese ḳahṭlik bolur. 2 Ölüg ḫalḳġa ṭaʿām bėrip tüşese, 3 ölüg her nėme tilese ṣadaḳa bėrmek kėrek *va'llāhu*. 4 **Ottuz altınçı bābda;** āsmānġa çıḳıp tüşese 5 menfaʿatdur. Uçup tüşese sefer ḳılur. 6 Ḳayan ṭarafge uçsa şol ṭarafge sefer ḳılur. 7 Āsmānġa uçup çıḳsa menfaʿatlig sefer 8 ḳılur. Āsmānġa uçup yanıp kėlmese tevbe 9 ḳılmaḳ kėrek. Āsmāndın selāmet yanıp 10 kėlse seferdin selāmet yanıp kėlür. [50a] 1 Āsmāndın yıḳılsa köçi ṭalāḳ ḳılur. 2 Eger āsmānġa çıḳıp oltursa fādşāh 3 bolur. Eger āsmānda ʿimāret ḳılıp tüşese dünyā- 4 lıḳ ḥāceti revā bolur. Eger āsmānnıñg 5 ėşikini oçuḳ körse rızḳı keñgerü bolur. Eger 6 ferişţelerge ḳoşulup tüşese zāhid[105] bolur. Eger 7 cānver dėk uçup tüşese mertebesi bülend 8 bolur. **Ottuz yėttinçi bābda;** ḥayvānāt, ḥaşerāt 9 bile sözleşgen. Ḥayvānāt yā perende bile 10 sözleşip tüşese ġayr-ı mükerrer işler bu kişi [50b] 1 -din vücūdġa kėlür, bi't-tamām beste işleri 2 güşāde bolur. İnek sözni ėşitse 3 yaḫşı söz ėşitür. Yıraḳdın ėşitse 4 mātem bolur. **Ottuz sėkkizinçi bābda;** derende-i 5 ḥayvānāt bilen ceng ḳılmaḳ, ġālib 6 bolmaḳ, ḳolıda ölmek, düşmen ḳolıda

[103] Kelime metinde صورناى şekllinde yazılmıştır.

[104] Kelime metinde صورناى şekllinde yazılmıştır.

[105] Kelime metinde ذاهد şeklinde yazılmıştır.

7 ölmek. Külüp tüşese beheme-ḥal ḫoş 8 ḥāl bolur. Eger bülend yıġlasa yā ėtekini yırtsa 9 mātem bolur. Eger ḥayvānātġa ġālib kėlse 10 düşmen maḳhūr bolur. Eger kişini öltürüp [51a] 1 tüşese bī-dād, cefā-kār bolur. Eger kişi bu kişini 2 öltürse bu kişige bisyār menfaʿat yėter. 3 **Ottuz toḳḳuzınçı bābda;** ḳaṣṣāb, post. Kişi ḳaṣṣāb- 4 lıḳ ḳılıp tüşese nā-ḥaḳḳ ḫūnġa mübtelā bolur, 5 tevbe ḳılsun. Eger ḳaṣṣāb birle hem-ṣoḥbet 6 bolup ḳoy tėresini sayup tüşese 7 ḥarāmġa māyil bolur. Eger kişini yā ḥayvānāt-8 nı boġuzlasa kişige ẓulm sitem ḳılur. **Ḳırḳınçı bābda;** 9 ḳoy, ėçkü, kelle tėresini soymaḳ, 10 gūşını yėmek, tafıp almaḳ yā ḳoynı [51b] 1 öltürüp tüşese düşmenge ġālib bolur. 2 Ḳoynıñ ḳarın, ḳursaḳını çapup 3 vīrān ḳılsa şol maḥalde bir çoñ kişi 4 āḫiret seferi ḳılur. Güş<ı>nı yėp tüşese 5 māl-ı ḥelāl naṣīb bolur. Ḳoçḳar 6 yā teke bu kişiniñ ḫarmānıġa kirip tüşese 7 uluġ ḫalḳ bu kişiniñ sözidin 8 çıḳmas. Ḳoy, ėçkü. Ḳoynı tilep 9 tüşese uluġġa çoñ bolur. Eger 10 ḳoy kelle<si>ni ḳurbānlıḳ ḳılıp tüşese [52a] 1 uluġ ġamdın ḫalāṣ bolur, yaman düşmeni- 2 din īmin bolur, ḳarżdın ḫalāṣ bolur, 3 ḥac ṭavāf ḳılur yā ḥac ṣevāb<ı>nı tapar. 4 Eger ʿābir[106] bolup namāz-gāhġa çıḳıp 5 tüşese hem ġamdın ḫalāṣ bolur, ol 6 memleket ḫalḳ<ı>ġa niʿmet firāvān bolur. 7 Çirā ki ʿıyd kėçeler ėr kişi tüş körmes; eger tüş 8 körse rāstdur. Eger ḳoy yolup tüşe- 9 se yā tola ḳoy tafıp alsa ḫalḳġa 10 uluġ bolur. Eger tola ḳoynı tüşese [52b] 1 memleketge uluġ bolur. Kellesini tü- 2 şese ferzend, ḳul dedeki tola bolur. Fa- 3 ḳlān, oġlaḳ gūşını yėp tüşese 4 ḫayr, bereket peydā bolur. Cīrni tüşese 5 yaġdın bihraḳdur. Yürek, ciger tüşe- 6 se māl tola bolur. Ādemniñ cigerni 7 yėp tüşese bī-şek ġayb tapar. 8 Keyik, tavuşḳan, ḳulan, ḳotaz bu nėmerse- 9 lerni tüşide körse tėresi menfaʿat- 10 dur. Eger şikār ḳılıp tüş körse ġāyipdin [53a] 1 pul kirer. Dünbe tüşese münāsib kenīzek alur. 2 Ḳulan tüşese murādġa yėter. Eger minip 3 tüşese günāhġa māyil bolur. Güşı 4 māl-ı bī-nihāyetdür, āḫiri maʿmūr bolur. Āḥū 5 beçe<si>ni tüşese ḳız olur. Āḥū tüşese 6

[106] Kelime metinde عبير şeklinde yazılmıştır.

zennī, ṣāḥib-i hammāl bu kişiniŋ nikāḥıġa[107] kirer. 7 **Ḳırḳ birinçi bābda;** gāv, gūsāle, güş, şīr, 8 sergīn. Avıġa minip tüşese fādşāh- 9 dın iltifāt körer. Öyge kėlip tüşese 10 māl, niʿmeti ziyāde bolur. Avıġa buġday yüklep [**53b**] 1 tüşese bereket peydā bolur. Eger avını 2 tepip yā soḳup tüşese kişi- 3 niŋ fulıġa ige bolur. Eger avdın 4 yıḳılsa yā tefse mertebesi tüşer. Eger avını 5 öltürüp ḫalḳġa bėrse çoŋ kişi ber-ṭaraf 6 bolur, pulı mīrāṣġa kėter. Eger her reng avı- 7 nı tola tüşese aġrıḳ, saylaḳ 8 tola bolur. Semiz avı tüşese keŋgerü- 9 lük bolur. Uruḳ avı tüşese ḳıymet- 10 lig bolur. Kala saġıp tüşese bende bolsa [**54a**] 1 āẕād bolur; āẕād bolsa uluġ bolur, 2 fādşāh bolur; aġrıḳ bolsa ṣıḥḥat 3 bolur. Avıġa minip tüşese devleti 4 ziyāde bolur. Gāv beçe<si>ni tüşese ġam-gīn 5 bolur. **Ḳırḳ ėkkinçi bābda;** fīl, ʿarāba, gāvmīş. 6 Fīl-ġa minip tüşese fādşāh bolur. 7 Fīl ḫorṭūmını sürgese uluġ ġam yėter. 8 Eger fīl bu kişiniŋ fermānıġa kirse rūz- 9 gārı fermān-ber-dār bolur. Eger fīl bu kişige 10 ġażab ḳılıp tüşese ġamge ḳalur. Eger fīlġa minip [**54b**] 1 her ḳayan yörüp tüş körse devleti ber-kemāl 2 bolur. Eger fīlniŋ gūşını, tėresini, üstüḫ^{v}ānnı 3 tüşese fādşāhdın inʿām körer. Eger fīl 4 māde bolsa bed-kār maẓlūmge āşināh bolur. 5 Eger gāvmīşni öltürüp tüşese uluġ- 6 lardın bu kişige āzār tėger. Gāvmīş tüşese 7 fādşāhnıŋ vezīrıġa āşināh bolur. 8 Gāvmīşġa minip tüşese ḫalḳ arası- 9 da uluġ bolur. Gūsāle, gāvmīş minip 10 tüşese fādşāhdın inʿām körer. [**55a**] 1 Eger tola gāvmīş tüşese māl-ı bisyār- 2 ġa müşerref bolur. ʿArābage çıḳıp tüşese 3 memleketge uluġ bolur. Eger öz<i>ni ʿarāba- 4 ge baġlıḳ tüşese elbette fādşāh bolur. 5 Eger ʿarābanı sınuḳ tüşese fādşāh 6 ber-ṭaraf bolur. **Ḳırḳ üçünçi bābda;** ḫūk, 7 ḫırs, آز محزان, sıçḳan. Ḫūk tü- 8 şese zebūn kişiler birle hem-ṣoḥbet 9 bolur. Eger toŋuz birle ceng ḳılıp tüşese 10 ġālib kėlse düşmenge ġālib kėlür. Toŋuz güşı [**55b**] 1 yėp tüşese ḥarām, ḫor bolur. Eger tola 2 toŋuz baḳıp tüşese zebūn ḫalḳġa 3 çoŋ

[107] Kelime metinde **نكاهغه** şeklinde yazılmıştır.

bolur. Sıçḳan tüşese köçi ḫıyānet 4 ḳılur. Eger sıçḳannı tutup alıp tü- 5 şese fāsıḳ maẓlūmge āşināh bolur. 6 Her reng sıçḳan tüşese ʿömri uzun 7 bolur. Müşük tüşese saḫn-ı çemen bolur. 8 Müşükni öltürüp tüşese ġammāzlar 9 yoḳ bolur. Keler tüşese nā-dān düşmen- 10 din ḥaẕer[108] ḳılmaḳ kėrek. Yılan tüşese menfaʿat- [56a] 1 dur. Yılannı öltürüp tüşese 2 düşmenge ġālib bolur. Ḳara yılan tü- 3 şese düşmeni nā-müselmān turur. Eger yılan 4 öyge kirse ġamge ḳalur. Yılan öydin 5 çıḳsa ġamdın ḫalāṣ bolur. Ejdehā tüşese 6 fādşāhġa yaḳın bolur. Örmüçük tüşe- 7 se zāhid[109] bolur. **Ḳırḳ törtünçi bābda;** şīr, 8 feleng, ḫırs, kerkes, rūbāh, şaġal, seg, çār-post, 9 buzīne. Şīr tüşese fādşāhġa yaḳın bolur. 10 Eger şīr ġālib kėlse düşmen ġālib kėlür. [56b] 1 Eger şīrġa ġālib kėlse düşmenge ġālib kėlür. 2 Eger şīrni minip tüşese ulug bolur. 3 Eger gūşını yėp tüşese zer-dār bolur. 4 Sütini içse genc-i ġayb tapar. Yolbars 5 tüşese düşmeni hergiz[110] āşināh bolmas. 6 Eger felengni öltürüp tüşese düşmeni 7 nā-çīz bolur. Ayıġnı tüşese nā-dān 8 kişilerge dost bolur. Ḳaruşḳu tü- 9 şese dostdın ziyān körer. Tülki- 10 ni tüşese kenīzek alur ammā mekkār bolġay. [57a] 1 Dām ḳoyup tülkü tutup tüşese dūzdın 2 ḥaẕer[111] ḳılmaḳ kėrek. Segni tüşese ʿāḳīl 3 kişiler birle hem-ṣoḥbet bolur. Eger seg 4 bu kişige ḥamle ḳılsa düşmendin ḥaẕer ḳılmaḳ <kėrek>. 5 Segnińg gūşı māl; süti ġam turur. Çār- 6 post tüşese gūşe nişīn ḳānīʿ bolur. 7 Maymūn tüşese Ḫudāy taʿālānıńg raḥmet<i>din 8 bī-naṣīb bolur. **Ḳırḳ bėşinçi bābda;** murġān-ı 9 şikār, kerkes, ʿuḳāb, būm, itelgü, ḳarçıġa, 10 lāçin, zāġ, ʿakka, ṭāvus, beṭ, göşt, fost. [57b] 1 Kerkes tüşese uluġ kişilerge hem-ṣoḥbet 2 bolur, salṭanatlig bolur. Gūşını yėse 3 fādşāhlardın iltifāt körer. Bürgüt 4 tüşese uluġ heybetlig bolur. Būm 5 tüşese mātem bolur. İtelgü tüşese 6 oġul ferzend vücūdġa kėlür. Ḳarçıġa tüşese 7 ḫalḳ cefā-kār bolur.

[108] Kelime metinde **حضر** şeklinde yazılmıştır.
[109] Kelime metinde **ذاهد** şeklinde yazılmıştır.
[110] Kelime metinde **هركيز** şeklinde yazılmıştır.
[111] Kelime metinde **حضر** şeklinde yazılmıştır.

Ḳolġa alıp tüşese 8 memleketge ser-dār <bolur>. Lāçin tüşese māl, 9 ferzendi tola bolur; mertebesi bülend bolur. 10 Ḳarġūy tüşese yalġan sözge giriftār **[58a]** 1 bolur. Saġızġān tüşese bī-vefālarġa 2 dost bolur. Ṭāvus tüşese fādşāh, ümerā- 3 lardın inʿām körer. Ördek tüşese niʿmeti 4 firāvān bolur, rızḳ-ı ḥelāl naṣīb bolur. 5 **Ḳırḳ altınçı bābda;** murġ-i ābī, kelaynak, kebūter, murġ-i 6 ḫānegī, ḫorūs, bülbül, ḳuçḳaç, perendelerni 7 aytur. Murġ-i ābī tüşese yā yèse mālı tola 8 bolur. Kelaynak tüşese ʿazīz bolur, miskīn 9 misāfirlerġa mihri-bān bolur. Kebūter tü- 10 şese renc-i ġam yèter. Toḫı tüşese köçi [**58b**] 1 mihri-bānlıḳ birle ḫizmet ḳılur. Toḫmını 2 tüşese ḥarām naṣīb bolur, ġam-gīn 3 bolur. Toḫını ḳafesdin ḳoya bèrip tü- 4 şese ḳız alur. Ḫorūs tüşese müʾezzīn- 5 larġa dost bolur. Bülbül tüşese naġmege 6 māyil bolur. Şütür-i murġ tüşese uluġ 7 ḫalḳġa āşināh bolur. Ḳuçḳaç tü- 8 şese menfaʿat yèter. Gūşını yèse 9 murādġa yeter. Ḳolġa ḳonsa èkki yüz 10 direm tapar. Tutup alsa bī-ḥisāb **[59a]** 1 pul kirer. صعتدرک tüşese bī-çārelarġa 2 ẓulm sitem ḳılur. Āvāzını èşitse muṣībet 3 tapar. Ṭūṭī tüşese faṣīḥ zebān bolur. 4 Keklik tüşese bende fermān ḳul olur. Fāḫtek 5 tüşese nā-dān kişilerge dost bolur. Ḳalġaç tü- 6 şese ferzend vücūdġa kèlür. صعده tüşese ḫizmet- 7 kār olur. Hüdhüd tüşese ḫoş ḫaber kèlür, māl-ı 8 bī-nihāyet tafıp ḫoş-ḥāl bolur. Sīmurġ 9 tüşese devleti ber-kemāl bolur, niʿmeti bī-şumār[112], 10 devleti füzūn, ʿömri uzun bolur. **Ḳırḳ yèttinçi bābda;** **[59b]** 1 zenbūr tüşese düşmendin ḥaẕer ḳılmaḳ 2 kèrek. Fervāne tüşese öz<i>ni helāketġa 3 salur. سیشه, kebek, kirm tüşese ʿayāl 4 uşāḳlarıġa meşġūl bolur. Eger öltü-5 rüp tüşese ʿayāl, uşāḳ ġamdın ḫalāṣ 6 bolur. Meleḫ tüşese leşker kèlür. **Ḳırḳ sèkkizinçi 7 bābda;** māhī, ġūk tüşese ġanīmet, māl turur; 8 murādġa yèter. Eger māhīnin̄g ḳarnıdın mürvārid[113] 9 tafıp alıp tüşese her

[112] Kelime metinde بشمار şeklinde yazılmıştır.

[113] Kelime metinde مروايد şeklinde yazılmıştır.

dānesige bir ḳul dedek 10 olur. Uşāḳ endīşe turur. Ġūk tüşese ṭaʿat- [60a] 1 ge meşġūl bolur. Keşef tüşese ʿadl ḳılur, 2 ʿālim bolur. Tavuşḳan tüşese ḳadr, ḳıymeti 3 ziyāde bolur. Neheng tüşese bī-ḥayā düşmenge 4 giriftār bolur. Yılan birle münāzaʿat ḳılıp tüşese 5 yılanġa ġālib kėlse düşmenge ġālib kėlür. Yılan- 6 nı öltürse düşmenning pulını yėr. Eger yılan bu 7 kişige sözlese bu kişidin ʿacāyib işler vücūd- 8 ġa kėlür. Aḳ yılan tüşese düşmeni nā-müselmān 9 turur, ziyān tėgüre-almas. Ejdehā uluġ, 10 ġālib düşmen turur. Ejdehānı öltürüp [60b] 1 tüşese uluġ düşmendin ḫalāṣ bolur. كشـ 2 ”م nı tüşese żāʿīf nā-tüvān düşmendin 3 ḥaẕer ḳılmaḳ kėrek. **Ḳırḳ toḳḳuzınçı bābda;** 4 dīv, perī, sāḥir, büt, iblīsni beyān ḳılur. 5 Dīv tüşese vesvās peydā bolur. 6 Sāḥir tüşese ġammāz ḫalḳ birle dost bolur. 7 Büt tüşese dīndin çıkar. Şeyṭān- 8 nı tüşese ḳılġan işidin feşīmān 9 bolur, yaman işleri āşikārā bolur. 10 **Ėlligінçi bābda;** şeyāṭīnni tüşese [61a] 1 ḫalḳnıng arasıda fitne, fesād tola bolur. 2 Bütni tüşese ḥācetleri revā 3 bolur. Bütġa tābiʿiyyet[114] tüşese dīndin 4 ḥaẕer ḳılmaḳ kėrek, ṣadaḳa bėrsün. **Ėllig birinçi 5 bābda;** bāzār ḥırfe-gerlerini beyān ḳılur. Bāzār 6 ḫalḳ<ı>nı tüşese ehl-i hücūmġa mülāḳāt 7 bolur. Ḫalḳġa kengerülük bolur. Āhengerni tü- 8 şese ḳābiliyyet peydā ḳılur. Terāzū[115]nı tüşese 9 ḫalḳ arasıda diyānet peydā bolur. Barçınnı 10 tüşese fādşāhlar ʿadl ḳılur. Ança [61b] 1 kėyip bāzārda kesīb ḳıladurġanlarnı 2 tüşese hergiz ḫalḳ arasıda muḥtāc 3 bolmas. Kögercini tüşese uluġ ġamge 4 mübtelā bolur. Öz<i>ni nā-murād tüşese 5 dünyā-dār bolur ammā ḳāniʿ bolur. Öz<i>ni 6 tört ḳolluḳ körüp tüşese 7 dünyā işiġa meşġūl bolur. Ġarḳ bolup 8 tüşese āḫiret<i>ni unatur. Eger ḳol<ı>nı 9 uzun tüşese dünyānıng nāz, niʿmet<i>ge müheyyā 10 bolur; şükrāne-i niʿmetni edā ḳılur. Öz<i>ni [62a] 1 heybetlig salṭanat tüşese murādġa yeter. 2 Öz<i>ni

[114] Kelime metinde تابيت şeklinde yazılmıştır.

[115] Kelime metinde تراضو şeklinde yazılmıştır.

ʿāḳīl, zeyrek tüşese devlet 3 mertebesi bülend bolur. Öz<i>ni perende meşellig 4 ḳanat çıḳarıp tüşese her murādġa 5 muḳaṣṣır bolsa ḥāṣıl[116] bolur. Eger ḳanat 6 birle uçup her ḳayan barıp yā inip kėlip 7 tüşese ḫūbdur. Eger kėlmese ġarīblıḳḳa 8 tüşer. Öz<i>ni düm-dār tüşese mīrāṣ ḳalur. 9 **Ėllig ėkkinçi bābda;** destar, peyġamber çehār-yārı 10 yā ṣafā-i aṣḥāblarnı beyān ḳılur. Eger destār **[62b]** 1 tüşese uzun bolsa ʿömri uzun 2 bolur. Bī-ḥisāb tola ṭaʿām tüşese 3 hem ʿömri uzun bolġay. Ḥażret-i 4 Ādem'niṉg ḳullarını tüşese devlet- 5 mend bolur, Ḫudāy taʿālāġa yaḳın bolur. 6 Ḥażret-i Ebubekr-i Ṣıddīḳ'nı tüşese ol şehrde 7 ʿadl, inṣāf peydā bolur; ẓulm, sitem yoḳ 8 bolur. Ḥażret-i ʿÖmer'ni tüşese ḫalḳ 9 namāz, rüze, zekevāt[117], şerīʿat<i>ni dürüst 10 tutarlar. Ḥażret-i ʿOşmān'nı tüşese ḫalḳ **[63a]** 1 ders oḳuġalı meyl ḳılur. Ḥażret-i ʿAlī' 2 ni tüşese ʿālimlerġa ʿizzet, şerāfet 3 peydā bolur. Eger ṣandal, bolḳa, cübbe, yigne, 4 neşter, direfş bu esbāblarnı tüşide 5 körse ḫiẓmet-kār naṣīb bolur. **Ėllig üçünçi 6 bābda;** ḫatne ḳılmaḳ, toy ḳılmaḳnı aytur. 7 Kedḫudā bolup tüşese ġamge ḳalur ammā murādġa 8 yėter. Aġrıḳ bolup tüşese ẓafer yėter. Eger tüşide 9 orġuş barıp tüşese mātem bolur. Mihmān-dār- 10 lıḳ, ḫatne, nikāḥ tüşese emr-i maʿrūf tehī **[63b]** 1 münkerni bercā kėltürür. **Ėllig törtünçi bābda;** 2 āyāt, Ḳurān, ʿibādet, şükr, ṣenā, tesbīḥ[118], tehlīl, 3 Ḳurān oḳumaḳ, istiġfār, ṣalavāt, ġusl, 4 namāz, rüze. Ḳurān oḳup tüşese ʿizzet, 5 şerāfet, devlet tapar. Her āyetni, her sūre- 6 ni oḳup tüşese şol āyet dest-gīr 7 bolur. Āyete'l-kürsī'ni oḳup tüşese 8 cümle belā ḳażādın āmānde bolur. Şehdu'llāh' 9 nı oḳup tüş körse dünyādın īmān 10 birle barġay, niʿmetleri ziyāde bolur. **[64a]** 1 Tekbīr[119], tehlīl, ẕikr-i ṣenā oḳup tüş körse 2 ḫayr, bereket, ḳut tapar. Maşrıḳ[120] ṭarafge 3 baḳıp namāz oḳup tüşese dīndin 4 çıḳar *neʿūzü bi'llāh.* Şimāl ṭarafge baḳıp 5 namāz

[116] Kelime metinde **حاصيل** şeklinde yazılmıştır.
[117] Kelime metinde **ذكوات** şeklinde yazılmıştır.
[118] Kelime metinde **تسبح** şeklinde yazılmıştır.
[119] Kelime metinde **تكبر** şeklinde yazılmıştır.
[120] Kelime metinde **مشريق** şeklinde yazılmıştır.

oḳup tüş körse bu kişi cühūdnıñg 6 dīnıġa meşġūl bolur *neʿūzü biʾllāh.* Ḳıbleġa 7 baḳıp namāz ötep tüş körse küllī maḳṣūdı 8 ḥāṣıl[121] bolur. Cenūb ṭarafge baḳıp namāz 9 ötep <tüşese> tersālarnıñg dīnıġa kirer. Olturup 10 namāz ötep tüş körse be-tāb bolur, **[64b]** 1 fāt ṣıḥḥat bolur. Sefer hem dėripdür. Rūze- 2 sini yėp tüş körse māl-ı ḥelāl 3 ḥāṣıl[122] ḳılur, duʿāsı icābet bolur. 4 **Ėllig bėşinçi bābda;** zelzele[123], seyl-āb, yer yu- 5 tmaḳ, mesḫ bolmaḳ, ot tutaşmaḳ, 6 ḫātūn ḳoymaḳ, yėr tepregenni 7 beyān ḳılur. Yėr teprep tüşese belā-ı saḫt 8 kėlür, ṣadaḳa bėrsün. Taġ teprep tüş 9 körse fḍşāh-ı ẓālim kėlür ammā Ḫudāy 10 taʿālānıñg raḥmeti nāzil bolur. Ḫātūn<ı>nı **[65a]** 1 ṭalāḳ ḳılıp tüş körse maṭlabı kīn ḳalur. 2 Seyl-āb tüşese ġam, miḥnetge ḳalur; ṣadaḳa 3 bėrsün. Ot tutaşıp tüş körse 4 muṣībetge ḳalur. Ot bolup tütüni bo- 5 lmasa ḫūbdur. Ġarḳ bolup tüşese devlet- 6 ge mest bolur. Lāy-ı suv bolsa māl-ı ḥarām naṣīb 7 bolur. Fādşāhġa yaḳın bolur dėripdür. 8 **Ėllig altınçı bābda;** kibr-i tersā, cühūd, mecūsī, 9 büt-ḫāne, kenīs, nāḳūs, zünnār, gür-istān- 10 nı beyān ḳılur. Tersānı tüşese düşmenge **[65b]** 1 ġālib kėlür. Büt-ḫāne tüşese ḫayr, bereket 2 peydā bolur; dīni rāst bolur. Ot ferest- 3 ni tüşese fādşāhġa muḳarreb <bolur>. Nāḳūs 4 tüşese münāfiḳ bolur, yaḫşılıḳ ḳılmas. 5 Gür-istān tüşese ġamlig bolur. Aḫte ḳılġan 6 kişini tüşese zāhid[124] bolur. Ḫunşānı tü- 7 şese ġam-gīn bolur, ʿibret olur. **Ėllig 8 yėttinçi bābda;** esbāb-ḫāne, dehḳānnı, koza- 9 nı tüşese ḫiẕmet-kār naṣīb bolur, 10 hergiz cüdā bolmas. Kāse, küre şubu nėmerselerni **[66a]** 1 tüşese ʿömri dırāz bolġay, mālı bisyār bolġay. 2 Şāne tüşese ḫiẕmet-kār turur. Temür tar- 3 ġaḳ tüşese aġa inisidin devlet körer. 4 Kāse tüşese ḫalḳnıñg bu kişige ḥāceti tüşer. 5 Ṭabaḳ tüşese rūzgārı ḫoş-nūd bolur. Ġalbir 6 tüşese ḫayr, bereket tapar; ḳısmet ḳılġuçı 7 bolur. **Ėllig sėkkizinçi bābda;** aṭ, tive, ḳaçır,

[121] Kelime metinde **حاصيل** şeklinde yazılmıştır.
[122] Kelime metinde **حاصيل** şeklinde yazılmıştır.
[123] Kelime metinde **زلزلة** şeklinde yazılmıştır.
[124] Kelime metinde **ذاهد** şeklinde yazılmıştır.

merkeb. 8 Aṭġa minip tüşese murādġa yėter, ʿizzet mertebe- 9 si ziyāde bolur. Aṭdın yıḳılıp tüşese 10 mertebesidin tüşer. Eger aṭ tefip tüşese [66b] 1 hem mertebesidin tüşer. Eger aṭnı tu- 2 tup tüşese devleti ber-kemāl bolur. Aṭ 3 gūşını yėse devletge çıḳar. Eger aṭnıŋ 4 kellesini yėp tüşese fādşāh bolur. Ḳara 5 aṭ tüşese fādşāhdın inʿām körer. 6 Bi't-tamām esbāb-ı sipāh-gerī birle aṭġa minip 7 tüşese devletleri ber-kemāl bolur. 8 Ḳaçır tüşese dedek olur. Ḳaçırġa minip tüşese 9 sefer ḳılur, sūdā-ger bolur. Eger ėşekge minip tü- 10 şese baḫtı açılur, murādġa yėter, ġamdın ḫalāṣ bolur. [67a] 1 Ėşek gūşını yėp tüşese köçidin mīrāṣ 2 tėger. Eger ėşekdin yıḳılsa yā tefse tevbe ḳılsun. 3 Eger ḫalḳınıŋ arasıda ėşekdin yıḳılsa faḳīr- 4 lıḳı āşikārā bolur. Ėşekni ḳārġu tüşese 5 azıḳı tėng bolur. Ėşekge yük yüküllep öyge 6 kėlip tüşese dünyālıḳı bī-nihāyet cemʿ bolur. 7 Tivege minip tüşese sefer ḳılur. Tivedin 8 tüşüp tüşese bī-tāb bolur. Eger tive- 9 din tivege minip tüşese ġamge ḳalur. Eger 10 tiveni öltürüp tüşese ġamdın ḫalāṣ [67b] 1 tapar. Tiveni yüklep tüşese uluġ 2 bolur. Tiveni yā toḳuzup tüşese 3 uluġlar bu kişige muṭīʿ fermān bolur. Eger 4 tive bu kişini tutup tüşese ġamge ḳalur. 5 Eger tivege minip her ṭarafge yörse uluġ 6 devletge çıḳar. Tive süti tüşese 7 māl-ı ḥelāl naṣīb bolur. Tiveni ėşikde 8 tüşese devleti ziyāde bolur, şol maḥal- 9 de bir çoŋ kişi öler. Eger tola tive 10 şehrge kirse fitne āşūb peydā bolur. [68a] 1 **Ėllig toḳḳuzınçı bābda;** firʿavun-ı laʿīn ʿaleyhi'l-lʿane- 2 ni tüşemek, külmek, yıġlamaḳ, pādşāhlar 3 birle sözleşmek. Sözleşip <tüşese> fādşāh- 4 nıŋ ġażabıdın dil-cemʿ bolur. Fādşāh- 5 dın inʿām körüp tüşese iltifāt körer. 6 Eger fādşāh bu kişini emīr ḳılsa hem ḫalḳ 7 bu kişige muṭīʿ fermān bolur. Fādşāhġa ḫiz- 8 met ḳılıp tüşese rızḳı keŋgerü bolur. **Altmış- 9 ınçı bābda;** yasaval bolup tüşese ʿaceb devlet- 10 ge çıkar. Müʾezzin[125] bolup tüşese aḥvāli [68b] 1 yaḫşı kėçer. Müneccim bolup tüşese uzaḳ 2 endīşege ḳalur. Şāʿirni tüşese ya- 3 lġançı bilen meşhūr bolur. Sāʿat, nāmeni 4 tüşese hėç kişige ḥāceti tüşmes. Töşek- 5

[125] Kelime metinde مؤزين şeklinde yazılmıştır.

de olturup tüşese devletge çıkar. 6 Kişi yıġlap tüşese ḫoş-ḥāl ḫarām bolur. 7 Külüp tüşese ġamge ḳalur. Bülend āvāz birle yıġlap 8 tüşese muṣībetge ḳalur. Dīvāne bolup 9 tüşese zer-dār bolur. Eger öz<i>ni aç tüşese 10 dünyāġa ḥarīż bolur. Teşne bolup tüşese [69a] 1 dīnıġa ḥelāl bolur. Uyḳulap tüşese īmān- 2 lıḳ<ı> rāḥat turur. Eger tüşide ölüp tüşese 3 sefer ḳılur. Eger yalaṉgaç tüşese intiha-yı 4 obdāndur. Ġavvāṣ tüşese her nėmerse tilese 5 ḥāceti reva, müşkili āsān bolur. Temmet, tamām, 6 buʿn. Mülkü'l-vehhāb.

7 şüddī tevfīḳ-i Ḫudāy lā-yenām

īn kitābet rūz se-şenbih tamām

8 temmūzda ḫaṭṭ fütüp köydi fişānım

ölüp ḳalsam ḫaṭṭım ḳalġan nişānım

4. TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARIM

TABİRNAME KİTABI

[01b/1] Bağışlayan ve esirgeyen Allah'ın adıyla.

Alemlerin Rabb'ine sonsuz hamd olsun ve salat ve selam Hz. Muhammed ve onun soyu ve dostları üzerine olsun. Bu Tabirname [5] Kitabı'nı Muhammed ibn Şerif; – Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun – Hz. Danyâl aleyhi's-selam, Hz. Yusuf aleyhi's-selam, Hz. İmam Cafer-i Sâdık 'ın– Allah ondan razı olsun- kitaplarından derleyip, bitirip yazmıştır. [10] (Tabir ilminin öğrenilmesinin) kolay olması için bildirdiler. [02a/1] Her kim tabir ilmini öğrenmek isterse bu Tabirname Kitabı'nı okusun. Rüyanın doğrusunu, yanlışını; yatmak ve kalkmanın nasıl olacağını, [5] rüyanın aslı, türevi hangisidir; hangi günde, hangi ayda, hangi mevsimde nasıl tabir almak gerektiğini bilsin. Genç kişinin, yaşlı kişinin, padişahın, vezirin, salih kulların, günahkârların farkı vardır. Köle olmayanın, kölenin, [10] erkeğin, mazlum kişinin, zenginin, [02b/1] muradına eremeyenin farkı vardır. Düş asla zıtlık göstermediği için iyi düş görürse şükretsin, kötü düş görürse sadaka versin. Peygamberlerin [5] düşü mucizedir. Bu yolla Hz. Peygamber -Allah'ın salat ve selamı onun üzerine olsun- peygamberlik makamında oturdular. Yirmi üç kısım kılsa kırk altı olur. Peygamberliğin [9] kırk altı derecesinden bir derecesi [10] düştür. Hz. Peygamber – Allah'ın selamı onun üzerine olsun- [03a/1] her (ne) olsa önce rüyaya yatar, rüyasına göre hareket ederdi. Bu Tabirname Kitabı'nı altmış bölüm yapan kişi her düşü uygun olduğu kısımda zikretmişler. [5] **İlk bölümde;** düşü bilmek, yıl başındaki (ve) sonraki düşü, düşün büyüklüğünü, doğruluğunu anlatır. **İkinci bölümde;** salih, günahkâr, kafir, Müslüman, meşhur kişi, meşhur olmayan kişinin düşünü anlatır.

Üçüncü bölümde; yüce Allah'ı, [10] peygamberleri, melekleri, cenneti, cehennemi, [03b/1] teraziyi, kıyametin sevabını (ve) azabını anlatır. **Dördüncü bölümde;** gökyüzü, yıldızları, levhülmahfuz, gece, gündüz, Ay, Güneş, kar, yağmur, bulut, kırağı, [5] çiğ, ateş, yıldırım, sıcak, soğuğu anlatır. **Beşinci bölümde;** derya, havuz, kuyu, pınar, yeraltı suları, gemi, yelkeni anlatır. **Altıncı bölümde;** karanlık, aydınlık, ateş, duman, mum, kandili anlatır. [10] **Yedinci bölümde;** yeryüzü, çöl, kumluk, [04a/1] sahra, taş, (taş) parçası, saray, şato, çarpıklık, ahenk, tuğla, kale, mescit, rüku, secde etme, tespih, minber, minareyi anlatır. **Sekizinci bölümde;** şehir, kale, saray, sofa, itibar dereceleri- [5] ni anlatır. **Dokuzuncu bölümde**; dolap, bostan, değirmen, oluk, hamam, dükkân, fırını anlatır. **Onuncu bölümde;** misk, kafur, amber, sandal (ağacı), zaferan çiçeği, gül, gül suyu, hoş kokulu şeyleri anlatır. **On birinci bölümde;** genç, yaşlı kişiyi, [10] erkek (ve) kadın köleleri; hanım, kız, çocuk, yaşlı; zulüm [04b/1] görmüş genç ve yaşlı kişiler, perişan davranış sergilemeyi anlatır. **On ikinci bölümde;** teyemmüm, gusül (abdesti) almak, hacca gitmek, ezan okumak, kamet getirmek, hac yapılan yerde durmak, zemzem kuyusu(nun olduğu) yeri [5] görmek, Safa ve Merve tepeleri, Hacerülesved taşı, peygamber aleyhi's-selamın kabrini (görmek), sadaka, zekatlar, eli yıkamak, yüzü yıkamak, rüku, secde etmek, teşehhüt selamı vermek, imam olmak, misvak(la dişleri) temizlemek, taharet almak, sünnet etmek, ant içmek, [10] bayram namazına selam vermek, Mescidi Aksa'yı [05a/1] görmeyi, sünnet(leri) yerine getirmeyi anlatır. **On üçüncü bölümde**; kadı, erkek ve kadın hatip, halife, tıp alimleri, hasta, terazi, kalburu anlatır. **On dördüncü bölümde;** divit, kalemlik, Tevrat, İncil, Zebur, Furkan kitaplarını [5] anlatır. **On beşinci bölümde;** insanın tüm organlarını, baş kesmek, kulağını yemek, sakalı kesmek, beden, organın az (ya da) fazla olması, dudak, ağız, balgam, sağlıklı ya da hasta olmak, esnemek, cerahat, hapşırmak, kan, irin, aksırığı anlatır. **On** [10] **altıncı bölümde;** kılıf, anahtar, taht, parlak taht, [05b/1]

taşınan […], bohça, sandık, araba, çadır, kilim, kapı açmak, itmek, asa, beşik, sırmalı kumaştan güzel giysiler, otağı anlatır. **On yedinci bölümde;** kazan, çanak, fırın, tuz, ocak, aşçıyı anlatır. **On sekizinci bölümde;** kişiyi çıplak görmek, toprak yutmak, hayvanın kişiyi yemesi, haşeratı anlatır. **On dokuzuncu bölümde;** kan almak, hacamat yapmak, cımbız yapmak, temiz (olmak), koltukaltını kesmek, her organı yaralı (olmak), dağlamak, verem olmak, orga- [06a/1] nın zayıflığı, şişkinliği, bedenden kan vermeyi anlatır. **Yirminci bölümde;** küre, tarak, pislik, dışkı, abdest-hane, er kişinin mazlum olması, mazlum kişinin er olmasını anlatır. **Yirmi birinci bölümde;** tere, piyaz, karabiber, tuz, hoş kokulu şeyler, saman, hişt (bir tür tatlı), ekmeği anlatır. **Yirmi ikinci bölümde;** meyve ağacı, çemen, yeşeren ağaç, kuruyan ağaç, ağaç kesmek; üzüm, bütün taze ve kuru meyveler, hoş kokulu çeşitli meyveler, buğday, ağaç dikme; bakliyat, nohut, buğday başını anlatır. **Yirmi üçüncü bölümde;** katık, tirit, şeker, bal, helva [06b/1] sirke, bal, tuz, sığır yağı, […], tohum, zeytini anlatır. **Yirmi dördüncü bölümde;** şarap, ilaç, üzüm suyu, şerbet, ishal, kusmak, hayvanın sütünü anlatır. **Yirmi beşinci bölümde;** değerli taşlar, yakut, inci, hediye, gerdanlık, mercan, gümüş, altın, ev eşyalarını anlatır. **Yirmi altıncı bölümde;** elbise, sarık, külah, altın yüzük, gümüş yüzük, elbise, siyah renkli ayakkabı, çizme, terlik, gömlek, ayak giysisi, çıplaklığı anlatır. **Yirmi yedinci bölümde;** halat, bağ, zincir, pranga, tuzak, zindan, hasta [07a/1] olmayı, iğne, diken, küçük havanı anlatır. **Yirmi sekizinci bölümde;** cinsel münasebette bulunmayı, bulundurmayı, nikah, misafirlik, kucaklaşma, uygun olmayan kişilerle, hayvanlarla cinsel münasebette bulunmayı, bulundurmayı anlatır. **Yirmi dokuzuncu bölümde;** savaş elbiseleri, kös, savaş davulu, zırh gömleği, mancınık, asker, kılıç, zırh, coşkunluk, gazapla padişahın şehri almasını anlatır; yalan yere yemin etmeyi anlatır. **Otuzuncu bölümde;** kıl, ibrişim, yünü anlatır. **Otuz birinci bölümde;** kör (olmayı), Allah'ın gazabına uğramışı,

hasta olmayı, [07b/1] şifa bulmayı anlatır. **Otuz ikinci bölümde;** hücre, kilim, mezar, kafes, zindan, mezar kazmak, ölü, vasiyet etmek, cenazeyi anlatır. **Otuz üçüncü bölümde;** kamçı, [5] kırbaç, boğazlamak, darağacına asmak, bacağ(ını), kolunu kesip ayırmak, kemik hastası olmayı anlatır. **Otuz dördüncü bölümde;** tef, zurna, üç telli saz, vurmalı (çalgı), eğlence, satranç, tavla, kumarı anlatır. **Otuz beşinci bölümde;** alıp satmayı, [10] vefasızlık etmeyi, ölüyle yemek yemeyi, ölü- [08a/1] den bir şey isteme(yi), (dileği) suya göndermeyi anlatır. **Otuz altıncı bölümde;** gökyüzüne çıkmak, gökyüzünden inmek, gökyüzünde uçup yürümek, melekleri görmek, (bir) yerden (bir) yere atlamayı anlatır. [5] **Otuz yedinci bölümde;** hayvanlar, böceklerle konuşmayı anlatır. **Otuz sekizinci bölümde**; dikenli, uçan (hayvandan), düşmandan kaçmak, yırtıcı hayvanlarla savaşma, kaybolma, düşman elinde ölmeyi anlatır. **Otuz dokuzuncu bölümde;** [10] kasap, kulak kesme, (hayvan) boğazlamayı anlatır. [08b/1] **Kırkıncı bölümde;** koyun, keçi, deve, dört ayaklı (hayvanlar olan) oğlak, kuzu kulağını yemeyi anlatır. **Kırk birinci bölümde;** inek, sığır, buzağı, yeni doğurmuş hayvanın süt(ü), (hayvanların) çift cinsiyetlisini anlatır. **Kırk ikinci bölümde**; fil, manda, [5] kulağı (veya) organını (yemeyi) anlatır. **Kırk üçüncü bölümde;** yırtıcı hayvanlar, domuz, ayı, sıçan, tavşanı anlatır. **Kırk dördüncü bölümde;** korkusuz, kaplan, ayı, sırtlan, kurt, tilki, çakal, köpek, kedi, kertenkele ve kirpi, maymunu anlatır. **Kırk** [10] **beşinci bölümde**; kaz ve kartal, turna, güvercin, [09a/1] tavuk, (tavuk) yumurtası, kurbağa, atmaca, şahin, karga, saksağan, tavus kuşu, ördek postu, etini anlatır. **Kırk altıncı bölümde;** su kuşu, güvercin, evcil kuş, sülün, bülbül, devekuşu, [5] papağan, keklik, kumru, kırlangıç, simurgu anlatır. **Kırk yedinci bölümde;** arı, kelebek, […], sinek, timsahı anlatır. **Kırk sekizinci bölümde;** balık, kurbağa, kaplumbağa, yengeç, suda olan her hayvanı anlatır. **Kırk dokuzuncu** [10] **bölümde;** yılan, ejderha, çıyan, zehirli canlıları anlatır. [09b/1] **Ellinci bölümde;** öyle ululardan

kalan, halka arz işinde lazım olacak sarığı, sahabeleri anlatır. **Elli birinci bölümde;** pazarcıları, aşçı, köçekleri; kendisini kanatlı ve [5] dört kolu üzerine düşmüş görmeyi anlatır. **Elli ikinci bölümde;** eş almayı, sünnet etmeyi, eğlence düzenlemeyi anlatır. **Elli üçüncü bölümde;** sure (okumayı), Kuran, zikir, tespihi anlatır. **Elli dördüncü bölümde;** tövbe zikri, salavat, [10] gusül, namaz, orucu anlatır. **Elli beşinci bölümde;** [10a/1] deprem, yer sarsıntısı, mest olma, boşanma, sözcü olma, boğulmayı anlatır. **Elli altıncı bölümde;** Hristiyan büyüğü, Yahudi, ateşe tapan, put hane, kafir mezarı, kilise, […], kilise çanı, kuşak, Habeş sınırını[5] anlatır. **Elli yedinci bölümde;** dikimevi, kumaş evi, el tarağı, kepçe, ibrik, tepsiyi anlatır. **Elli sekizinci bölümde;** at, deve, katır, eşeği anlatır. **Elli dokuzuncu bölümde;** lanetlenmiş firavun, padişahlık çağı, gülmek, ağlamak, delilik, sarhoşluk, [10] açlık, susuzluğu anlatır. **Altmışıncı bölümde;** [10b/1] uykuda ölüp düşmek, çıplaklık(ı anlatır). Uyku eyvah; zor, malum, inanılan, ebedi, etkili(dir). Bu kitabı yazanın amacı; altmış bölümde bulunsun, yazar amacına ulaşsın [5] diye bu hepsi altmış bölümde anlatıldı. -Doğrusunu Allah bilir.- **İlk bölümde** rüyayı bilmek (anlatılır). Hoşluk, lütuf, ilk gece, son gece doğrudur. Bunlar dört şeyden uzak değildir: Kimi rüya kandan, kimi rüya balgamdan, kimi rüya safradan, kimi [10] rüya sevdadan (bozulur). Bu rüyaların hükmü yoktur. Bazı [11a/1] (kişi) bazı rüyayı yatacağı vakit hayal ederek görmüşse o rüya da hükümsüzdür. Ergenlikteki karışık rüyaların da hükmü yoktur. Yıl başında görülen düş yıl sonunda görülen düşten iyidir. Son gün [5] görülen düş ilk gün görülen düşten iyidir. (Bu düşü) salih kişi görür. Salih kişinin düşü ister kadın ister erkek olsun, günahkârın düşünden iyidir. Alimin düşünden daha belirgin görür. **İkinci bölümde;** günahkâr, kafir, Müslüman ve peçe ile örtünen, [10] açılmayı reddedenle salih kişinin farkını bilmek gerekir. Salih kişinin düşü [11b/1] günahkârın, Müslümanın, kafirin düşünden; köle olmayanın düşü kölenin düşünden; padişahın düşü halkının düşünden doğru görünür.

Üçüncü bölümde; yüce Allah'ı, melek- [5] leri, peygamberleri, cenneti, cehennemi, sırat köprüsünü, cin taifesini; zinciri, teraziyi, arş ve kürsiyi, kıyamet hesabını anlatır. Her kim yüce Allah'ı düşünde görse müminlere iki cihanda padişah şerefi; padişahlara zafer; halka ihsan; [12a/1] ulemalara perhiz; gazilere şehadet; asilere tövbe; kölelere serbestlik; tüccarlara kazanç; ümit evine kurtuluş; dertlilere ferahlık; gurbette olana vatan(ın)dan kurtuluş (gelir). Bu Danyal peygamberin [5] sözüdür: Muhammed ibn Şerif-Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun- der ki her kim Allah'ı rüyasında kendiliğinden, iyi bir şekilde görse o kimse iki dünyanın gamından da kurtulur, güzel baht olur. Her ne iş yapacak olsa yüce Allah cenneti nasip eder. Gamdan [10] kurtulur. Kafir olsa şüphesiz Müslüman olur. [12b/1] Müslüman rüyasında görse (Allah'ın) yüzünü görmeye müşerref olur, tövbe(si) kabul olur. Padişah (Allah'ın yüzünü) görse adil olur. Eğer (gören kişi) fakir olsa zengin olur; hasta olsa sağlıklı olur. (Bir kişi) Eğer yüce Allah'ı gazap [5] ile düşlese üç hükmü vardır: -Allah korusun- İlki padişah, kadı rüşvete meyleder. İkincisi alimlerden mezhep gider. Üçüncüsü esnaftan insaf gider. Eğer hırsız, yağmacı görse kolunu, kuvvetini kaybeder. Cellat olsa darağacı(na) [10] asılır. Orada kıtlık, fesat peyda olur. Tövbe [13a/1] etsin. Eğer melekleri görse rahmet bulur. Şan şöhret, nimet, rahat, insaf, düşük vergi, rızık, sevinç, çocuğuna baht olur. Azrail'i görse tövbe etmek gerek(ir). (Kişi) Meleğin kendisine selam verdiğini [5] görse iki dünyada saadet bulur, cennete ulaşır. Eğer arşı görse izzet, şeref çoğalır; marifet kazanıp zengin olur. Cebrail'i görse muradına ulaşır. Mikail'i görse ömrü uzun olur. İsrafil'i görse o zaman [10] adalet, insaf, mezhep ortaya çıkar. Eğer melekle- [13b/01] ri yeryüzüne inmiş şekilde görse Müslümanlara zafer, kafirlere hezimet olur. Eğer cehennem meleğini görse (işlediği) günah için tövbe kılması gerek(ir). İyi hâlde görse o şehre hayır, bereket gelir. [5] Eğer peygamberi görse iki alemde saadete müşerref olur. O şehre izzet, hürmet, şerafet,

huzur, rahat (gelir). (Eğer) Hz. peygamberimi gazap ile görse tövbe kılması gerek(ir). Eğer resul aleyhi's-selamı rüyasında görse iyidir. Yani şeytan [10] bu surette olamaz. Hz. Adem aleyhi's-selam'ı [14a/01] görse halk arasında yücelir. Şît peygamberi görse ilim hikmet bulur, çocuğu çok olur. Eğer Nuh peygamberi görse ömrü uzun olur, düşma- [5] na galip gelir, dertten kurtulur. Hz. İdris peygamberi görse rahat bulur, mertebesi yüksek olur. İbrahim peygamberi görse hac tavaf eder. İsmail peygamberi görse isteği gerçekleşir, halk arasın- [10] da hürmet görüp mescit inşa eder. İshak [14b/01] peygamberi görse (önce) azap içinde kalır. Sonra kurtulup anne-babasına karşı itaatkar olur. Hud peygamberi görse …. kalır. Sonra halk için [5] yüce olur, düşmanları helak olur. Salih peygamberi görse belaya karışıp (karıştığı beladan) kurtulur. Zekeriya peygamberi görse şehitlik derecesine ulaşır, duası kabul olur. Eyüp peygamberi görse dert, sıkıntı(içinde) kalır; sonunda [10] rahat bulur. Hazret-i Davud peygamberi gör- [15a/01] se saadetli olur, yüce olur. Süleyman peygamberi görse memlekete padişah olur. Musa peygamberi görse düşmana karşı zafer kazanır. Düşmanları yok olur. [5] Harun peygamberi görse şeriata girer, halk arasında yüce olur. Hazret-i İsa peygamberi görse mübarek çocuk, şans, saadetli, şerefi, hürmeti çok olur. Arşı görse saltanatının mertebesi çok [10] olur. Eğer (kendisini) arşta oturmuş bir şekilde görse [15b/01] padişahlık mertebesine ulaşır. Kürsiyi görse adalet, insaf, ilim, velilik şerefi, nimet iki cihan(da)dır. Eğer (kendisini) kürside oturmuş bir şekilde görse murada ulaşır. Gökyüzü- [5] nün kapısını açık görse sağlığı yerinde olur, (yüksek) mertebeye çıkar. Cenneti görse dünya ve ahireti kazanır, murada ulaşır, gamdan kurtulur. Cennette kızlar-erkeklerle olduğunu görse elbette padişah [10] olur. Köşk, bostan görse zamanı [16a/01] iyi geçer, nimeti çok olur. Cennetin şarabını içtiğini görse zamanı iyi geçer. Eğer cennet şarabını içerse iyileşir, helal rızklı olur. Cennet- [5] ten çıktığını görse nimeti son bulur. Eğer cehennemde oturduğunu veya ayakta

durduğunu görse gama düşer, tövbe kılsın; musibete düşer veya zalimlerden olur. Cehennemden çıktığını görse gamdan kurtulur, murad(ı)a ulaşır, [10] tövbesi kabul olur. Eğer bağ, pranga, zincir görse [16b/01] elbette gama düşmemesi için tövbe etsin. Eğer sırat köprüsünü görse çok yorumu vardır. Halkın düştüğü zorluk bu kişiden dolayı kolaylaştırılır. Eğer [5] sırat köprüsünden geçse de gamdan kurtulur. Eğer köprü yıkılsa gama düşer. Eğer teraziyi görse o memlekette halk doğruluk, adalet yolunda olur. Hesap(gününü) görse hali zor olur. (Kendini) hesabını [10] bitirmiş bir şekilde görse gamdan kurtulur. [17a/01] Kıyameti görse, korksa menfaat kazanır. İyi insanlarla arkadaş olur. **Dördüncü bölümde;** gökyüzü, güneş, ay, yıldız, rüzgar, şimşek, yıldırım, gök gürlemesi, erime, akma levh-i mahfuz, çiy (anlatılır). Eğer melekleri, [5] gökyüzüne çıktığını görse mertebesi yüksek olur. Hayatta olan kişinin başını tekmelediğini görse şüphesiz on bin dirhem(para) kolayca eline geçer. Eğer kişinin başını kestiğini görse şüphesiz düşmana galip gelir. Eğer kişinin [10] öldürülmesini, yaralanmasını görse kayıp hazine bulur. Saçını görse [17b/01] saygınlığı artar. Eğer saçının uzun olduğunu görse soyu çok olur. Saçını, sakalını kestiğini görürse de bütün gamından kurtulur. Eğer sakalını ağarmış bir şekilde [5] görse elbette duası kabul olur. Eğer günahkâr olsa gama düşer. Kulak görse cariyesi, çocuğu çok olur. Göz görse yararlı ilim öğrenir. Eğer gözü ak bir şekilde görse gamlı olur. Burun görse izzet, hürmet [10] kazanır. Eğer dişinin büyük olduğunu görse […] [18a/01] Eğer üst taraftaki dişinin düştüğünü görse babası ölür. Alt taraftaki dişinin düştüğünü görse annesi ölür. Eğer sağ taraftan düştüğünü görse babasının tarafından (birisi) ölür. Sol taraftan düştüğünü [5] görse annesinin tarafından (birisi) ölür. Eğer dişinin düştüğünü ve elde sakladığını görse bin tenge eline geçer. Eğer dil görse halka sözcü olur. Eğer ağzından akan salya görse elbette gamdan kurtulur. Eğer ağzının [10] kuruduğunu görse rızkı az olur. Eğer aksırdığını, [18b/01] esnediğini görse bağlanan işi açılır. Bağır

görse hüner gösterir. Karın görse dostları çok olur. Sağ kolu görse cömert olur, [5] haramdan uzak olur. Sol kolu görse düşmana galip gelir. Parmakları görse çocuk, zenginlik kazanır. Eğer kol(un)dan birini yok görse bir adamını kaybeder. Eğer cerahat olduğunu, kan aktığını görse hasta olur, parası çıkar. Sağ el(in)dan kan aksa erkek kardeşinin parasına [10] ziyan gelir. Eğer gökyüzüne gidip gelmese tövbe [19a/01] etmesi gerekir. Gökyüzünden yağmur yağsa halkın duası kabul olur. Eğer gökyüzünde mutlu olduğunu görse borcundan kurtulur. Levhül mahfuzu görse bilgili, alim [5] olur. Güneş'i görse düşmana karşı zafer kazanır, mertebesi yüksek olur. Eğer Güneş saraya veya koynuna girse elbette padişah olur. Güneş'i bulut kapatsa memlekete afet gelir. Eğer Ay'ı görse on altı derecesi vardır, mertebesi (ona göre)[10] yüksek olur: Emir, vezir, peder, anne, kadın, erkek eş, padişah, dost, [19b/01] şerefli insan, alim, bilgili, sultan ve reis, arkadaş, kız, küçük cariye. Eğer ay koynuna girse padişah olur, görünmeyen görünür olur. Eğer dolunay olsa halk adaletli, insaflı olur. Eğer yarım olsa [5] o memleket(in) halkına sıkıntı ulaşır. Ay Güneş ile çekişse padişah, vezir ile savaşır. Satürn'ü görse yükselir. Jüpiter'i görse kadı (ile) arkadaş olur. Mars'ı görse askerlere kumandan olur. Venüs'ü [10] görse dünya işleriyle uğraşır. Merkür'ü görse [20a/01] bir grup halka ulu olur. Kara bulut görse fitne peyda olur. Ak bulut görse halka fayda ulaşır. Eğer şiddetle yağmur yağsa o memlekete asker gelir, yavaş yağsa [5] (memleket) huzurlu olur. Kara fırtına, görse – Allah korusun- halkın hali perişandır. Rüzgar görse muradına ulaşır. Kasırga görse gamdan kurtulur. Çiy görse helal rızık bulur. Kar ile yağmur görse ömrü uzun olur, [10] ömrünün geri kalanı güzel geçer, miras sahibi olurlar. [20b/01] **Beşinci bölümde;** derya, gemi, nehir, havuz, su kanalı, Nil, yağmur, batmak, kuyu, nehir (anlatılır). Eğer deryayı görse yücelir. Eğer deryadan su içse muradına ulaşır. Eğer deryadan kıymetli taşlar bulup [5] alsa sonu iyidir. (Denizin) temizini, safını görse güçlü olup ömrü uzun olur. (Denizde

kendisini) taharet kılarken görse tövbesi kabul olur. Eğer (kendisini) deryada boğulurken görse saadet bulur, ömrü uzun(olur.) Göl görse zengin olur. Suyundan içtiğini görse [10] zengin (olur). Ceyhun Nehri'nde guslettiğini görse [21a/01] tövbe etsin. Gemi görse gamdan kurtulur. Eğer gemiye girdiğini veya (gemideki) suyundan içtiğini görürse de tüm gamından kurtulur. Nehir görse zengin olur. Su kanalı görse düşman hilesine [5] tutulur. Eğer nehirden, su kanalından su alsa çok fayda kazanır. **Altıncı bölümde;** mum, aydınlık, kandil, meşale, ateştir. Kömür, aydınlık, karanlık (anlatılır). Aydınlık görse bütün zor işi kolaylaşır. [10] Karanlık görse alçaklıkla karşılaşır. Eğer [21b/01] karanlıktan çıkarken görse gamdan ferahlık bulur. Güçlü olup zor işi kolaylaşır. Ateş görse savaş, işkence, fitne, fesat, husu- [5] met, kötü söz (anlamında)dır. Eğer ateş rüzgarla tutuşsa gamdan (kurtulup) gamsız olur. Eğer yangın çıksa zalimlik ortaya çıkar. Eğer pazarda yangın olsa meslek sahibi(pazarcı) halk ticaretten ziyan görür. Evde yangın çıksa matem [10] olur. Elinde mum taşıdığını görse erkek çocuğu olur. [22a/01] Eğer (çocuk geleneğe) uygun olsa emir olur, gurbette olsa vatana selamet(le) ulaşır. Kandil görse padişah, kadı; adalet(li), insaflı olur, nimet çok olur. **Yedinci bölümde;** dağ, yüksek tepe, [5] bozkır, kumluk, çöl, çarpıklık ve ahenk, pişmemiş tuğla, pişmiş tuğla, dam yapmak (anlatılır). Dağ görse memleket halkı muradına ulaşır. Eğer dağın tepesinde yürüdüğünü görse muradına ulaşıp padişah olur. Eğer yetimi görse mal, menfaat bulur, mertebesi yüksek [10] olur. Çöl görse gama düşer. Eğer çöl- [22b/01] den çıktığını görse gamdan, sıkıntıdan kurtulur, borçtan kurtulur. Kumluğu görse mal, menfaat görür. Kumlukta yürüdüğünü görse zorluk(ta) kalır. Ufak [5] taşlar görse mal sahibi olur. Dam yaptığını görse perişan işler başına gelir. Eğer damdan düşse ziyan görür. Eğer (bina) inşa ettiğini görse mutluluğu çok olur. **Sekizinci bölümde;** büyük şehir görse onlardan kötü talih olmaz. Hayır, [10] bereket peyda olur. Kale, hisar da bu bölümde- [23a/01] dir. Mescit, cami

görse ululara arkadaş olur. Eğer cemiyetle namaz kılsa tüm halkın beğenisini kazanır. Eğer mescide girdiğini görse gamdan kurtulur. Minber, minare gör- [5] se ulu mutluluğu çok olur. Eğer minberin, minarenin yıkıldığını görse o şehrin ileri gelenleri(nden) kayıplar olur. Minbere, minareye çıktığını görse meşhur olur. Dokuzuncu bölümde; saray, köşk (anlatılır). Saray görse zevk ve sefa(dan) el çekme [10] çok olur, ömrü uzun olur. [23b/01] Eğer kendini büyük sarayda görse hak ederse yücelir. Oğul, kız çocuğu olur. Hamam görse borç gamından kurtulur. Eğer hamamın suyu çok sıcak [5] olsa gama, sıkıntıya düşer. Eğer hamamdan çıksa gamdan kurtulur. Bostan görse zevk ve sefa çok olur. Eğer bostanda meyve yese parasını kendi isteğine göre harcar. Tanımadığı bostan olsa cennettir. Sofa gör- [10] se mutluluk, menfaat kazanır. Eğer sofada oturduğunu [24a/01] görse muradına ulaşır. Çatıya çıktığını görse mertebesi yüksek olur. Değirmen görse (değirmen) viran olsa halk üzüntüye düşer. Merdiven çıktığını görse halkın mertebesinin izzeti [5] çok olur. Eğer kendisinin dükkânda oturduğunu görürse de kendisiyle aynı seviyedeki kişilerden nasibi çok olur. Oluk görse parası çok olur, (parasını) kendi isteğine göre harcar. Eğer oluktan su alsa yiğitlerden para gelir. Fırın görse kendi halkı- [10] na öncü olur. Eğer Fırında ekmek pişirdiğini görse [24b/01] halk arasında nimet çok olur. Kuyu görse hileye düşer. **Onuncu bölümde;** soğan görse helal mal(kazanır), faydalı ilim öğrenir. İyi kişilere dost olur. Kafur görse [5] gama düşer. Ağaç görse helal rızık nasip olur. Safran görse takatsiz olur. Eğer yemeğe karıştırıp yediğini görse ilim öğrenir. Kırmızı gül görse, toplasa eline para geçer. Gül suyu görse bu kişinin iyi (bir şekilde) [10] adı çıkar. Hoş kokulu yağ da bu bölümde- [25a/01] dir. **On birinci bölümde;** yaşlı kişiyi görse bahtı açılır. Eğer yaşlı kişinin eve geldiğini görse kısmeti gelir. Erkek köle görse rahat, mutlu olur. Kadın köle görse düşmana galip gelir. [5] Erkek çocuk görse gamsız olur. Kız çocuk görse kederli olur. Erkeği görse miras bulur. Yaşlı

kadın görse ömrü uzun olur ve yine mal mülk sahibi olur. Genç mazlum görse dünya işlerine meşgul olur. [10] Kara kadın görse -Allah korusun- [25b/01] sadaka vermesi gerekir. **On ikinci bölümde;** teyemmüm almayı görse gamdan kurtulur. Elini yıkasa ihtiyacı karşılanır. Namaz kıldığını görse Müslümanlığı dürüst olur. Eğer [5] (namazı) tamamlasa muradına ulaşır. Ezan okusa imanlı olur. Namaz kıldırsa sefere gidemez. (Kendini) kadd ü kamet getirirken görse rahat bulur. İhram bağladığını görse tövbesi kabul olur, rahat bulur. Baştan ayağa çıplak olduğunu gör- [10] se günahı silinir. Gamdan kurtulur. [26a/01] (Kendini) durakta görse helal mal nasip olur, dünyası ve ahireti mamur olur, her ihtiyacı yerine gelir, nasuh tövbesi eder. Zemzem kuyusu(nun olduğu) yeri görse kıyamet susuzluğundan kurtulur. Resul aleyhi's-selamın [5] elinden cennet şarabı nasip olur. Hazret-i İsmail aleyhi's-selamın sevabını kazanır. Mina Dağı'nı görse yapacağı iyilik kabul olur, şeytan (ona) ulaşamaz, kıyamet sorgusu iyi geçer. Mescid-i Haram'a girdiğini görse tüm hayır işleri [10] bu kişiden karşılık bulur, dünya ve ahirete padişah olur. [26b/01] Kabe'yi görse memleketin veziri olur, fayda olur. Günahkâr olsa tövbe eder. Esir olsa azat olur. Fakir olsa zengin olur. Yüce Allah'ın rahmetine mazhar olur. Safa-Merve [5] arasında yürüdüğünü görse tüm hayır işleri bu kişiden karşılık bulur. (Hayırlı işler) ortaya çıkar. Zekat, sadaka verdiğini görse hayır, bereket bulur. İmam olduğunu görse izzet, hürmet, şerafeti çok olur. Misvak kıldığını görse [10] İslam dinine uygun olur, Müslüman- [27a/01] lığı tamam olur. Taharet aldığını görse ihtiyacı yerine gelir. Sünnet ettiğini görse günahtan arınır. Ant içtiğini görse yaptığı davranıştan pişman olur. Yemin ettiğini görse düşman [5] kahrolur. Çok sevap kazanır. Selam verdiğini görse düşmanı kahrolur. İyi iş yaptığını görse tövbesi kabul olur. Bereket kazanır. Zikrettiğini görse şüphecilikten rahata erer. Mescidi Aksa'yı görse çok güzel nesli [10] olur. Miras sahibi olur. Göbek tüyünün, koltuk altı tüyünün uzun [27b/01] olduğunu

görse ömrü uzun olur. Malı çok olur. Eğer kestiğini görse gamdan kurtulur. **On üçüncü bölümde;** kadıyı görse yüce Allah bu kişiden [5] razı olur. Kadıyı azap ile görse tövbe etmesi gerekir. Hatip, halife, itaatkar ulema, tabip, muhasip, müezzin bu meslek gruplarını görse eğer mümkünse yücelir. Mal, saadet kazanır. Evine bereket gelir. [10] Takatsiz olduğunu görse [28a/01] günahkâr olur, kederli olur. Eğer hastalıktan kurtulduğunu görse gamdan kurtulur. Terazi kefesi kadıyı simgeler. Eğer doğru olursa (kadı) doğru iş yapar. Eğer dağınık, düzensiz olursa kadı rüşvete mey- [5] leder. Terazi elde olsa kadıya yakalanır. Terazi bozulsa kadı elinden kaçırır. **On dördüncü bölümde;** divitler görse hizmet edeni çok olur. Kalem görse ilim, hikmet mertebesi yüksek olur. Kalemlik görse zengin (olur), mazlum bu kişiden [10] beklentili olur. Mushaf görse dünyası (ve) ahireti [28b/01] mamur olur. Mektup yazarken görse ululuğu çok olur. Eğer kişiden mektup gelse ilim öğrenir. Eğer mektubu alıp attığını görse ihtiyacı karşılanır. Tevrat, İncil, Zebur'u [5] görse her mezhepten kişilere dost olur. **On beşinci bölümde;** kişinin başını görse saadeti tamamlanır. Ayak parmağı da bu kısımdadır. (Parmağını) kestiğini görse borcundan kurtulur. Ekmek görse [10] dürüst mal kazanır. Bağırsak görse o şekilde yüreğini, [29a/01] bağrını yese saadeti tamamlanır. Kulak bulduğunu görse menzili çok olur. Burnu görse miras(ı) olur. Erkeklik organını görse evladı çok olur. Eğer erkeklik organının büyük [5] olduğunu görse saadet mertebesi, şerefi çok olur. Eğer kendini hadım edilmiş görse nesli kesilir. Diz, çocuk; ayak, cömertlik, yiğitliktir. Ama muhakkak her şeyi günde çok (defa) görse saadeti tamamlanır. Eğer bir şeyi [10] eksik olarak görse mal(ı) çocuklarına eksik [29b/01] olur. Eğer kan, irin görse helal mal kazanır. **On altıncı bölümde;** eğer kapıyı kapadığını görse rahat bulur. Eğer (kapıyı) bozuk, ağır görse gama düşer. Eğer kapıyı [5] açtığını görse tüm bela ve kazalardan kurtulur. Anahtar görse tedbir, öğüt bulur. Anahtar bulduğunu görse muradına erişir. Kılıf görse fayda bulur. Kılıfı

açtığını görse zor işi kolaylaşır. Taht, kürsü görse izzetinin mertebesi çok [10] olur. Eğer kürsüde otururşa mertebesine ulaşır. [30a/01] Büyük perde görse endişeden kurtulur. Eyerin altındaki keçeyi görse taht hükmündedir. Basamak, ayak, merdiven de taht hükmündedir. Arabada oturduğunu görse memleket, vilayet, [5] diyanet kazanır, mertebe kazanır. Bohça, beşik, sandık, kese, taç, hayır evi, çadır bu çeşit şeyleri görse bunlar kendisinin layığıysa memlekete saygın bir kişi olur. Kadir kıymeti bilinmeyen kişi(yi) görse zindana düşer. Sandık [10] görse saadet bulur. Kilim dokuma yeri görse [30b/01] erkek-kadın köleleri, hizmetkârı çok olur. Yeni tekke görse muradına ulaşır. Değerli kumaştan elbise giydiğini görse mertebesi yüksek olur. Başka kişi görse halkın alışverişi (ile) meşgul olur. [5] İpek elbise giyip elbise siyah olsa saadeti çok olur. Başka kişi(yi giymiş) görse (saadeti) eksik olur. **On yedinci bölümde;** Kuran görse hizmetkâr olur. Fırın görse bedduaya uğrar. Tuzluk görse endişeli olur. [10] Kömür, kül görse (hükmü) haram mal, günah, hayırsız- [31a/01] dır. Ocak görse azaba, fitneye düşer. Kazan(ın) dibini görse rızkı çok olur. **On sekizinci bölümde;** kendini çıplak görse şüphesiz gamdan kurtulur. Hayır, bereket kazanır. Zahit (olan kişi) ahireti ister. Günahkâr [5] bu düşü görse kötü işi ortaya çıkar. Eğer hayvanları, böcekleri görse bu kişi yese gama düşer. **On dokuzuncu bölümde;** kan alma(yı), hacamat yapmayı görse de gamdan kurtulur, zor işi kolaylaşır, çok menfaat görür. Kan çok aksa soyu kalmaz, eceli [10] yakındır. Hacamat kıldığını görse emanetçi olur. [31b/01] (Bu düşü) hasta görse sıhhat bulur. Saç, tırnak kesmeyi görse felaketten kurtulur, biraz sefer eder. Bedeninin ağrıdığını görse gamlı olur. Eğer organlarında eksik görse ziyan gö- [5] rür. (Organlarının) fazla olduğunu görse saadeti çok olur. Eğer organlarını veya erkeklik organını şişmiş görse saadeti tamamlanır. **Yirminci bölümde;** miskinlik hastalığına tutulmuş olduğunu görse menfaatler, sevaplar kazanır, Yüce Allah yapacağı iyiliği kabul eder. Kan, irin görse [10] kötü söz işitir.

Çiçek görse mal(ı) [32a/01] çok olur. İdrarını yaptığını görse gamdan kurtulur. Çölde idrarını yaptığını görse parayı boş yere harcar. Eğer dışkı görse elbette gaipten para gelir. Eğer dışkı(yı) tuttuğunu, [5] eline bulaştığını görse elbette zengin olur. Çöl(de) mazlum kişi(nin) erkek olduğunu görse çocuğu olur. Memlekete padişah olur. Erkek kişi(nin) mazlum olduğunu görse nesli kesilir. Eğer kişinin erkeklik organından yılan çıktığını görse çocuk dünyaya gelir. [10] Ama kötü davranışlı olur. **Yirmi birinci bölümde;** bitki [32b/01] görse hoş olmaz. Hemen yoldur. Tuz bulup alsa elbette para, mal kazanır. Samanı samanlığa getirse çok mal kazanır. Ama kolaylıkla (kazanır). Eğer ekmek görse hemen sıkıntısız [5] mal kazanır. Hiçbir şey rüyadaki ekmekten daha iyi olmaz. **Yirmi ikinci bölümde;** ağacın boyunca öbür dünyadaki kıymeti çok olur. Meyve görse şerefi artar. Üzüm ağacı(ndan) yese çok [10] iyidir. Ağacı kestiğini görse [33a/01] çocuğunun iyiliği çok olur. Yeşil çayırlık görse saadet, menfaat kazanır. Kuru ağaç görse memnun (olur), helal rızıktır. Eğer (ağaç) sarı olsa haram maldır, sıkıntıdır. Ama [5] en iyi meyve hurmadır. Hurma ağacı görse elbette fayda ulaşır, helal maldır. Nar görse cana yakın kişilerle arkadaş olur. Eğer acı nar görse veya yese her tanesi için bir dayak yer. Tatlı nar yese helal mal [10] kolaylıkla eline geçer. Eğer acı nar veya (narı) kırık, [33b/01] yarılmış görse haram mal, hile ve günah, kötülüktür. Eğer üzümü bağda görse o bağ cennettir. Kara üzüm görse para kazanır. Ak üzüm görse helal mal, [5] faydalıdır. Tatlı üzüm görse elbette çocuğu bilgili, alim olur. Her ne kadar tatlı olursa tesiri çabuk görülür. Çekirdeksiz üzüm de bu hükümdedir. Ham üzüm görse -Allah korusun- sadaka vermek gerekir. (Üzüm) suyu görse bereket [10] bulur, kıtlık belasını görmez, padişaha [34a/01] yakın olur. Kavun görse zengin olur, halka yarar sağlar. Eğer kavun ektiğini görse rızkından (kendisi de) görür. Eğer kavun bulup aldığını görse bin tenge para kazanır. Erik, [5] kavun hükmünde(dir). Eğer vakitsiz olsa hastalık, illet, sıkıntı, husumet(tir). Eğer erik(in) ham veya olgun (bir

şekilde) yere döküldüğünü görse o yılda ölüm çok olur. İncir görse zengin olur. İnciri yese çalışkan yardımcı alır, helal rızık kazanır. Elma gör- [10] se murada ulaşır. Eğer sarı elma görse [34b/01] hasta olur. Ayva görse hasta olsa sıhhat (bulur), gamlı olsa rahat bulur. Eğer ayva bulup alsa sefer eder. Şeftali görse tatlı olsa hayırlı mal, berekettir. Eğer (şeftali) acı olsa [5] gamlı olur. Hurma görse veya yese elbette fayda ve nimet çok olur. Çınar görse rahat etme zamanında menfaattir(fayda görür). Başka bir vakit olsa sıkıntıdır. Eğer kabak görse kendinin mülkünde olsa oğlu olur. Köle [10] olsa azat olur. Günahkâr olsa tövbe eder. [35a/01] Tüccar görse gamsız olur. Padişah görse memleketi genişler. Fakir olsa zengin olur. Çiftçi görse ziraatı iyi olur. Şeftali görse az (olan) cariyesi çok olur. Eğer kendi bağında [5] olsa mutlu nesiller dünyaya gelir. Turunç görse kahya olur. Armut görse pişman olur. (Armudu) ağaçta görse zengin olur. Dut görse hayır sahibi olur. Ak dut görse nasuh tövbesi eder. Kızıl dut [10] görse para kazanır. Kara dut görse sevgiliden [35b/01] haber gelir. Yılan görse öyle sıkıntı ulaşır. İğde de bu hükümdedir: Eğer yılanı iğde ağacında görse kötü laf olur. Yalancı kişiler ile arkadaşlık eder. Ceviz ağacını gör- [5] se çekirdeğini yese elbette mal(ına) zarar ulaşır. Fındık ağacı, odun, abanoz ağacı, güzel kokulu bitki görse veya bulup alsa halktan menfaat ulaşır. Bütün ağaçları güzel kokulu görse bencil, günahkâr, sorumsuz, vefasız kişiler ile tanışır. Buğday [10] ağacını görse malı sağlıklıdır. Çok [36a/01] buğday görse veya ekip alsa malı çoğalır. Buğdayı bütün yese mertebesi artar. Ancak murada (ulaşır). Eğer buğdayın ununu her çeşit un (arasında) görse rızkı çoğalır. Asla kişiye muhtaç olmaz. Eğer ziraat [5] yaptığını görse talebi yerine gelir. Eğer ziraat ile uğraştığını görse gazilerin mertebesine ulaşır. Eğer ziraattan ayrıldığını görse büyük gama düşer. Zamanında fayda sağlar. Eğer buğday başı [10] görse sefere çıkar. Eğer çürük olan [36b/01] buğdayı görse çocuğu olur. Bolluk, nimet, hayır, bereket, kazanır. Saman görse helal mal (kazanması) kolaydır. Saman

ne kadar çok olursa yarar(ı) o kadar fazla olur. **Yirmi üçüncü bölümde;** katık, tirit, şeker, bal, helva, turşu, sirke, bal, tuz, her çeşit yağ (anlatılır). Ekmek görse helal rızık (kazanması) kolaydır. Eğer düşünde ekmek görse veya yese veya bulup alsa veya ekmeği kişiye verse ulu mertebeye çıkar. Hz. Danyal a.s. [37a/01] "Hiçbir şey ekmek (görmek)ten daha iyi olmaz." demiştir. Düşmana galip gelir. Eğer kişi ekmeği halka ulaştırsa elbette ucuz fiyatlı olur, (kişinin) ömrü uzun olur. Şeker, bal bu şeyleri görse malı, toprağı çok olur, saygınlığı çok olur. Sirke görse hayırlı mal, bereket bulur. Bal görse yararlı ilim öğrenir, (kendisine) miras ulaşır. Siyah tuz ve beyaz tuz; bereketli nimettir. Zeytin görse borçtan kurtulur. Sığır yağı görse ömrü güzel geçer. **Yirmi dördüncü bölümde;** şarapları, suları; süt, üzüm suyu, zehir, ishal, kusma, hayvanların şarap içtiğini, [37b/01] menekşe şarabını, onun gibi hoş kokulu, tatlı ne varsa onları anlatır. Şarap görse şerefi malı çok olur. (Şarap) acı olsa kederli olur. Saf suyu görse ömrü uzun ve mutlu (biri) olur. Saadeti sağlam olur. Eğer bardağa su alıp içtiğini görse (bardakta su) ne kadar kalmışsa ömrü o kadar kalmıştır. Süt içtiğini görse bolluk(tur), malı çok olur. Şarap içtiğini görse haram mal nasip olur. Özel şarap içtiğini gör- se şu hükümdedir: Kendisi sıkıntı(lı) olup [38a/01] gama düşer. Şarap içmeden sarhoş olduğunu görse dünya hayatına meyilli olur. Zehir görse yetim hakkı nasip olur. Yine zehir içtiğini görse tövbe eder. İstifrağ ettiğini görse ettiği tövbesi kabul olur, dindar olur. Gül suyu, menekşe şerbeti, diğer şarapları görse milletlerin dini doğru olur, (kendisinin) ömrü uzun olur. Süt sağdığını görse izzet, hürmet, malı çok olur. Katık görse helalden mal nasip olur. Katık acı ol- sa pişmanlık duyar. Tatlı (katık) da bu bölümdedir. Eşek [38b/01] sütü görse eşi tarafından miras kalır. At sütü görse ulular tarafından izzet görür. Deve sütü görse düşmana galip olur. İt sütü görse hasta olur. Tilki sütünü görse gama müptela olur. Kedi sütü görse gama tutulur. Aslan sütü görse veya içtiğini görse saadeti tamamlanır. Kısrak sütü görse

malı çok olur. Kuş sütünü [10] görse ummadığı yerden fayda gelir. [39a/01] Tulumdan yağ aldığını görse her çeşit yağ olsa zengin olur. **Yirmi beşinci bölümde**; mücevherler; yakut, inci, gerdanlık, mercan, altın, gümüş, para, pirinç, tunç kolye, kurşu- [5] nu anlatır. Her çeşit mücevher görse elbette mal(ı) çok olur. Yakut görse memleketin bayrağı (olan) dostları fazla olur. İnci görse eğer delik değilse alim olur. Eğer inciyi yese unutkan olur. Gerdanlık görse izzeti çok olur. Mercan [10] görse karısı tarafından hayır görür. Gümüş görse [39b/01] ihtiyacı karşılanır. Altın görse beş vakit namaz kılar. Eğer başkasına verse veya kaybetse hasta olur, sonra sağlıklı olur, gamdan kurtulur. Eğer başkasından aldığını görse saadet [5] kazanır, ulu olur. Az yardımcısı çok olur. Pirinç, tunç, kurşun, dikimevi, sürahi, tas, güneş, kandil, parlak küre bu şeyleri görse yararlı hizmetkâr olur. Eğer bu şeylerden eksik olduğunu görse [10] sadaka vermek gerekir. **Yirmi altıncı bölümde;** kumaş, küpe, [40a/01] renkli elbise, bohça, yüzük, altın, gümüş elbise, siyah ayakkabı, ayakkabı giysisi, renkli kumaş, ayakkabı, çizme, pabuç, çıplak ayak, diğer eşarp, gömlek, çakmak demiri, mühür, cüppe, kese, elbise. Yeni elbise görse zengin olur. Yeni veya eski [5] elbiseyi düşünde giyse gamdan kurtulur, muradına ulaşır. Eğer külah giydiğini görse halk arasında yüce olur. Yüzük görse iyi yüzlü, mazlum bu kişiye hizmetkâr olur. Eğer yüzüğü kaybettiğini veya unuttuğunu görse malına [10] noksan olur. Eğer yüzüğün gözü firuze [40b/01] olsa halk arasında izzet, saygınlık (kazanır). Eğer (yüzüğün gözü) akik veya boncuk olsa kız çocuğu olur. Şeffaf olsa kendisinden hem erkeklik hem dişilik özelliği olan çocuğu olur. Altın, [5] gümüş olsa menfaat görür. Eğer yüzük altından olsa bu kişi heybetli görünür. Kurşun olsa gama, sıkıntıya düşer. İpekten kara elbise giydiğini görse matem olur. Yeşil elbise giydiğini [10] görse sevap kazandıran işe bağlanır. [41a/01] Kızıl kıyafet görse cenk, husumet çıkar. Sarı kıyafet görse mazlum kişi için iyidir. (Sarı kıyafeti) eğer erkek görse gam, sıkıntıdır. Mavi kıyafet görse misafirlere, hacılara

iyidir. [5] Başka kişi görse matem olur. Kötülüktür. Mavi elbise elbette saadettir. Çirkin elbise görse gamı, fakirliği getirir. Ak kıyafet görse gamdan kurtulur, tövbesi kabul olur, iki dünyada aziz olur. Ayakkabı görse helal [10] maldır. Sarık, ayak giysisi. [41b/01] Ayakkabı görse iyidir. Çizmenin eskisinden yenisi daha iyidir. Ayakkabı görse saadet, tamamen faydadır. (Bu tabir) hizmetkâr(görmeyi) de kapsar. Yalın ayak gör- [5] se zengin olur. Kemer görse saadet, izzet (bulur), ömrü uzun olur, gamdan kurtulur, miras sahibi (olur). Eğer kişi gömlek giydiğini görse malı, mertebesi çok olur. Eğer gömleği uzun görse elbette musibet [10] ulaşır. Eğer gömleği yırtık görse [42a/01] günah işlemeye meyilli olur. Cüppe görse düşmana galip gelir. Kuşak görse menfaat görür. Mühür görse düşmanları dost olur. **Yirmi yedinci bölümde;** halat, bağ, zincir, pranga, zindan, hile, hasta [5] olmak, iğne, ipek. Halat görse doğru yol(u) bulur. Kişi düşünde zincir görse – Allah korusun – tövbe etmek gerekir. Pranga görse rüsva olur. Kendini ağaca bağlamış görse saadete ulaşır. Zindan görse istediği şey geç gerçekleşir. Kendini zindanda [10] görse yaptığı işinden arkada ve uzak kalır. [42b/01] Kişi kamçı veya yatak, ip görse menfaat görür. Odun görse kuru söze yakın olur. Odunu kırdığını görse ateşin olduğu yerden (kendini) sakınmak gerekir. Eve çok odun alıp geldiğini görse eve [5] para girer. İğne görse menfaat görür. Eğer iğnenin deliğine ip geçirdiğini görse yüce Allah tarafından her ihtiyacı karşılanır. İp görse ömrü uzun olur. İğneye ip geçirdiğini görse görünmeyen şey görünür olur. Eğer bez dokuduğunu görse sefere [10] çıkan yakını gelir. **Yirmi sekizinci bölümde;** [43a/01] İlişkiye girmek, ilişkiye girdirmek, nikah yapmak, öpmek, uygunsuz kişilerle ilişkiye girmek, hayvanlar ile ilişkiye girmek. İlişkiye girdiğini görse zengin, mutlu olur. Nikah yapmayı, şahit olmayı, [5] misafir olmayı görse iyi neticelenir. Dans ve eğlenceye gittiğini görse çok matem olur. (Birisini) öptüğünü görse kişiye kefil olur. Kucaklaşmayı görse elbette ömrü uzun olur. Ölü (kişi) diri kişiyi kucaklasa zor işleri

kolay [10] olur. Kız ile ilişkiye girse düşmana galip gelir. [43b/01] Ablası, küçük kız kardeşi ile ilişkiye girdiğini görse söz işitir. Ancak yaptığı davranıştan pişman olur. Annesi ile ilişkiye girdiğini görse annesi sağ ise annesinden uzak düşer. [5] (Annesi) ölü ise annesi için hac vazifesini yerine getirir, kendisi çok fayda görür. Eğer hayvanlarla ilişkiye girdiğini görse ihtiyacı karşılanır. Mutluluk sahibi olur. Yahudi, Hristiyan ile ilişkiye girdiğini görse dünya işinden istekli olur, ahirette isteği nasip olmaz. Kendi [10] eşi ile ilişkiye girdiğini (görse) gamdan kurtulur, [44a/01] ömrü uzun olur. Yaşlı, hasta kadın ile ilişkiye girdiğini görse izzet(i), hürmet(i), saygınlık(ı) yok olur. Eğer kişiyi bir başkasının ilişkiye girmeye zorladığını görse, tamamı girse elbette padişah olur. Yarım [5] girse halk arasında meşhur olur, ulu olur. **Yirmi dokuzuncu bölümde;** savaş giysileri, silah, savaş davulu, mancınık, kös, asker, alem, coşkunluk, ok, kılıç, ayna, padişahın şehri gazap ile aldığını, yalan ant içmeyi anlatır. Silah görse iyilik [10] olur, yardım bulur. Yay görse muradına ulaşır. [44b/01] Ok görse sözü doğru olur. Ok hedefine ulaşsa halk (onun) sözüne karşı çıkamaz. Savaş davulu görse saadet bulur, şahit kazanır, düşmanlarına galip olur. Mancınığı [5] görse hayırlıdır. Kös çaldığını görse mutluluğa ulaşır. Kendi işine sahip çıkar. Bıçak, hançer, kılıç hepsi saadettir. Alem görse saadeti, izzeti fazla olur. Harp, savaş görse husumet, [10] fitne, yağmacılık, sıkıntı peyda olur ama ucuzluk olur. [45a/01] (Bunları) hamile kadın görse çocuğu erkek olur. Kılıç görse kişi ile çarpışsa istediği şey yerine gelir. Ayna görse zor işi kolaylaşır. (Rüyada) padişah gazap ile şehre [5] girse zina meydana çıkar. Ant içmeyi görse tövbe edip sadaka versin, **Otuzuncu bölümde;** ipeği, kılı beyan eder. İpek görse faydalıdır. Kıldan yapılmış elbise görse iyidir. İpek elbise görse faydalıdır. Ama sarıdan başkası [10] iyidir. (Rüyada) mektup okuyup hatırında kalsa iyidir. [45b/01] Hatırında kalmasa bu mutlu, sevinçli olur. **Otuz birinci bölümde;** kör olanı, susuz, hasta, ayağı kırık (olanı), hastalığından şifa bulmayı, hasta

olmayı anlatır. Hasta olduğunu [5] görse yüce Allah'ın iradesine karşı gelmez. Kör olduğunu görse – Allah korusun – tövbe edip sadaka versin. Gözünün kesildiğini görse namaza […] olur. Göze ak düştüğünü görse dertli olur. Eğer ayağını kırık [10] görse rızkı az olur, muradına ulaşmaz. [46a/01] **Otuz ikinci bölümde;** kilim, hücre, kafes, mezarlık, zindan, mezar kazmak, cenaze, vasiyet etme(yi anlatır). Örtü, kilim görse şerefi çok olur. Eğer (örtüyü) köhne, yırtık (görse) gama düşer. Hücre [5] görse milletin dini dürüst olur. Kafes görse gama, sıkıntıya düşer. Eğer kendini kafeste görse şüphesiz zindana düşer. Eğer kendini zindanda görse bütün muradına ulaşır. Ama gecelenmeyen zindan olsa mezardır. Mezarlık [10] görse ibret alır, kötü davranışından pişman [46b/01] olur. Mezardan çıktığını görse büyük gamından kurtulur. Mezar görse ümit kesen misafir nasip olur. Mezardaki ölünün dirildiğini görse malı, mertebesi çok olur. [5] Ölü ağlasa, o ölü imanla gitmiştir. Bu düşü görenin bütün önemli işleri kolay (bir şekilde) olur. Eğer ölü gülse (o ölü) kabir azabından kolay kurtulmuştur. Ölüyü hasta görse o ölü hakkında sadaka vermek gerekir. Ölü(nün) kişiyi [10] kucakladığını görse ömrü uzun olur. [47a/01] Eğer kişi ölüyü kucakladığını görse çocukları ile (arasında) cenk, husumet olur. Eğer mezar kazdığını görse gamdan (kurtulur). Ölü, diri kişiyi mezara gömse bu kişi zo- [5] ra düşer. Ölünün söylediği halk arasında doğru olur. Eğer ölüyü ak giysi ile genç, sağlıklı görse (ölünün) ahiret hayatı iyidir. (Ölüyü) çirkin giysi ile aciz bir şekilde görse o ölüye dua etmek, tekbir getirmek gerekir. Eğer kendini tabuta [10] koyup, kişiye kaldırtıp mezara götürüldüğünü [47b/01] düş görse halk arasında aziz, muhterem olur. Tabuttan düşse mertebesinden düşer. Eğer tabutu başına kaldırdığını görse padişaha yakın (olur), hizmet- [5] kâr(ı) çok olur. Tabutu kapıda görse tövbe etsin, sadaka versin. Ölü ile ilişkiye girdiğini görse parası değersizleşir. Eğer ölülere katıldığını görse tövbe kılması gerekir. **Otuz üçüncü bölümde;** kamçı, kamçı vurmak, [10] boğazlamak,

darağacına asmak, kol, bacağ(ı)nı [48a/01] kesmek, kemik hastası olmak (anlatılır). Kamçı vurduğunu görse düşmana galip olur. Eğer kişiyi öldürdüğünü düş(ünde) görse (kişiyi) şefkatli bir şekilde gamdan kurtarıp iyilik eder. Eğer kişinin [5] başını kesse her ahına düşman kahr(olur). Eğer kulunun başını kestiğini görse azat eder. Eğer kişiyi boğazladığını görse zulüm meydana gelir. Kamçı yediğini görse bir tenge para kazanır. Ancak gizli, saklı işi açığa çıkar. (Kişiyi) kamçıladığını[10] görse kamçı yiyen kişinin kötü işleri ortaya [48b/01] çıkar. Kolu, bacağını kestiğini görse dünya zorluklarından kurtulur, rahata çıkar. Ömrü uzun olur, muradına ulaşır. Ama akrabalarından uzak düşer. Darağacı(na) asıldığını görse, kemik [5] hastası olduğunu görse halk arasında cahillik olur. **Otuz dördüncü bölümde;** tef, zurna (anlatılır). Tef görse mutlu olur. Şarap görse hoş haber gelir. Saz görse [10] gam, matem olur. Eğlenceye gittiğini görse matem [49a/01] olur. Zurna sesini işittiğini görse hemen haber gelir. Satranç görse ömrü ziyan olur. Tavla oynarken görse asi olur. Gösteri görse halka [5] yarar sağlayıp kişiye muhtaç olmaz. **Otuz beşinci bölümde;** almak, satmak, hıyanet etmek, ölü ile yemek yemek, bir şey dilemek, suya göndermek, yola tane saçmak (anlatılır). Eğer yola tane saçtığını görse ucuzluk [10] olur. Yemek sattığını görse kıymetli olur. [49b/01] Hıyanet ettiğini görse kıtlık olur. Ölü(nün) halka yemek verdiğini görse ölü her ne dilese vallahi sadaka vermek gerekir. **Otuz altıncı bölümde;** gökyüzüne çıktığını görse [5] faydadır. Uçtuğunu görse seyahate çıkar. Ne tarafa uçsa o tarafa seyahat eder. Gökyüzüne uçarak çıksa fayda (göreceği bir) seyahat eder. Gökyüzüne çıkıp, dönüp gelmese tövbe etmek gerekir. Gökyüzünden sağlıklı (bir şekilde) dönüp [10] gelse seyahatten sağlıklı (bir şekilde) dönüp gelir. [50a/01] Gökyüzünden düşse eşini boşar. Eğer gökyüzüne çıkıp otursa padişah olur. Eğer gökyüzünde bir şey imar ettiğini görse dünyalık ihtiyaçları karşılanır. Eğer gökyüzünün [5] kapısını açık görse rızkı çoğalır. Eğer meleklere katıldığını görse

dindar olur. Eğer kuş gibi uçtuğunu görse mertebesi artar. **Otuz yedinci bölümde;** hayvanlar, böcekler ile konuşma(yı) (anlatır). Hayvanlar veya uçan (hayvanlar) ile [10] konuştuğunu görse tekrarı olmayan işler bu kişi- [50b/01] den çıkar. Tamamıyla kapalı işleri açılır, ferahlar. İnek sözünü işitse güzel söz duyar. Uzaktan işitse matem olur. **Otuz sekizinci bölümde;** yırtıcı [5] hayvanlar ile mücadele etmeyi, galip olmayı, elinde ölmeyi, düşman elinde ölmeyi (anlatır). Güldüğünü görse mutlaka mutluluk olur. Eğer çok ağlasa veya eteğini yırtsa matem olur. Eğer hayvanlara galip gelse [10] düşman kahrolur. Eğer kişiyi öldürdüğünü [51a/01] görse zalim, eziyet eden olur. Eğer kişi bu kişiyi öldürse bu kişiye çok fayda ulaşır. **Otuz dokuzuncu bölümde;** kasap, post (anlatılır). Kasaplık ettiğini görse haksız yere kan döker, [5] tövbe etsin. Eğer kasapla arkadaş olup koyun derisini kestiğini görse harama meyleder. Eğer insanı veya hayvanı boğazlasa kişi için zulüm, sitemdir. **Kırkıncı bölümde;** koyun, keçi kelle derisini soymak, [10] kulağını yemek, bulup almak veya koyunu [51b/01] öldürdüğünü görse düşmana galip gelir. Koyunun karnını, kursağını açıp mahvetse o zaman bir ulu kişi ahirete göçer. Kulağını yediğini görse [5] helal mal nasip olur. Koç veya teke(nin) bu kişinin harmanına girdiğini görse halkın çoğunluğu bu kişinin sözünden çıkmaz. Koyun, keçi. Koyunu kestiğini görse çoğunluk arasında yücelir. Eğer [10] koyunun kellesini kurban ettiğini görse [52a/01] büyük sıkıntısından kurtulur, kötü düşmanından kurtulur, borçtan kurtulur. Hac(da) tavaf eder veya hac sevab(ı)nı kazanır. Eğer yolcu olup halkın camiye gittiğini [5] görse de gamdan kurtulur. O memleket halk(ı)na nimet çok olur. Nasıl ki bayram gecelerinde insan düş görmez; eğer düş görse doğrudur. Eğer koyun yolduğunu görse veya çok koyun bulup alsa halk için [10] ulu olur. Eğer çok koyunu görse [52b/01] memlekete ulu olur. (Koyunun) kellesini görse çocuğu, cariyesi çok olur. Kuzu, oğlak kulağını yediğini görse hayır, bereket olur. (Hayvanın) postunu görse [5] yağdan daha iyidir. Yürek, ciğer görse malı

çok olur. İnsanın yüreğini yediğini görse şüphesiz kayıp (olanı) bulur. Geyik, tavşan, kısrak, yak bunları düşünde görse derisi fayda- [10] dır. Eğer (düşünde) avlandığını görse bilinmeyen yerden [53a/01] para girer. Kuyruk görse münasip cariye alır. Kısrak görse muradına ulaşır. Eğer (kısrağa) bindiğini görse günaha meyleder. (Kısrak) kulağı sayısız maldır, geleceği mamur olur. Ceylan [5] yavrusunu görse (çocuğu) kız olur. Ceylan görse eşi hamile kalır, bu kişinin nikahına girer. **Kırk birinci bölümde;** öküz, buzağı, (bu hayvanların) kulak(ı), aslan, gübre. Avına bindiğini görse padişahtan iltifat görür. Evine geldiğini görse [10] malı, nimeti çok olur. Avına buğday yüklediğini [53b/01] görse bereket olur. Eğer avı tekmelediğini veya dövdüğünü görse (bu) kişi nin parasına sahip olur. Eğer avdan düşse veya (av onu) tepse mertebesi düşer. Eğer avını [5] öldürüp halka verse ulu kişi vefat eder. (Ulu kişinin) parası miras (olarak) gider. Eğer her renk avını çok görse hasta, verimsiz çok olur. Semiz(sağlıklı) avı görse bolluk olur. Zayıf avı görse kıymet- [10] li olur. İnek sağdığını görse, köle olsa [54a/01] azat olur; hür olsa ulu olur, padişah olur; hasta olsa iyileşir. Avına bindiğini görse saadeti çok olur. Öküz yavrusu görse gamlı [5] olur. **Kırk ikinci bölümde;** fil, araba, manda. File bindiğini görse padişah olur. Fil hortumunu ovsa büyük gam ulaşır. Eğer fil bu kişinin buyruğuna girse kendi zamanında emrine uyulan kişi olur. Eğer fil(in) bu kişiye [10] gazap ettiğini görse gama düşer. Eğer file binip [54b/01] her yere yürü(düğünün) düş(ünü) görse saadeti tamamlanır. Eğer filin kulağını, derisini, kemiğini görse padişahtan ihsan görür. Eğer fil dişi olsa kötü, zulmeden kişiyle muhatap olur. [5] Eğer mandayı öldürdüğünü görse ululardan bu kişiye kırgınlık ulaşır. Manda görse padişahın veziriyle tanışır. Mandaya bindiğini görse halk arasında ulu olur. Buzağı(ya), manda(ya) bindiğini [10] görse padişahtan ihsan görür. [55a/01] Eğer çok manda görse çok mala müşerref olur. Arabaya bindiğini görse memlekete ulu olur. Eğer kendini arabaya bağlı görse elbette padişah olur. [5]

Eğer arabayı kırık görse padişah ölür. **Kırk üçüncü bölümde;** domuz, ayı, […] sıçan. Domuz görse aciz kişilerle arkadaş olur. Eğer domuzla mücadele ettiğini görse, [10] galip gelse düşmana galip gelir. Domuz kulağı [55b/01] yediğini görse haram yer. Eğer çok domuz baktığını görse aciz halka önder olur. Sıçan görse eşi ihanet eder. Eğer sıçanı tutup aldığını gör- [5] se günahkâr mazlumla tanışır. Her çeşit sıçan görse ömrü uzun olur. Kedi görse çimenlik olur. Kediyi öldürdüğünü görse iftiracılar yok olur. Kertenkele görse cahil düşman- [10] dan uzak durmak gerekir. Yılan görse fayda- [56a/01] dır. Yılanı öldürdüğünü görse düşmana galip olur. Kara yılan görse düşmanı Müslüman değildir. Eğer yılan eve girse (kişi) gama düşer. Yılan evden [5] çıksa gamdan kurtulur. Ejderha görse padişaha yakın olur. Örümcek görse dindar olur. **Kırk dördüncü bölümde;** aslan, pars, ayı, akbaba, tilki, çakal, köpek, dört post, maymun. Aslan görse padişaha yakın olur. [10] Eğer aslan (mücadelede) galip gelse düşman (kişiye) galip gelir. [56b/01] Eğer aslana galip gelse düşmana galip gelir. Eğer aslana bindiğini görse ulu olur. Eğer (aslanın) kulağını yediğini görse zengin olur. Sütünü içse kayıp hazine bulur. Kaplan [5] görse asla düşmanı olmaz. Eğer parsı öldürdüğünü görse düşmanı değersiz olur. Ayıyı görse cahil kişilere dost olur. Kurt görse dosttan zarar görür. Tilki- [10] yi görse cariye alır. Ama (cariye) hilekar olur. [57a/01] Tuzak koyup tilki tuttuğunu görse kazancından uzak durmak gerek. Köpeği görse akil kişilerle arkadaş olur. Eğer köpek bu kişiye (doğru) hamle yapsa düşmandan uzak durmak gerek. [5] Köpeğin kulağı mal, sütü gamdır. Dört post görse köşeye çekilir, kanaat eder. Maymun görse yüce Allah'ın rahmetinden nasipsiz olur. **Kırk beşinci bölümde;** av kuşları, akbaba, kartal, baykuş, keklik, dişi sungur, [10] şahin, karga, saksağan, tavus, ördek, et, post. [57b/01] Akbaba görse ulu kişilerle arkadaş olur, saltanatlı olur. Kulağını yese padişahlardan iltifat görür. Kartal görse ulu, heybetli olur. Baykuş [5] görse matem olur. Keklik görse oğul, evlat sahibi olur.

Dişi sungur görse halk cefakâr olur. El(i)ne aldığını görse memlekete kumandan (olur). Şahin görse çocuğunun malı çok olur. Mertebesi yüksek olur. [10] Karga görse yalan söze yakalanır. [58a/01] Saksağan görse vefasızlara dost olur. Tavus görse padişah, emirlerden ihsan görür. Ördek görse nimeti çok olur. Helal rızık nasip olur. [5] **Kırk altıncı bölümde;** parlak kuş, kelaynak, güvercin, evcil kuş, horoz, bülbül, küçük kuş, av kuşlarını anlatır. Parlak kuş görse veya yese malı çok olur. Kelaynak görse aziz olur, zavallı misafirlere şefkatli olur. Güvercin gör- [10] se gam, sıkıntı ulaşır. Tavuk görse eşi [58b/01] şefkatle hizmet eder. Yumurtasını görse haram nasip olur, gamlı olur. Tavuğu kafesten çıkardığını görse kız alır. Horoz görse müezzin- [5] lere dost olur. Bülbül görse ezgiye, sese meyleder. Devekuşu görse çok kişi tarafından tanınır. Küçük kuş görse fayda ulaşır. Kulağını yese murad(ı)na ulaşır. (Kuş) ele konsa iki yüz [10] dirhem kazanır. (Kuşu) tutup alsa hesapsız [59a/01] para girer. […] görse çaresizlere zulüm eder. Sesini işitse musibet bulur. Papağan görse açık ve güzel konuşan (biri) olur. Keklik görse emir kulu olur. Kumru [5] görse cahil kişilere dost olur. Kırlangıç görse çocuğu olur. […] görse hizmetkâr olur. Hüdhüd görse hoş haber gelir. Sayısız mal kazanıp mutlu olur. Simurg görse saadeti tamamlanır. Nimeti sayısız, [10] saadeti çok, ömrü uzun olur. **Kırk yedinci bölümde;** [59b/01] arı görse düşmandan (kendini) sakınmak gerekir. Kelebek görse kendini felakete salar. […], keklik, böcek kurdu görse çocukları ile meşgul olur. Eğer öldür- [5] düğünü görse ailesi gamdan kurtulur. Sivrisinek görse asker gelir. **Kırk sekizinci bölümde;** balık, kurbağa görse ganimet, maldır. Murad(ın)a ulaşır. Eğer balığın karnından inci bulup aldığını görse her tanesine bir hizmetkâr [10] alır. Çocuk endişedir. Kurbağa görse ibade- [60a/01] te meşgul olur. Kaplumbağa görse adaletli olur, alim olur. Tavşan görse kadir, kıymeti çok olur. Timsah görse hayasız düşmana tutulur. Yılan ile çekiştiğini görse [5] yılana galip gelse düşmana galip gelir. Yılanı öldürse düşmanın malına sahip

olur. Eğer yılan bu kişiye konuşsa bu kişiden acayip işler ortaya çıkar. Ak yılan görse düşmanı Müslüman değildir. Kötülük yapamaz. Ejderha büyük, [10] galip gelen düşmandır. Ejderhayı öldürdüğünü [60b/01] görse büyük düşmandan kurtulur. […] görse zayıf düşmandan uzak durmak gerekir. **Kırk dokuzuncu bölümde;** dev, peri, büyücü, put, iblisi anlatır. [5] Dev görse vesvese peyda olur. Büyücü görse iftiracı insanlarla dost olur. Put görse dinden çıkar. Şeytanı görse yaptığı davranıştan pişman olur. Kötü işleri açığa çıkar. [10] **Ellinci bölümde;** şeytanları görse [61a/01] halkın arasında fitne, fesat çok olur. Putu görse ihtiyacı karşılanır. Puta taptığını görse (o) dinden sakınmak gerekir. Sadaka versin. **Elli birinci [5] bölümde;** pazarcıları anlatır. Pazar halkını görse kalabalık halkla bir araya gelir, halka ferahlık olur. Demirciyi görse kabiliyetini gösterir. Teraziyi görse halk arasında dindarlık olur. İpek [10] görse padişahlar adaletli olur. Öyle [61b/01] kazanç sahibi, pazarda kazanç sağlamaya çalışanları görse asla halk arasında muhtaç olmaz. Güvercini görse büyük gama düşer. Kendini isteksiz görse [5] dünya malına meyletmiş olur. Ama kanaat eder. Kendini dört kollu görse dünya işine meşgul olur. Battığını görse ahiretini onaylatır. Eğer kol(un)u uzun görse dünyanın fayda(sı)na, nimet(in)e hazırlanmış [10] olur. Nimete şükretmeyi eda eder. Kendini [62a/01] heybetli taht(ta) görse murad(ın)a erer. Kendini akil, anlayışlı görse saadet(inin) mertebesi yüksek olur. Kendini kuş gibi kanat çıkardığını görse her murada [5] gücü yetmese (de muradı) yerine gelir. Eğer kanat ile uçtuğunu, her yere gidip veya inip geldiğini görse iyidir. Eğer gelmezse garipliğe düşer. Kendini kuyruklu görse miras kalır. **Elli ikinci bölümde;** sarık, peygamber, dört halife, [10] veya temiz sahabeleri anlatır. Eğer sarık [62b/01] görse, uzun olsa ömrü uzun olur. Sayısız, çok yemek görse de ömrü uzun olur. Hazreti Adem'in kullarını görse saadet- [5] li olur. Yüce Allah'a yakın olur. Hazreti Ebubekir Sıddık'ı görse o şehirde adalet, insaf olur. Zulüm, sitem yok olur. Hazreti Ömer'i görse halk

namaz, oruç, zekat ve şeriatı dürüst [10] yürütür. Hazreti Osman'ı görse halk [63a/01] ders okumaya meyleder. Hazreti Ali'yi görse alimlere izzet, şeref, gelir. Eğer sandal (ağacı), çekiç, cübbe, iğne neşter, ayakkabıcı bizi, tığı(nı) düşünde [5] görse hizmetkâr nasip olur. **Elli üçüncü bölümde;** sünnet etmeyi, eğlence düzenlemeyi anlatır. Kahya olduğunu görse gama düşer. Ama murad(ın)a ulaşır. Hasta olduğunu görse zafer ulaşır. Eğer düşünde eğlenceye gittiğini görse matem olur. Misafirlik, [10] sünnet, nikah görse arifin emirlerini, değersizi [63b/01] inkar edileni uygun hale getirir. **Elli dördüncü bölümde;** ayetler, Kuran, ibadet, şükür, sena, tesbih, tehlil, Kuran okumak, dua etmek, salavat, gusül, namaz, oruç (anlatılır). Kuran okuduğunu görse izzet, [5] şeref, saadet kazanır. Her ayeti, her sureyi okuduğunu görse o ayet yardımcı olur. Ayetelkürsi'yi okuduğunu görse bütün bela, kazadan korunur. Şehadet getirip düş görse dünyadan iman [10] ile ayrılır, nimetleri çok olur. [64a/01] Tekbir, tehlil getirdiğini, zikir, sena okuduğunu düş görse hayır, bereket, saadet kazanır. Doğuya bakıp namaz kıldığını görse dinden çıkar. -Allah korusun.- Kuzeye bakıp [5] namaz kıldığını düş(ünde) görse bu kişi Musevî din(in)e girer. -Allah korusun.- Kıbleye bakıp namaz kıldığını düş(ünde) görse tüm istekleri yerine gelir. Güney tarafa bakıp namaz kıldığını görse Hristiyanların dinine girer. Oturarak [10] namaz kıldığını düş(ünde) görse kuvvetli olur. [64b/01] Çok sıhhatli olur. (Bu tabir) Seferi de kapsar. Orucunu bozduğunu düş görse helal mal hasıl olur. Duası yerine gelir. **Elli beşinci bölümde;** deprem, sel, yerin yarıl- [5] ması, kötü bir hale gelmek, yangın çıkması, eşinden ayrılmayı, yer sarsıntısını beyan eder. Yerin sarsıldığını görse kötü bela gelir. Sadaka versin. Dağın sarsıldığını düş(ün)de görse zalim padişah gelir. Ama yüce Allah'ın [10] rahmeti ulaşır. Eşini [65a/01] boşadığını düş(ün)de görse isteği gizli kalır. Sel görse gam, kedere düşer. Sadaka versin. Yangın çıktığını düş(ün)de görse musibete düşer. Ateş olup dumanı olmasa [5] iyidir. Suda boğulduğunu görse saadete mest olur. Çamur

olsa haram mal nasip olur. Padişaha yakın olur, şeklinde de tabir olunur. **Elli altıncı bölümde;** Hristiyan, Yahudî, Mecusî, put hane, kilise, Mecusî tapınağı, çan, kuşak, mezarlı- [10] ğı beyan eder. Hristiyan'ı görse düşmana [65b/01] galip gelir. Put hane görse hayır, bereket peyda olur. Dini doğru olur. Ateşperesti görse padişaha yakın (olur). Çan görse münafık olur. İyilik etmez. [5] Mezarlık görse gamlı olur. Hadım eden kişiyi görse dindar olur. Hem erkek hem dişi olanı görse gamlı olur. İbret olur. **Elli yedinci bölümde;** dikimevini, çiftçiyi, tepsiyi görse hizmetkar nasip olur. [10] Asla ayrılık olmaz. Kase, testi bu eşyaları [66a/01] görse ömrü uzun olur, malı çok olur. Tarak görse hizmetkârdır. Demir tarak görse ağabeyinden, küçük erkek kardeşinden saadet görür. Kase görse halk bu kişiye muhtaçtır. [5] Tabak görse zamanı iyi olur. Kalbur görse hayır, bereket kazanır. Kısmet eden olur. **Elli sekizinci bölümde;** at, deve, katır, eşek (anlatılır). Ata bindiğini görse muradına ulaşır. İzzeti, mertebesi çok olur. Attan düştüğünü görse [10]mertebesi düşer. Eğer at(ın) teptiğini görse [66b/01] de mertebesinden düşer. Eğer atı tuttuğunu görse saadeti tamamlanır. At kulağını yese saadete ulaşır. Eğer atın kellesini yediğini görse padişah olur. Kara [5] at görse padişahtan ihsan görür. Tamamen asker elbiseleriyle ata bindiğini görse saadeti tamamlanır. Katır görse cariye olur. Katıra bindiğini görse sefer eder. Tüccar olur. Eğer eşeğe bindiğini gör- [10] se bahtı açılır. Murada ulaşır. Gamdan kurtulur. [67a/01] Eşek kulağını yediğini görse eşinden miras kalır. Eğer eşekten düşse veya eşek tepse tövbe etsin. Eğer halkın arasında eşekten düşse fakirliği ortaya çıkar. Eşeğini yaşlanmış görse [5] azığı denk olur. Eşeğe yük yükleyip eve geldiğini görse dünyalığı sonsuz olur. Deveye bindiğini görse sefer eder. Deveden indiğini görse kuvvetsiz olur. Eğer deveden deveye bindiğini görse gama düşer. Eğer [10] deveyi öldürdüğünü görse gamdan kurtuluş [67b/01] bulur. Deveyi yüklediğini görse yücelir. Deveyi yatırdığını görse ulular bu kişinin emrine itaat eder. Eğer deve(nin) bu kişiyi

tuttuğunu görse gama düşer. [5] Eğer deveye binip her tarafa yürüse büyük devlet mertebesine ulaşır. Deve sütü görse helal mal nasip olur. Deveyi kapıda görse saadeti çok olur. O yerde yaşlı bir kişi ölür. Eğer birçok deve [10] şehre girse fitne, kargaşalık ortaya çıkar. [68a/01] **Elli dokuzuncu bölümde**; lanetlenmiş firavunu – Allah'ın laneti üzerine olsun.- görmek, gülmek, ağlamak, padişahlar ile konuşmak (anlatılır). Konuştuğunu (görse) padişahın gazabından gönül birliği olur. Padişah- [5] tan ihsan gördüğünü görse iltifat görür. Eğer padişah bu kişiyi emir yaparsa da bütün halk bu kişinin emirlerine itaat eder. Padişaha hizmet ettiğini görse rızkı bol olur. Altmışıncı bölümde teşrifatçı olduğunu görse değişik saade- [10] te ulaşır. Müezzin olduğunu görse zamanı [68b/01] iyi geçer. Müneccim olduğunu görse (gelecek için) uzak endişeye düşer. Şairi görse yalancı ile tanınır. Saat, mektubu görse hiç başkasına muhtaç olmaz. Döşek- [5] te oturduğunu görse devlet mertebesine ulaşır. Birinin ağladığını görse mutluluk haram olur. Güldüğünü görse gama düşer. Yüksek ses ile ağladığını görse musibete düşer. Deli olduğunu görse zengin olur. Eğer kendini aç görse [10] dünya nimetine aç olur. Susadığını görse [69a/01] din için helal olur. Uyuduğunu görse imanlı, rahattır. Eğer düşünde öldüğünü görse sefer eder. Eğer (kendini) çıplak görse iyi sondur. Dalgıç görse her şeyi dilese [5] isteği yerine gelir, zor işi kolaylaşır. Bitti. Son. Çok bağışlayanın mülkü.

[7] Her daim gözetleyen Allah'ın yardımıyla

Bu kitabı salı günü tamam ettin.

[8] Başucu kitabım temmuzda yazılıp düzüldü.

Ölürsem eserim nişanım (olarak) kalsın.

5. DİZİN

A / Ā / ʿA / ʿĀ

āb (Far.) su, ırmak
ā.- ı ceyḥūn 20b/10
ā.- ı dehen 18a/8
ā.- ı ṣāf 37b/3
[=3]

ābī (Far.) parlak
murġı ā. 09a/3
murġı ā. 58a/5, 58a/7
[=3]

ʿabīr (Ar.) bir yerden geçen, yolcu
ʿa. bol 52a/4
[=1]

ābnūs(Ar.) bir ağaç türü, abanoz
ā. 35b/6
[=1]

āb-rū(y) (Far.) şeref, namus; yüzsuyu
ā.- ı ray 11b/8, 15a/8, 44a/2
[=3]

ʿacāyib (Ar.) tuhaf, şaşılacak şey
ʿa. 60a/7
[=1]

ʿaceb (Ar.) değişik, tuhaf
ʿa. 68a/9
[=1]

acıġ acı
a. 33a/10, 33a/8
a. bol 34b/4, 37b/3, 38a/9
[=5]

acra- *(<Moğ. acira-)* kaybetmek, yitirmek
a.- r 12b/9
[=1]

aç aç, aç olan kimse
a. 68b/9
[=1]

aç - açmak, aralamak
a.- ıp 29b/5, 29b/8
[=2]

açmaḳ açmak
a. 05b/2
[=1]

açıl - açılmak
baḫtı a.- ur 25a/2, 66b/10
[=2]

açḳu anahtar
a. 05a/10, 29b/6, 29b/6
[=3]

açlıḳ açlık, aç olma hali
a. 10a/10
[=1]

ʿadāletlik (Ar. + T.) adaletli
ʿa. ḳıl 16b/8
[=1]

ādem (ö.a) **1.** Hz. Adem
ḥażreti ā.+ 13b/10
ḥażreti ā.+ niñg 62b/4
2. kişi
ā.+ i 18b/7
ā.+ niñg 05a/5, 52b/6
[=5]

ʿādil (Ar.) adaletli, doğru
ʿā. bol 12b/2
[=1]

ʿadl (Ar.) adalet, doğruluk
ʿa. 13a/10, 15b/2, 19b/4, 22a/3, 62b/7
ʿa. ḳıl 60a/1, 61a/10
[=7]

āfet (Ar.) felaket
ā. 19a/8
[=1]

āftāb (Far.) güneş
ā. 17a/3, 19a/6
ā.+ nı 19a/5, 19a/8
[=4]

āftābe (Far.) güneş
ā. 39b/7
[=1]

aġa ağabey, büyük kardeş
a. 66a/3
[=1]

aġız ağız
a.+ ı (aġzı) 18a/9
a.+ ıdın (aġzıdın) 18a/8
[=2]

aġramçi *(<Moğ. argamci)* halat, ip
a. 06b/10, 42a/4, 42a/5
[=3]

aġrı - ağrımak, hastalanmak
a.- p 31b/3
[=1]

aġrıḳ hasta
a. 46b/8, 53b/7
a. bol 38b/4, 54a/2, 63a/8
a. bolmaḳ 06b/10, 07a/10, 42a/4
[=8]

āḥū (Far.) ceylan, karaca
ā. 53a/4, 53a/5
[=2]

aġuz Henüz doğuran hayvanın ilk verdiği süt
a. 08b/3
[=1]

aḥvāl (Ar.) haller, durumlar
a.+ i 16b/9, 20a/10, 26a/8, 68a/10
[=4]

āh (Far.) feryat
ā.+ ına 48a/5
[=1]

ʿahd (Ar.) yemin, söz verme
ʿa.- ı feymān ḳıl 27a/4
[=1]

āheng (Far.) uygunluk, düzen
ā. 04a/2, 22a/5
[=2]

āhenger (Far.) demirci
ā.+ ni 61a/7
[=1]

āheste (Far.) yavaş, sakin
ā. 20a/4
[=1]

āḫir (Ar.) son, sonra
ā. 10b/7, 11a/5
ā.+ i 14b/2, 14b/9, 53a/4
ā.+ ideki 11a/4
[=6]

āḫiret (Ar.) ahiret, öbür dünya
ā. 51b/4
ā.+ de 43b/9
ā.+ ge 26a/10
ā.+ i 26a/2, 28a/10
ā.+ ni 15b/7, 31a/4, 61b/8
[=8]

āḫiretlik (Ar. + T.) ahiret hayatı
ā. 47a/7
[=1]

aḫte (Ar.) hadım edilmiş
a. 29a/6
a. ḳıl 65b/5
[=2]

aḳ ak, beyaz
a. 17b/8, 20a/2, 33b/4, 35a/9, 41a/7, 45b/8, 47a/6, 60a/8
[=8]

aḳar - ağarmak, beyazlamak
a.- ıp 17b/4
[=1]

ʿāḳıbet (Ar.) son, nihayet
ʿā. 14b/4
[=1]

ʿaḳīḳ (Ar.) kırmızı renkli değerli taş
ʿa. 40b/2
[=1]

ʿāḳīl (Ar.) akıllı kimse
ʿā. 57a/2, 62a/2
[=2]

ʿakke *(<Far. ʿakak)* saksağan
ʿa. 57a/10
[=1]

al - almak
a.- ġannı 07a/8, 44a/8
a.- ıp 28b/3, 34a/4, 37b/5, 39a/1, 39b/4, 42b/4, 47a/10, 55b/4, 57b/7, 59b/9
ṭahāret a.- ıp 27a/1
bola a.- mas 13b/10
tėgüre a.- mas 60a/9
a.- sa 20b/5, 21a/6, 24a/8, 32b/2, 34b/3, 35b/7, 36a/1, 36b/9, 52a/9, 58b/10
a.- ur 34a/9, 46a/10, 53a/1, 56b/10, 58b/4
[=30]

ʿalem (Ar.) bayrak
ʿa. 44a/7, 44b/8
ʿa.- i diyār 39a/6
[=3]

ʿālem (Ar.) dünya
ʿā.+ de 13b/5
[=1]

ʿaleyhi'l-lʿane (Ar.) Allah'ın laneti onun üzerine olsun
ʿa.+ ni 68a/1
[=1]

ʿaleyhi's-selām (Ar.) Allah'ın selamı onun üzerine olsun
ʿa. 01b/6, 01b/7, 36b/10
ʿa.+ ġa 02b/10
[=4]

ʿAlī (ö.a) Hz. Ali
ḥażreti ʿa.+ ni 63a/1
[=1]

ʿālim (Ar.) alim, bilgin
ʿā. 19b/1, 33b/6
ʿā. bol 19a/4, 39a/8, 60a/2
ʿā.+ lerġa 63a/2
ʿā.+ lerdin 12b/7
ʿā.+ niŋ̃ 11a/8
[=8]

alma elma
a. 34a/10, 34a/9
[=2]

almaḳ almak
a. 07b/9, 49a/6, 51a/10
ḫ̲ātūn a. 09b/6
ḳan a. 05b/8, 31a/7
ṭahāret a. 04b/9
taʿbīr a. 02a/7
[=8]

altınçı altıncı
a. 03b/8, 21a/6
[=2]

altmış altmış
a. 03a/3, 10b/3, 10b/4
[=3]
altmışınçı altmışıncı
a. 10a/10, 68a/8
[=2]
altta altı
a. 19a/9
[=1]
altun altın
a. 06b/5, 06b/7, 39a/4, 39b/1, 40b/4
a.+ dın bol 40b/5
[=6]
ālū (Far.) erik
ā. 34b/3
[=1]
āmānde (Ar. + T.) güvende, korunmuş
a. bol 63b/8
[=1]
āmānlıḳ (Ar. + T.) güvende olmak, sağlıklı olmak
ā. 15b/5
[=1]
ʿamel (Ar.) amel, iş, hareket
ʿa. ḳılur ėr 03a/2
[=1]
amma (Ar.) ama, fakat
a. 02a/5, 29a/8, 32a/10, 32b/4, 33a/4, 44b/10, 45a/9, 46a/8, 48b/3, 56b/10, 61b/5, 63a/7, 64b/9
[=13]
ana ana, anne
a.+ sı 18a/2, 43b/3, 43b/4
a.+ sıdın 43b/4
a.+ sıġa 14b/2, 43b/5
a.+ sınıŋ 18a/5
[=7]
ʿanber (Ar.) amber, güzel koku
ʿa. 04a/7
[=1]
ança öyle, o şekilde, onun gibi
a. 09b/1, 28b/10, 37b/1, 61a/10
[=4]
and yemin, ant
a. 44a/9, 45a/5
a. iç 04b/9, 07a/8, 27a/3
[=5]
andėk öyle, o şekilde, onun gibi
a. 35b/1
[=1]
anı → ol
anıŋ → ol
ānsizlik cahillik, bilmezlik
ā. bol 48b/6
[=1]
ara ara, mesafe
a. 24b/1
a.+ sıda 14a/1, 14a/9,15a/6, 26b/5, 40a/6, 40b/1, 44a/5, 47a/6, 47b/1, 48b/6, 54b/8, 61a/1, 61a/9, 61b/2, 67a/3
[=16]
ʿarāba (Ar.) üstü açık at arabası, araba
ʿa. 05b/1, 54a/5
ʿa.+ da 30a/3
ʿa.+ ge 55a/2, 55a/3
ʿa.+ nı 55a/5
[=6]
ārām (Far.) huzur, rahat etme

ā. 13b/7, 34b/7
[=2]

armut (Far.) armut
a. 35a/6
[=1]

ʿarş (Ar.) gökyüzü, arş
ʿa. 11b/6
ʿa.+ da 15a/10
ʿa.+ nı 13a/6, 15a/9
[=4]

ʿarż (Ar.) sunma
ʿa. 09b/2
[=1]

ʿaṣā (Ar.) asa, değnek
ʿa. 05b/2
[=1]

āsān (Far.) kolay
ā. 33a/10
ā. bol 01b/10, 16b/4, 21a/9, 21b/3, 29b/8, 31a/8, 43a/10, 45a/4, 46b/6, 46b/7, 69a/5
[=12]

āsānlıḳ (Far. + T.) kolaylık
ā. 32b/4
[=1]

ʿasel (Ar.) bal
ʿa. 06b/1, 36b/6, 37a/5
[=3]

aṣḥāb (Ar.) sahabeler, dostlar
ṣafāi a.+ larnı 62a/10
[=1]

asıl - asılı olmak
a.- ıp 48b/4
a.- ur 12b/10
[=2]

ʿāṣī (Ar.) asi, isyankar
ʿā. bol 49a/4
ʿā.+ larġa 12a/1
[=2]

ʿaṣīr (Ar.) üzüm suyu
ʿa. 06b/2, 33b/9, 37a/10
[=3]

aṣl (Ar.) asıl, esas, soy
a.- ı ḫalḳ 35b/7
a.+ ı 02a/5, 31a/9, 33a/7
[=4]

asmaḳ asmak
a. 47b/10
[=1]

asmaḳlıḳ asma
a. 07b/5
[=1]

āsmān (Far.) gökyüzü
ā. 03b/2, 17a/3
ā.+ da 19a/2, 50a/3
ā.+ dın 08a/2, 19a/1, 49b/9, 50a/1
ā.+ ġa 08a/2, 17a/5, 18b/10, 49b/4, 49b/7, 49b/8, 50a/2
ā.+ nıñ 15b/4, 50a/4
[=17]

ast alt, aşağı
a.+ ın 18a/2
[=1]

aş aş, yemek
a. 05b/5
[=1]

āşikārā (Far.) açık, belli
ā. bol 31a/5, 45a/5, 48a/10, 48a/9, 60b/9, 67a/4
[=6]

āşināh (Far.) tanıdık, bildik
ā. bol 35b/9, 54b/4, 54b/7, 55b/5, 56b/5, 58b/7

[=6]

āşūb (Far.) kargaşalık
ā. 67b/10
[=1]

aṭ at
a. 10a/7, 38b/2, 66a/10, 66a/7, 66b/2, 66b/5
a.+ dın 66a/9
a.+ ġa 66a/8, 66b/6
a.+ ı 24b/10
a.+ nı 66b/1
a.+ nın̂g 66b/3
[=12]

ata baba, ata
a. 14b/2
a.+ sı 18a/1
a.+ sının̂g 18a/4
[=3]

āteş (Far.) ateş
ā. 21b/3
ā.+ dür 21a/7
[=2]

ʿaṭse (Ar.) aksırık
ʿa. 05a/9
ʿa. ḳıl 18a/10
[=2]

av av
a.+ dın 53b/3
a.+ ı 53b/8, 53b/9
a.+ ıġa 53a/10, 53a/8, 54a/3
a.+ ını 53b/4, 53b/6
a.+ nı 53b/1
[=9]

āvāz (Far.) ses, seda
ā. 68b/7
ā.+ ını 59a/2
[=2]

avval (Ar.) ilk, önce
a. 03a/1, 10b/6, 11a/4, 12b/6
a.+ ḳı 03a/5, 10b/6
[=6]

ay ay
a. 03b/4, 17a/3, 19b/2, 19b/5
a.+ da 02a/6
a.+ nı 19a/9
[=6]

ayaġ ayak
a. 25b/9, 41b/4, 45b/9
[=3]

ʿayāl (Ar.) hanım, kız çocuk, aile, çoluk çocuk
ʿa. 04a/10, 25a/6, 59b/3, 59b/5
[=4]

āyāt (Ar.) ayetler
ā. 63b/2
[=1]

āyet (Ar.) Kuran'ın herhangi bir cümlesi
ā. 63b/6
ā.+ ni 63b/5
[=2]

āyete'l-kürsī (Ar.) Kuran'da Bakara suresinin 225. ayeti
ā.+ ni 63b/7
[=1]

ayıġ ayı
a. 08b/6
a.+ nı 56b/7
[=2]

āyine (Far.) ayna
ā. 44a/8, 45a/3

[=2]

ayrılmak kopmak, ayrılmak
a. 05b/10
[=1]

ayt - anlatmak, bahsetmek
a.- ıpdur 12a/5
a.- ıpdurlar 36b/10
a.- ur 03a/7, 03a/9, 03b/2, 03b/6, 03b/7, 03b/9, 04a/3, 04a/5, 04a/7, 04a/9, 04b/2, 05a/1, 05a/3, 05a/5, 05a/9, 05b/3, 05b/5, 05b/7, 06a/1, 06a/4, 06a/5, 06a/9, 06b/1, 06b/3, 06b/6, 06b/9, 07a/1, 07a/5, 07a/8, 07a/8, 07a/9, 07b/1, 07b/4, 07b/7, 07b/9, 08a/1, 08a/10, 08a/4, 08a/6, 08a/9, 08b/2, 08b/4, 08b/5, 08b/7, 08b/9, 09a/10, 09a/3, 09a/6, 09a/7, 09a/9, 09b/10, 09b/3, 09b/5, 09b/7, 10a/10, 10a/2, 10a/5, 10a/6, 10a/7, 11b/7, 37b/2, 39a/5, 58a/7, 63a/6
a.- urlar 09b/8
[=67]

aʿżā (Ar.) organ, organlar
a. 05a/7, 05b/10, 05b/9
a.+ sıda 31b/4
a.+ sını 08b/5, 31b/6
cemʿi a.+ sını 05a/5
[=7]

ʿazāb (Ar.) işkence, üzüntü
ʿa. 27b/5, 31a/1
ʿa.+ dın 46b/7
ʿa.+ nı 03b/1
[=4]

āzād (Far.) hür, köle olmayan
ā. bol 26b/2, 34b/10, 54a/1, 54a/1
ā. ḳıl 48a/6
ā.+ nıñ 02a/9, 11b/2
[=7]

āzādlıḳ (Far. + T.) serbestlik
ā. 12a/2
[=1]

āzār (Far.) azar, tekdir
ā. 54b/6
[=1]

ażġāṣ (Ar.) karışık rüyalar
ḫvābı a.- ı iḥtilām 11a/2
[=1]

azıḳ azık, yiyecek, rızık
a.+ ı 67a/5
[=1]

ʿaẓīm (Ar.) çok, fazla; büyük
mālı ʿa. 32b/3
ʿa. 29a/4
[=2]

ʿazīz (Ar.) değerli, muhterem
ʿa. 47b/1
ʿa. bol 41a/9, 58a/8
[=3]

azraḳ daha az, biraz
a. 31b/2
[=1]

B

bāb (Ar.) bölüm, kısım
b.+ da 03a/5, 03a/7, 03a/9, 03b/10, 03b/2, 03b/6, 03b/8, 04a/3, 04a/5, 04a/7, 04a/9, 04b/2, 05a/10, 05a/2, 05a/3,

05a/5, 05b/4, 05b/6, 05b/8, 06a/10, 06a/2, 06a/4, 06a/6, 06b/2, 06b/4, 06b/6, 06b/9, 07a/10, 07a/2, 07a/5, 07a/9, 07b/1, 07b/4, 07b/7, 07b/9, 08a/2, 08a/5, 08a/6, 08a/9, 08b/1, 08b/10, 08b/3, 08b/4, 08b/6, 08b/7, 09a/10, 09a/3, 09a/6, 09a/7, 09b/1, 09b/10, 09b/3, 09b/6, 09b/7, 09b/9, 10a/10, 10a/3, 10a/5, 10a/7, 10a/8, 10b/3, 10b/4, 10b/6, 11a/8, 11b/4, 17a/2, 20b/1, 21a/6, 22a/4, 22b/8, 23a/9, 24b/2, 25a/1, 25b/1, 27b/3, 28a/7, 28b/6, 29b/2, 30b/7, 31a/3, 31a/7, 31b/7, 32a/10, 32b/6, 36b/5, 37a/9, 39a/2, 39b/10, 42a/3, 42b/10, 44a/6, 45a/6, 45b/2, 46a/1, 47b/9, 48b/7, 49a/6, 49b/4, 50a/8, 50b/4, 51a/3, 51a/8, 53a/7, 54a/5, 55a/6, 56a/7, 57a/8, 58a/5, 59a/10, 59b/7, 60b/10, 60b/3, 61a/5, 62a/9, 63a/6, 63b/1, 64b/4, 65a/8, 65b/8, 66a/7, 68a/1, 68a/9
b. ḳıl 03a/3
[=123]

bād-bān (Far.) yelken
b.+ nı 03b/7
[=1]

bāġ (Far.) bağ, büyük bahçe
b. 33b/3
b.+ da 33b/2
b.+ ıda bol 35a/4
[=3]

baġal (Far.) koltuk altı
b.+ nı 05b/9
mūyı b.+ nı 27a/10
[=2]

baġır bağır
b.+ ını (baġrını) 29a/1
[=1]

baġla- bağlamak
b.- p 25b/8, 42a/8
[=2]

baġlan- bağlanmak
b.- ġan 18b/1
[=1]

baġlıḳ bağlı
b. 55a/4
[=1]

baḫşāyiş (Far.) ihsan etme, bağışlama
b. 11b/9
[=1]

baḫt (Far.) talih, kısmet
b. 12a/8
b. bol 13a/3
b.+ ı açıl 25a/2, 66b/10
b.+ ı kėl 25a/3
[=5]

baḳ- bakmak
b.- ıp 55b/2, 64a/3, 64a/4, 64a/7, 64a/8
[=5]

balġam (Ar.) balgam
b. 05a/8
b.+ dın 10b/9
[=2]

balıḳ balık
b. 09a/8
[=1]

bāng (Far.) ses, seda
b.- ı namāz ḳıl 25b/5
[=1]
bar var, mevcut
b. 12b/5
b.+ ıġa 30b/4
b. tur 02a/9, 02b/1, 19a/9
[=5]
bar- varmak, ulaşmak
b.- ġan 42b/10
b.- ġandur 46b/5
b.- ġay 63b/10
b.- ıp 18b/10, 43a/6, 48b/10, 62a/6, 63a/9
b.- ur 13a/5
[=9]
bārān (Far.) yağmur
b. 20b/2
[=1]
barça bütün, hep
b. 46b/6
b.+ sı 44b/7
[=2]
barçın ipek
b.+ nı 61a/9
[=1]
barmaḳ varmak, ulaşmak
b.+ nı 06a/1
[=1]
baş 1. baş, kafa
b. 05a/6
b.+ ı 36a/9
b.+ ıġa 47b/3
b.+ ını 06a/9, 17a/6, 17a/8, 28b/6, 48a/5, 48a/6
2. bir topluluğu yöneten kimse
leşker b.+ ı bol 19b/9
3. evvel, ilk
b.+ ıdaḳı 03a/5, 11a/3
[=12]
başbaştaḳ düzensiz
b. 25b/9
[=1]
başla - başlamak
b.- p 18a/9
[=1]
batuḳ ağır
b. 29b/4
[=1]
baʿż (Ar.) kimi
b. 10b/10, 10b/8, 10b/9, 10b/9, 10b/9
[=5]
bāzār (Far.) pazar, çarşı
b. 09b/3, 61a/5, 61a/5
b.+ da 61b/1
b.+ ġa 21b/7
[=5]
beçe (Far.) insan veya hayvan yavrusu
b.+ ni 53a/5, 54a/4
[=2]
bed (Far.) kötü, fena
duʿāyı b.+ ge 30b/9
[=1]
beden (Ar.) beden, vücut
b. 05a/7
b.+ din 06a/1
b.+ i 31b/3
[=3]
bed-kār (Far.) kötü
b. 54b/4
[=1]

be-ḥācet (Far. + Ar.) istekli
b. bol 43b/9
[=1]
behem (Far.) hemen
b. 32b/5
[=1]
be-heme-ḥāl (Far. + Ar.) mutlaka
b. 50b/7
[=1]
behişt (Far.) cennet
b. 03a/10, 11b/5, 12a/9, 16a/3
b.+ de 15b/8
b.+ din 16a/4
b.+ ge 13a/5
b.+ ni 15b/6
b.+ niñg 16a/1
b. tur 23b/9, 33b/3
[=11]
belā (Ar.) bela, sıkıntı
b. 63b/8
cemʿi b. 29b/5
b.- ı saḫt 64b/7
b.+ sını 33b/10
[=4]
bencīl bencil, sadece kendi menfaatini düşünen
b. 35b/8
[=1]
bend (Far.) bağ, düğüm
b. 06b/10, 16a/10, 42a/4
[=3]
bende (Far.) kul, köle
b. 59a/4
b. bol 26b/2, 34b/9, 53b/10
b.+ lerġa 12a/2
b.+ niñg 02a/9, 11b/2
[=7]
bend-ḫāne (Far.) hapishane
b.+ ge 12a/3
[=1]
benefşe (Far.) menekşe
şarābı b. 37b/1
b.- i şarāb 38a/5
[=2]
bėr- vermek
naẓar b.- gey 02b/2
taṣaddūḳ b.- gey 02b/3
b.- ip 49b/2
ḳoya b.- ip 58b/3
ṣadaḳa b.- ip 26b/7
zekevāt b.- ip 26b/6
ṣadaḳa b.- sün 45a/6, 45b/7, 47b/6, 61a/4, 64b/8, 65a/3
b.- se 36b/9, 39b/2, 53b/5
[=17]
ber-ā-ber (Far.) beraber, birlikte
b.+ inçe 32b/7
[=1]
ber-cā (Far.) uygun, yerinde
b. kėltür 63b/1
[=1]
bereket (Ar.) bereket
b. 13b/4, 22b/10, 26b/7, 27a/7, 27b/9, 31a/4, 33b/9, 36b/2, 37a/5, 52b/4, 53b/1, 64a/2, 65b/1, 66a/6
b. tur 34b/4, 37a/7
[=16]
berḳ (Ar.) şimşek
b. 17a/3
[=1]
ber-kemāl (Far. + Ar.) tamam olmuş, tamamlanmış

b. bol 28b/7, 29a/9, 31b/7, 38b/8, 54b/1, 59a/9, 66b/2, 66b/7
b.+ ġa 29a/1
[=9]

bėrmek vermek
ṣadaḳa b. 25b/1, 33b/9, 39b/10, 46b/9, 49b/3
selām b. 04b/10, 04b/8
[=7]

ber-ṭaraf (Far. + Ar.) ölü
b. bol 18b/7, 53b/5, 55a/6
[=3]

bes (Far.) muhakkak
b. 29a/8
[=1]

beste (Far.) kapalı, bağlı
b. 50b/1
[=1]

bėş beş
b. 39b/1
[=1]

bėşinçi beşinci
b. 03b/6, 20b/1
[=2]

beşük beşik
b. 05b/2, 30a/5
[=2]

beṭ (Ar.) ördek
b. 57a/10
[=1]

be-tāb (Far.) kuvvetli
b. bol 64a/10
[=1]

beyābān (Far.) çöl
b. 03b/10, 22a/10, 22a/5
b.+ dın 22a/10
[=4]

beyān (Ar.) açıklama, anlatma
b. ḳıl 01b/10, 44a/9, 45a/7, 45b/4, 60b/4, 61a/5, 62a/10, 64b/7, 65a/10
[=9]

Beytü'l-maḳdis (ö.a.) Mescid-i Aksa
b.+ ni 04b/10, 27a/9
[=2]

bi't-tamām (Ar.) tamamıyle
b. 50b/1, 66b/6
[=2]

bīcāde (Far.) kırmızı renkte bir taş
b. bol 40b/2
[=1]

bī-çāre (Far.) çaresiz
b.+ larġa 59a/1
[=1]

bī-çigūne (Far.) sebepsiz
b. 12a/6
[=1]

bī-çün (Far.) sebepsiz, kendiliğinden
b. 12a/6
[=1]

bī-dād (Far.) zalim
b. 51a/1
[=1]

bī-ġam (Far.) gamsız, tasasız
b. bol 21b/6, 25a/5, 35a/1
[=3]

bī-ḥayā (Far. + Ar.) hayasız, edepsiz
b. 60a/3
[=1]

bī-ḥisāb (Far. + Ar.) hesapsız, sayısız
b. 58b/10, 62b/2
[=2]

bihī (Ar.) ayva
b. 34b/1, 34b/2
[=2]

bihraḳ (Far. + T.) daha iyi, daha üstün
b. bol 32b/6, 37a/1
b. +dur 52b/5
[=3]

bihterīn (Far.) en iyi, pek iyi
b. 33a/5
[=1]

bil- bilmek
b.- gey 02a/3
[=1]

bile ile, birlikte
b. 20a/9, 50a/9, 50a/9
[=3]

bilen ile, birlikte
b. 17a/2, 19b/6, 19b/7, 32b/4, 43a/10, 50b/5, 68b/3
b.+ ki 03a/6
[=8]

bilmek bilmek
b.03a/5, 10b/6, 11a/10
[=3]

bīmār(Far.) hasta, hastalık
b. 05a/2, 31b/1, 34a/5
b. bol 12b/3, 18b/8, 34b/1, 34b/1, 39b/3
[=8]

bī-menfaʿat (Far. + Ar.) faydasız
b. tur 30b/10
[=1]

bī-meşaḳḳat (Far. + Ar.) zahmetsiz, sıkıntısız
b. 17a/7
[=1]

binā (Ar.) yapı, inşa
b. ḳıl 14a/10
[=1]

bī-naṣīb (Far. + Ar.) nasipsiz
b. bol 57a/8
[=1]

bī-nihāyet (Far. + Ar.) sonsuz, tükenmez
b. 59a/8, 67a/6
mālı b.+ dür 53a/4, 59a/7
[=3]

bī-ʿuhde (Far. + Ar.) sorumsuzluk
b. 35b/9
[=1]

bir bir
b. 02b/9, 18b/7, 20a/1, 29a/9, 33a/8, 44a/3, 48a/8, 49a/7, 51b/3, 59b/9
b.+ ni 18b/7
[=11]

birāder (Far.) dost; erkek kardeş
b.+ i 39a/7
b.+ ining 18b/9
[=2]

bī-renc (Far.) kolay, sıkıntısız
b. 32b/4
b. tur 36b/3, 36b/7
[=3]

birinç(Far.) pirinç
b. 39a/4, 39b/6
[=2]

birle ile, birlikte

b. 02a/6, 02b/5, 03a/2, 07a/4, 07a/4, 07a/8, 07b/10, 08a/5, 08a/8, 12b/5, 13b/7, 15b/9, 20a/3, 21b/6, 23a/1, 23a/2, 27b/5, 33a/7, 35b/4, 35b/9, 43a/2, 43a/3, 43b/1, 43b/10, 43b/3, 43b/6, 43b/8, 44a/2, 45a/2, 45a/4, 46b/5, 47a/2, 47a/6, 47a/8, 47b/6, 48a/3, 49a/7, 51a/5, 55a/8, 55a/9, 57a/3, 58b/1, 60a/4, 60b/6, 62a/6, 63b/10, 66b/6, 68a/3, 68b/7
[=49]

birlen ile, birlikte
b. 44a/8
[=1]

bisāṭ (Ar.) kilim, yaygı
b. 05b/2, 07b/2, 46a/1, 46a/3
[=4]

bisāṭ-ḫāne (Ar. + Far.) kilim dokuma evi
b. 30a/10
[=1]

bisyār (Far.) çok, fazla
b. 21a/6, 23b/4, 24a/7, 27a/5, 27a/9, 31a/8, 32b/9, 43b/6, 51a/2
mālı b. 36a/1
b. bol 14a/3, 23b/7, 37b/2, 39b/5, 66a/1
mālı b.+ ġa 55a/1
[=16]

bī-şek(k) (Far. + Ar.) şüphesiz
b. 12a/10, 17a/7, 17a/9, 31a/3, 46a/7, 52b/7
[=6]

bī-şumār (Far.) sayısız, pek çok
b. 59a/9
[=1]

bī-tāb(Far.) yorgun, güçsüz
b. bol 24b/6, 27b/10, 67a/8
[=3]

bī-vaḳt (Far. + Ar.) vakitsiz, zamansız
b. 34a/5
[=1]

bī-vefā (Far. + Ar.) vefasız, hayırsız
b. 35b/9
b.+ larġa 58a/1
[=2]

boġuzla- boğazlamak, öldürmek
b.- p 48a/7
b.- sa 51a/8
[=2]

boġuzlamaḳ boğazlamak
b. 07b/4, 47b/10
b.+ nı 08a/10
[=3]

boḳça bohça
b. 30a/5
[=1]

bol- olmak
ferzendi b.- a 32a/6
b.- a al 13b/10
lāzım b.- adurġan 09b/2
b.- adurġannı 09a/9
ẕikr b.- dı 10b/3
çürüş b.- ġan 36a/10
āsān b.- ġandur 46b/8

nā-bīnā b.- ġannı 45b/2
b.- ġay 02a/4, 45a/2
āsān b.- ġay 02a/1
bisyār b.- ġay 37b/3, 66a/1
dırāz b.- ġay 66a/1
ḳavī b.- ġay 37b/5
mekkār b.- ġay 56b/10
uzun b.- ġay 37b/5, 62b/3
āşināh b.- mas 56b/5
bihraḳ b.- mas 32b/6, 37a/1
cüdā b.- mas 65b/10
devleti kem b.- mas 22b/9
iʿtibārı b.- mas 10b/10, 11a/3
muḥtāc b.- mas 36a/4, 61b/3
naṣīb b.- mas 43b/9
rıżā b.- mas 45b/6
ḫātırıda b.- masa 45b/1
b.- sa 12a/8, 21b/6, 28a/5, 34a/5, 34b/7, 34b/7, 34b/9, 65a/6
acıġ b.- sa 34b/4, 37b/3, 38a/10
aġrıḳ b.- sa 54a/2
altundın b.- sa 40b/6
āẕād b.- sa 54a/1
baġıda b.- sa 35a/5
bende b.- sa 26b/2, 34b/10, 53b/10
bīcāde b.- sa 40b/2
bīmār b.- sa 12b/3, 34b/1
bostān b.- sa 23b/9
cellād b.- sa 12b/9
faḳīr b.- sa 12b/3, 26b/3, 35a/2
fāsıḳ b.- sa 17b/6, 26b/2, 34b/10
fırūzī b.- sa 40b/1
fuçuḳ b.- sa 19b/4
fütün b.- sa 19b/3
ḥāceti b.- sa 42b/7
ġam-gīn b.- sa 34b/2
ġarīb b.- sa 22a/1
ḫātırıda b.- sa 45a/10
ısıġ b.- sa 23b/5
ḳābili b.- sa 27b/8
kāfir b.- sa 12a/10
kec b.- sa 28a/4
ḳorġuşun b.- sa 40b/7
kümüş b.- sa 40b/5
lāyıḳı b.- sa 23b/2, 30a/7
māde b.- sa 54b/4
muḳaṣṣır b.- sa 62a/5
münāsib b.- sa 22a/1
nā-süfte b.- sa 39a/8
ölüg b.- sa 43b/5
rāst b.- sa 28a/3
sarıġ b.- sa 33a/4
siyāh b.- sa 30b/5
şīrīn b.- sa 34b/4
şīşe b.- sa 40b/4
tatlıġ b.- sa 33b/7
tirig b.- sa 43b/4
tola b.- sa 36b/4
uzun b.- sa 62b/1
vaḳiʿ b.- sa 03a/1
vīrān b.- sa 24a/3
yaġ b.- sa 39a/2
zindān b.- sa 46a/9
b.- up 18b/8, 65a/4
aġrıḳ b.- up 63a/8
bī-tāb b.- up 27b/10
çoñg b.- up 17b/10

derd-i üstüḫ^{v}ān b.- up 48b/5
dīvāne b.- up 68b/8
ėr b.- up 32a/6
fāriġ b.- up 16b/10, 36a/8
fese b.- up 31b/7
ġarḳ b.- up 20b/8, 61b/7, 65a/5
ḥürmetlig b.- up 14a/10
hem-ṣoḥbet b.- up 51a/6
imām b.- up 26b/8
ked-ḫudā b.- up 63a/7
maẓlūm b.- up 32a/7
mest b.- up 38a/1
miḥnet b.- up 37b/10
müneccim b.- up 68b/1
müʾezzīn b.- up 68a/10
nā-bīnā b.- up 45b/6
noḳṣān b.- up 29a/10, 31b/4, 39b/9
ʿabīr b.- up 52a/4
ʿaẓīmde rāz b.- up 29a/5
rencūr b.- up 45b/4
teşne b.- up 68b/10
tirig b.- up 46b/4
tüvān-ger b.- up 20b/6, 21b/2
uzun b.- up 17b/2, 27b/1
yasavul b.- up 68a/9
ziyāde b.- up 29a/9, 31b/5
b.- ur 02b/8, 12a/8, 32a/10, 36b/1
aġrıḳ b.- ur 38b/5
amānde b.- ur 63b/8
ānsizlik b.- ur 48b/6
āsān b.- ur 16b/4, 21a/9, 21b/3, 29b/9, 31a/8, 43a/10, 45a/4, 46b/7, 69a/5
āşikārā b.- ur 31a/5, 45a/5, 48a/9, 48b/1, 60b/9, 67a/4
āşināh b.- ur 35b/9, 54b/4, 54b/7, 55b/5, 58b/7
āẕād b.- ur 26b/3, 34b/10, 54a/1
baḫt b.- ur 13a/3
başı b.- ur 19b/9
be-ḥācet b.- ur 43b/9
ber-kemāl b.- ur 28b/7, 29a/9, 31b/7, 38b/8, 54b/2, 59a/9, 66b/2, 66b/7
ber-ṭaraf b.- ur 18b/7, 53b/6, 55a/6
be-tāb b.- ur 64a/10
bī-ġam b.- ur 21b/6, 25a/5, 35a/1
bīmār b.- ur 18b/8, 34b/1, 39b/3
bī-naṣīb b.- ur 57a/8
bisyār b.- ur 14a/3, 23b/7, 39b/5
bī-tāb b.- ur 24b/6, 67a/8
bülend b.- ur 14a/7, 19a/10, 19b/8, 22a/10, 24a/2, 30b/3, 50a/8, 57b/9, 62a/3
cefa-kār b.- ur 51a/1, 57b/7
cemʿ b.- ur 22b/6, 67a/6
çoñg b.- ur 24a/10, 51b/9, 55b/3
dest-gīr b.- ur 63b/7
devlet-mend b.- ur 15a/1, 43b/7, 62b/5
dırāz b.- ur 48b/3
dil-cemʿ b.- ur 68a/4
dīşvār b.- ur 16b/9
dost b.- ur 24b/4, 28b/5,

42a/3, 56b/8, 58a/2, 58b/5, 59a/5, 60b/6
dünyā-dār b.- ur 19b/10, 25a/8, 38a/2, 61b/5
dürüst b.- ur 25b/4, 46a/5
edā b.- ur 45a/3
emanet-dār b.- ur 31a/10
emīr b.- ur 22a/1
endīşelik b.- ur 30b/9
fādşāh b.- ur 22a/8, 32a/7, 50a/3, 54a/2, 54a/6, 55a/4, 66b/4
fārsā b.- ur 38a/5
fāsıḳ b.- ur 28a/1
fāyide b.- ur 38b/10, 45a/7
ferāmūş-gār b.- ur 39a/8
fermān b.- ur 67b/3, 68a/7
fermān-ber-dār b.- ur 14b/3, 54a/9
fesen-dīde b.- ur 23a/3
feşīmān b.- ur 27a/4, 43b/3, 46b/1, 60b/9
fevt b.- ur 28a/6
firāvān b.- ur 15b/6, 22a/4, 24b/1, 34b/6, 52a/6, 58a/4
ḥalāṣ b.- ur 16b/6
ġālib b.- ur 18b/6, 38b/4, 42a/2, 44b/4, 48a/2, 51b/1, 56a/2
ġam-gīn b.- ur 17b/9, 25a/6, 28a/1, 34b/5, 45b/9, 54a/5, 58b/3, 65b/7
ġamlig b.- ur 37b/3, 65b/5
ġanī b.- ur 12b/3
ḥarīṣ b.- ur 39b/2
ḥarīż b.- ur 68b/10
ḥāṣıl b.- ur 18b/2, 36a/5, 62a/5, 64a/8
ḥāżır b.- ur 19b/3, 42b/9
ḥelāk b.- ur 14b/5
ḥelāl b.- ur 69a/1
giriftār b.- ur 16a/8, 21a/5, 28a/6, 38b/6, 58a/1, 60a/4
güşāde b.- ur 18b/2, 50b/2
ḫalāṣ b.- ur 12a/10, 14a/5, 15b/8, 16a/9, 16b/10, 17b/4,18a/9, 19a/4, 20a/8, 21a/1, 21a/3, 22b/2, 23b/4, 23b/6, 25b/10, 25b/2, 27b/3, 28a/2, 28b/9, 30a/1, 31a/4, 31a/8, 31b/2, 32a/2, 37a/8, 39b/4, 40a/5, 41a/8, 41b/7, 43b/10, 46b/2,47a/3, 48b/2, 52a/1, 52a/2, 52a/5, 56a/5, 59b/6, 60b/1, 66b/10
ḫarām b.- ur 68b/6
hem-ṣoḥbet b.- ur 17a/2, 23a/2, 33a/7, 35b/4, 55a/9, 57a/3, 57b/2
heybetlig b.- ur 57b/4
hezīmet b.- ur 13b/2
hīl b.- ur 45b/8
ḫiẓmet-kār b.- ur 40a/8
ḫor b.- ur 55b/1
ḫoş-ḥāl b.- ur 43a/4, 48b/8, 50b/8, 59a/8
ḫoş-nūd b.- ur 66a/5
ḫūb b.- ur 35a/3
ḫūbluḳ b.- ur 44a/10
ḫurrem b.- ur 45b/1
ḫuṣūmet b.- ur 47a/2
icābet b.- ur 19a/2, 64b/3
ige b.- ur 53b/3
igesi b.- ur 18b/4, 27a/10

īmānlıḳ b.- ur 25b/6
īmin b.- ur 12a/7, 26a/4, 29b/6, 52a/2
inṣāflıḳ b.- ur 19b/4, 22a/3
ḳabūl b.- ur 12b/2, 16a/10, 20b/7, 25b/8, 26a/7, 27a/7, 38a/4, 41a/8
ḳahṭlik b.- ur 49b/1
kāmil b.- ur 27a/1
ḳāniʿ b.- ur 57a/6, 61b/5
ked-ḫudā b.- ur 35a/6
keñgerü b.- ur 31a/2, 36a/4, 50a/5, 68a/8
keñgerülük b.- ur 53b/9, 61a/7
kem b.- ur 18a/10
ḳısmet ḳılġuçı b.- ur 66a/7
ḳıymetlig b.- ur 49a/10, 53b/10
lāfı ḫor b.- ur 35b/3
maḳhūr b.- ur 27a/5, 27a/6, 50b/10
māniʿ b.- ur 25b/7
maʿmūr b.- ur 26a/2, 28b/1, 53a/4
mātem b.- ur 21b/10, 40b/9, 41a/5, 43a/7, 48b/10, 49a/1, 50b/4, 50b/9, 57b/5, 63a/9
māyil b.- ur 42a/1, 51a/7, 53a/3, 58b/6
menfaʿat b.- ur 26b/2, 45a/9
mest b.- ur 65a/6
meşġūl b.- ur 25a/9, 30b/4, 59b/4, 60a/1, 61b/7, 64a/6
meşhūr b.- ur 23a/8, 44a/5, 68b/3
mihri-bān b.- ur 58a/9
muḳayyed b.- ur 40b/10, 44b/7
mübtelā b.- ur 38a/1, 38b/5, 51a/4, 61b/4
müheyyā b.- ur 61b/10
mükerrem b.- ur 47b/2
mülāḳāt b.- ur 61a/7
münāfiḳ b.- ur 65b/4
münḳaṭıʿ b.- ur 32a/8
münḳaṭıʿ b.- ur 29a/6
müselmān b.- ur 12a/10
müstecāb b.- ur 14b/8, 17b/5
müşerref b.- ur 12b/1, 13b/6, 29a/1, 55a/2
müyesser b.- ur 46b/3
nābūd b.- ur 15a/4
nā-çīz b.- ur 56b/7
nā-ḫoş b.- ur 32b/1
narḫı erzān b.- ur 37a/3, 49a/10
naṣīb b.- ur 24b/6, 26a/1, 26a/5, 37b/9, 38a/3, 38a/9, 51b/5, 58a/4, 58b/2, 63a/5, 65a/7, 65b/9, 67b/7
nāzil b.- ur 64b/10
nedīm b.- ur 19b/8
noḳṣān b.- ur 23a/7, 29b/1, 30b/7, 40a/10
ʿādil b.- ur 12b/3
ʿālim b.- ur 19a/5, 39a/8, 60a/2
ʿāṣī b.- ur 49a/4
ʿazīz b.- ur 41a/9, 58a/8
pādşā b.- ur 26a/10

pādşāh b.- ur 15a/3, 15b/10, 19a/7, 19b/3, 44a/4
pāk b.- ur 25b/10, 27a/3
peydā b.- ur 12b/10, 13b/4, 20a/2, 21b/7, 22b/10, 27b/10, 28b/3, 41a/2, 44b/10, 52b/4, 53b/1, 60b/5, 61a/9, 62b/7, 63a/3, 65b/2, 67b/10
rāst b.- ur 38a/6, 44b/1, 47a/6, 65b/2
rāżı b.- ur 27b/5
revā b.- ur 14a/9, 25b/3, 26a/2, 27a/2, 28b/4, 39b/1, 42b/7, 43b/7, 50a/4, 61a/3
rūzīlıḳ b.- ur 16a/4
rüsvā b.- ur 42a/7
ṣābit-ḳadem b.- ur 15a/6
ṣādır b.- ur 48a/7
ṣāḥibi ḫarāc b.- ur 24a/8
ṣaḥnı çemen b.- ur 55b/7
ṭaleb-kār b.- ur 28a/10
salṭanatlig b.- ur 57b/2
sezā-vār b.- ur 26b/4
ṣıḥḥat b.- ur 39b/3, 54a/3, 64b/1
sūdā-ger b.- ur 66b/9
şād-mān b.- ur 25a/4
şāyiʿ b.- ur 44b/5
tėgürgüçi b.- ur 35a/8
tėng b.- ur 45b/10, 67a/5
ten-dürüst b.- ur 12b/4, 16a/4
tola b.- ur 17b/2, 17b/7, 18b/3, 28a/8, 29a/4, 30b/1, 34a/7, 35a/2, 35a/4, 36b/4, 38b/9, 47b/5, 52b/2, 52b/6, 53b/8, 57b/9, 58a/8, 61a/1
tüvān-ger b.- ur 40a/4
uluġ b.- ur 14a/1, 14b/5, 15a/1, 15a/6, 17a/6, 20a/1, 20b/3, 23b/2, 27b/9, 30a/8, 39b/5, 40a/7, 44a/5, 52a/10, 52b/1, 54a/1, 54b/9, 55a/3, 56b/2, 67b/2
uzun b.- ur 13a/9, 14a/4, 20a/9, 20b/6, 23a/10, 25a/8, 27b/1, 37a/3, 38a/7, 41b/6, 42b/8, 43a/9, 44a/1, 46b/10, 55b/7, 59a/10, 62b/2
üstü-vār b.- ur 26b/10
vāḳiʿ b.- ur 13a/10
vekīl b.- ur 18a/8
vezīri memleket b.- ur 26b/1
yaḳın b.- ur 34a/1, 42b/2, 56a/6, 56a/9, 62b/5, 65a/7
yıraḳ b.- ur 18b/5
yoḳ b.- ur 44a/3, 55b/9, 62b/8
ẕāhid b.- ur 50a/6, 56a/7, 65b/6
ẓāhir b.- ur 33b/7
żāmin b.- ur 43a/7
żāyiʿ b.- ur 49a/3
zebān b.- ur 59a/3
zer-dār b.- ur 13a/7, 20b/9, 21a/4, 26b/3, 32a/5, 34a/1, 34a/8, 35a/2, 35a/8, 39a/2, 41b/5, 56b/3, 68b/9
ziyāde b.- ur 13a/7, 15a/10, 15a/8, 16a/1, 17b/1, 19a/6, 22b/8, 23a/10, 23a/5, 24a/5,

24a/7, 26b/9, 27b/2, 28a/9, 28b/2, 29a/2, 29a/6, 29b/10, 30b/6, 31b/5, 32a/1, 32b/8, 32b/9, 33a/1, 37a/4, 37a/5, 37b/8, 38a/8, 39a/6, 39a/7, 39a/9, 41b/8, 44b/9, 46a/4, 46b/4, 53a/10, 54a/4, 60a/3, 63b/10, 66a/9, 67b/8
ziyān b.- ur 18b/10
igesi b.- urlar 20a/10
[=670]

bolḳa çekiç
b. 63a/3
[=1]

bolma- olmamak
b.- sa 65a/5
ḫātırıda b.- sa 45b/1
[=2]

bolmaḳ olmak
aġrıḳ b. 07a/1, 07a/10, 42a/5
derdi üstüḫ^{v}ān b. 48a/1
ġālib b. 50b/6
ġarḳ b. 20b/2
ġāyib b. 08a/8
imām b. 04b/8
maẓlūm b. 06a/3
mesḫ b. 64b/5
mest b. 10a/1
ṭalāḳ b. 10a/1
taʿbir b. 02a/7
vekīl b. 43a/4
verem b. 05b/10
ziyāde b. 05a/7
derdi üstüḫ^{v}ān b.+ nı 07b/6
ėr b.+ nı 06a/3
ġarḳ b.+ nı 10a/2
mihmān b.+ nı 43a/5
rencūr b.+ nı 45b/4
[=21]

boran fırtına, şiddetli rüzgar
b. 20a/5
[=1]

bostān (Far.) bostan, sebze bahçesi
b. 04a/5, 15b/10, 23b/6
b. bol 23b/9
b.+ da 23b/7
[=5]

bozuḳ bozuk
b. 29b/3
[=1]

bozul- bozulmak
b.- sa 28a/6
[=1]

böz bez, kumaş
b. 42b/9
[=1]

bu bu
b. 01b/4, 02a/2, 02b/5,03a/2, 10b/3, 10b/7, 12a/4, 13a/4, 13b/10, 16b/4, 24b/9, 26a/10, 26b/6, 27b/4, 27b/7, 28a/9, 30a/6, 30a/7, 31a/5, 31a/6, 37a/3, 39b/8, 39b/9, 40a/8, 40b/6, 46b/6, 47a/4, 50a/10, 51a/1, 51a/2, 51b/6, 51b/7, 52b/8, 53a/6, 54a/8, 54a/9, 54b/6, 57a/4, 60a/6, 60a/7, 63a/4, 64a/5, 66a/4, 67b/3, 67b/4, 68a/6, 68a/7
[=47]

būġ-cāme (Far.) elbise kesesi, bohça
b. 05b/1, 40a/1
[=2]

buġday buğday
b. 06a/9, 36a/9, 53a/10
b.+ nı 36a/2, 36b/1
dıraḫtı b.+ nı 35b/10
b.+ nıñg 36a/3
[=7]

bulut bulut
b. 03b/4, 19a/8, 20a/1, 20a/2
[=4]

būm (Far.) baykuş
b. 57a/9, 57b/4
[=2]

buʿn (Ar.) son
b. 69a/6
[=1]

burunburun
b. 17b/9
[=1]

būse (Far.) öpücük
b. ḳıl 43a/1, 43a/7
[=2]

buzīne (Far.) maymun
b. 56a/9
[=1]

bülbül (Ar.) bülbül
b. 09a/4, 58a/6, 58b/5
[=3]

bülend (Far.) yüksek yüce
b. 50b/8, 68b/7
tallı b. 22a/5
b. bol 14a/7, 19a/10, 19b/7, 22a/9, 24a/2, 30b/3, 50a/7, 57b/9, 62a/3
[=12]

bürehne (Far.) çıplak, yalın
b. 05b/6
pāyı b. 40a/3
b.+ likni 06b/8
[=3]

bürehnelik (Far. + T.) çıplaklık
b. 10b/1
[=1]

bürküt (Moğ.) kartal
b. 08b/10, 57b/3
[=2]

büt (Far.) put
b. 60b/4, 60b/7
b.+ ġa 61a/3
b.+ ni 61a/2
[=4]

büt-ḫāne (Far.) puthane, puta tapanların tapınağı
b. 10a/3, 65a/9, 65b/1
[=3]

C

cā(y) (Far.) yer, mevki
c.- ı sūz 42b/3
[=1]

cāh (Ar.) **1.** mevki
c.- ı zemzem 04b/4, 26a/3
2. pınar
c. 20b/2, 21a/3
c.+ dın 21a/5
[=5]

cāle (<Far. *jāle)* jale, çiy → **jāle**

c. 03b/5, 17a/4
[=2]

cām (Far.) bardak, kadeh
c.+ ġa 37b/5
[=1]

cāme (Far.) elbise
c. 06b/7, 40a/1, 40b/9
pāyı c. 40a/2, 41a/10
c.- i firūz 41a/5
[=6]

cāmiʿ (Ar.) Müslümanların ibadet yeri
c. 23a/1
[=1]

cānver (Far.) canavar, canlı
c. 50a/7
c.+ ige 09a/8
c.+ ni 09a/10
[=3]

cāvidān (Far.) sonsuz, ebedi
c. 10b/2
[=1]

cebe zırh
c. 07a/7
[=1]

Cebrāʾīl (ö.a) Cebrāil, peygamberlere emir ve vahye vasıta olan dört büyük melekten biri
c.+ ni 13a/7
[=1]

cedel (Ar.) sert münakaşa, kavgacı
c. i sulṭān 21b/4
[=1]

cefā-kār (Ar. + Far.) eziyet eden
c. bol 51a/1, 57b/7
[=2]

cellād (Ar.) cellat
c. bol 12b/9
[=1]

cemʿ (Ar.) toplama; bütün, hepsi
c.- i aʿżā 05a/5
c.- i belā 29b/5
c.- i mīvei ter 06a/8
c. bol 22b/6, 67a/6
[=5]

cemāʿat (Ar.) akraba
c.+ idin 18a/4, 18a/5
[=2]

cemʿiyyet (Ar.) topluluk
c. 23a/2
[=1]

cenāze (Ar.) insan ölüsü
c. 46a/2
c.+ din 47b/2
c.+ ge 47a/9
c.+ ni 07b/3, 47b/3, 47b/5
[=6]

ceng (Far.) savaş
c. 21b/4, 41a/1, 44b/9, 47a/2, 55a/9
esbābı c. 07a/6, 44a/6
c. ḳıl 08a/8, 19b/7, 50b/5
[=10]

cenūb (Ar.) güney
c. 64a/8
[=1]

cerāḥat (Ar.) yara, irinli yara
c. 05a/8, 18b/8
[=2]

cevāhir (Ar.) kıymetli taşlar
c. 20b/4
[=1]

cevāhirāt (Ar.) kıymetli taşlar
c. 06b/4, 39a/2, 39a/5
[=3]

cevz (Ar.) ceviz
dıraḫtı c.+ ni 35b/4
[=1]

Ceyḥūn (ö.a) Ceyhun Nehri
ābı c.+ da 20b/10
[=1]

cılan *(< ET yılan EDPT 930a)*
yılan → **yılan**
c. 35b/1
c.+ nı 35b/2
[=2]

cırla- *(<ET ırla- EDPT 230a)*
okumak
namāz c.- sa 25b/6
[=1]

cırlamaḳ *(<ET ırla- EDPT 230a)*
okumak
namāz c. 04b/3
[=1]

cigde *(< ET yigde DLT 974)* iğde
c. 35b/1
c.- i dıraḫt 35b/2
[=2]

ciger (Far.) ciğer, yürek
c. 52b/5
c.+ ni 52b/6
[=2]

cihān (Far.) dünya, alem
c.+ da 11b/8
c. tur 15b/3
[=2]

cihet (Ar.) yön, taraf
c.+ din 18b/3
[=1]

cimāʿ (Ar.) cinsel ilişki
c. ḳıl 07a/2, 07a/4, 43a/1, 43a/10, 43a/2, 43a/3, 43a/3, 43b/1, 43b/10, 43b/3, 43b/6, 43b/8, 44a/2, 44a/3, 47b/6
c. ḳıldur 07a/2, 07a/5, 43a/1
[=18]

cīr (Far.) post
c.+ ni 52b/4
[=1]

civān (Far.) genç
c. 04b/1, 24a/8, 25a/8
[=3]

cūş (Far.) coşma, coşkunluk
c. 07a/7
[=1]

cūş-kār (Far.) coşan
c. 44a/7
[=1]

cübbe (Ar.) cüppe
c. 40a/3, 42a/1, 63a/3
[=3]

cüdā (Far.) ayrı, ayrılmış
c. bol 65b/10
c. ḳılmaḳ 07b/6
[=2]

cühūd (Ar.) Yahudi
c. 10a/3, 43b/8, 65a/8
c.+ nıŋ̄ 64a/5
[=4]

cüllāb *(<Far. gül-āb)* gül suyu → **gül-āb**
c. 38a/5
[=1]

cümle (Ar.) bütün, hep
c. 63b/8
[=1]

cüzv (Ar.) parça, kısım
c. ḳıl 02b/7
[=1]

Ç

çafış- *(<ET çap- EDPT 394a)*
vuruşmak
ç.- sa 45a/2
[=1]
çaġır şarap
ç. 37b/8
[=1]
çaġız kurbağa
ç. 09a/1
[=1]
çaḳınġan (Moğ. + T.) yıldırım
ç. 03b/5
[=1]
çal- çalmak (müzik aleti)
ç.- ıp 44b/5
[=1]
çap- deşmek, açmak
ç.- up 51b/2
[=1]
çār-post (Far.) dört post
ç. 56a/8, 57a/5
[=2]
çėçek çiçek
ç. 31b/10
[=1]
çehār-pāy (Far.) dört ayaklı hayvan
ç. 08b/1
[=1]
çehār-yār (Far.) dört halife
ç.+ ı 62a/9
[=1]
çemen çimen
ṣaḥnı ç. bol 55b/7
[=1]
çenār (Far.) çınar ağacı
ç. 34b/6
[=1]
çend (Far.) her ne kadar
ç. 33b/6
[=1]
çerāġ (Far.) mum, ışık
ç. 03b/9, 21a/7, 21b/10
[=3]
çerāg-dān (Far.) kandil
ç. 39b/7
[=1]
çeşm (Far.) göz; pınar
ç. 03b/7, 17b/7, 20b/2
[=3]
çıḳ - çıkmak, ortaya çıkmak
ç.- ar 15b/6, 18b/8, 24b/10, 27a/8, 36b/10, 42a/8, 47b/7, 48b/2, 60b/7, 64a/4, 66b/3, 67b/6, 68a/10, 68b/5
ç.- ıp 16a/5, 16a/8, 17a/5, 18b/10, 21b/1, 22b/1, 23a/7, 24a/1, 24a/4, 28a/1, 32a/9, 46b/1, 49b/4, 50a/2, 52a/4, 55a/2
ç.- mas 51b/8
ç.- sa 23b/5, 49b/7, 56a/5
[=34]
çıḳar - çıkarmak
ç.- ıp 62a/4
[=1]
çıḳmaḳ çıkmak
ç. 08a/2

[=1]

çıyān çıyan

ç. 09a/10

[=1]

çirā ki (Far.) Nasıl ki

ç. 52a/7

[=1]

çirkīn çirkin

ç. 41a/6, 47a/8

[=2]

çoŋg (Ç.) büyük

ç. 23b/1, 51b/3, 53b/5, 67b/9

ç. bol 17b/10, 24a/10, 51b/9, 55b/3

[=8]

çömüç *(<ET çömçe EDPT 422a)* kepçe

ç. 10a/6

[=1]

çürüş çürük

ç. bol 36a/10

[=1]

D / Ḍ

dād (Far). adalet

d. 13a/9

[=1]

dadıġ tatlı

d. 38a/10

[=1]

dāġ (Far.) yara, yanık yarası

d. ḳoy 05b/10

[=1]

ḍalālet (Ar.) doğru yoldan sapma

ḍ.+ ge ḳal 21a/10

[=1]

dām (Far.) tuzak

d. 06b/10, 42a/4

d. ḳoy 57a/1

[=3]

dānā (Far.) alim, bilgin

d. 19a/4, 19b/1

ferzendi d. 33b/6

[=3]

dāne (Far.) tane, tohum

d. 49a/8, 49a/9

d.+ sige 33a/8, 59b/9

[=4]

dāniş (Far.) ilim

d. 28b/2

[=1]

Dānyāl (ö.a) İsrail oğulları peygamberlerinden

d. 12a/4

ḥażreti d. 36b/10

[=2]

dār (Far.) darağacı

d.+ ġa 07b/5, 12b/9, 47b/10, 48b/4

[=4]

daraz (Far.) büyük

d. 29a/4

[=1]

dārū (Far.) ilaç

d. 06b/2

d.+ dın 28a/1

[=2]

Dāvud (ö.a) Davut peygamber

ḥażreti d.+ ni 14b/10

[=1]

dė - söylemek, demek

d.- p 25b/7

[=1]

dedek (Far.) cariye
d. 34a/9, 59b/9, 66b/8
d.+ i 35a/4, 39b/5, 52b/2
[=6]

def (Far.) tef
d. 07b/7, 48b/7, 48b/7
[=3]

dehān (Far.) ağız
d. 05a/8
[=1]

dehen (Far.) ağız
ābı d. 18a/8
[=1]

dehḳān (Far.) çiftçi
d. 35a/2
d.+ nı 65b/8
[=2]

dėk gibi
d. 12a/8, 50a/7
[=2]

dėmek söylemek, demek
d. 04b/4
[=1]

dendān (Far.) diş
d. 17b/10
[=1]

dėr - içermek, kapsamak
d.- ipdür 41b/4, 64b/1, 65a/7
[=3]

derd (Far.) dert, sıkıntı; hastalık
d. 14b/9
d.- i üstüḫ^{v}ān bol 07b/6, 48a/1, 48b/4
[=4]

derece (Ar.) derece, mertebe
d.- i pāygāh 04a/4
d.+ si 02b/9, 19a/9
d.+ sidin 02b/9
d.+ sini 14b/7
[=5]

derende (Far.) yırtıcı
d. 08a/7
d.- i ḥayvānāt 50b/4
[=2]

ders (Ar.) ders
d. 63a/1
[=1]

deryā (Far.) derya, deniz
d. 03b/6, 20b/1
d.+ da 20b/7
d.+ dın 20b/3, 20b/4
d.+ nı 20b/2
[=6]

destār (Far.) sarık
d. 06b/6, 09b/1, 41a/10, 62a/10, 62a/9
[=5]

dest-gīr (Far.) yardımcı
d. bol 63b/6
[=1]

deşt (Far.) çöl
d. 04a/1, 22a/5
[=2]

devāt (Ar.) divit
d. 28a/7
[=1]

devlet (Ar.) 1. baht açıklığı, talih, saadet
d. 13a/5, 15a/7, 20b/8, 22b/7, 23b/10, 27b/9, 29a/1, 29a/5, 29a/9, 30a/10, 30b/5,

31b/5, 31b/6, 33a/2, 41b/3, 41b/5, 62a/2, 63b/5, 66a/3
d.- i kem bol 22b/9
d.- i ʿizzet 44b/8
d.+ ge 13b/5, 42a/8, 65a/5, 66b/3, 68a/9
d.+ i 23a/5, 28b/7, 37b/5, 38b/7, 54a/3, 54b/1, 59a/10, 59a/9, 66b/2, 67b/8
d.+ leri 66b/7
d. tur 41a/6, 44b/8
2. devlet
d.+ ge 67b/6, 68b/5
[=41]

devlet-mend (Ar. + Far.) saadetli, talihli
d. bol 15a/1, 43b/7, 62b/4
[=3]

dıraḫt(Far.) ağaç
d. 06a/6, 06a/7, 06a/7, 32b/10, 35b/6
d.- ı buġday 35b/9
d.- ı cevz 35b/4
d.- ı engūr 32b/9
d.- ı ḫurmā 33a/5
d.- ı ḫuşk 33a/2
d.- ı küllī 35b/8
d.+ da 35a/7
cigdei d.+ da 35b/2
d.+ ge 42a/8
d. köçürmek 06a/7
d.+ nıñg 32b/7
[=16]

dırāz (Far.) uzun
d. bol 48b/2, 66a/1
[=2]

dīdār (Far.) yüz, çehre
d.+ ıġa 12b/1
[=1]

dīgçe (Far.) çanak
d. 05b/4
[=1]

dīger (Far.) diğer, başka
d. 40a/3
d.+ ni 38a/5
[=2]

dil-cemʿ (Far. + Ar.) gönül birliği
d. bol 68a/4
[=1]

dilīr (Far.) korkusuz
d. 08b/7
[=1]

dīn (Ar.) din
d.- i islām 26b/10
d.- i millet 38a/6, 46a/5
d.+ din 60b/7, 61a/3, 64a/3
d.+ ıġa 64a/6, 64a/9, 69a/1
d.+ i 65b/2
[=10]

dīnār (Ar.) para, akçe
d. 39a/4
[=1]

direfş(Far.) bayrak,sancak
d. 63a/4
[=1]

direm(Far.) dirhem, para
d. 17a/7, 58b/10
[=2]

dīşvār (Far.) güç, zor
d. bol 16b/9
d. tur 20a/6
[=2]

dīşvārlıḳ (Far. + T.) zorluk, güçlük

d. 22b/4
d.+ ġa ḳal 47a/4
[=2]

dīv (Far.) dev
d. 60b/4, 60b/5
[=2]

dīvāne (Ar.) deli
d. bol 68b/8
[=1]

dīvānelik (Ar. + T.) delilik
d. 10a/9
[=1]

divit (Ar.) divit
d. 05a/3
[=1]

diyānet (Ar.) din, inanç
d. 30a/5, 61a/9
[=2]

diyār (Ar.) diyar, memleket
d. 39a/6
[=1]

dolāb (Far.) dolap
d. 04a/5
[=1]

dost (Far.) dost, arkadaş
d. 18b/3, 19a/10
d. bol 24b/4, 28b/5, 42a/3, 56b/8, 58a/2, 58b/5, 59a/5, 60b/6
d.+ dın 56b/9
[=11]

duʿā (Ar.) dua
d.- yı bed 30b/8
d. ḳıl 47a/9
d.+ sı 14b/8, 17b/5, 19a/2, 64b/3
[=6]

duḫter (Far.) kız
d. 04a/10, 19b/2
[=2]

dūzaḫ (Far.) cehennem
d.+ da 16a/6
d.+ dın 16a/8
d.+ nı 03a/10, 11b/5
māliki d.+ nı 13b/2
[=5]

dükkān (Ar.) dükkan, satış yeri
d. 04a/6
d.+ da 24a/5
[=2]

düm-dār (Far.) kuyruklu
d. 62a/8
[=1]

dünbe (Far.) kuyruk
d. 53a/1
[=1]

dünyā (Ar.) dünya
d. 03b/10, 12a/7, 15b/7, 26a/10, 26a/2, 28a/10, 43b/8, 48b/1, 61b/7
d.+ da 13a/5, 41a/9
d.+ dın 63b/9
d.+ ġa 25a/9, 68b/10
d.+ nıñ 61b/9
[=15]

dünyā-dār (Ar. + Far.) dünya işiyle meşgul
d. bol 19b/10, 25a/8, 38a/2, 61b/5
[=4]

dünyālıḳ (Ar. + T.) dünyaya ait olan
d. 50a/3
d.+ ı 67a/6

[=2]

dürre (Far.) kırbaç
d. 07b/4, 47b/9, 48a/10, 48a/9
[=4]

dürüst (Far.) dürüst, doğru
d. 62b/9
mālı d. 28b/10
d. bol 25b/4, 46a/5
[=4]

düşmen (Far.) düşman
d. 08a/8, 21a/4, 27a/4, 48a/5, 50b/10, 50b/6, 56a/10
d.+ din 08a/7, 15a/3, 19a/5, 55b/9, 57a/4, 59b/1, 60b/1, 60b/2
d.+ ge 14a/4, 17a/9, 18b/5, 25a/4, 37a/1, 38b/3, 42a/1, 43a/10, 48a/2, 51b/1, 55a/10, 56a/2, 56b/1, 60a/3, 60a/5, 65a/10
d.+ i 27a/6, 56a/3, 56b/5, 56b/6, 60a/8
d.+ leriġa 44b/4
d.+ leri 14b/5, 15a/4, 42a/3
d.+ nidin 52a/1
d.+ niṅg 60a/6
d. tur 60a/10
[=43]

düz *(<ET tüz EDPT 571b)* ova, düzlük
d.+ dın 57a/1
[=1]

E / Ė

ė - imek, olmak
ḫālī ė.- mesdür 10b/8
iʿtibār ė.- mestür 11a/2
[=2]

Ebūbekr (ö.a) Hz. Ebubekir
ḥażreti e.- i ṣıddīḳ 62b/6
[=1]

ecel (Ar.) ecel, ömrün son bulması
e.+ i 31a/9
[=1]

ėçkü keçi
ė. 08b/1, 51a/9, 51b/8
[=3]

edā (Ar.) yapma, yerine getirme
e. bol 45a/3
e. ḳıl 61b/10
[=2]

ėgeçi büyük kız kardeş, abla
ė. 43b/1
[=1]

eger (Far.) şayet, eğer
e. 12b/3, 12b/4, 12b/8, 13a/1, 13a/10, 13a/6, 13b/2, 13b/5, 13b/7, 13b/8, 14a/2, 14a/3, 15a/10, 15b/3, 16a/10, 16a/3, 16a/5, 16b/2, 16b/4, 16b/6, 16b/6, 17a/4, 17a/8, 17a/9, 17b/1, 17b/10, 17b/4, 17b/5, 17b/8, 18a/1, 18a/10, 18a/3, 18a/6, 18a/7, 18a/8, 18a/9, 18b/10, 18b/6, 18b/8, 19a/2, 19a/6, 19a/9, 19b/2, 19b/3, 19b/4, 20a/3, 20b/2, 20b/3, 20b/4, 20b/7, 21a/10, 21a/2, 21a/5, 21b/5, 21b/6, 22a/1, 22a/10, 22a/7, 22a/8, 22b/6, 22b/7, 23a/2,

23a/3, 23a/5, 23b/1, 23b/10, 23b/4, 23b/5, 23b/7, 24a/10, 24a/5, 24a/8, 24b/7, 25a/2, 25b/4, 27b/2, 27b/8, 28a/1, 28a/3, 28b/2, 28b/3, 29a/4, 29a/6, 29a/9, 29b/1, 29b/10, 29b/2, 29b/3, 29b/4, 31a/5, 31b/3, 31b/6, 32a/3, 32a/4, 32a/5, 32a/8, 32b/4, 33a/10, 33a/4, 33a/8, 33b/2, 34a/10, 34a/2, 34a/3, 34a/5, 34a/6, 34b/2, 34b/4, 34b/8, 35a/4, 35b/2, 36a/10, 36a/3, 36a/4, 36a/5, 36a/7, 36a/9, 36b/7, 37a/2, 37b/5, 39a/7, 39a/8, 39b/2, 39b/4, 39b/9, 40a/10, 40a/6, 40a/8, 40b/2, 40b/5, 41a/3, 41b/1, 41b/10, 41b/7, 41b/9, 42b/5, 42b/9, 43b/6, 44a/3, 45b/9, 46a/4, 46a/6, 46a/7, 46b/7, 47a/1, 47a/2, 47a/6, 47a/9, 47b/3, 47b/7, 48a/2, 48a/4, 48a/5, 48a/6, 49a/8, 50a/2, 50a/3, 50a/4, 50a/5, 50a/6, 50b/10, 50b/8, 50b/9, 51a/1, 51a/5, 51a/7, 51b/9, 52a/10, 52a/4, 52a/7, 52a/8, 52b/10, 53a/2, 53b/1, 53b/3, 53b/4, 53b/6, 54a/10, 54a/8, 54a/9, 54b/2, 54b/3, 54b/5, 55a/1, 55a/3, 55a/5, 55a/9, 55b/1, 55b/4, 56a/10, 56a/3, 56b/1, 56b/2, 56b/3, 56b/6, 57a/3, 59b/4, 59b/8, 60a/6, 61b/8, 62a/10, 62a/5, 62a/7, 63a/3, 63a/8, 66a/10, 66b/1, 66b/3, 66b/9, 67a/2, 67a/3, 67a/8, 67a/9, 67b/3, 67b/5, 67b/9, 68a/6, 68b/9, 69a/2, 69a/3
[=220]

egin giysi
e. 40b/8, 40b/9, 41a/1, 41a/2, 41a/4, 41a/6, 41a/7, 47a/6, 47a/8
[=9]

ehl (Ar.) maharet sahibi, yetki sahibi
e.- i hücum 61a/6
[=1]

ejdehā (Far.) ejderha
e. 09a/10, 56a/5, 60a/9
e.+ nı 60a/10
[=4]

ėkki iki
ė. 11b/8, 13a/5, 13b/5, 15b/3, 41a/9
ė.+ le 12a/7
[=6]

ėkkinçi ikinci
ė. 03a/7, 11a/8, 12b/6
[=3]

ėkki yüz iki yüz
ė. 58b/9
[=1]

elbette (Ar.) elbette, kesinlikle
e. 15b/9, 16b/1, 17b/5, 18a/9, 19a/7, 32a/3, 32a/5, 32b/1, 32b/2, 33a/6, 33b/6, 34b/5, 35b/5, 37a/2, 39a/5, 41a/6, 41b/9, 43a/8, 44a/4, 55a/4
[=20]

ėlig el
ė. 10a/6
ė.+ ge 32a/5
ė.+ ni 04b/6, 25b/2
[=4]
ėllig altınçı elli altıncı
ė. 10a/2, 65a/8
[=2]
ėllig bėşinçi elli beşinci
ė. 09b/10, 64b/4
[=2]
ėllig birinçi elli birinci
ė. 09b/3, 61a/4
[=2]
ėllig ėkkinçi elli ikinci
ė. 09b/6, 62a/9
[=2]
ėlliginçi ellinci
ė. 09b/1, 60b/10
[=2]
ėllig sėkkizinçi elli sekizinci
ė. 10a/7, 66a/7
[=2]
ėllig toḳḳuzınçı elli dokuzuncu
ė. 10a/7, 68a/1
[=2]
ėllig törtünçi elli dördüncü
ė. 09b/9, 63b/1
[=2]
ėllig üçünçi elli üçüncü
ė. 09b/7, 63a/5
[=2]
ėllig yėttinçi elli yedinci
ė. 10a/5, 65b/7
[=2]
emanet-dār (Ar. + Far.) emanetçi
e. bol 31a/10
[=1]
emīr (Ar.) emir, bey
e. 19a/10
e. bol 22a/1
e. ḳıl 68a/6
[=3]
emr (Ar.) emir, buyruk
e.- i maʿrūf 63a/10
[=1]
enār (Far.) nar
e. 33a/10, 33a/6
e.+ nı 33a/8, 33a/9
[=4]
endīşe (Far.) endişe, kaygı
e.+ din 30a/1
e.+ ge ḳal 68b/2
e. tur 59b/10
[=3]
endīşelik (Far. + T.) endişeli, kaygılı
e. bol 30b/9
[=1]
enduh' (Far.) gam, keder
e.+ ġa 40b/7
e.+ ġa ḳal 46a/6
[=2]
engişt (Far.) kömür
e. 21a/8, 30b/10
[=2]
engūr(Far.) üzüm
e.+ nı 33b/2, 33b/5
dıraḫtı e.+ nı 32b/9
[=3]
engübīn (Far.) bal
e. 06a/10, 36b/5, 37a/3
[=3]
engüştān (Far.) parmaklar

e.- ı pāy 28b/7
e.+ nı 18b/6
[=2]

engüşter (Far.) yüzük
e. 40a/1
[=1]

envaʿ (Ar.) türler, çeşitler
e.- i mīve 06a/8
[=1]

ėr er, erkek
ė. 02a/10, 06a/3, 32a/7, 41a/3, 52a/7
ė. bol 06a/3, 32a/6
[=7]

ėr - imek, olmak
körer ė.- di 03a/1
ʿamel ḳılur ė.- di 03a/2
[=2]

ėrte geçen
ė. 03a/6
[=1]

erzān (Far.) uygun, ucuz
narḫı e. 44b/10
narḫı e. bol 37a/2, 49a/9
narḫı e.+ ı 13a/2
[=4]

esbāb (Ar.) elbise
e.- ı ceng 07a/6, 44a/6
e.- ı sipāhgerī 66b/6
e.+ larnı 63a/4
[=4]

esbāb-ḫāne (Ar. + Far.) dikimevi
e. 10a/5, 39b/6, 65b/8
[=3]

eṯer (Ar.) tesir
e.+ i 33b/7
[=1]

ėşek eşek
ė. 38a/10, 67a/1
ė.+ din 67a/2, 67a/3
ė.+ ge 66b/9, 67a/5
ė.+ ni 67a/4
[=7]

ėşik eşik, kapı
ė. 05b/2
ė.+ de 67b/7
ė.+ ide 47b/5
ė.+ ini 15b/5, 50a/5
ė.+ ni 29b/2, 29b/4
[=7]

ėşit- işitmek, duymak
ė.- ip 49a/1
ė.- se 50b/2, 50b/3, 59a/2
ė.- ür 31b/10, 43b/2, 50b/3
[=7]

eşyā (Ar.) eşya, nesne
e.+ lar 10b/7
[=1]

ėt - etmek, yapmak
tam ė.- ip 22b/5
ẕikr ė.- ip 27a/7
[=2]

ėtek etek
ė.+ ini 50b/8
[=1]

ėtmek etmek, yapmak
ė. 05b/2
tam ė. 22a/6
[=2]

evlād (Ar.) evlat, nesil
e.+ ı 29a/4
[=1]

Eyyūb (ö.a) Hz. Eyüp
e. 14b/8

[=1]

F

fādşāh *(<Far. pādşāh)* padişah → **pādşāh**
f. 12b/2, 22a/3, 44a/8, 55a/5, 58a/2, 68a/6
f.- ı ẓālim 64b/9
f. bol 22a/8, 32a/7, 50a/2, 54a/2, 54a/6, 55a/4, 66b/4
f.+ dın 53a/8, 54b/10, 54b/3, 66b/5, 68a/4
f.+ ġa 33b/10, 56a/6, 56a/9, 65a/7, 65b/3, 68a/7
f.+ lar 61a/10
f.+ lardın 57b/3
f.+ nıñ 54b/7, 68a/3
[=29]

fāḫtek *(<Far. fāḫte)* kumru
f. 09a/5, 59a/4
[=2]

faḳīr (Ar.) fakir, yoksul
f. bol 12b/3, 26b/3, 35a/2
[=3]

faḳīrlıḳ (Ar. + T.) fakirlik, yoksulluk
f.+ ı 67a/3
f.+ nı 41a/7
[=2]

faḳlan *(<ET baklan EDPT 314b)* kuzu
f. 52b/3
[=1]

farʿ (Ar.) türev
f.+ ı 02a/5
[=1]

fārigˇ (Ar.) rahat, huzur
f. bol 16b/10, 36a/8
[=2]

farḳ (Ar.) fark
f.- ı fāsıḳ 11a/9
f.- ı kāfir 11a/9
f.- ı müselmān 11a/9
f.- ı reddi güşād 11a/10
f.- ı rūpūş 11a/9
f.- ı ṣāliḥ 11a/9
f.+ ı 02a/9
[=7]

fārsā *(<Far. pārsā)* dindar
f. bol 38a/5
[=1]

fāsıḳ (Ar.) günahkâr
f. 03a/7, 31a/4, 35b/8, 55b/5
farḳı f. 11a/9
f. bol 17b/6, 26b/2, 28a/1, 34b/10
f.+ nıñ 11a/7, 11b/1
raʿiyyeti f.+ nıñ 02a/9
[=12]

faṣīḥ (Ar.) açık, belli
f. 59a/3
[=1]

faṣl (Ar.) bölüm, kısım
f.+ da 02a/6
[=1]

fat *(<ET bat EDPT 296a)* çabuk, hızlı → **pat**
f. 64b/1
[=1]

fāyide (Ar.) fayda

f. bol 38b/10, 45a/7
[=2]

felāket (Ar.) felaket, bela
f.+ din 31b/2
[=1]

feleng *(<Far. peleng)* pars
f. 56a/8
f.+ ni 56b/6
[=2]

feraḥ (Ar.) ferah, gönül açıklığı
f. 05a/8, 12a/3, 21b/2
f.+ ı 13a/2, 36b/1, 37b/7
[=6]

ferāġat (Ar.) vazgeçme, el çekme
f.+ i 23a/10, 23b/7
[=2]

ferāmūş-gār (Far.) unutkan
f. bol 39a/8
[=1]

ferest *(<Far. perest)* tapan, tapınan
f.+ ni 65b/2
[=1]

ferīşān *(<Far. perīşān)* perişan
f. 04b/1, 22b/6
[=2]

ferişte (Far.) melek
f. 13a/4
f.+ lerge 50a/6
f.+ lerni 03a/10, 08a/3, 11b/4, 13a/1, 13a/10, 17a/4
[=8]

fermān (Far.) buyruk
f. 59a/4
f. bol 67b/3, 68a/7
f.+ ıġa 54a/8
[=4]

fermān-ber-dār (Far.) emre uyan, itaat eden
f. bol 14b/3, 54a/9
[=2]

fervāne *(<Far. pervāne)* kelebek
→ **pervāne**
f. 59b/2
[=1]

ferzend (Far.) çocuk
f. 15a/7, 18b/6, 21b/10, 23b/2, 27a/9, 32a/9, 34b/9, 36b/1, 40b/3, 40b/4, 52b/2, 57b/6, 59a/6
f.- i dānā 33b/6
f.- i nesl 17b/2
f.+ ġa 29a/10
f.+ i 14a/3, 17b/7, 45a/1, 57b/9
f.+ i bol 32a/6
f.+ iŋge 13a/3
f.+ niŋg 33a/1
[=23]

fesād (Ar.)fesat, karışıklık
f. 12b/10, 21b/4, 61a/1
f. tur 33b/2
[=4]

fese *(< pese YUT 320)* miskinlik hastalığına tutulmuş
f. bol 31b/7
[=1]

fesen- dīde *(<Far. pesen-dīde)* beğenilmiş
f. bol 23a/3
[=1]

feşīmān *(<Far. peşīmān)* pişman
f. bol 27a/4, 43b/2, 46a/10, 60b/8

[=4]

feşmīne *(<Far. peşmīne)* yünden yapılma, sade, süssüz elbise
f.- i mūy 45a/8
[=1]

fevt (Ar.) elden kaçırma
f. bol 28a/6
[=1]

feymān *(<Far. peymān)* yemin
ʿahdı f. ḳıl 27a/4
[=1]

fiçaḳ *(<ET bıçak EDPT 293b)* bıçak
f. 44b/7
[=1]

fisḳ (Ar.) günah
f. 30b/10, 33b/1
[=2]

fışıḳ *(<ET bışıg/bışık DLT 586)* olgun
f. 34a/6
[=1]

fiʿillig (Ar. + T.) fiilli, davranışlı
f. 32a/10
[=1]

fīl (Ar.) fil
f. 08b/4, 54a/5, 54a/7, 54a/8, 54a/9, 54b/3
f.+ ġa 54a/10, 54a/6
f.+ nin̄g 54b/2
[=9]

firāvān (Far.) bol, pek çok
f. bol 15b/6, 22a/4, 24b/1, 34b/6, 52a/6, 58a/4
[=6]

Firʿavun (Ar.) Firavun,Tanrılık iddiasında bulunan eski Mısır hükümdarı
f. -ı laʿyn 10a/8, 68a/1
[=2]

firūz (Far.) açık mavi renk
cāmei f. 41a/6
[=1]

firūzī (Far.) açık mavi renkte
f. bol 40a/10
[=1]

fişāb (Far.) idrar
f. ḳıl 32a/1, 32a/2
[=2]

fişān *(<Far. pīşān)* en ön, en ileri; başucu
f.+ ım 69a/8
[=1]

fişür- *(<ET bışur- EDPT 383b)* pişirmek
f.- ġannı 05b/5
f.- üp 24a/10
[=2]

fitne (Ar.) fitne, karışıklık
f. 20a/2, 21b/4, 44b/10, 61a/1
f.+ ge 14b/6
f.+ ge ḳal 31a/1
[=6]

foḳ *(<ET bok EDPT 311a)* dışkı
f. 32a/3
f.+ nı 32a/4
[=2]

fost *(<Far. post)* post →**post**
f. 57a/10
f.+ ı 09a/2
[=2]

fuçuḳ *(<ET bıçuk EDPT 294a)*
buçuk, yarım
f. bol 19b/4
[=1]

ful *(<Far. pul)* pul, para →**pul**
f.+ ıġa 18b/9, 53b/3
f.+ nı 23b/8
[=3]

furḳān (Ar.)Kuran-ı Kerim
muṣḥafnāmei f.+ nı 05a/4
[=1]

fut *(<ET but EDPT 297b)*
bacak
f. 07b/5
f.+ nı 47b/10, 48b/1
[=3]

fülfül (Ar.) karabiber
f. 06a/4
[=1]

füşīde *(< Far. pūşīde)* örtülmüş, kapalı
f. 48a/9
[=1]

füt - *(< Ç. biti-)* yazmak
f.- üp 28b/1, 69a/8
[=2]

fütün *(<ET bütün EDPT 306b)*
bütün, tam
f. 36a/2
f. bol 19b/3
[=2]

füzūn (Far.) çok, fazla
f. 59a/10
[=1]

G / Ġ

ġalaṭ (Ar.) yanlış, hata
ġ.+ nı 02a/4
[=1]

ġalbir (Far.) kalbur
ġ. 66a/5
ġ.+ ni 05a/3
[=2]

ġālib (Ar.) galip, üstün gelen
ġ. 50b/9, 60a/10
ġ. bol 18b/5, 38b/4, 42a/1, 44b/4, 48a/2, 51b/1, 56a/2
ġ. bolmaḳ 50b/5
ġ. kėl 14a/5, 17a/9, 25a/4, 37a/1, 43a/10, 55a/10, 55a/10, 56a/10, 56a/10, 56b/1, 56b/1, 60a/5, 60a/5, 65b/1
[=24]

ġam (Ar.) gam, keder
ġ. 22b/1, 23b/5, 36a/8, 40b/7, 41a/3, 41a/7, 48b/10, 54a/7, 65a/2
renci ġ. 58a/10
ġ.- ı ḳarż 23b/3
ġ.+ dın 12a/9, 15b/8, 16a/9, 16b/10, 16b/5, 17b/4, 18a/9, 20a/7, 21a/1, 21a/3, 21b/1, 21b/6, 23a/4, 23b/6, 25b/10, 25b/2, 27b/3, 28a/2, 31a/3, 31a/8, 32a/1, 39b/3, 40a/5, 41a/8, 41b/6, 43b/10, 47a/3, 48a/4, 52a/1, 52a/5, 56a/5, 59b/5, 66b/10, 67a/10
ġ.+ ge 16b/1, 38a/1, 38b/5, 38b/6, 61b/3

ġ.+ ge ḳal 16a/7, 16b/6, 17b/6, 22a/10, 24b/5, 29b/4, 31a/6, 46a/4, 46a/6, 54a/10, 56a/4, 63a/7, 67a/9, 67b/4, 68b/7
ġ.+ ıdın 12a/7, 46b/1
ġ. tur 57a/5
[=68]

ġam-gīn (Ar. + Far.) gamlı, kederli
ġ. 31b/3
ġ. bol 17b/9, 25a/6, 28a/1, 34b/2, 34b/5, 45b/9, 54a/4, 58b/2, 65b/7
ġ.+ lerge 12a/3
[=11]

ġamlig (Ar. + T.) gamlı, kederli
ġ. bol 37b/3, 65b/5
[=2]

ġammāz (Ar.) gammaz, iftira ederek zarar veren
ġ. 60b/6
ġ.+ lar 55b/8
[=2]

ġanī (Ar.) zengin, varlıklı
ġ. bol 12b/3
[=1]

ġanīmet (Ar.) ganimet, düşmandan alınan mal
ġ. 59b/7
[=1]

ġāret (Ar.) çapul, yağma
ġ. 44b/10
[=1]

ġarīb (Ar.) garip, zavallı
ġ. 12a/3
ġ. bol 22a/1
[=2]

ġarīblıḳ (Ar. + T.) gariplik
ġ.+ ḳa 62a/7
[=1]

ġarḳ (Ar.) batma, boğulma
ġ. bol 10a/2, 20b/2, 20b/8, 61b/7, 65a/5
[=5]

ġars (Ar.) ağaç dikme
ġ. 06a/9
[=1]

gāv (Far.) öküz, sığır
g. 53a/7, 54a/4
revġanı g. 06b/1, 37a/8
[=4]

gāvmīş (Far.) manda
g. 08b/4, 54a/5, 54b/6, 54b/9, 55a/1
g.+ ġa 54b/8
g.+ ni 54b/5
[=7]

ġavvāṣ (Ar.) dalgıç
ġ. 10b/2, 69a/4
[=2]

ġayb (Ar.) kayıp
ġ. 52b/7
genci ġ. 17a/10, 56b/4
[=3]

ġāyib (Ar.) kayıp
ġ. 19b/3, 42b/8
ġ. bol 08a/8
ġ.+ din 32a/4, 52b/10
[=5]

ġayr (Ar.) değil; başka
ġ.- ı mükerrer 50a/10
[=1]

ġażab (Ar.) hiddet, öfke

ġ. 07a/7, 12b/4, 13b/7, 44a/8, 45a/4
ġ.+ ıdın 68a/4
ġ. ḳıl 54a/10
[=7]

ġāzī (Ar.) gazi, gaza eden
ġ.+ lerġa 12a/1
ġ.+ lerniŋ 36a/6
[=2]

genc (Far.) hazine
g.- i ġayb 17a/10, 56b/4
[=2]

gendüm (Far.) buğday
k. 06a/8, 36a/1
[=2]

ger (Far.) eğer
g. 31a/4
[=1]

ġılmān (Ar.) tüyü çıkmamış delikanlılar; köleler
ġ.+ lar 15b/9
[=1]

ġırāre (Ar.) zırh gömleği
ġ. 07a/6
[=1]

giriftār (Far.) tutulmak, yakalanmak
g. bol 16a/8, 21a/5, 28a/5, 38b/6, 57b/10, 60a/4
[=6]

giyāh (Far.) bitki
g. 32a/10
[=1]

göşt (Far.) et
g. 57a/10
g.+ ini 09a/2
[=2]

ġūk (Far.) kurbağa
ġ. 09a/8, 59b/10, 59b/7
[=3]

ġulām (Ar.) tüyü çıkmamış delikanlı, köle
ġ. 04a/10, 25a/3, 30b/1
[=3]

ġull (Ar.) zincir, pranga
ġ. 06b/10, 11b/6, 16a/10, 42a/4, 42a/6
[=5]

gūr (Far.) kabir, mezar
g. 07b/2, 46a/2, 46b/2, 46b/7, 47a/2
g.- ı kāfir 10a/4
g.+ daḳı 46b/3
g.+ dın 46b/1
g.+ ġa 47a/4
g. tur 46a/9
[=10]

ġūre (Far.) koruk, ham üzüm
ġ. 33b/8
[=1]

gūr-istān (Far.) kabristan, mezarlık
g. 07b/2, 46a/1, 46a/9, 65b/5
g.+ ġa 47a/10
g.+ nı 65a/9
[=6]

gūsāle (Far.) buzağı, dana
g. 53a/7, 54b/9
[=2]

ġusl (Ar.) gusül
ġ. 09b/10, 63b/3
ġ. ḳıl 04b/2
ġ. ḳılıp ḳıl 20b/10

[=4]

gūş (Far.) kulak
g. 29a/1, 53a/7
g.+ ı 08b/5, 53a/3, 55a/10, 57a/5
g.+ ını 05a/6, 08b/2, 51a/10, 52b/3, 54b/2, 57b/2, 58b/8, 66b/3, 67a/1
g.+ nı 51b/4, 56b/3
[=17]

güşe (Far.) köşe
g. 57a/6
[=1]

güş-keşlik (Far. + T.) kesme işi
g. ḳılmaḳ 08a/10
[=1]

güş-vāre (Far.) küpe
g. 39b/10
[=1]

gül (Far.) gül
g. 04a/8
g. -i surḫ 24b/8
[=2]

gül-āb (Far.) gülsuyu → **cüllāb**
g. 04a/8, 24b/9
[=2]

günāh (Ar.) günah, Allah'ın emirlerine aykırı iş
g. 25b/10
g.+ dın 27a/2
g.+ ġa 13b/3, 53a/3
g. ḳıl 42a/1
[=5]

güşād(Far.) açılma
farḳı reddi g. 11a/10
[=1]

güşāde (Far.) açılmış, ferah
g. bol 18b/1, 50b/2
[=1]

Ḫ / H / Ḥ

ḫaber(Ar.) haber
ḫ. 35b/1, 48b/9, 49a/2, 59a/7
[=4]

ḥabeş(ö.a) Habeş
ḫaṭṭı ḥ.+ ni 10a/4
[=1]

ḫᵛāb (Ar.) uyku, rüya
ḫ. 10b/2
ḫ.- ı aż̇ġāşı iḥtilām 11a/2
[=2]

ḫᵛāh …ḫᵛāh (Far.) ister…ister
ḫ. 11a/6, 11a/7
[=2]

ḥac (Ar.) Ka'be'yi ziyaret ibadeti
ḥ. 14a/8, 43b/5, 52a/3, 52a/3
ḥ. ḳıl 04b/4
ḥ. ḳılmaḳ 04b/3
[=6]

ḥacāmat (Ar.) hacamat
ḥ. ḳıl 31a/10
ḥ. ḳılmaḳ 05b/8
ḥ. ḳoymaḳ 31a/7
[=3]

Ḥacerü'l-esved (ö.a) Ka'be'de bulunan siyah taş
ḥ. 04b/5
[=1]

ḥācet (Ar.) ihtiyaç
ḥ.+ i 14a/9, 25b/3, 26a/2, 28b/4, 39b/1, 43b/7, 49a/5, 50a/4, 66a/4, 68b/4, 69a/5
ḥ.+ i bol 42b/7
ḥ.+ leri 27a/1, 61a/2
[=14]

ḥācı (Ar.) hac vazifesini yapan kimse, hacı
ḥ.+ larġa 41a/4
[=1]

ḥādd (Ar.) parlak, ışıltılı
kürei ḥ. 39b/7
[=1]

ḥadeṣ (Ar.) pislik
ḥ. 06a/2
[=1]

ḫākister (Far.) kül
ḫ. 30b/10
[=1]

ḥaḳ(ḳ) (Ar.) **1.** pay
ḥ.+ ı 38a/3
2. bir şeyle ilgili
ḥ.+ da 46b/9
[=2]

ḥāl (Ar.) hal, durum
ḥ.+ i 20a/6
[=1]

ḫalāṣ (Ar.) kurtulma, kurtuluş
ḫ. 14b/2, 67a/10
ḫ. bol 12a/10, 14a/5, 15b/8, 16a/9, 16b/5, 16b/10, 17b/4, 18a/9, 19a/3, 20a/7, 21a/1, 21a/3, 22b/2, 23b/4, 23b/6, 25b/10, 25b/2, 27b/3, 28a/2, 28b/9, 30a/1, 31a/3, 31a/8, 31b/2, 32a/1, 37a/8, 39b/3, 40a/5, 41a/8, 41b/6, 43b/10, 46b/2, 47a/3, 48b/2, 52a/1, 52a/2, 52a/5, 56a/5, 59b/5, 60b/1, 66b/10
[=42]

ḫalāṣlıḳ (Ar. + T.) kurtuluş, kurtulma
ḫ. 12a/3
[=1]

ḫālī (Ar.) boş
ḫ. ė 10b/8
[=1]

ḫalīfe (Ar.) vekil
ḫ. 05a/2, 27b/6
[=2]

ḫalḳ (Ar.) halk, ahali
ḫ. 14a/1, 14a/9, 15a/6, 16b/7, 19b/4, 21b/8, 24a/3, 24b/1, 40a/6, 40b/1, 44a/5, 44b/2, 47a/5, 47b/1, 48b/5, 51b/7, 52a/4, 54b/8, 57b/7, 60b/6, 61a/9, 61b/2, 62b/10, 62b/8, 68a/6
ḫ.+ a 09b/2
aṣlı ḫ.+ dın 35b/7
ḫ.+ ġa 14b/4, 18a/7, 19b/5, 20a/1, 20a/3, 24a/9, 34a/2, 37a/2, 49a/4, 49b/2, 52a/6, 52a/9, 53b/5, 55b/2, 58b/7, 61a/7
ḫ.+ ı 22a/7
ḫ.+ nı 61a/6
ḫ.+ nıñ 16b/3, 19a/2, 20a/6, 24a/4, 30b/4, 61a/1, 66a/4, 67a/3
tamāmı ḫ.+ nıñ 23a/3

[=54]

ḫām (Far.) olgunlaşmamış, ham
ḫ. 34a/6
ḫışţı ḫ. 22a/6
[=2]

ḫamyāze (Far.) esneme
ḫ. 05a/8
ḫ. ḳıl 18b/1
[=2]

ḥammāl (Ar.) hamal
ṣāḥibi h. 53a/6
[=1]

ḥammām (Ar.) hamam
ḥ. 04a/6, 23b/3
ḥ.+ dın 23b/5
ḥ.+ nıñg 23b/4
[=4]

ḥāmile (Ar.) hamile, gebe
ḥ. 45a/1
[=1]

ḥaml (Ar.) taşıma
pitūnı ḥ. 05b/1
[=1]

ḥamle (Ar.) ileri atılma, saldırma
ḥ. ḳıl 57a/4
[=1]

ḫançer (Ar.) hançer
ḫ. 44b/7
[=1]

ḫāne (Far.) ev, hane
ḫ.+ ge 09a/4
metāʿı ḫ.+ ni 06b/5
[=2]

ḫānegī (Far. + Ar.) evcil
murġı ḫ. 09a/4
murġi ḫ. 58a/6
[=2]

ḫarāc (Ar.) haraç
ṣāḥibi ḫ. bol 24a/8
[=1]

ḥarām (Ar.) haram, dince yasak edilmiş
ḥ. 55b/1, 58b/2
ḥ. bol 68b/6
mālı ḥ. 30b/10, 33b/1, 37b/9, 65a/6
ḥ.+ dın 18b/5
ḥ.+ ġa 51a/7
mescidi ḥ.+ ġa 26a/9
mālı ḥ. tur 33a/4
[=11]

ḫarās (Far.) değirmen
ḫ. 04a/6
[=1]

ḥarb (Ar.) savaş
ḥ. 44b/9
[=1]

ḫarc (Ar.) harcama
ḫ. ḳıl 23b/8, 32a/3
[=2]

ḥarīṣ (Ar.) hırslı
ḥ. bol 39b/2
[=1]

ḥarīż (Ar.) güçsüz, takatsiz
ḥ. bol 68b/10
[=1]

ḫarmān (Far.) harman
ḫ.+ ıġa 51b/6
[=1]

Hārūn (ö.a) Musa peygamberin kardeşi olan peygamber
h.+ ni 15a/5
[=1]

ḥāṣıl (Ar.) olmuş, ortaya çıkmış

ḫ. bol 18b/2, 36a/5, 62a/5, 64a/8
ḫ. ḳıl 64b/3
[=5]

ḫaste (Ar.) hasta, rahatsız
ḫ. 05a/8
[=1]

ḫaşerāt (Ar.) haşerat, küçük böcekler
ḫ. 08a/5, 31a/6, 50a/8
ḫ.+ nı 05b/7
[=4]

ḫāṭır (Ar.) zihin
ḫ.+ ıda bol 45a/10, 45b/1
[=2]

ḫaṭīb (Ar.) hatip
ḫ. 05a/2
[=1]

ḫaṭībe (Ar.) kadın hatip
ḫ. 05a/2
[=1]

ḫaṭīf *(<Ar. ḫaṭīb)* hatip → ***ḫaṭīb***
ḫ. 27b/6
[=1]

ḫaṭṭ (Ar.) çizgi, yazı
ḫ. 69a/8
ḫ.- ı ḥabeş 10a/4
ḫ.+ ım 69a/8
[=3]

ḫatne (Ar.) sünnet etme, kesme
ḫ. 63a/10
ḫ. ḳıl 04b/9, 09b/6, 27a/2, 28b/8, 63a/6
[=6]

ḫātūn (Far.) kadın, zevce
ḫ. 25a/10, 25a/7, 44a/1, 45a/1, 64b/6
ḫ. almaḳ 09b/6
ḫ.+ ı 38b/1, 43b/10
ḫ.+ nı 64b/10
[=9]

hāvançe (Far.) küçük havan
h. 07a/1
[=1]

ḥavż (Ar.) havuz
ḥ. 03b/6, 20b/1
[=2]

hāy (Far.) eyvah, hay
h. 09b/8, 10b/2
[=2]

ḫayāl (Ar.) hayal
ḫ.+ ıġa 38b/10
ḫ. ḳıl 11a/1
[=2]

ḫayme (Ar.) çadır
ḫ. 05b/1, 30a/6
[=2]

ḫayr (Ar.) hayır, bereket
ḫ. 13b/4, 22b/9, 26b/7, 31a/4, 36b/2, 44b/5, 52b/4, 64a/2, 65b/1, 66a/6
mālı ḫ. 34b/4, 37a/5
[=11]

ḫayr-gāh (Ar. + Far.) hayır evi
ḫ. 30a/6
[=1]

ḫayriyāt (Ar.) hayır, hayır işleri
ḫ. 26a/9, 26b/5, 39a/10
[=3]

ḫayvān (Ar.) hayvan
ḥ. 05b/7, 07a/4
ḥ.+ lar 08a/7
ḥ.+ nıñ 06b/3
[=4]

ḥayvānāt (Ar.) hayvanlar
ḥ. 08a/5, 31a/5, 37a/10, 43a/2, 43b/6, 50a/8, 50a/9
derendei ḥ. 50b/5
ḥ.+ ġa 50b/9
ḥ.+ nı 51a/7
[=10]

ḥaẕer (Ar.) sakınma, kaçınma, korunma
ḥ. ḳılmaḳ 42b/3, 55b/10, 57a/2 57a/4, 59b/1, 60b/3, 61a/4
[=7]

ḥāżır (Ar.) hazır, mevcut
ḥ. bol 19b/3, 42b/9
[=2]

ḥażret (Ar.) saygı için büyüklere verilen unvan
ḥ.- i ādem 13b/10, 62b/3
ḥ.- i dānyāl 36b/10
ḥ.- i dāvud 14b/10
ḥ.- i ebūbekri ṣıddīḳ 62b/6
ḥ.- i idrīs 14a/6
ḥ.- i imām caʿferi ṣādıḳ 01b/7
ḥ.- i ismāʾīl 26a/5
ḥ.- i ʿalī 63a/1
ḥ.- i ʿīsā 15a/6
ḥ.- i ʿoṯmān 62b/10
ḥ.- i ʿömer 62b/8
ḥ.- i peyġamber 02b/10, 02b/6, 13b/7
[=15]

heç (Far.) hiç
h. 32b/5, 37a/1, 68b/4
[=3]

helāk (Ar.) mahvolma
h. bol 14b/5
[=1]

helāket (Ar.) mahvolma, yok olma
h.+ ġa 59b/2
h.+ ġa ḳal 14b/1
[=2]

ḥelāl (Ar.) helal, haram olmayan şey
ḥ. 16a/4, 20a/8
mālı ḥ. 24b/3, 26a/1, 29b/1, 33a/9, 33b/4, 36b/3, 51b/5, 64b/2, 67b/7
rızḳı ḥ. 20a/8, 24b/5, 34a/9, 36b/7, 58a/4
ḥ. bol 69a/1
ḥ.+ din 38a/9
mālı ḥ. tur 33a/6, 41a/10
rızḳı ḥ. tur 33a/3
[=20]

ḥelvā (Ar.) helva
ḥ. 06a/10, 36b/6
[=2]

hem (Far.) bağlama edatı de/da
h. 11a/1, 11a/3, 16b/5, 17b/4, 21a/3, 22b/10, 24a/6, 24b/10, 28b/8, 30a/3, 31a/8, 35b/2, 38a/10, 41b/4, 52a/5, 62b/3, 64b/1, 66b/1, 68a/6
[=19]

hemme (Far.) cümle, hepsi
h.+ si 10b/3
[=1]

hem-ṣoḥbet (Far.) arkadaş
h. bol 17a/2, 23a/2, 33a/7, 35b/4, 51a/5, 55a/8, 57a/3, 57b/1
[=8]

her (Far.) her, hep
h. 02a/1, 02a/6, 02a/6,02a/6, 03a/1, 03a/3, 03a/4, 05b/9, 08a/1, 09a/8, 11b/7, 12a/6, 12a/8, 26a/228b/5, 29a/8, 33a/8, 33b/6, 36a/3, 36b/6, 39a/1, 39a/5, 42b/7, 47a/5, 48a/5, 49b/3, 53b/6, 54b/1, 55b/6,59b/9, 62a/4, 62a/6, 63b/5, 63b/5, 67b/5, 67b/9, 69a/4
[=37]

hergiz (Far.) asla, kesinlikle
h. 02b/4, 36a/4,56b/5 61b/2, 65b/10
[=5]

heybetlig (Ar. + T.) heybetli
h. 40b/6, 62a/1
h. bol 57b/4
[=3]

hezīmet (Ar.) hezimet, bozgun
h. bol 13b/2
[=1]

ḥırfe-ger (Far.) meslek sahibi
ḥ. 21b/8
ḥ.+ lerini 09b/4, 61a/5
[=3]

ḫırs (Far.) ayı
ḫ. 08b/8, 55a/7, 56a/8
[=3]

ḫışt (Far.) kerpiç, tuğla
ḫ. 04a/2
ḫ.- ı ḫām 22a/6
ḫ.- ı puḫta 22a/6
[=3]

ḫıyānet (Ar.) hainlik
ḫ. ḳıl 49b/1, 55b/3
ḫ. ḳılmaḳ 07b/10, 49a/6
[=4]

ḥikmet (Ar.) hikmet, bilgelik
ḥ. 14a/2, 28a/8
[=2]

ḥīl ?
h. bol 45b/8
[=1]

ḫilāf (Ar.) zıtlık, uyuşmazlık
ḫ. 02b/4
[=1]

ḥīle (Ar.) hile, aldatmaca
ḥ.+ ge ḳal 24b/2
[=1]

himmet (Ar.) gayret, çalışma
h. 10b/6
[=1]

himmetlig (Ar. + T.) gayretli, çalışkan
h. 34a/8
[=1]

ḥisāb (Ar.) hesap
ḥ. 16b/8
ḥ.- ı ḳıyāmet 11b/6
ḥ.+ dın 16b/9
[=3]

ḥiṣār (Ar.) hisar, kale
ḥ. 22b/10
ḳalʿai ḥ. 04a/4
[=2]

ḫişt (Far.) bir çeşit tatlı
ḫ. 06a/5
[=1]

ḫizmet (Far.) hizmet, iş görme
ḫ. ḳıl 58b/1, 68a/7
[=2]

ḫizmet-kār (Far.) hizmetçi
ḫ. 41b/4, 47b/4, 63a/5, 65b/9
ḫ. bol 40a/8
ḫ.+ ı 28a/7, 30b/1
ḫ. ol 30b/8, 59a/6
ḫ. tur 39b/8, 66a/2
[=11]

ḫor (Far.) değersiz, aşağı
ḫ. bol 55b/1
lāfı ḫ. bol 35b/3
[=2]

ḫorṭūm (Far.) fil burnu, hortum
ḫ.+ ını 54a/7
[=1]

ḫorūs (Far.) horoz
ḫ. 58b/4
murġı ḫ. 58a/6
[=2]

ḫoş (Far.) hoş, güzel
ḫ. 33b/5, 37b/4, 48b/9, 59a/7
[=4]

ḫoş-būy (Far.) hoş kokulu
ḫ. 04a/8, 06a/5, 37b/1
revġanı ḫ. 24b/10
[=4]

ḫoş-ḥāl (Far. + Ar.) iyi durum
ḫ. 13b/3, 68b/6
ḫ. bol 43a/4, 48b/8, 50b/7, 59a/8
[=6]

ḫoş-ḥāllıḳ (Far. + Ar. + T.) mutlu olma
ḫ. 33a/3
ḫ. ḳıl 19a/3
[=2]

ḫoş-nūd (Far.) hoşnut, memnun
ḫ. bol 66a/5
[=1]

ḫoş-rūyī (Far.) güzel yüzlü
ḫ. 40a/7
[=1]

ḫūb (Far.) güzel, iyi
ḫ. 10b/6, 10b/7, 16a/1, 16a/3
ḫ. bol 35a/3
ḫ.+ dur 41a/4, 45a/10, 45a/10, 62a/7, 65a/5
ḫ. tur 32b/10, 37a/8, 41a/2, 41b/1
[=14]

ḫūbluḳ (Far. + T.) güzellik, iyilik
ḫ. bol 44a/9
[=1]

ḥuccet (Ar.) delil, şahit
ḥ. 44b/3
[=1]

Ḥūd (ö.a) Ad kavmine gönderilen peygamber
ḥ. 14b/3
[=1]

Ḫudāy (Far.) Allah
tevfīḳi Ḫ. 69a/7
[=1]

Ḫudāy taʿālā (Far. + Ar.) yüce Allah
ḫ. 12a/9, 27b/4, 31b/8, 62b/5
ḫ.+ dın 42b/6
ḫ.+ nı 03a/9, 11b/4, 11b/7, 12a/6, 12b/4
ḫ.+ nıñ 26b/3, 45b/5, 57a/7, 64b/9

[=14]

ḫūk (Far.) domuz
ḫ. 55a/6, 55a/7
[=2]

ḫūn (Far.) kan
ḫ.+ ġa 51a/4
[=1]

ḫunṣā (Ar.) kendisinde hem erkeklik hem dişilik özelliği olan
ḫ. 40b/4
ḫ.+ nı 65b/6
[=2]

ḥūr (Ar.) huri, peri
ḥ. 15b/9
[=1]

ḫurmā (Ar.) hurma
ḫ. 34b/5
dıraḫtı ḫ.+ nı 33a/5
ḫ. tur 33a/5
[=3]

ḫurrem (Far.) neşeli, sevinçli
ḫ. bol 45b/1
[=1]

ḫuṣūmet (Ar.) husumet, düşmanlık
ḫ. 21b/4, 34a/6, 41a/1, 44b/9
ḫ. bol 47a/2
[=5]

ḫuṣye (Ar.) yumurtalık, haya
ḫ.+ ni 29a/3
[=1]

ḫuşk (Far.) kuru
ḫ. 06a/8
dıraḫtı ḫ.+ nı 33a/2
[=2]

ḫūy (Far.) huy
ḫ.+ nı 04b/2
[=1]

hücre (Ar.) hücre
ḥ. 07b/1, 46a/1, 46a/4
[=3]

hücūm (Ar.) hücum, saldırı
ehli h.+ ġa 61a/6
[=1]

hüdhüd (ö.a) hüthüt kuşu, ibibik kuşu
h. 59a/7
[=1]

ḥük(ü)m (Ar.) hüküm, emir
ḥ.+ de 28b/8
ḥ.+ de tur 33b/8
ḥ.+ dedür 35b/2, 37b/10
ḥ.+ i 12a/5, 12b/5
ḥ.+ ide 34a/5
ḥ.+ ide tur 30a/2
ḥ.+ idedür 30a/3
[=9]

ḥükūmet (Ar.) devlet, saadet
ḥ. 39b/4
[=1]

ḥürmet (Ar.) hürmet, saygı
ḥ. 13b/6, 17b/9, 26b/8, 38a/8, 44a/2
ḥ.+ i 15a/8, 17b/1, 37a/4
[=8]

ḥürmetlig (Ar. + T.) hürmetli, saygılı
ḥ. 40b/1
ḥ. bol 14a/10
[=2]

ıpar misk, güzel koku
ı. 04a/7
[=1]

ısıġ sıcaklık
ı. 03b/5
ı. bol 23b/4
[=2]

ʿıyd (Ar.) bayram
ʿı. 04b/10, 52a/7
[=2]

ʿıyş (Ar.) zevk ve sefa
ʿı. 23a/9 23b/7
[=2]

ʿıẓam(Ar.) büyüklük
ʿı.+ nı 03a/6
[=1]

İ / ʿİ

ʿibādet (Ar.) ibadet
ʿi. 63b/2
[=1]

ibermek göndermek
ė. 49a/8
ė. + ni 08a/1
[=2]

iblīs (Ar.) şeytan
i.+ ni 60b/4
[=1]

İbrāhim (ö.a) Hz. İbrahim
i. 14a/7
[=1]

ʿibret(Ar.) ibret, kötü bir olaydan alınan ders
ʿi. 46a/10
ʿi. ol 65b/7
[=2]

ibrīḳ (Ar.) ibrik
i. 10a/6
[=1]

ibrīşüm (Far.) ibrişim, ipek ip
i. 07a/9, 30b/5, 45a/6, 45a/7, 45a/8
i.+ din 40b/8
[=6]

icābet (Ar.) kabul edilmek, kabul etme
i. bol 19a/2, 64b/3
[=2]

iç iç
i.+ ide 36a/6
[=1]

iç - içmek
i.- ip 16a/2, 20b/9, 21a/2, 37a/10, 37b/6, 37b/7, 37b/8, 37b/9, 38a/3, 38b/7, 45a/5 and i.- ip 27a/3
i.- mey 38a/1
i.- se 16a/3, 20b/4, 56b/4
[=16]

içkü içki
i. 48b/8
[=1]

içmek içmek
and i. 04b/9
i.+ ni 44a/9
and i+ ni 07a/8
[=3]

İdrīs (ö.a) Hz. İdris
ḥażreti i. 14a/6
[=1]

ige sahip
ė. bol 53b/3

ė.+ si 41b/7
ė.+ si bol 18b/4, 20a/10, 27a/10
[=5]

iḥrām (Ar.) hacıların Kabe'yi tavaf için Mekke haricinde örtündükleri dikişsiz giysi
i. 25b/8
[=1]

iḫtilām (Ar.) ergenlik
ḫvābı ażġāşı i.+ nınğ 11a/2
[=1]

iḫtiyār (Ar.) seçme
i. ḳıl 31a/4
[=1]

ʿillet (Ar.) hastalık
ʿi. 34a/5
[=1]

ʿilm (Ar.) ilim
ʿi. 14a/2, 15b/2, 17b/8, 24b/3, 24b/7, 28a/8, 37a/6
ʿi.- i taʿbīr 02a/1
[=8]

iltifāt (Ar.) iltifat
i. 53a/9, 57b/3, 68a/5
[=3]

imām (Ar.) imam, hoca
i. bol 04b/8, 26b/7
[=2]

İmām Caʿfer-i Ṣādıḳ (ö.a) Caferî fıkhının kurucusu
ḥażreti i. 01b/7
[=1]

īmān (Ar.) iman, inanç
ī. 46b/5, 63b/9
[=2]

īmānlıḳ (Ar. + T.) imanlı
ī. 69a/1
ī. bol 25b/6
[=2]

ʿimāret (Ar.) imar, inşa
ʿi. ḳıl 22b/7, 50a/3
[=2]

īmin (Ar.) emin, güvenilir
ī. bol 12a/7, 26a/4, 29b/5, 52a/2
[=4]

īn (Far.) bu
ī. 69a/7
[=1]

in- inmek
i.- ip 62a/6
[=1]

inʿām (Ar.) ihsan etme, iyilik etme
i. 54b/10, 54b/3, 58a/3, 66b/5, 68a/5
i. ḳıl 48a/4
[=6]

İncīl (ö.a) Hz. İsa'ya nazil olan kutsal kitap
i. 28b/4
muṣḥaf-nāmei i. 05a/4
[=2]

incīr (Far.) incir
i. 34a/8
i.+ ni 34a/8
[=2]

inek inek
ė. 50b/2
[=1]

ini küçük erkek kardeş
i.+ sidin 66a/3

[=1]

inṣāf (Ar.) insaf, acıma
i. 12b/8, 13a/10, 13a/2, 15b/2, 62b/7
[=5]

inṣāflıḳ (Ar. + T.) insaflı
i. bol 19b/4, 22a/3
[=2]

intihā (Ar.) son
i.- yı obdān 20b/5, 43a/5, 69a/3
[=3]

iriŋg irin, pis kan
i. 05a/9, 29b/1, 31b/9
[=3]

ʿĪsā (ö.a) Hz. İsa
ḥażreti ʿī. 15a/7
[=1]

İsḥāḳ (ö.a) Beni İsrail peygamberi
i. 14a/10
[=1]

ishāl (Ar.) ishal
i. 06b/3, 37a/10
[=2]

iskencebīn (Far.) şerbet
i.- i benefşe 38a/5
[=1]

İslām (Ar.) İslam dini
dīni i.+ da 26b/10
[=1]

İsmāʾīl (ö.a) Hz. İsmail
i. 14a/8
ḥażreti i. 26a/6
[=2]

İsrāfīl (ö.a) kıyametin kopacağını öttüreceği boru ile bildirecek olan melek
i.+ ni 13a/9
[=1]

istiġfār (Ar.) tövbe etme
i. 63b/3
ẕikri i. 09b/9
[=2]

iş iş; davranış
i. 12a/8
i.+ i 18b/1, 21a/9, 21b/2, 31a/5, 45a/3, 48a/9
i.+ idin 09b/2, 27a/3, 42a/10, 43b/2, 43b/8, 46a/10, 60b/8
i.+ iġa 40b/10, 44b/6, 61b/7
i. ḳıl 27a/6
i.+ ler 22b/6, 50a/10, 60a/7
i.+ leri 48a/10, 50b/1, 60b/9
[=24]

it it, köpek
i. 38b/4
[=1]

itelgü dişi sungur
i. 57a/9, 57b/5
[=2]

iʿtibār (Ar.) itibar, saygın
i. ė 11a/2
i.+ ı bol 10b/10, 11a/3
[=3]

ʿizzet (Ar.) değer, yücelik
ʿi. 13a/6, 13b/6, 17b/9, 26b/8, 38a/7, 38b/3, 40b/1, 41b/6, 44a/2, 63a/2, 63b/4, 66a/8
ʿi.- i mertebe 24a/4, 29b/9

ʿi.+ i 39a/9
devleti ʿi.+ leri 44b/8
[=16]

J

jāle (Far.) jale, çiy
j. 20a/8
[=1]

K / Ḳ

Kaʿbe (ö.a) Müslümanların hac vazifesini yaptığı kutsal yapı
k.+ ni 26b/1
[=1]

ḳābil (Ar.) mümkün
ḳ.+ i bol 27b/8
[=1]

ḳābiliyyet (Ar.) yetenek
ḳ. 61a/8
[=1]

ḳabr (Ar.) mezar
ḳ.- i peyġamber 04b/5
[=1]

ḳabūl (Ar.) kabul etme, razı olma
ḳ. bol 12b/2, 16a/10, 20b/7, 25b/8, 26a/7, 27a/7, 38a/4, 41a/8
ḳ. ḳıl 31b/9
[=9]

ḳaçır *(< hėcir YUT 165)* katır
ḳ. 10a/7, 66a/7, 66b/8
ḳ.+ ġa 66b/8
[=4]

ḳaçmaḳ kaçmak
ḳ. 08a/7
[=1]

ḳadd-ḳāmet (Ar.) kad- kamet
ḳ. 04b/3, 25b/7
[=2]

ḳadem (Ar.) ayak
ḳ. 29a/7
[=1]

ḳadem-cāh (Ar. + Far.) abdesthane
ḳ. 06a/2
[=1]

ḳadr (Ar.) değer, kıymet
ḳ. 30a/8, 60a/2
ḳ.- ı menzil 32b/7
[=3]

ḳāḍī (Ar.) kadı
ḳ. 05a/2, 12b/6, 19b/8, 22a/3, 28a/3, 28a/4, 28a/6
ḳ.+ ġa 28a/3, 28a/5
ḳ.+ nı 27b/4, 27b/5
[=11]

ḳafes (Ar.) kafes
ḳ. 07b/2, 46a/1, 46a/5
ḳ.+ de 46a/6
ḳ.+ din 58b/3
[=5]

kāfir (Ar.) kafir, Allah'a inanmayan
k. 03a/8
farḳı k. 11a/9
gūrı k. 10a/4
k. bol 12a/10
k.+ lerġa 13b/1
k.+ niŋ 11b/1
[=6]

kāfūr (Ar.) hekimlikte kullanılan saydam ve güzel kokulu madde
k. 04a/7, 24b/4
[=2]

ḳaḥṭ (Ar.) kıtlık
ḳ. 12b/10, 33b/10
[=2]

ḳaġun kavun
ḳ. 34a/1, 34a/2, 34a/3, 34a/5
[=4]

ḳaḥṭlik (Ar. + T.) kıtlık
ḳ. bol 49b/1
[=1]

ḳa:lma- kalmamak
ḳ.- sun 16b/1
[=1]

ḳal- **1.** kalmak
ḳ.- ġan 09b/2, 69a/8
ḳ.- ıptur 37b/6, 37b/7
ḳ.- mas 31a/9
ḳ.- sam 69a/8
ḳ.- ur 14b/4, 22b/4, 42a/10, 42a/9, 62a/8, 65a/1
2. düşmek(bir şeyin içinde bulunmak)
dīş-vārlıḳġa ḳ.- ur 47a/5
ḍalāletge ḳ.- ur 21a/10
endīşege ḳ.- ur 68b/2
enduh ʾġa ḳ.- ur 40b/7,46a/6
fitnege ḳ.- ur 31a/1
ġam ḳ.- ur 65a/2
ġamge ḳ.- ur 16a/7, 16b/6, 17b/6, 22a/10, 24b/5, 29b/4, 31a/6, 46a/4, 46a/6, 54a/10, 56a/4, 63a/7, 67a/9, 67b/4, 68b/7
ḥīlege ḳ.- ur 24b/2
helāketġa ḳ.- ur 14b/1
miḥnetge ḳ.- ur 23b/5, 65a/2
muṣībetge ḳ.- ur 16a/7, 65a/4, 68b/8
nedāmetge ḳ.- ur 38a/10
renc ḳ.- ur 14b/9
tėnglikge ḳ.- ur 24a/3
[=44]

kala inek
k. 08b/3, 53b/10
[=2]

kālā (Far.) kumaş
k. 39b/10
[=1]

ḳalʿa (Ar.) kale, hisar
ḳ. 22b/10
ḳ.- i ḥiṣār 04a/4
[=2]

ḳalem (Ar.) kalem
ḳ. 28a/8
[=1]

ḳalem-dān (Ar. + Far.) kalemlik
ḳ. 05a/4, 28a/9
[=2]

ḳalġaç kırlangıç
ḳ. 09a/5, 59a/5
[=2]

ḳalma- kalmamak
ḳ.- sa 31a/9
[=1]

ḳamçı kamçı
ḳ. 07b/4, 42b/1, 47b/9, 48a/1, 48a/8

[=5]

kāmil (Ar.) olgun

k. bol 27a/1

[=1]

ḳan kan

ḳ. 05a/9, 06a/1, 18b/8, 18b/9, 29b/1, 31a/9, 31b/9

ḳ. al 05b/8, 31a/7

ḳ.+ dın 10b/9

[=10]

ḳanat kanat

ḳ. 62a/4, 62a/5

[=2]

ḳanatlıḳ kanatlı

ḳ. 09b/4

[=1]

ḳança ne kadar?

ḳ. 36b/3, 37b/6

[=2]

ḳandīl (Ar.) kandil

ḳ. 21a/7, 22a/2

ḳ.+ ni 03b/9

[=3]

ḳāni‘ (Ar.) kanaatkar

ḳ. bol 57a/6, 61b/5

[=2]

ḳapaḳ kabak

ḳ. 34b/8

[=1]

kār (Far.) fayda, kazanç

k. 30b/4

[=1]

ḳar kar

ḳ. 03b/4, 20a/8

[=2]

ḳara kara, siyah, esmer

ḳ. 04b/1, 20a/1, 20a/5, 25a/10, 33b/3, 35a/10, 40b/8, 56a/2, 66b/4

[=9]

ḳarangġuluḳ (Moğ. + T.) karanlık

ḳ. 03b/8, 21a/10

ḳ.+ dın 21b/1

[=3]

ḳaraḳçı çapulcu, talancı

ḳ. 12b/8

[=1]

ḳarçıġa (Moğ.) şahin

ḳ. 09a/1, 57a/9, 57b/6

[=3]

ḳarġa karga

ḳ. 09a/1

[=1]

ḳarġu yaşlanmış

ḳ. 67a/4

[=1]

ḳarġuy karga

ḳ. 09a/1, 57b/10

[=2]

ḳarı yaşlı

ḳ. 02a/7, 04a/10, 04a/9, 25a/1, 25a/2, 25a/7, 44a/1

[=7]

ḳarın karın

ḳ. 51b/2

ḳ.+ ıdın (ḳarınıdın) 59b/8

[=2]

kārīz (Far.) yeraltı kanalı

k. 03b/7, 20b/1, 21a/4

k.+ din 21a/5

[=4]

ḳaruşḳu kurt

ḳ. 08b/8, 56b/8

[=2]

ḳarż (Ar.) borç

ḳ.+ dın 19a/3, 22b/2, 37a/7, 52a/2

ḳ.+ ıdın 28b/9

ġamı ḳ.+ ıdın 23b/3

[=6]

kāse (Far.) kase, çanak

k. 65b/10, 66a/4

[=2]

kāsib (Ar.) kazanan, kazanç sahibi

k.+ lerdin 12b/7

[=1]

ḳaṣṣāb (Ar.) kasap

ḳ. 08a/10, 51a/3, 51a/5

[=3]

ḳaṣṣāblıḳ (Ar.) kasaplık

ḳ.+ lıḳ ḳıl 51a/3

[=1]

ḳatıḳ katık, yiyecek

ḳ. 38a/8, 38a/9

[=2]

ḳatıl- katılmak

ḳ.- ıp 47b/8

[=1]

ḳavī (Ar.) sağlam, güçlü

ḳ. bol 37b/5

[=1]

ḳay hangi

ḳ.+ sı tur 02a/5

[=1]

ḳayʿ (Ar.) kusma

ḳ. 37a/10

ḳ. ḳıl 38a/4

ḳ. ḳılmaḳ 06b/3

[=3]

ḳayan nereye; hangi

ḳ. 49b/6, 54b/1, 62a/6

[=3]

ḳayaş akraba

ḳ.+ larıdın 48b/3

[=1]

ḳaz kaz

ḳ. 08b/10

[=1]

ḳażā (Ar.) kaza

ḳ.+ dın 29b/5, 63b/8

ḳ.+ sıġa 45b/5

[=3]

ḳazan kazan

ḳ. 05b/4, 31a/1

[=2]

kebek (Far.) keklik

k. 59b/3

[=1]

kebūter (Far.) güvercin

k. 08b/10, 09a/3, 58a/5, 58a/9

[=4]

kec (Far.) çarpık, düzensiz

k. bol 28a/4

k. 22a/5

[=2]

kec-kārlıḳ (Far. + T.) çarpıklık

k. 04a/1

[=1]

kėç geç

k. 42a/10, 42a/9

[=2]

kėç - geçmek

k.- er 20a/10, 26a/9, 68b/1

[=3]

kėçe gece

k. 03b/3

k.+ ler 52a/7
[=2]
ked-ḫudā (Far.) bir kimsenin maiyetinde olan ve onun direktifiyle çalışan kişi
k. bol 35a/6, 63a/7
[=2]
kefş (Far.) ayakkabı
k. 40a/2, 41a/10, 41b/1, 41b/3
[=4]
keftār sırtlan
k. 08b/8
[=1]
keklik keklik
k. 09a/5, 59a/4
[=2]
kėl- gelmek
k.- ip 25a/2, 42b/4, 53a/9, 62a/6, 67a/6
k.- se 28b/2, 49b/10, 50b/9
ġālib k.- se 55a/10, 56a/10, 56b/1, 60a/5
k.- ür 20a/4, 23b/3, 24a/9, 26b/6, 27a/10, 32a/4, 32a/9, 33a/10, 34b/9, 35a/5, 35b/1, 40b/3, 40b/4, 42b/10, 48b/9, 49a/2, 49b/10, 50b/1, 57b/6, 59a/6, 59a/7, 59b/6, 60a/8, 64b/8, 64b/9
baḫtı k.- ür 25a/3
ġālib k.- ür 14a/5, 17a/9, 25a/4, 37a/1, 43a/10, 55a/10, 56a/10, 56b/1, 60a/5, 65b/1
[=48]
kelaynak kelaynak
k. 58a/5, 58a/8
[=2]
kelem (Ar.) ayakkabı
k. 06b/8, 40a/2, 41a/9
[=3]
keler kertenkele
k. 08b/9, 55b/9
[=2]
kelle kelle, baş
k. 51a/9
k.+ ni 51b/10
k.+ sini 52b/1, 66b/4
[=4]
kėlme- gelmemek
k.- gen 38b/10
k.- se 18b/10, 49b/8, 62a/7
[=4]
kėltür - getirmek
k.- se 32b/3
k.- üpdürler 01b/9
k.- ber-cā k.- ür 41a/7, 63b/1
[=4]
kem (Far.) eksik; kötü
k. 05a/7
k. bol 18a/10
devleti k. bol 22b/9
[=3]
kemān (Far.) yay
k. 44a/10
[=1]
kėme gemi
k. 03b/7, 20b/1, 21a/1
k.+ ge 21a/2
[=4]
kemer (Far.) kemer
k. 41b/5
[=1]

keñgerü geniş, rahat
k. bol 31a/2, 36a/4, 50a/5, 68a/8
[=4]

keñgerülük rahat
k. bol 53b/8, 61a/7
k.+ ke 27a/8
[=3]

kėñgeş tedbir, öğüt
k. 29b/6
[=1]

kenīs (Ar.) kilise
k. 65a/9

kenīzek (Far.) cariye
k. 04a/10, 19b/2, 25a/4, 30b/1, 53a/1, 56b/10
[=6]

kėrek gerek, lazım
k. 02a/7, 11a/10, 13a/4, 13b/3, 13b/8, 19a/1, 25b/1, 27b/6, 33b/9, 39b/10, 42a/7, 42b/4, 46b/9, 47a/9, 47b/8, 49b/3, 49b/9, 55b/10, 57a/2, 59b/2, 60b/3, 61a/4
[=22]

kerkes (Ar.) akbaba
k. 56a/8, 57a/9, 57b/1
[=3]

kės- kesmek
k.- ip 07b/6, 17a/8, 48a/6, 48b/1
k.- se 48a/5
[=5]

kesīb (Ar.) çalışıp kazanma
k. ḳıl 61b/1
[=1]

kėsmek kesmek
k. 48a/1
[=1]

keşef (Ar.) kaplumbağa
k. 09a/8, 60a/1
[=2]

kėt- 1. gitmek
k.- er 53b/6
2. akmak
k.- se 18b/8, 18b/9, 31a/9
[=4]

kėy - giymek
k.- ip 30b/3, 30b/5, 40a/6, 40b/8, 41b/8, 61b/1
k.- se 40a/5
[=7]

keyik geyik
k. 52b/8
[=1]

ḳıble (Ar.) kıble
ḳ.+ ġa 64a/6
[=1]

ḳıl kıl
ḳ. 07a/9
[=1]

ḳıl - kılmak, yapmak, etmek
ġusl ḳılıp ḳ.- a 20b/10
sünnet ḳ.- a 27b/2
redd ḳ.- a almas 44b/2
ḳ.- adurġan 42a/10
kesīb ḳ.- adurġanlarnı 61b/1
beyān ḳ.- dılar 01b/10
günāh ḳ.- ġalı 42a/1
ḳ.- ġan 26a/7, 27a/3, 31b/8, 38a/4, 43b/2, 60b/8
aḫte ḳ.- ġan 65b/5
müṭālaʿa ḳ.- ġay 02a/3
rūzī ḳ.- ġay 43b/5

ḳ.- ġu 12a/8
ḳısmet ḳ.- ġuçı bol 66a/6
ṭāb ḳ.- ġuçınıñg 10b/3
ḳ.- ıp 55a/9
būse ḳ.- ıp 43a/7
cimāʿ ḳ.- ıp 43a/3, 43b/1, 43b/10, 43b/3, 43b/7, 43b/8, 44a/2, 44a/3, 47b/7
fiṣāb ḳ.- ıp 32a/1, 32a/2
ḥacāmat ḳ.- ıp 31a/10
ġażab ḳ.- ıp 54a/10
ḫamyāze ḳ.- ıp 18b/1
ḫatne ḳ.- ıp 27a/2, 28b/8
ḫayāl ḳ.- ıp 11a/1
ḫıyānet ḳ.- ıp 49b/1
ḫiẕmet ḳ.- ıp 68a/8
ḫoş-ḥāllıḳ ḳ.- ıp 19a/3
iş ḳ.- ıp 27a/6
ḳaṣāblıḳ ḳ.- ıp 51a/4
ḳayʿ ḳ.- ıp 38a/4
ḳurbānlıḳ ḳ.- ıp 51b/10
misvāk ḳ.- ıp 26b/9
mücerreb ḳ.- ıp 01b/9
münāzaʿat ḳ.- ıp 60a/4
ʿahdı feymān ḳ.- ıp 27a/4
ʿaṭse ḳ.- ıp 18a/10
ʿimāret ḳ.- ıp 22b/7, 50a/3
ṭahāret ḳ.- ıp 20b/6
ṭalāḳ ḳ.- ıp 65a/1
selām ḳ.- ıp 13a/4, 27a/5
şikār ḳ.- ıp 52b/10
temāşāh ḳ.- ıp 36a/6
tevbe ḳ.- ıp 45a/6, 45b/7
teyemmüm ḳ.- ıp 25b/1
zirāʿat ḳ.- ıp 36a/5
ġusl ḳ.- ıp ḳıl 20b/10
ẕikr ḳ.- ıpdurlar 03a/4
yaḫşılıḳ ḳ.- mas 65b/4
bāngı namāz ḳ.- sa 25b/5
cimāʿ ḳ.- sa 43a/10
cüzv ḳ.- sa 02b/8
emīr ḳ.- sa 68a/6
ḥamle ḳ.- sa 57a/4
münāzaʿat ḳ.- sa 19b/6
raġbet ḳ.- sa 02a/2
vīrān ḳ.- sa 51b/3
tevbe ḳ.- sun 13a/1, 16a/7, 16b/1, 21a/1, 47b/6, 51a/5, 67a/2
bāb ḳ.- updur 03a/3
āẕād ḳ.- ur 48a/6
beyān ḳ.- ur 44a/9, 45a/7, 45b/4, 60b/4, 61a/5, 62a/10, 64b/7, 65a/10
binā ḳ.- ur 14a/10
ceng ḳ.- ur 19b/7
edā ḳ.- ur 61b/10
ḥac ḳ.- ur 04b/4
ḥāṣıl ḳ.- ur 64b/3
ḫarc ḳ.- ur 23b/8, 32a/3
ḫıyānet ḳ.- ur 55b/4
ḫiẕmet ḳ.- ur 58b/1
iḫtiyār ḳ.- ur 31a/4
inʿām ḳ.- ur 48a/4
ḳabūl ḳ.- ur 31b/9
meyl ḳ.- ur 12b/6, 28a/5, 63a/1
naṣīb ḳ.- ur 12a/9
nedāmet ḳ.- ur 35a/7
ʿadl ḳ.- ur 60a/1, 61a/10
peydā ḳ.- ur 61a/8
rāstlıḳ ḳ.- ur 28a/4
ṭalāḳ ḳ.- ur 50a/1
ṭavāf ḳ.- ur 14a/8, 52a/3

sefer ḳ.- ur 31b/3, 34b/3, 36a/10, 49b/5, 49b/6, 49b/8, 66b/9, 67a/7, 69a/3
seferi ḳ.- ur 51b/4
sitem ḳ.- ur 51a/8, 59a/2
tevbe ḳ.- ur 26b/2, 34b/10, 38a/4
tevbei naṣūḥ ḳ.- ur 26a/3, 35a/9
ʿamel ḳ.- ur ėr 03a/2
ʿadāletlik ḳ.- urlar 16b/8
[=134]

ḳıldurmaḳ kıldırmak, yaptırmak
cimāʿ ḳ. 07a/2, 43a/1
cimāʿ ḳ.+ nı 07a/5
[=3]

ḳılıf (Ar.) kılıf
ḳ. 05a/10, 29b/7
ḳ.+ nı 29b/8
[=3]

ḳılmaḳ kılmak, yapmak, etmek
būse ḳ. 43a/2
ceng ḳ. 08a/8, 50b/5
cimāʿ ḳ. 07a/2, 07a/4, 43a/1, 43a/2, 43a/3
cüdā ḳ. 07b/6
duʿā ḳ. 47a/9
ḥac ḳ. 04b/3
ḥacāmat ḳ. 05b/8
ḥaẕer ḳ. 42b/3, 55b/10, 57a/2, 57a/4, 59b/1, 60b/3, 61a/4
ġusl ḳ. 04b/3
güş-keşlik ḳ. 08a/10
ḫatne ḳ. 04b/9, 09b/6, 63a/6
ḫıyānet ḳ. 07b/10, 49a/7
misvāk ḳ. 04b/9
muçl̄in ḳ. 05b/9
nikāḥ ḳ. 43a/1, 43a/4
rükūʿ ḳ. 04b/7
sözçilıḳ ḳ. 10a/2
sücūd ḳ. 04b/7
tekbir ḳ. 47a/9
tevbe ḳ. 13a/4, 13b/3, 13b/8, 19a/1, 27b/6, 42a/7, 47b/8, 49b/9
teyemmüm ḳ. 04b/2
ḳay ḳ. 06b/3
vaṣiyyet ḳ. 07b/3, 46a/2
sünnet ḳ.+ nı 05a/1
toy ḳ.+ nı 09b/7, 63a/6
[=49]

ḳırġaol (Moğ.) sülün
ḳ. 09a/4

ḳırḳ altınçı kırk altıncı
ḳ. 09a/3, 58a/5
[=2]

ḳırḳ altta kırk altı
ḳ. 02b/8, 02b/9
[=2]

ḳırḳ bėşinçi kırk beşinci
ḳ. 08b/9, 57a/8
[=2]

ḳırḳ birinçi kırk birinci
ḳ. 08b/3, 53a/7
[=2]

ḳırḳ ėkkinçi kırk ikinci
ḳ.+ nçi 08b/4, 54a/5
[=2]

ḳırḳınçı kırkıncı
ḳ. 08b/1, 51a/8
[=2]

ḳırḳ sėkkizinçi kırk sekizinci
ḳ.+ inçi 09a/7, 59b/6

[=2]

ḳırḳ toḳḳuzınçı kırk dokuzuncu

ḳ. 09a/9, 60b/3

[=2]

ḳırḳ törtünçi kırk dördüncü

ḳ. 08b/7, 56a/7

[=2]

ḳırḳ üçünçi kırk üçüncü

ḳ. 08b/5, 55a/6

[=2]

ḳırḳ yėttinçi kırk yedinci

ḳ. 09a/6, 59a/10

[=2]

ḳısm (Ar.) kısım, bölüm

ḳ. 36a/3, 36b/6, 39a/1, 39a/5

ḳ.+ dur 24b/10

ḳ. tur 22b/10

[=6]

ḳısmet (Ar.) kısmet, nasip

ḳ. ḳılġuçı bol 66a/6

[=1]

ḳıyāmet (Ar.) kıyamet

ḳ. 26a/3, 26a/8

ḳ.+ ni 17a/1

ḥisābı ḳ.+ ni 11b/6

ḳ.+ ning 03b/1

[=5]

ḳıyıl- kıyılmak, kesilmek

ḳ.- up 45b/7

[=1]

ḳıymet (Ar.) kıymet, değer

ḳ.+ i 30a/8, 60a/2

[=2]

ḳıymetlig (Ar.) kıymetli, değerli

ḳ. bol 49a/10, 53b/9

[=2]

ḳız kız

ḳ. 23b/2, 25a/5, 40b/3, 43a/10, 58b/4

ḳ. ol 53a/5

[=6]

ḳızıl kırmızı

ḳ. 35a/9, 41a/1

[=2]

ki (Far.) ki, bağlama edatı

k. 01b/10, 02a/1, 12a/6, 36b/10, 52a/7

[=5]

kibr (Ar.) büyüklük

k.- i tersā 10a/3, 65a/8

[=2]

kilisā (Far.)kilise

k. 10a/4

[=1]

kim (Far.) ki, bağlama edatı

k. 02a/1, 02a/3, 02b/3, 03a/3, 11b/7, 12a/6, 16b/1, 29a/9, 47a/5

[=9]

kimerse kimse

k. 12a/7

[=1]

kīn (Far.) gizli

k. 65a/1

[=1]

kir- girmek

k.- er 17a/8, 18a/7, 24b/9, 42b/5, 53a/1, 53a/6, 59a/1, 64a/9

k.- ip 21a/2, 23a/4, 26a/9, 51b/6

k.- se 19a/7, 19b/2, 44a/4, 44a/5, 45a/5, 54a/8, 56a/4, 67b/10
[=20]

kirbās (Far.) kumaş, bez
k.- ı rengīn 40a/2
k.+ nı 07a/1
[=2]

kirfi *(<ET kirpi DLT 722)* kirpi
k. 08b/9
[=1]

kirm (Far.) böcek kurdu
k. 59b/3
[=1]

kisse (Ar.) kese
k. 30a/6, 40a/3
k.+ ni 06b/9
[=3]

kişi kişi, insan
k. 04b/1, 04b/1, 06a/3, 06a/3, 25a/2, 30a/9, 30b/4, 30b/6, 31a/6, 32a/6, 32a/7, 37a/2, 40b/6, 41a/3, 41a/5, 41b/7, 42a/6, 42b/1, 44a/3, 45a/2, 47a/1, 47a/4, 51a/1, 51a/3, 51b/3, 52a/7, 53b/5, 64a/5, 67b/9, 68b/6
k.+ din 16b/4, 26a/10, 26b/6, 27b/4, 28b/2, 39b/4, 50a/10, 60a/7
k.+ ge 13a/4, 28a/10, 36a/4, 36b/9, 39b/2, 40a/8, 41a/2, 43a/7, 47a/10, 49a/5, 51a/2, 51a/8, 54a/9, 54b/6, 57a/4, 60a/7, 66a/4, 67b/3, 68a/7, 68b/4
k.+ ler 07a/4, 33a/7, 35b/3, 35b/9, 43a/2, 55a/8, 57a/3
k.+ lerge 24b/4, 28b/5, 56b/8, 57b/1, 59a/5
k.+ ni 04a/9, 05b/6, 05b/7, 07a/2, 25a/1, 43a/9, 44a/3, 46b/9, 47a/4, 48a/2, 48a/7, 50b/10, 51a/1, 51a/7, 65b/6, 67b/4, 68a/6
k.+ ning 02a/10, 02a/10, 02a/7, 02a/7, 03a/8, 11a/6, 17a/6, 17a/8, 17a/9, 24b/9, 28b/6, 32a/8, 48a/10, 48a/4, 51b/6, 51b/7, 53a/6, 53b/2, 54a/8
k.+ si 42b/10
[=107]

kişmiş (Far.) çok küçük taneli çekirdeksiz üzüm
k. 33b/7
[=1]

kitāb (Ar.) kitap
K.- ı taʿbīr-nāme 01b/4, 02a/2, 03a/3
k.+ larıdın 01b/8
[=4]

kitābet (Ar.) kitap
k. 69a/7
[=1]

ḳoçḳar koç
ḳ. 51b/5
[=1]

koḫluḳ hasta
k. 44a/1
[=1]

ḳol el, kol

ḳ. 12b/9, 47b/10, 48b/1
ḳ.+ da 18a/6, 21b/10, 28a/5
ḳ.+ dın 18b/6, 18b/9
ḳ.+ ġa 17a/8, 18a/7, 24b/8, 33a/10, 57b/7, 58b/9
ḳ.+ ıda 08a/9, 50b/6, 50b/6
ḳ.+ larıdın 26a/5
ḳ.+ nı 07b/5, 18b/4, 18b/5, 61b/8
[=22]

ḳolluḳ kollu
ḳ. 09b/5, 61b/6
[=2]

ḳolye (Fr.) kolye
ḳ. 39a/4
[=1]

ḳon- konmak
ḳ.- sa 58b/9
[=1]

ḳopmaḳ ayağa kalkmak, uyanmak
ḳ. 02a/4
[=1]

ḳorġuşun kurşun
ḳ. 39b/6
ḳ. bol 40b/7
ḳ.+ nı 39a/4
[=3]

ḳorḳ- korkmak
ḳ.- sa 17a/1
[=1]

ḳoş- koşmak
ḳ.- up 24b/7
[=1]

ḳoşul- katılmak
ḳ.- up 14b/6, 50a/6
[=2]

ḳotaz yak
ḳ. 52b/8
[=1]

ḳoy koyun
ḳ. 08b/1, 51a/6, 51a/9, 51b/10, 51b/8, 52a/8, 52a/9
ḳ.+ nı 51a/10, 51b/8, 52a/10
ḳ.+ nıñ̆ 51b/2
[=11]

ḳoy- koymak, bırakmak
ḳ.- a bėr 58b/3
dām ḳ.- up 57a/1
[=2]

ḳoymaḳ koymak, bırakmak
ḳ. 64b/6
dāġ ḳ. 05b/10
ḥacāmat ḳ.+ nı 31a/7
[=3]

ḳoyun koyun(göğüsle giysi arası)
ḳ.+
ıġa (ḳoynıġa) 19a/7, 19b/2
[=2]

kūze (Far.) testi
k.+ ni 10a/6
[=1]

köç eş (kadın)
k.+ i 39a/10, 50a/1, 55b/3, 58a/10
k.+ idin 67a/1
[=5]

köçür- yerini değiştirmek, kesmek
k.- üp 32b/10
[=1]

köçürmek yerini değiştirmek, kesmek
dıraḫt k. 06a/7

[=1]

kögercin güvercin

k.+ i 61b/3

[=1]

köhne (Far.) köhne, eski

k. 40a/4, 46a/4

k.+ sidin 41b/2

[=3]

köŋlek gömlek

k. 06b/8, 41b/7

k.+ ni 41b/10, 41b/9

[=4]

kök mavi, yeşil

k. 41a/3

[=1]

köl göl

k. 20b/9

[=1]

köm- gömmek

k.- se 47a/4

[=1]

köprük gösteri

k. 49a/4

[=1]

kör - görmek

k.- er 11a/6, 11a/8, 11b/4, 22b/3, 22b/7, 30a/10, 31a/9, 34a/3, 38b/3, 39a/10, 40b/5, 42a/2, 42b/1, 42b/5, 43b/6, 53a/9, 54b/10, 54b/3, 56b/9, 57b/3, 58a/3, 66a/3, 66b/5, 68a/5

ziyān k.- er 21b/9

k.- er ėr 03a/1

k.- güçiniŋ 46b/6

k.- mes 02b/4, 33b/10, 52a/7

k.- se 02b/2, 02b/3, 11a/1, 11b/7, 12b/2, 12b/9, 13b/4, 13b/9, 21b/10, 23b/1, 31a/5, 35b/3, 42a/10, 47b/1, 47b/4, 47b/5, 48a/3, 50a/5, 52a/8, 52b/10, 52b/9, 54b/1, 63a/5, 63b/9, 64a/1, 64a/10, 64a/5, 64a/7, 64b/2, 64b/9, 65a/1, 65a/3

k.- ünür 40b/6

k.- üp 46a/6, 61b/6, 68a/5

münāsib k.- üp 03a/4

[=67]

körfe *(<ET körpe DLT 740)* taze, genç

k. 30b/1

[=1]

körmek görmek

k. 04b/5, 05a/1, 05b/6, 08a/4

[=4]

kös (Far.) kös, büyük davul

k. 07a/6, 44a/7, 44b/5

[=3]

köşk (Far.) köşk

k. 15b/10, 23a/9

[=2]

köter- götürmek, kaldırmak

k.- ip 47b/3

[=1]

köteril- götürülmek, kaldırılmak

k.- ür 12b/7, 12b/8

[=2]

kötert- kaldırtmak, götürtmek

k.- ip 47a/10

[=1]

köy- yanmak; söylenmek, düzülmek

k.- di 69a/8
[=1]

köz göz
k.+ ge 17b/8, 45b/8
k.+ i 40a/10, 45b/7
[=4]

ḳu<r> kuşak
ḳ. 42a/2
[=1]

ḳuçaḳla- kucaklamak
ḳ.- p 46b/10, 47a/1
ḳ.- sa 43a/9
[=3]

ḳuçaḳlaşmaġlıḳ kucaklaşma
ḳ. 07a/3
[=1]

ḳuçaḳlaşmaḳ kucaklaşmak
ḳ.+ nı 43a/8
[=1]

ḳuçḳaç serçe
ḳ. 58a/6, 58b/7
[=2]

kūdek (Far.) çocuk
k. 04a/10
[=1]

ḳuduḳ kuyu
ḳ. 03b/6, 24b/1
[=2]

kūh (Far.) dağ
k. 22a/4
k.- ı mī̆nā 26a/6
[=2]

ḳul kul, köle; insan
ḳ. 17b/7, 34a/9, 35a/4, 39b/5, 52b/2, 59b/9
ḳ.+ ınıñ̆ 48a/5
ḳ.+ larını 62b/4
ḳ. ol 59a/4
[=9]

ḳulaḳ kulak
ḳ. 17b/6
ḳ.+ ıġa 42b/6
[=2]

ḳulan kısrak
ḳ. 38b/8, 52b/8, 53a/2
[=3]

ḳumār (Ar.) kumar
ḳ.+ nı 07b/8
[=1]

ḳumāş-ḫāne (Ar. + Far.) kumaş evi
ḳ. 10a/5
[=1]

ḳumluḳ kum, kumluk
ḳ. 03b/10, 22a/5
ḳ.+ da 22b/3
ḳ.+ nı 22b/2
[=4]

kund (Far.) pranga
k. 06b/10, 42a/4, 42a/7
[=3]

Ḳurān (ö.a) Kuran-ı Kerim
ḳ. 09b/8, 30b/7, 63b/2, 63b/3, 63b/4
[=5]

ḳurbānlıḳ (Ar. + T.) kurbanlık
ḳ. ḳıl 51b/10
[=1]

kūre (Far.) bataklık
k. 06a/2
[=1]

ḳurġan kurumuş
ḳ. 06a/7
[=1]

ḳursaḳ kursak, karın
ḳ.+ ını 51b/2
[=1]
ḳuru- kurumak
ḳ - ġan 06a/7
ḳ.- p 18a/10
[=2]
ḳuruḳ kuru
ḳ. 42b/2
[=1]
ḳut talih, baht, saadet
ḳ. 41b/3, 44b/3, 64a/2
[=3]
ḳutḳar- kurtarmak
ḳ.- ıp 48a/4
[=1]
ḳutul- kurtulmak
ḳ.- ur 22b/1, 23a/4
[=2]
ḳuvvet (Ar.)kuvvet, güç
ḳ. + din 12b/9
ḳuyun (<Moğ.) kasırga
ḳ. 20a/7
[=1]
kūze (Far.) testi
k.+ ni 65b/8
[=1]
ḳuzı kuzu
ḳ. 08b/2
[=1]
kül- gülmek
k.- se 46b/7
k.- üp 50b/7, 68b/7
[=3]
küllāh (Far.) külah
k. 06b/6, 40a/6
[=2]
küllī (Ar.) tamamıyla, bütün
k. 64a/7
dıraḫtı k. 35b/8
[=2]
külmek gülmek
k. 10a/9, 68a/2
[=2]
kümüş gümüş
k. 06b/7, 39a/10, 39a/4
k. bol 40b/5
[=4]
kün gün; güneş
k. 03b/4, 19b/6
k.+ de 02a/6, 29a/8
[=4]
kündüz gündüz
k. 03b/3
[=1]
küre (Ar.) küre
k. 65b/10
k.- i ḥādd 39b/7
[=2]
kürla- kazmak
k.- p 47a/2
[=1]
kürlamaḳ kazmak
k. 07b/2, 46a/2
[=2]
kürsī (Ar.) arşın alt katı
k. 05a/10, 11b/6, 29b/9, 30a/3
k.+ de 15b/3, 29b/10
k.+ inĝ 30a/2
k.+ ni 15b/1
[=8]

L

lāçin bir tür şahin, doğan
l. 09a/1, 57a/10, 57b/8
[=3]

lāf (Far.) laf, söz
l.- ı ḫor bol 35b/3
[=1]

lāy (Far.) çamur
l.- ı suv 65a/6
[=1]

lā-yenām (Far.) uyumayan, daima gözetleyen
l. 69a/7
[=1]

lāyıḳ (Ar.) uygun, yaraşır
l.+ ı bol 23b/2, 30a/7
[=2]

laʿyn (Ar.) lanetlenmiş
firʿavunı l. 10a/8, 68a/1
[=2]

lāzım (Ar.) lazım, gerekli
l. bol 09b/2
[=1]

leb (Far.) dudak
l. 05a/8
[=1]

leşker (Far.) asker, ordu
l. 07a/7, 19b/9, 20a/4, 44a/7, 59b/6
[=5]

lev (Far.) bir tür tatlı
l. 06b/1
[=1]

Levḥü'l-maḥfūẓ (ö.a) Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazılı bulunduğu manevi levha
l. 03b/3, 17a/4
l.+ nı 19a/4
[=3]

libās (Ar.) elbise
l. 40a/3, 45a/8
[=2]

līkin (Far.) fakat, ancak
l. 43b/2, 48a/9
[=2]

lūbiyā (Ar.) bakliyat
l. 06a/9
[=1]

M

māde (Far.) dişi
m. bol 54b/4
[=1]

māder (Far.) anne
m. 19a/10
[=1]

maḥal (Ar.) yer, mevki
m.+ de 03a/4, 12b/10, 51b/3, 67b/8
[=4]

maġlūl (Ar.) susuz kalmış
m. 45b/2
[=1]

maġz (Ar.) iç, esas
m.+ nı 35b/5
[=1]

māhī (Far.) balık
m. 09a/8, 59b/7
m.+ niñ 59b/8
[=3]

maḳhūr (Ar.) Allah'ın gazabına uğramış, kahrolmuş

m. 07a/10, 48a/5
m. bol 27a/5, 27a/6, 50b/10
[=5]

maḳṣad (Ar.) maksat, kastedilen
m.+ ı 45a/3
[=1]

maḳṣūd (Ar.) istek, kasıt
m.+ ġa 10b/5
m.+ ı 10b/4, 42a/9, 64a/7
[=4]

māl (Ar.) mal, mülk
m. 18b/6, 22a/9, 22b/3, 22b/5, 27b/9, 29a/10, 31b/10, 32b/2, 32b/5, 35b/10, 35b/5, 37a/4, 37b/2, 38a/8, 38a/9, 39a/5, 41b/8, 46b/4, 52b/6, 53a/10, 57a/5, 57b/8
m.- ı bī-nihāyet 53a/4, 59a/7
m.- ı bisyār 36a/1, 55a/1
m.- ı dürüst 28b/9
m.- ı ḥarām 30b/10, 33b/1, 37b/8, 65a/6
m.- ı ḥarām tur 33a/4
m.- ı ḥelāl 24b/3, 26a/1, 29b/1, 33a/9, 33b/4, 36b/3, 51b/5, 64b/2, 67b/7
m.- ı ḥelāl tur 33a/6, 41a/9
m.- ı ḫayr 34b/4, 37a/5
m.- ı ʿaẓīm 32b/3
m.+ ġa 40a/9
m.+ ı 27b/2, 37b/7, 38b/9, 58a/7, 66a/1
m. tur 59b/7
[=53]

māl-dār (Ar. + Far.) zengin, varlıklı
m. 20b/10
[=1]

Mālik (ö.a) cehennemin hakimi ve kapıcısı olan melek
m.- i dūzaḫ 13b/2
[=1]

maʿlūm (Ar.) bilinen, belli, açık
m. 10b/2
[=1]

mā-menfaʿat (Ar.) tamamen fayda
m.+ dür 41b/3
[=1]

maʿmūr (Ar.) inşa, bayındır
m. bol 26a/2, 28b/1, 53a/4
[=3]

mancınıḳ mancınık
m. 07a/6, 44a/7
m.+ nı 44b/4
[=3]

māniʿ (Ar.) engel
m. bol 25b/6
[=1]

maʿrifet (Ar.) beceri, ustalık
m. 13a/7, 18b/2
[=2]

maʿrūf (Ar.) herkesçe bilinne, ünlü
m. 23a/8
emri m. 63a/10
[=2]

maṭlab (Ar.) istek
m.+ ı 36a/5, 65a/1
[=2]

maşrıḳ (Ar.) doğu
m. 64a/2
[=1]

maʿşūḳ (Ar.) sevilmiş, sevgili

m.+ dın 35a/10
[=1]

mātem (Ar.) yas, keder
m. bol 21b/9, 40b/8, 41a/5, 43a/7, 48b/10, 48b/10, 50b/4, 50b/9, 57b/5, 63a/9
[=10]

māyil(Ar.) meyleden, istekli
m. bol 42a/1, 51a/7, 53a/3, 58b/6
[=4]

maymūn (Ar.) maymun
m. 57a/7
m.+ nı 08b/9
[=2]

maẓlūm (Ar.) zulüm görmüş, sessiz, sakin
m. 02a/10, 04a/10, 04b/1, 06a/3, 25a/9, 28a/9, 32a/6, 40a/8, 41a/2
m. bol 06a/3
m. bolmaḳ 32a/7
m.+ ge 54b/4, 55b/5
[=13]

mechūl (Ar.) meçhul, bilinmeyen
m. 03a/8, 30a/8
[=2]

mecūsī (Ar.) ateşe tapanlar
m. 10a/3, 65a/8
[=2]

mekkār (Ar.) hileci, dolandırıcı
m. bol 56b/10
[=1]

mekr (Ar.) hile
m. 24b/2, 33b/1
m.+ ige 21a/4
[=3]

melāmet (Ar.) ayıplama, azar
m. tur 41a/5
[=1]

meleḫ (Ar.) sinek
m. 09a/7, 59b/6
[=2]

Melekü'l-mevt (ö.a) ölüm meleği, Azrail
m.+ ni 13a/3
[=1]

melik(Ar.) padişah
m. 19a/10
[=1]

memleket (Ar.) ülke, devlet
m. 19b/5, 22a/7, 30a/4, 52a/6
vezīri m. bol 26b/1
m.+ de 16b/7
m.+ ge 15a/2, 19a/8, 20a/4, 30a/8, 32a/7, 52b/1, 55a/3, 57b/8
m.+ i 35a/2, 37a/4
[=16]

menfaʿat (Ar.) fayda, yarar
m. 17a/1, 20a/3, 21a/6, 22a/9, 22b/3, 23b/10, 29b/7, 31a/9, 31b/8, 33a/2, 33a/6, 34a/2, 35b/7, 36a/9, 36b/4, 39b/8, 40b/5, 42a/2, 42b/1, 42b/5, 43b/6, 49a/5, 51a/2, 58b/8
m. bol 26b/1, 45a/9
m.+ dur 34b/7, 49b/5, 52b/9, 55b/10
[=30]

menfaʿatlig (Ar. + T.) faydalı, yararlı

m. 17b/7, 24b/3, 37a/6, 49b/7
m. tur 33b/5
[=5]

menzil (Ar.) yol, ulvi alem
m.+ i 29a/2
ḳadrı m.+ i 32b/8
[=2]

mercān (Ar.) mercan
m. 06b/5, 39a/3, 39a/9
[=3]

merd (Far.) adam, insan
m. 11a/7
m.+ lerdin 24a/9
m.+ ni 25a/6
[=3]

merdüm (Far.) insan
m.- i şerīf 19b/1
[=1]

Merīḫ (ö.a) Mars
m.+ ni 19b/8
[=1]

merkeb (Ar.) eşek
m. 66a/7
m.+ ni 10a/7
[=2]

mertebe (Ar.) derece, rütbe
m.+ ge 15b/6, 36b/9
m.+ si 14a/7, 15a/9, 17a/5, 19a/6, 19a/9, 22a/9, 24a/2, 28a/8, 29a/5, 30a/5, 30b/3, 36a/2, 41b/8, 46b/4, 50a/7, 53b/4, 57b/9, 62a/3, 66a/8
ʿizzeti m.+ si 24a/4, 29b/9
m.+ sidin 47b/2, 66a/10, 66b/1
m.+ sige 15b/1, 29b/10, 36a/7
[=29]

Merve (ö.a) Mekke'de bir tepenin adı
m. 26b/4
[=1]

mescid (Ar.) mescit, namaz kılınacak yer
m. 04a/2, 14a/10, 23a/1
m.- i ḥarām 26a/9
m.+ ge 23a/3
[=5]

meşellig (Ar. + T.) gibi, benzer
m. 62a/3
[=1]

mesḫ (Ar.) şeklini değiştirme, kötü bir hale gelme
m. bolmaḳ 64b/5
[=1]

mest (Far.) mest, sarhoş
m. bol 38a/1, 65a/6
m. bolmaḳ 10a/1
[=3]

mestlik (Far. + T.) sarhoşluk
m. 10a/9
[=1]

meşaḳḳat (Ar.) zahmet, sıkıntı
m.+ din 48b/1
[=1]

meşʿale (Ar.) meşale
m. 21a/7
[=1]

meşġūl (Ar.) meşgul, bir işle uğraşan
m. bol 25a/9, 30b/4, 59b/4, 60a/1, 61b/7, 64a/6

[=6]

meşhūr (Ar.) şöhretli, tanınmış
m. 03a/8
m. bol 23a/8, 44a/5, 68b/3
[=4]

metāʿ (Ar.) mal, eşya
m.- ı ḫāne 06b/5
m.+ dın 30b/2
[=2]

mevḳif (Ar.) durak, durulacak yer
m.+ da 26a/1
[=1]

mey (Far.) şarap
m. 48b/8
[=1]

meyʿ (Ar.) eriyip akma
m. 17a/4
[=1]

meyl (Ar.) eğilme, sevme
m. ḳıl 12b/6, 28a/4, 63a/1
[=3]

meẕheb (Ar.) tutulan yol, mezhep
m. 12b/7, 13a/10, 28b/5
[=3]

miʿcer (Ar.) bir çeşit kadın baş örtüsü
m. 40a/3
[=1]

miḥnet (Ar.) sıkıntı
m. 44b/10
m. bol 37b/10
m.+ din 22b/1
m.+ ge ḳal 23b/5, 65a/2
[=5]

mihmān (Far.) misafir
m. 46b/3
m. bolmaḳ 43a/5
[=2]

mihmān-dārlıḳ (Far. + T.) misafirlik
m. 07a/3, 63a/9
[=2]

mihri-bān (Far.) şefkatli
m. bol 58a/9
[=1]

mihri-bānlıḳ (Far. + T.) şefkatli
m. 48a/3, 58b/1
[=2]

miṅg bin
m. 17a/7, 18a/7, 34a/4
[=3]

Mikāʾīl (ö.a) Mikail, dört büyük melekten biri
m.+ ni 13a/8
[=1]

millet(Ar.) millet, topluluk
dīni m.+ i 46a/5
dīni m.+ leri 38a/6
[=2]

min- binmek
m.- ip 53a/2, 53a/8, 54a/10, 54a/3, 54a/6, 54b/8, 54b/9, 56b/2, 66a/8, 66b/6, 66b/8, 66b/9, 67a/7, 67a/9, 67b/5
[=15]

Mīnā (ö.a) Mekke'de bir dağ
kūhı m.+ nı 26a/7
[=1]

mināre (Ar.) minare
m. 23a/4, 23a/5
m.+ ġa 23a/7
m.+ ni 04a/3
[=4]

minber (Ar.) minber

m. 04a/3, 23a/4, 23a/5, 23a/7
[=4]

mīrāṣ (Ar.) miras
m. 20a/10, 25a/7, 27a/10, 29a/3, 37a/6, 38b/1, 41b/7, 62a/8, 67a/1
m.+ ġa 53b/6
[=10]

misāfir (Ar.) misafir
m.+ lerġa 12a/3, 41a/4, 58a/9
[=3]

miskīn (Ar.) miskin, zavallı
m. 58a/8
[=1]

misvāk (Ar.) diş temizliği
m. ḳıl 26b/9
m. ḳılmaḳ 04b/8
[=2]

mīve (Far.) meyve
m. 23b/7, 32b/8, 33a/5
envaʿi m. 06a/8
cemʿi m.- i ter 06a/8
[=5]

mīvelig (Far. + T.) meyveli
m. 06a/6
[=1]

miyāne (Ar.) vasat
m.+ dür 41b/2
[=1]

mozoy *(< ET buzagu DLT 605)* buzağı
m. 08b/3
[=1]

mu bu, işaret zamiri
m. 45b/1
m.+ nıñg 10b/10
[=2]

mubir (Ar.) güçlü
m. 28b/1
[=1]

muʿcize (Ar.) mucize
m. tur 02b/5
[=1]

muçīn (Far.) cımbız
m. ḳılmaḳ 05b/9
[=1]

Muḥammed ibn Şerīf (ö.a) Kitab-ı Tabir-name'nin müellifi
m. 01b/5, 12a/5
[=2]

muḥāsib (Ar.) hesap işi yapan
m. 27b/7
[=1]

muḥtāc (Ar.) muhtaç, ihtiyacı olan
m. bol 36a/4, 61b/2
[=2]

muḳarreb (Ar.) yakın
m. 65b/3
[=1]

muḳaṣṣır (Ar.) kusur işleyen
m. bol 62a/5
[=1]

muḳayyed (Ar.) bağlı
m. bol 40b/10, 44b/7
[=2]

murād (Ar.) istek, dilek
m.+ ça 23b/8
m.+ ġa 13a/8, 15b/4, 15b/7, 16a/9, 20a/7, 22a/7, 22a/8, 24a/1, 25b/5, 29b/7, 30b/2, 34a/10, 36a/3, 40a/6, 44a/10, 45b/10, 48b/3,

53a/2, 58b/9, 59b/8, 62a/1, 62a/4, 63a/7, 66a/8, 66b/10
m.+ nı 20b/4, 46a/8
[=28]

murġ (Far.) kuş
m. 09a/4
şīri m. 38b/9
şütüri m. 58b/6
m.- ı āb 09a/3
m.- ı ābī 58a/5, 58a/7
m.- ı ḫānegī 58a/5
[=7]

murġ-ān (Far.) kuşlar
m. 57a/8
[=1]

murġ-zār (Far.) kuşu çok olan yer
m. 06a/6
sebzi m. 33a/1
[=2]

murun burun
m.+ ı (murnı) 29a/2
[=1]

Mūsā (ö.a) Hz. Musa
m. 15a/3
[=1]

muṣḥaf (Ar.) kitap
m. 28a/10
[=1]

muṣḥaf-nāme (Ar.) kutsal kitap
m.- i Furḳān 05a/4
m.- i İncīl 05a/4
m.- i Tevrīt 05a/4
m.- i Zebūr 05a/4
[=4]

muṭīʿ (Ar.) itaat eden
m. 14b/3, 67b/3, 68a/7
ʿulemāyı m. 27b/7
[=4]

muṣībet (Ar.) musibet, felaket
m. 41b/9, 59a/2
m.+ ge ḳal 16a/7, 65a/4, 68b/8
[=5]

muʿteber (Ar.) saygın, inanılır
m. 10b/2
[=1]

mūy (Far.) kıl
m. 07a/9
m.- ı baġal 27a/10
m.- ı nāf 27a/10
m.+ nı 45a/6
feşmīnei m.+ nı 45a/8
[=5]

müze (Far.) çizme
m. 40a/2
[=1]

mübārek (Ar.) mübarek, hayırlı
m. 15a/7
[=1]

mübtelā (Ar.) düşkün, tutulmuş
m. bol 38a/1, 38b/5, 51a/4, 61b/4
[=4]

mücerreb (Ar.) denenmiş, sınanmış
m. ḳıl 01b/9
[=1]

müʾezzin (Ar.) ezan okuyan
m. 27b/7
m. bol 68a/10
m.+ larġa 58b/4
[=3]

müheyyā (Ar.) hazır
m. bol 61b/9

[=1]

mühimmāt (Ar.) önemli

m.+ ı 46b/6

[=1]

mühr (Ar.) mühür

m. 40a/3, 42a/2

[=2]

mükerrem (Ar.) muhterem, saygın

m. bol 47b/1

[=1]

mükerrer (Ar.) tekrar olunmuş

ġayrı m. 50a/10

[=1]

mülāḳāt (Ar.) buluşma, bir araya gelme

m. bol 61a/6

[=1]

mülk (Ar.) mülk, taşınmaz mal

m.+ ide 34b/9

[=1]

mülkü'l-vehhāb (Ar.) çok bağışlayanın mülkü

m. 69a/6

[=1]

mü'min (Ar.) iman eden

m.+ lerġa 11b/8

[=1]

münāfiḳ (Ar.) münafık

m. bol 65b/4

[=1]

münāsib (Ar.) uygun

m. 53a/1

m. bol 22a/1

m. kör 03a/4

[=3]

münāzaʿat (Ar.) ağız kavgası, çekişme

m. ḳıl 19b/6, 60a/4

[=2]

müneccim (Ar.) falcı

m. bol 68b/1

[=1]

münḳaṭıʿ (Ar.) kesik, aralıklı

m. bol 29a/6, 32a/8

[=2]

münker (Ar.) inkar edilen

m.+ ni 63b/1

[=1]

mürvārid (Far.) inci

m. 06b/4, 39a/3, 39a/7, 59b/8

m.+ ni 39a/8

[=5]

müṭālaʿa (Ar.) okuma, tetkik

m. ḳıl 02a/2

[=1]

müşelleş (Ar.) üç, üçlü

şarābı m. 37b/9

[=1]

müselmān (Ar.) Müslüman

m. 03a/8, 12b/1

farḳı m. 11a/9

m. bol 12a/10

m.+ larġa 13b/1

m.+ nıñg 11b/1

[=6]

müselmānlıḳ (Ar. + T.) Müslümanlık

m.+ ı 25b/4, 26b/10

[=2]

müstecāb (Ar.) kabul olunmuş

m. bol 14b/8, 17b/5

[=2]

müşerref (Ar.) şerefli

m. bol 12b/1, 13b/5, 29a/1, 55a/2
[=4]

müşkil (Ar.) güç, zor
m. 10b/2, 21a/9, 21b/2, 43a/9, 45a/3
m.+ i 31a/8, 69a/5
[=7]

müşkilāt (Ar.) güçlükler, zorluklar
m.+ ı 16b/3, 29b/8
[=2]

Müşterī (ö.a) Jüpiter
m.+ ni 19b/8
[=1]

müşük (Far.) kedi
m. 08b/9, 38b/6, 55b/7
m.+ ni 55b/8
[=4]

müşvik (Ar.) dikenli
m. 08a/6
[=1]

müyesser (Ar.) kolay
m. bol 46b/3
[=1]

N

nāb (Far.) saf, katıksız
n. 05b/9
[=1]

nā-bīnā (Far. + Ar.) kör
n. 07a/10
n. bol 45b/2, 45b/6
[=3]

nā-būd (Far. + Ar.) yok olan
n. bol 15a/4
[=1]

nā-çīz (Far.) değersiz
n. bol 56b/7
[=1]

nā-dān (Far.) cahil
n. 55b/9, 56b/7, 59a/5
[=3]

nadḥ büyük, geniş
n. 43a/6
[=1]

nāf (Far.) göbek
mūyı n. 27a/10
[=1]

nā-ḥaḳ(ḳ) (Far. + Ar.) haksız, boşuna
n. 51a/4
[=1]

naġme (Ar.) ses, ezgi
n.+ ge 58b/5
[=1]

nā-ḫoş (Far.) hoş olmayan
n. bol 32b/1
[=1]

nakā' (Ar.) öldürülme
n.+ sını 17a/10
[=1]

naḳḳāre (Far.)davul
n. 07a/6
[=1]

nāḳūs(Ar.) kilise çanı
n. 10a/4, 65a/9, 65b/3
[=3]

na'leyn (Ar.) ayakkabı
n. 40a/1
[=1]

namāz (Far.) namaz
n. 09b/10, 62b/9, 63b/4
n. cırla 25b/6

n. cırlamaḳ 04b/3
n.+ ġa 39b/1
n.+ ge 45b/8
n.+ ıġa 04b/10
bāngı n. ḳıl 25b/5
n. oḳu 64a/3, 64a/5
n. öte 23a/2, 25b/3, 64a/10, 64a/7, 64a/8
[=16]

namāz-gāh (Far.) namazlık, cami
n.+ ġa 52a/4
[=1]

nāme (Far.) mektup
n. 28b/1, 28b/2, 45a/10
n.+ ni 28b/3, 68b/3
[=5]

nā-murād (Far.) muradına erişmemiş
n. 61b/4
n.+ nıñ̃g 02b/1
[=2]

nā-müselmān (Far. + Ar.) Müslüman olmayan
n. tur 56a/3, 60a/8
[=2]

nān (Far.) ekmek
n. 24a/10, 28b/9, 32b/4, 36b/7, 36b/8, 36b/9
n.+ dın 32b/5, 37a/1
n.+ nı 06a/5, 37a/2
[=10]

nān-ḫorūş (Far.) katık
n. 06a/10, 36b/5
[=2]

nā-resīde (Far.) yetişkin olmamış
n. 25a/5
[=1]

nā-revā (Far.) yakışmaz, uygun olmayan
n. 07a/4, 43a/2
[=2]

narḫ (Far.) resmi makamlarca koyulan fiyat
n.- ı erzān 13a/2, 44b/10
n.- ı erzān bol 37a/2, 49a/9
[=4]

naṣīb (Ar.) nasip, pay
n. bol 24b/6, 26a/1, 26a/5, 37b/9, 38a/3, 38a/9, 43b/9, 51b/5, 58a/4, 58b/2, 63a/5, 65a/6, 65b/9, 67b/7
n. ḳıl 12a/9
[=15]

naṣūḥ(Ar.) temiz, bozulması imkansız
tevbei n. ḳıl 26a/3, 35a/9
[=2]

nā-süfte (Far.) delinmemiş
n. bol 39a/7
[=1]

nā-tüvān (Far.) zayıf, kudretsiz
n. 60b/2
[=1]

nāv (Far.) oluk
n.+ dın 24a/8
[=1]

nāv-dān (Far.) oluk
n. 04a/6, 24a/7
[=2]

nāz (Far.) fayda
n. 34b/6, 61b/9, 13a/1
[=3]

naẓar (Ar.) bakma, göz atma
n. bėr 02b/2

[=1]

nāzil (Ar.) yukarıdan inen
n. bol 64b/10
[=1]

nė ne
n. 02a/4, 02a/6
[=2]

nėçe nice, ne kadar
n. 10b/7, 16b/3, 39b/7
[=3]

nedāmet (Ar.) pişmanlık
n.+ ge ḳal 38a/10
n. ḳıl 35a/7
[=2]

nedīm (Ar.) sohbet arkdaşı
n. 19b/1
n. bol 19b/8
[=2]

neheng (Far.) timsah
n. 60a/3
n.+ ni 09a/7
[=2]

nėme nasıl, her ne kadar; şey, nesne
n. 02b/3, 08a/1, 49a/7, 49b/3
[=4]

nemek (Far.) tuz
n. 05b/4, 06a/5, 06b/1, 36b/6
n.- i sefīd 37a/7
n.- i siyāh 37a/6
[=6]

nemek-dān (Far.) tuzluk
n. 30b/9
[=1]

nėmerse nesne, şey, eşya
n. 06a/5, 69a/4
n.+ din 10b/8
n.+ ler 30a/7
n.+ lerdin 39b/9
n.+ lerni 04a/8, 30a/6, 37a/3, 39b/8, 52b/8, 65b/10
n.+ ni 29a/8
[=12]

nerd (Ar.) tavla
n. 07b/8, 49a/3
[=2]

nermāde (Far.) çift cinsiyetli
n.+ ni 08b/4
[=1]

nėrse nesne, şey
n. 29a/9, 32b/5, 37a/1
n.+ lerni 37b/1
[=4]

nesl (Ar.) nesil, soy
n.+ i 29a/6, 32a/8
ferzendi n.+ i 17b/2
[=3]

neşter (Far.) neşter, hekim bıçağı
n. 63a/4
[=1]

neʿūzü bi'llāh (Ar.) Allah korusun
n. 12b/5, 20a/6, 25a/10, 33b/8, 42a/6, 45b/6, 64a/4, 64a/6
[=8]

nevʿ (Ar.) çeşit, tür
n. tur 16b/3
[=1]

nīk (Far.) iyi, güzel
n. 12a/8
[=1]

nikāḥ (Ar.) nikah
n. 07a/3, 63a/10
n.+ ıġa 53a/6
n. ḳıl 43a/1, 43a/4
[=5]
Nīl (ö.a) Nil Nehri
n. 20b/1
[=1]
niʿmet (Ar.) nimet, iyilik
n. 13a/1, 15b/3, 22a/4, 24b/1, 34b/6, 35a/8, 36b/2, 37a/7, 52a/6
n.+ ge 61b/9
n.+ i 15b/6, 16a/1, 16a/5, 24a/6, 53a/10, 58a/3, 59a/9
n.+ leri 63b/10
şükrānei n.+ ni 61b/10
[=18]
nişān (Far.) iz
n.+ ım 69a/8
[=1]
nişāne (Far.) nişan, hedef
n.+ ge 44b/2
[=1]
nişīn (Far.) oturan, oturmuş
n. 57a/6
[=1]
noḫud (Far.) nohut
n. 06a/9
[=1]
noḳṣān (Ar.) eksik, noksan
n. bol 23a/7, 29a/10, 29a/10, 30b/7, 31b/4, 39b/9, 40a/9
[=7]
Nūḥ (ö.a) Hz. Nuh
n. 14a/3
[=1]
nuḳre (Ar.) gümüş
n. 06b/5, 40a/1
[=2]
nūrrīn (Ar.+ Far.) nurlu, parlak
taḫtı n. 05a/10
[=1]
nuṣret (Ar.) üstünlük, zafer
n. 11b/9, 13b/1, 44a/10
[=3]
nübüvvet (Ar.) peygamberlik
taḫtı n.+ de 02b/7
[=1]

O

obdān *(<Far. ābdān)* iyi
o.+ dur 11a/4, 11a/5, 11a/7, 47a/7
intihayı o.+ dur 20b/5, 43a/5, 69a/4
[=7]
oçuḳ *(<ET açuk EDPT 22b)* açık
o. 15b/5, 50a/5
[=2]
oġlaḳ oğlak
o. 08b/1, 52b/3
[=2]
oġrı hırsız
o. 12b/8
[=1]
oġul oğul, evlat
o. 21b/10, 23b/2, 25a/5, 34b/9, 35a/5, 45a/1, 57b/6
[=7]
oñg sağ, sağ taraf
o. 18a/3, 18b/4, 18b/9
[=3]

oḳ ok
o. 44b/1, 44b/1
[=2]
oḳu- okumak
o.- ġalı 63a/1
o.- p 45a/10, 63b/4, 63b/6, 63b/7, 63b/9, 64a/1
namāz o.- p 64a/3, 64a/5
[=9]
oḳumaḳ okumak
o. 63b/3
[=1]
ol(1) *(< ET ol EDPT 123a)* o (işaret sıfatı)
o. 12a/7, 13b/4, 13b/6, 46b/5, 52a/5, 62b/6
[=6]
ol(2) *(< ET ol EDPT 123a)* o (işaret zamiri)
o. 11a/1
o. + lardın 22b/9
anı (< *a+nı; <ET anı EDPT 123a) onu 01b/10
[=3]
ol(3) *(< ET ol EDPT 123a)* o (şahıs zamiri)
anıŋ̂ (<*a+nıŋ̂; <ET EDPT 123a)
onun 31b/8, 45a/1
[=2]
ol - olmak
o.- ur 29a/3, 38b/2, 59b/10, 66b/8
ḫiẕmet-kār o.- ur 30b/8, 59a/7
ḳız o.- ur 53a/5
ḳul o.- ur 59a/4
ʿibret o.- ur 65b/7
[=9]
oltur - oturmak
o.- dılar 02b/7
o.- sa 50a/2
o.- up 15a/10, 15b/4, 16a/6, 23b/10, 24a/6, 29b/10, 30a/4, 64a/9, 68b/5
[=11]
on on
o. 17a/7, 19a/9
[=2]
on altınçı on altıncı
o. 05a/9, 29b/2
[=2]
on bėşinçi on beşinci
o. 05a/5, 28b/6
[=2]
on birinçi on birinci
o. 04a/9, 25a/1
[=2]
on ėkkinçi on ikinci
o. 04b/2, 25b/1
[=2]
onınçı onuncu
o. 04a/7, 24b/2
[=2]
on sėkkizinçi on sekizinci
o. 05b/5, 31a/2
[=2]
on toḳḳuzınçı on dokuzuncu
o. 05b/7, 31a/6
[=2]
on törtünçi on dördüncü
o. 05a/3, 28a/7
[=2]

on üçünçi on üçüncü
o. 05a/1, 27b/3
[=2]
on yėttinçi on yedinci
o. 05b/4, 30b/7
[=2]
orġuş eğlence
o. 07b/8, 43a/6, 48b/10, 63a/9
[=4]
ʿOṣmān (ö.a) Hz. Osman ḥażreti ʿo.+ nı 62b/10
[=1]
ot ateş
o. 03b/5, 03b/8, 21b/5, 65a/4, 65b/2
o. tutaş 21b/6, 21b/7, 21b/9, 65a/3
o. tutaşmaḳ 64b/5
[=10]
ottuz altınçı otuz altıncı
o. 08a/2, 49b/4
[=2]
ottuz bėşinçi otuz beşinci
o. 07b/9, 49a/6
[=2]
ottuz birinçi otuz birinci
o. 07a/10, 45b/1
[=2]
ottuz ėkkinçi otuz ikinci
o. 07b/1, 46a/1
[=2]
ottuzınçı otuzuncu
o. 07a/9, 45a/6
[=2]
ottuz sėkkizinçi otuz sekizinci
o. 08a/6, 50b/4
[=2]
ottuz toḳḳuzınçı otuz dokuzuncu
o. 08a/9, 51a/3
[=2]
ottuz törtünçi otuz dördüncü
o. 07b/7, 48b/6
[=2]
ottuz üçünçi otuz üçüncü
o. 07b/4, 47b/9
[=2]
ottuz yėttinçi otuz yedinci
o. 08a/5, 50a/8
[=2]
otun odun
o. 42b/2, 42b/4
o.+ nı 42b/2
[=3]
oyna - oynamak
o.- p 49a/3
[=1]

Ö / ʿÖ

ögze çatı
ö.+ ge 24a/1
[=1]
öl- ölmek
ö.- er 18a/1, 18a/3, 18a/4, 18a/5, 67b/9
ö.- üp 10b/1, 69a/2, 69a/8
[=8]
ölmek ölmek
ö. 50b/6, 50b/7
ö.+ ni 08a/9
[=3]
öltür- öldürmek
ö.- se 51a/2, 60a/6

ö.- üp 48a/3, 50b/10, 51b/1, 53b/5, 54b/5, 55b/8, 56a/1, 56b/6, 59b/4, 60a/10, 67a/10
[=13]

ölüg ölü
ö. 07b/10, 07b/3, 43a/9, 46b/3, 46b/5, 46b/5, 46b/7, 46b/9, 46b/9, 47a/3, 47a/5, 47b/6, 49a/7, 49b/2, 49b/3
ö. bol 43b/5
ö.+ din 07b/10
ö.+ ge 47a/9
ö.+ lerge 47b/7
ö.+ ni 46b/8, 47a/1, 47a/6
[=22]

ölüm ölüm
ö. 34a/7
[=1]

ʿÖmer (ö.a) Hz. Ömer
ḥażreti ʿö.+ ni 62b/8
[=1]

ʿömr (Ar.) ömür
ʿö.+ i 13a/8, 14a/4, 20a/9, 20b/6, 20b/8, 23a/10, 25a/7, 27b/1, 37a/3, 37b/4, 37b/6, 38a/6, 41b/6, 42b/8, 43a/8, 44a/1, 46b/10, 48b/2, 49a/3, 55b/6, 59a/10, 62b/1, 62b/3, 66a/1
[=24]

ördek ördek
ö. 09a/2, 58a/3
[=2]

örgen- öğrenmek
ö.- ür 17b/8, 24b/3, 24b/8, 37a/6
ö.- ürge 02a/1
[=5]

örmüçük örümcek
ö. 56a/6
[=1]

örük *(<ET erük DLT 644)* erik
ö. 34a/4, 34a/6
[=2]

öt - geçmek
ö.- er 16a/1, 16a/3, 36a/2
ö.- se 16b/5
[=4]

öt - kılmak (namaz)
namāz ö.- p 25b/3, 64a/10, 64a/7, 64a/9
ö.- se 25b/5
namāz ö.- se 23a/2
[=6]

ötük çizme
ö. 06b/8
ö.+ ning 41b/1
[=2]

öy ev
ö.+ din 56a/4
ö.+ ge 21b/9, 25a/2, 27b/9, 42b/4, 42b/4, 53a/9, 56a/4, 67a/5
[=9]

öz kendi, öz
ö. 23b/8, 24a/9, 43b/9, 44b/6
ö.+ i 09b/4, 24a/5
ö.+ ining 34b/8, 35a/4
ö.+ ining 23b/1, 30a/7

ö.+ ni 23b/1, 29a/6, 31a/3, 37b/10, 42a/8, 42a/9, 46a/6, 46a/7, 47a/9, 55a/3, 59b/2, 61b/10, 61b/4, 61b/5, 62a/2, 62a/3, 62a/8, 68b/9
[=28]

özge başka
ö.+ si 45a/9
[=1]

P

pādşā (Far.) padişah
p. bol 26a/10
[=1]

pādşāh (Far.) padişah → **fādşāh**
p. 07a/7, 12b/6, 19b/6, 35a/1, 45a/4
p. bol 15a/2, 15b/9, 19a/7, 19b/2, 44a/4
p.+ ġa 47b/4
p.+ lar 68a/2
p.+ larġa 11b/8
p.+ nıñg 02a/8, 11b/3
[=15]

pādşāhlıḳ (Far. + T.) padişahlık
p. 10a/8, 15b/1
[=2]

pāk (Far.) pak, temiz
p. bol 25b/10, 27a/3
[=2]

pat *(< ET pat EDPT 296a)*
hemen →**fat**
p. 33b/7, 49a/2
[=2]

pāy (Far.) ayak
p. 30a/3
engüştānı p. 28b/7
p.- ı bürehne 40a/2
p.- ı cāme 40a/2, 41a/10
p.- ı şikeste 45b/2
[=6]

pāy-cāme (Far.) ayak giysisi
p. 06b/8
[=1]

pāy-gāh (Far.) rütbe, derece
derecei p.+ nı 04a/4
[=1]

peder (Far.) baba
p. 19a/10
[=1]

perende (Far.) uçan, uçucu
p. 08a/7, 50a/9, 62a/3
p.+ lerni 58a/6
[=4]

perhīz (Far.) sakınmak, kaçınmak
p. 12a/1
[=1]

perī (Far.) peri
p. 60b/4
[=1]

pervāne (Far.) kelebek →**fervāne**
p. 09a/6
[=1]

peydā (Ar.) ortada, meydanda
p. bol 12b/10, 13b/4, 20a/2, 21b/7, 22b/10, 27b/9, 28b/3, 41a/1,

44b/10, 52b/4, 53b/1, 60b/5, 61a/9, 62b/7, 63a/3, 65b/2, 67b/10
p. ḳıl 61a/8
[=18]
peyġamber (Far.) peygamber
p. 62a/9
ḥażreti p. 02b/10, 02b/6
ḥażreti p.+ imni 13b/7
ḳabri p. 4b/6
p.+ lerni 03a/10, 11b/5
p.+ lerniñ 02b/4
p.+ ni 13b/5, 14a/10, 14a/2, 14a/3, 14a/6, 14a/7, 14a/8, 14b/10, 14b/3, 14b/6, 14b/7, 14b/8, 15a/2, 15a/3, 15a/5, 15a/7
p.+ niñ 12a/4
[=25]
peyġamberlik (Far. + T.) peygamberlik
p.+ niñ 02b/8
[=1]
peymāne (Far.) kefe
ṭarāżūı p. 28a/2
[=1]
pirāhen (Far.) gömlek
p. 40a/3
[=1]
piste (Far.) fıstık
p. 35b/5
[=1]
pitūn ?
p.- ı ḥaml 05b/1
[=1]
piyāz (Far.) soğan
p. 06a/4, 24b/2
[=2]
post (Far.) post →**fost**
p. 51a/3
[=1]
puḫta (Far.) pişmiş, olgun
ḫışţı p. 22a/6
[=1]
pul (Far.) para →**ful**
p. 24a/9, 24b/9, 32a/4, 32b/2, 33b/4, 34a/4, 35a/10, 42b/5, 48a/8, 53a/1, 59a/1
p.+ ı 18b/8, 24a/7, 47b/7, 53b/6
p.+ ını 60a/6
p.+ nı 32a/2
[=17]
pül (Far.) köprü
p.- i ṣırāṭ 11b/5, 16b/2, 16b/4
[=3]

R

raʿd (Ar.) gök gürlemesi
r. 17a/4
[=1]
rāḥat (Ar.) rahat, gönül rahatlığı
r. 13a/2, 13b/7, 14a/6, 14b/10, 25a/3, 25b/7, 25b/9, 29b/3, 34b/2, 48b/2
r. tur 20a/5, 69a/2
[=12]
raġbet (Ar.) istek, kabul edilme
r. ḳıl 02a/2
[=1]
raḥmet (Ar.) esirgeme,

koruma
r. 13a/1
r.+ din 57a/7
r.+ i 64b/10
r.+ ke 26b/4
[=4]
raḥmetu'l-lāhi ʿaleyhi (Ar.) Allah'ın rahmeti üzerine olsun
r. 01b/5, 12a/5
[=2]
rāh (Far.) yol
r.- ı rāst 42a/5
[=1]
raʿiyyet (Ar.) halk, teba
r.- i fāsıḳ 02a/9
r.- i ṣāliḥ 02a/8
r.+ lerġa 11b/9
r.+ niñg 11b/3
[=4]
raḳḳāṣ (Ar.) oyuncu, köçek
r. 09b/4
[=1]
rāst (Far.) doğru
r. 11b/3
rāhı r. 42a/5
r. bol 28a/3, 38a/6, 44b/1, 47a/6, 65b/2
r.+ dur 10b/7, 13b/9, 52a/8
r.+ nı 02a/3, 03a/7
[=12]
rāstlıḳ (Far. + T.) doğruluk
r. 16b/7
r. ḳıl 28a/4
[=2]
ray hükümdar
ābrūı r. 11b/8, 15a/8, 44a/2
[=3]
rāy-gān (Far.) değersiz
r.+ ġa 47b/7
[=1]
rāżı (Ar.) kabul eden, boyun eğen
r. bol 27b/5
[=1]
rażīya'llāhu-ʿanhü (Ar.) Allah ondan razı olsun
r. 01b/8
[=1]
rebāb (Ar.) telli bir saz
r. 48b/9
[=1]
red(d) (Ar.) kabul etmeme, ret
farḳı r.- i güşād 11a/10
r. ḳıl 44b/2
[=2]
refʿet (Ar.) yüceltme
r. 28b/1
[=1]
renc (Far.) eziyet, sıkıntı
r. 19b/5, 34a/5, 35b/1
r.- i ġam 58a/10
r.+ din 14a/5
r. ḳal 14b/9
r.+ leridin 45b/3
r. tur 33a/4, 34b/8, 41a/3
[=10]
rencūr (Far.) incinmiş, hasta
r. 45b/2
r. bol 45b/4
r. bolmaḳ 45b/3
[=3]
reng (Far.) renk
r. 53b/6, 55b/6

[=2]

reng-īn (Far.) renkli

r. 06b/7, 40a/1

kirbāsı r. 40a/2

[=3]

Resul ʿaleyhi's-selām (ö.a)

Hz. Muhammed

r.+ nı 13b/8

r.+ nıñ 26a/4

[=2]

reşīve (Ar.) rüşvet

r.+ ge 12b/6, 28a/4

[=2]

revā (Far.) uygun

r. 69a/5

r. bol 14a/9, 25b/3, 26a/2, 27a/2, 28b/4, 39b/1, 42b/7, 43b/7,
50a/4, 61a/2

[=11]

revġan (Far.) yağ

r.- ı gāv 06b/1, 37a/8

r.- ı ḫoş-būy 24b/10

[=3]

re's (Ar.) baş, başkan

r. 19b/1

[=1]

rıżā (Ar.) razı olma, memnunluk

r. bol 45b/6

[=1]

rızḳ (Ar.) rızık, Allah'ın bahşettiği nimet

r.- ı ḥelāl 20a/8, 24b/5, 34a/9, 36b/7, 58a/4

r.- ı ḥelāl tur 33a/3

r.+ ı 18a/10, 31a/2, 36a/3, 45b/10, 50a/5, 68a/8

[=12]

reyāḥīn (Far.) koku

r. 06a/8, 35b/6, 35b/8

[=3]

rīze (Far.) küçük parça

r. 04a/1

sengi r. 22b/5

[=2]

rūbāh (Far.) tilki

r. 56a/8

şīri r.+ nı 38b/5

[=2]

rūd (Far.) nehir, ırmak

r. 20b/1

[=1]

rū-pūş (Far.) yüz örten

farḳı r. 11a/9

[=1]

rūşenālıḳ (Far. + T.) aydınlık, parlaklık

r. 21a/8, 21a/8

[=2]

rūşenlik (Far. + T.) aydınlık, parlaklık

r. 03b/8, 21a/7

[=2]

rūy (Far.) yeryüzü, yüz; tunç

r. 03b/10, 39a/4, 39b/6, 47a/7

zebūnı r. 47a/8

r.- ı ṣafḥa 01b/9

[=6]

rūz (Far.) gün

r. 69a/7

r.+ daḳı 11a/4, 11a/5

r.+ ı 13a/2

[=4]

rūze (Far.) oruç
r. 62b/9, 63b/4
r.+ ni 09b/10
r.+ sini 64b/1
[=4]

rūzgār (Far.) zaman, ömür
r.+ dın 36a/8
r.+ ı 15b/10, 16a/2, 37a/8, 54a/9, 66a/5
r.+ ıdın 34a/3
r.+ ınıñg 37b/4
[=8]

rūzī (Far.) rızık, nasip
r. ḳıl 43b/5
[=1]

rūzīlıḳ (Far. + T.) nasipli
r. bol 16a/4
[=1]

rükūʿ (Ar.) öne doğru eğilme
r. 04a/2
r. ḳıl 04b/7
[=2]

rüsvā (Far.) rezil, itibarsız
r. bol 42a/7
[=1]

S / Ṣ / Ş

saʿādet-mend (Ar. + Far.) saadetli, mutlu
s. 15a/8, 35a/5
[=2]

sāʿat (Ar.) saat
s. 68b/3
[=1]

ṣābit-ḳadem (Ar.) sözünde duran
ṣ. bol 15a/5
[=1]

saç saç
s. 17b/3, 31b/1
s.+ nı 17b/1
[=3]

saç- saçmak, serpmek
s.- ıp 49a/9
[=1]

saçmaḳ saçmak
s. 49a/8
[=1]

ṣadaḳa (Ar.) sadaka
ṣ. 04b/6
ṣ. bėr 26b/7, 45a/6, 45b/7, 47b/6, 61a/4, 64b/8, 65a/2
ṣ. bėrmek 25b/1, 33b/9, 39b/10, 46b/9, 49b/3
[=13]

ṣādır (Ar.) çıkan, ortaya gelen
ṣ. bol 48a/7
[=1]

ṣāf (Ar.) temiz, katıksız
ābı ṣ.+ nı 37b/3
[=1]

saf- *(<ET sap- DLT 804)* iğneye iplik geçirmek
s.- ıp 42b/6
[=1]

ṣafā (Ar.) 1.saflık, temizlik
2. Mekke'de bir tepe adı
ṣ. 26b/4
ṣ.- i aṣḥāb 62a/10
[=2]

Ṣafāhü'l-merve (ö.a) Safa ve Merve tepeleri
ṣ. 04b/5
[=1]

ṣafḥa (Ar.) sayfa
ṛūyı ṣ.+ ge 01b/9
[=1]
safra (Ar.) safra
s.+ dın 10b/9
[=1]
saġ- süt sağmak
s.- ıp 38a/7, 53b/10
[=2]
ṣaḥābe (Ar.) Hz. Muhammed'in meclisinde ve konuşmalarında bulunan kimseler
ṣ.+ lerni 09b/3
[=1]
saġızġān saksağan
s. 09a/2, 58a/1
[=2]
ṣāḥib (Ar.) sahip
ṣ.- i hammāl 53a/6
ṣ.- i ḫarāc bol 24a/8
[=2]
sāḥir (Ar.) büyücü
s. 60b/4, 60b/6
[=2]
ṣaḥn (Ar.) meydan
ṣ.- ı çemen bol 55b/7
[=1]
ṣaḥrā (Ar.) çöl
ṣ. 32a/6
ṣ.+ da 32a/2
[=2]
saḫāvet (Ar.) cömertlik, el açıklığı
s. 18b/4, 29a/7
[=2]
saḫt (Far.) katı, sert
belāı s. 64b/7
[=1]
ṣāʿiḳa (Ar.) yıldırım
ṣ. 03b/4
[=1]
sail (Far.) kılıç
s. 07a/7
[=1]
saḳal sakal
s.+ ı 17b/4
s.+ nı 05a/6, 17b/3
[=3]
saḳla- saklamak
s.- p 18a/6
[=1]
sa:l- salmak, koymak
s.- ıp 47a/10
[=1]
sal- salmak, koymak
s.- ur 59b/3
[=1]
ṣalavāt (Ar.) Hz. Muhammed'e edilen dualar
ṣ. 09b/9, 63b/3
[=2]
ṣāliḥ (Ar.) **1.** dinin emirlerine uygun harekette bulunan
ṣ. 03a/7, 11a/6, 11a/6
farḳı ṣ. 11a/9
raʿiyyeti ṣ. 02a/8
ṣ.+ niŋ 11a/10
2. Salih peygamber
ṣ. 14b/6
[=7]
ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem (Ar.) Allah'ın selamı onun üzerine olsun
ṣ. 02b/6

[=1]

salṭanat (Ar.) saltanat, hükümdarlık
s. 15a/9, 62a/1
[=2]

salṭanatlig (Ar. + T.) saltanatlık
s. bol 57b/2
[=1]

saman saman
s. 06a/5, 36b/2, 36b/3
s.+ nı 32b/2
[=4]

samanlıḳ samanlık
s.+ ġa 32b/3
[=1]

ṣandal (Ar.) bir tür ağaç
ṣ. 04a/8, 63a/3
[=2]

ṣandūḳ (Ar.) sandık
ṣ. 05b/1, 30a/6, 30a/9
[=3]

saraṭān (Far.) yengeç
s. 09a/8
[=1]

sarāy (Far.) saray
s. 04a/1, 04a/4, 23a/9, 23a/9
s.+ da 23b/1
s.+ ġa 19a/7
[=6]

sarıġ sarı
s. 34a/10, 41a/2
s. bol 33a/4
s.+ dın 45a/9
[=4]

ṣarīḥ (Ar.) açık, anlaşılan
ṣ. 11a/8
[=1]

saṭranç (Far.) satranç
s. 07b/8, 49a/2
[=2]

sat- satmak
s.- ıp 49a/10
[=1]

satmaḳ satmak
s. 07b/9, 49a/6
[=2]

sāvān (Erm.) pamuk ipliğinden veya eski kumaş parçalarından yapılan kilim
s. 46a/3
[=1]

say- kesmek
s.- up 51a/6
[=1]

saylaḳ verimsiz, hasta
s. 53b/7
[=1]

se (Far.) üç
s. 69a/7
[=1]

sebz (Far.) yeşil, yeşillik
s. 40b/9
s.- i murġzār 33a/1
[=2]

sefer (Ar.) sefer, seyahat
s. 64b/1
s.+ din 25b/6, 49b/10
s.+ ge 42b/9
s.+ i ḳıl 51b/4
s. ḳıl 31b/3, 34b/3, 36a/10, 49b/5, 49b/6, 49b/7, 66b/9, 67a/7,
69a/3
[=14]

sefīd (Far.) beyaz
nemeki s. 37a/7
[=1]
seg (Far.) köpek
s. 08b/9, 56a/8, 57a/3
s.+ ni 57a/2
s.+ ninğ 57a/5
[=5]
sėkkizinçi sekizinci
s. 04a/3, 22b/8
[=2]
sekrimek sıçramak, atlamak
s.+ ni 08a/4
[=1]
selām(Ar.) selam
s. bėrmek 04b/10, 04b/8
s. ḳıl 13a/4, 27a/5
[=4]
selāmet (Ar.) güvenlik, iyi sonuç
s. 22a/2, 49b/10, 49b/9
[=3]
selāmetlik (Ar. + T.) güvenli
s. 12a/4
[=1]
semiz semiz, besili
s. 53b/8
[=1]
semizlik şişkinlik
s. 06a/1
[=1]
şenā (Ar.) övme, övüş
ş. 63b/2
zikri ş. 64a/1
[=2]
seng (Far.) taş
s. 04a/1
s.- i rīze 22b/4
[=2]
sera-perde (Far.) saray perdesi, otağ
s. 30a/1
s.+ ni 05b/3
[=2]
ser-dār (Far.) komutan
s. 57b/8
[=1]
sergīn (Far.) gübre
s. 06a/2, 53a/8
[=2]
serkūb (Far.) kale
s. 04a/2
[=1]
ser ü fāy (Far.) elbise
s. 05b/3, 06b/6, 30b/3, 30b/5, 40a/4, 40a/5, 41a/10
[=7]
şevāb(Ar.) sevap, hayır
ş.+ lar 27a/5, 31b/8
ş.+ nı 03b/1, 26a/6, 52a/3
[=5]
şevāblıḳ (Ar. + T.) sevap sahibi olan
ş. 40b/10
[=1]
sevdā (Ar.) sevda, aşk
s.+ dın 10b/10
[=1]
seyl-āb (Far.) sel, sel suyu
s. 64b/4, 65a/2
[=2]
seza-vār (Far.) münasip, uygun
s. bol 26b/4
[=1]

sıçḳan sıçan, fare
s. 08b/6, 55a/7, 55b/3, 55b/6
s.+ nı 55b/4
[=5]

Ṣıddīḳ (ö.a) Hz. Ebubekir Sıddık
ḥażreti ebūbekri ṣ.+ nı 62b/6
[=1]

ṣıḥḥat (Ar.) sağlık, doğruluk
ṣ. 31b/1, 34b/1
ṣ. bol 39b/3, 54a/2, 64b/1
[=5]

sınuḳ kırık
s. 33a/10, 45b/9, 55a/5
[=3]

ṣırāṭ (Ar.) mahşer günü üzerinden geçileceğine inanılan köprü
püli ṣ. 11b/5
püli ṣ.+ dın 16b/5
püli ṣ.+ nı 16b/2
[=3]

sibāʿ (Ar.) yırtıcı hayvanlar
s. 08b/6
[=1]

sifand (Far.) tohum
s. 06b/1
[=1]

sinĝli küçük kız kardeş
s.+ si 43b/1
[=1]

ṣilāḥ (Ar.) silah
ṣ. 44a/6, 44a/9
[=2]

sīmurġ (Far.) Anka kuşu
s. 59a/8
s.+ nı 09a/5
[=2]

sīne (Far.) bağır
s. 18b/2
[=1]

sipāh-gerī (Far.) askerlik esbābı s. 66b/6
[=1]

sirke sirke
s. 06b/1, 36b/6, 37a/5
[=3]

sitār (Far.) telli bir çalgı
s. 07b/8
[=1]

sitem (Far.) sitem, azarlama
s. 62b/7
s. ḳıl 51a/8, 59a/2
[=3]

siyāh (Ar.) kara
s. 06b/7, 40a/1
nemeki s. 37a/6
s. bol 30b/5
[=4]

ṣofa (Ar.) sofa
ṣ. 04a/4, 23b/9
ṣ.+ da 23b/10
[=3]

soḳ- sokmak
s.- up 48a/9, 53b/2
[=2]

sovuḳ *(<ET sogık EDPT 808a)* soğuk
s.+ nı 03b/5
[=1]

soymaḳ soymak
s. 51a/9
[=1]

söz söz
s. 31b/10, 43b/1, 50b/3
s.+ ge 42b/2, 57b/10
s.+ i 44b/1
s.+ idin 51b/7
s.+ ini 44b/2
s.+ ni 50b/2
s. tur 21b/5
[=10]

sözçilıḳ sözcülük
s. ḳılmaḳ 10a/2
[=1]

sözle- söylemek, konuşmak
s.- se 47a/5, 60a/7
[=2]

sözleş- söyleşmek
s.- gen 50a/9
s.- ip 50a/10, 68a/3
[=3]

sözleşmek söyleşmek, konuşmak
s. 68a/3
s.+ ni 08a/5
[=2]

sūd (Far.) ticaret
s. 12a/2
[=1]

sūdā (Far.) tüccar
s.+ dın 21b/8
[=1]

sūdā-ger (Far.) tüccar
s. 35a/1
s. bol 66b/9
s.+ lerġa 12a/2
[=3]

sulṭān (Far.) sultan
s. 19b/1
cedeli s. 21b/4
[=2]

ṣurāḥi (Ar.) sürahi, cam veya billur kap
ṣ. 39b/6
[=1]

sūre (Ar.) Kuran'ın 114 bölümünden her biri
s. 09b/8
s.+ ni 63b/5
[=2]

ṣūret (Ar.) görünüş
ṣ.+ de 13b/10
[=1]

ṣur-nāy (Far.) zurna
ṣ. 07b/7, 48b/7, 49a/1
[=3]

surḫ (Far.) kırmızı
gül-i s. 24b/8
[=1]

suv su
s. 20b/3, 21a/5, 24a/8, 37b/5
lāyı s. 65a/6
s.+ da 09a/9
s.+ ġa 08a/1, 49a/8
s.+ ı 23b/4
s.+ ıdın 20b/9, 21a/2
s.+ larnı 37a/9
[=12]

sūz (Far.) yanma, ateş
cāyı s.+ dın 42b/3
[=1]

sücūd(Ar.) secde etme
s. 04a/2
s. ḳıl 04b/7
[=2]

Süleymān (ö.a) Süleyman

peygamber
s. 15a/2
[=1]

sünnet (Ar.) sünnet
s. ḳıl 27b/2
s. ḳılmaḳ 05a/1
[=2]

sürfe (Far.) öksürük
s.+ ni 05a/9
[=1]

sürge- sürmek
s.- se 54a/7
[=1]

süt süt
s. 37b/7, 38a/7
s.+ i 38b/1, 38b/2, 38b/3, 38b/4, 38b/6, 38b/7, 57a/5, 67b/6
s.+ ini 06b/3, 38b/8, 38b/9, 56b/4
[=14]

Ş

şād (Far.) mutlu, sevinçli
ş. 45b/1
[=1]

şād-mān (Far.) sevinçli
ş. bol 25a/3
[=1]

şād-mānlıḳ (Far. + T.) mutluluk
ş.+ ḳa 44b/6
[=1]

şaġal (Far.) çakal
ş. 08b/8, 56a/8
[=2]

şāʿir (Ar.) şair
ş.+ ni 68b/2
[=1]

şāne (Far.) tarak
ş. 06a/2, 66a/2
[=2]

şarāb (Ar.) şarap
ş. 06b/2, 37a/10, 37b/2, 38a/1
ş.- ı benefşe 37b/1
ş.- ı dīger 38a/5
ş.- ı müşelleş 37b/9
ş.+ larnı 37a/9
ş.+ nı 16a/2, 16a/3
[=10]

şarābe'n-ṭahūr (Ar.) temiz şarap, cennet şarabı
ş. 26a/5
[=1]

şato (Fr.) şato
ş. 04a/1
[=1]

şātū (Far.) merdiven
ş. 24a/3, 30a/3
[=2]

şāyiʿ (Ar.) yayılmak, duyulmak
ş. bol 44b/5
[=1]

şeb (Far.) gece
āḫiri ş. 10b/7
avvalı ş. 10b/7
[=2]

şecāʿat (Ar.) yiğitlik
s. tur 29a/7
[=1]

şeftālū (Far.) şeftali
ş. 35a/3
[=1]

şehādet (Ar.) tanıklık, şahitlik
ş. 12a/1, 14b/7
[=2]

şehdu'llāh (Ar.) şehadet getirme
ş.+ nı 63b/8
[=1]

şehr (Ar.) şehir
ş.+ de 62b/6
ş.+ ge 13b/4, 13b/6, 45a/4, 67b/10
ş.+ ni 07a/7, 44a/8
ş.+ nıñg 23a/6
[=8]

şehr-istān (Ar. + Far.) büyük şehir
ş. 04a/3, 22b/8
[=2]

şekker (Far.) şeker
ş. 06a/10, 36b/5, 37a/3
[=3]

şek(k)lik (Ar. + T.) şüphecilik
ş.+ din 27a/8
[=1]

şemʿ (Ar.) mum
ş. 03b/9, 21a/6
[=2]

şenbih (Far.) gün
ş. 69a/7
[=1]

şerāfet (Ar.) şereflilik
ş. 13a/6, 13b/6, 37b/2, 63a/2, 63b/5
ş.+ i 26b/8, 29a/5, 32b/8, 46a/3
[=9]

şerbet (Ar.) şerbet
ş. 06b/2
[=1]

şerīʿat (Ar.) doğru yol, Allah'ın emri olan din kaideleri
ş.+ ge 15a/5
ş.+ ni 62b/9
[=2]

şerīf (Ar.) şerefli, soylu
merdümi ş. 19b/1
ş.- i velāyet 15b/2
[=2]

şeş (Far.) altı
ş. 09a/7
[=1]

şėşe keten bezi
ş. 41a/7
[=1]

şeşuḳ *(<ET sīş "vücuttaki şişlik" DLT 821)* şişmiş
ş. 31b/6
[=1]

şevher (Far.) erkek eş, koca
ş. 19a/10
[=1]

şey (Ar.) şey
ş.+ leri 43a/9
[=1]

şeyāṭīn (Ar.) şeytanlar
ş.+ ni 60b/10
[=1]

şeyṭān (Ar.) şeytan
ş. 13b/9, 26a/8
ş.+ nı 60b/7
[=3]

şiddet (Ar.) şiddet
ş. 20a/3
[=1]

şifā (Ar.) şifa, iyileşme
ş. 45b/3
[=1]

şikār (Far.) av
murġānı ş. 57a/9
ş. ḳıl 52b/10
[=2]

şikem (Far.) karın
ş. 18b/3
[=1]

şikeste (Far.) kırık
pāyı ş. 45b/3
[=1]

şimāl (Ar.) 1. rüzgar
ş. 17a/3, 20a/6, 21b/5
2.kuzey, sol taraf
ş. 64a/4
[=4]

şimşīr (Far.) kılıç
ş. 44a/7, 44b/7, 45a/2
[=3]

şīr (Far.) 1.aslan
2. süt
ş. 37a/9, 53a/7, 56a/10, 56a/7, 56a/9
ş.- i murġ 38b/9
ş.- i rūbāh 38b/5
ş.+ ġa 56b/1
ş.+ ni 56b/2
[=9]

şīrīn (Far.) tatlı, sevimli
ş. 33a/7
ş. bol 34b/3
[=2]

şīşe (Far.) sırça, şeffaf
ş. bol 40b/3
[=1]

Şīt (ö.a) Şit peygamber
ş. 14a/2
[=1]

şol(1) sol, sol taraf
ş. 18a/4, 18b/5
[=2]

şol(2) şu
ş. 12b/10, 13a/9, 16b/7, 19b/5, 20a/4, 23a/6, 33b/3, 34a/7, 46b/8, 47a/8, 49b/6, 51b/3, 63b/6, 67b/8
[=14]

şubu şu
ş. 22b/10, 24b/10, 28b/8, 33b/8, 35b/2, 37b/10, 38a/10, 65b/10
[=8]

şunça o kadar
ş. 36b/4, 37b/6
[=2]

şüddī (Far.) ettin, yaptın
ş. 69a/7
[=1]

şükr (Ar.) şükür
ş. 63b/2
[=1]

şükr-āne (Ar. + Far.) iyilik bilme nişanesi
ş.- i niʿmet 61b/10
ş.+ sige 02b/2
[=2]

şütür (Far.) deve
ş.- i murġ 58b/6
[=1]

T / Ṭ

tā (Far.) çünkü
t. 01b/10, 10b/3, 16b/1
[=3]

taʿalluḳ (Ar.) ilgili olma
t. tur 28a/3
[=1]

ṭaʿām (Ar.) yemek
ṭ. 07b/10, 49a/10, 49a/7, 49b/2, 62b/2
ṭ.+ ġa 24b/7
[=6]

ṭaʿat (Ar.) ibadet
ṭ.+ ge 59b/10
[=1]

ṭābʿ (Ar.) kitap basma
ṭ. ḳılġuçı 10b/3
[=1]

ṭabaḳ (Ar.) tabak
ṭ. 66a/5
[=1]

ṭabbāḫ (Ar.) aşçı
ṭ. 09b/4
[=1]

ṭabīb (Ar.) hekim, doktor
ṭ. 27b/7
ʿulemāi ṭ. 05a/2
[=2]

taʿbīr (Ar.) rüya yorma işi
t. almaḳ 02a/6
ʿilmi t.+ ni 02a/1
[=2]

Taʿbīr-nāme (Ar.) rüya tabiri kitabı
Kitābı T.+ ni 01b/5, 02a/2, 03a/3
[=3]

tābiʿiyyet (Ar.) tapma
t. 61a/3
[=1]

ṭabl (Ar.) davul
ṭ. 07a/6, 44a/6, 44b/3
[=3]

tāc (Ar.) taç
t. 30a/6
[=1]

taf- *(<ET tapmak EDPT 435a/b)* → **tap-**
1. bulmak
t.- ıp 29a/2, 29b/7, 32b/2, 34b/3, 36b/8, 51a/10, 52a/9, 59b/9
2. kazanmak
t.- ar 36a/1
t.- ıp 13a/7, 59a/8,
[=11]

taġ dağ
t. 22a/6, 22a/7, 64b/8
[=3]

ṭahāret (Ar.) temizlik
ṭ. al 04b/9, 27a/1
ṭ. ḳıl 20b/6
[=3]

taḫt (Far.) taht, hükümdarlık
t. 29b/9, 30a/2, 30a/3
t.- ı nūrrīn 05a/10
t.- ı nübüvvet 02b/6
[=5]

ṭāife (Ar.) topluluk, güruh
ṭ. 20a/1
ṭ.+ lerni 27b/7
[=2]

ṭalāḳ (Ar.) boşama
ṭ. bol 10a/1
ṭ. ḳıl 50a/1, 65a/1

[=3]

ṭaleb-kār (Ar. + Far.) istekli
ṭ. bol 28a/10
[=1]

tall (Far.) tepe
t.- ı bülend 22a/4
[=1]

tam dam
t.+ dın 22b/6
t. ėt 22b/5
t. ėtmek 22a/6
[=3]

tamām (Ar.) tamam, tam
t. 21a/9, 25b/5, 26a/9, 26b/5, 44a/4, 46a/8, 69a/5, 69a/7
t.- ı ḫalḳ 23a/3
[=9]

tanu- tanımak, tanınmak
t.- maydurġan 23b/8
[=1]

tap- 1.bulmak
2.kazanmak → **taf-**
t.- ar 13a/1, 13a/5, 14a/3, 14a/7, 14b/10, 14b/7, 14b/8, 15a/4, 15b/7, 16a/5, 17a/1, 17a/10, 17b/10, 18b/6, 19a/6, 20a/8, 20b/4, 20b/8, 21a/6, 21b/10, 21b/2, 22a/9, 22b/5, 23b/10, 25a/7, 25b/7, 25b/9, 26a/6, 26b/7, 27a/5, 27a/7, 27b/9, 28b/10, 29b/2, 29b/3, 29b/6, 29b/8, 30a/5, 30a/5, 31a/4, 31b/1, 31b/8, 32b/2, 32b/3, 33a/2, 33b/10, 33b/4, 34a/4, 34a/9, 34b/2, 35a/10, 36b/2, 37a/5, 39b/5, 42a/6, 44a/10, 44b/3, 44b/4, 46a/8, 48a/8, 52a/3, 52b/7, 56b/4, 58b/10, 59a/3, 63b/5, 64a/2, 66a/6, 67b/1
t.- ıp 14b/2, 20b/4, 34a/4, 35b/7
t.- mas 26a/8
[=74]

tapıl- bulunmak
t.- ġay 10b/4
[=1]

tapmaḳ bulmak
t. 45b/3
t.+ nı 07b/1
[=2]

ṭaraf (Ar.) yan, yön
ṭ.+ dın 18a/3, 18a/4, 38b/1, 38b/2, 39a/10
ṭ.+ ge 49b/6, 49b/6, 64a/2, 64a/4, 64a/8, 67b/5
[=11]

tarġaḳ tarak
t. 10a/6, 66a/3
[=2]

tarı- ekmek, tarım yapmak
t.- p 34a/2, 36a/1
[=2]

tārīk (Far.) karanlık
t. 21a/8
[=1]

ṭarīḳ (Ar.) yol
ṭ.+ de 38a/10
[=1]

ṭarīḳa (Ar.) yol, usul
ṭ. 02a/4, 02a/6, 02b/5
[=3]

tart- çekmek

t.- ar 31b/4
[=1]

taṣaddūḳ (Ar.) sadaka olarak verme
t. bėr 02b/3
[=1]

ṭast tas
ṭ. 39b/7
[=1]

taşla- atmak, fırlatmak
t.- p 28b/3
[=1]

tatlıġ tatlı
t. 33a/9
t. bol 33b/7
[=2]

tatlıḳ tatlı
t. 37b/1
[=1]

ṭavāf (Ar.) Kabe'nin etrafını dolaşma
ṭ. ḳıl 14a/8, 52a/3
[=2]

tavḳ (Ar.) gerdanlık
t. 06b/5, 39a/3, 39a/9
[=3]

ṭāvus (Ar.) tavus kuşu
ṭ. 09a/2, 57a/10, 58a/2
[=3]

tavuşḳan tavşan
t. 52b/8, 60a/2
t.+ nı 08b/6
[=3]

tayaḳ dayak
t. yė 33a/9
[=1]

tāz (Far.) taze, genç
t. 47a/7
[=1]

tedbīr (Ar.) tedbir, önlem
t. 29b/6
[=1]

tef- *(<ET tep- EDPT 435b)* → **tep-**
tekmelemek
t.- se 53b/4, 67a/2
t.- ip 66a/10
[=3]

tefāvüt (Ar.) fark
t.+ i 02b/1
[=1]

tėg- değmek
t.- er 19a/9, 37a/6, 54b/6, 67a/2
t.- se 44b/2
[=5]

tėgürmen değirmen
t. 04a/6, 24a/2
[=2]

tėgür- değdirmek, ulaştırmak
t.- e al 60a/9
t.- güçi bol 35a/8
t.- üp 49a/5
[=3]

tehī (Far.) boş, değersiz
t. 63a/10
[=1]

tehlīl (Ar.) la'ilahe-ill-Allah sözünü tekrar etme
t. 63b/2, 64a/1
[=2]

tėng (Ç.) eşit, denk
t. 48a/8

t. bol 45b/10, 67a/5
t.+ leridin 24a/6
[=4]

tenge para birimi
t. 18a/7, 34a/4
[=2]

tėnglik (Far. + T.) zorluk
t.+ ge ḳal 24a/3
[=1]

tekbīr (Ar.) tekbir, yüceltme
t. 64a/1
t. ḳıl 47a/9
[=2]

teke keçi, oğlak
t. 51b/6
[=1]

tekye (Ar.) tekke, zaviye
t. 30b/2
[=1]

tellik terlik
t. 06b/8
[=1]

temāşāh (Far.) bakıp seyretme
t. ḳıl 36a/6
[=1]

temmet (Ar.) bitti, tamam oldu
t. 69a/5
[=1]

temmūz (Ar.) temmuz
t.+ da 69a/8
[=1]

temür demir
t. 66a/2
[=1]

ten-dürüst (Far.) kuvvetli
t. bol 12b/4, 16a/3
[=2]

ten-dürüstluḳ (Far. + T.) kuvvetli, sağlıklı
t. tur 35b/10
[=1]

tennūr (Ar.) fırın
t. 05b/4, 24a/9, 30b/8
t.+ da 24a/10
t.+ nı 04a/6
[=5]

tep- tepmek, tekmelemek → **tef-**
t.- ip 17a/6, 53b/2
[=2]

tepre- hareket etmek, sarsılmak
yėr t.- genni 64b/6
t.- p 64b/8
yėr t.- p 64b/7
[=3]

tepremek hareket etmek, sarsılmak
yėr t. 10a/1
[=1]

ter (Far.) taze
t. 32b/1
cemʿi mīvei t. 06a/8
[=2]

terāżū (Far.) terazi
t. 05a/3, 11b/6, 28a/5, 28a/6
t. -ı peymāne 28a/2
t.+ nı 03b/1, 16b/6, 61a/8
[=7]

tere (Far.) tere(bitki)
t. 06a/4
[=1]

tėre *(<ET teri DLT 871)* deri
t.+ si 52b/9
t.+ sini 51a/6, 51a/9, 54b/2
[=4]

terīd (Far.) tirit(yemek)
t. 06a/10, 36b/5
[=2]

tersā (Far.) Hıristiyan
t. 43b/8
kibri t. 10a/3, 65a/8
t.+ larıñ 64a/9
t.+ nı 65a/10
[=5]

tesbīḥ (Ar.) tespih
t. 04a/3, 63b/2
t.+ ni 09b/8
[=3]

teşehhüd (Ar.) ka'dede tehiyyatı okumak
t. 04b/8
[=1]

teşne (Far.) susamış
t. bol 68b/10
[=1]

teşnelik (Far. + T.) susuzluk
t.+ din 26a/4
t.+ ni 10a/10
[=2]

tevbe (Ar.) tövbe
t. 12a/2, 12b/2
t.- i naṣūḥ ḳıl 26a/3, 35a/9
t. ḳıl 12b/10, 16a/7, 16b/1, 21a/1, 26b/2, 34b/10, 38a/3, 45a/5,
45b/7, 47b/6, 51a/5, 67a/2
t. ḳılmaḳ 13a/4, 13b/3, 13b/8, 18b/10,27b/6, 42a/7, 47b/8, 49b/8
t.+ si 16a/10, 20b/7, 25b/8, 27a/7, 38a/4, 41a/8
[=30]

tevfīḳ (Ar.) Allah'ın yardımı
t.-i Ḫudāy 69a/7
[=1]

Tevrīt (ö.a) Tevrat
t. 28b/4
muṣḥaf-nāmei T. 05a/4
[=2]

teyemmüm (Ar.) teyemmüm, su bulunmayan yerde su niyetiyle toprak, kum gibi şeylerle abdest alma
t. ḳıl 25b/1
t. ḳılmaḳ 04b/2
[=2]

tıḳa- kapamak
t.- p 29b/3
[=1]

tırnaḳ tırnak
t.+ nı 31b/1
[=1]

til dil
t. 18a/7
[=1]

tile- dilemek, istemek
t.- p 51b/8
t.- se 49b/3, 69a/4
[=3]

tilemek dilemek, istemek
t. 08a/1, 49a/7
[=2]

tīr (Far.) ok
t. 44a/7
[=1]

tirig diri, canlı
t. 17a/6, 43a/9, 47a/3
t. bol 43b/4, 46b/3
[=5]

tiş diş
t.+ i 18a/1, 18a/2, 18a/6
[=3]

tive deve
t. 08b/1, 10a/7, 38b/3, 66a/7, 67b/4, 67b/6, 67b/9
t.+ din 67a/7, 67a/8
t.+ ge 67a/7, 67a/9, 67b/5
t.+ ni 67a/10, 67b/1, 67b/2, 67b/7
[=16]

toġ- doğmak
t.- ḳanları 47a/1
[=1]

toḫı tavuk
t. 09a/1, 58a/10
t.+ nı 58b/3
[=3]

toḫm (Far.) tohum, yumurta
t.+ ı 09a/1
t.+ ını 58b/1
[=2]

toŋġuz domuz
t. 08b/6, 55a/10, 55a/9, 55b/2
[=4]

toku- dokumak
t.- p 42b/9
[=1]

toḳḳuzınçı dokuzuncu
t. 04a/5, 23a/8, 44a/5
[=3]

toḳum eyerin altındaki keçe
t. 30a/2
[=1]

tokuz- yatırmak
t.- up 67b/2
[=1]

tola çok, fazla
t. 31a/9, 35b/10, 42b/4, 52a/10, 52a/9, 53b/7, 55a/1, 55b/1, 62b/2, 67b/9
t. bol 17b/2, 17b/7, 18b/3, 28a/8, 29a/4, 30b/1, 34a/7, 35a/2, 35a/4, 36b/3, 36b/4, 38b/9, 47b/5, 52b/2, 52b/6, 53b/8, 57b/9, 58a/7, 61a/1
[=29]

toy eğlence
t. ḳılmaḳ 09b/7, 63a/6
[=2]

töfe *(<ET töpü DLT 896)* tepe
t.+ side 22a/7
[=1]

tökül- dökülmek
t.- üp 34a/7
[=1]

tört dört
t. 09b/5, 10b/8, 61b/6
[=3]

törtünçi dördüncü
t. 03b/2, 17a/2
[=2]

töşek döşek
t.+ de 68b/4
[=1]

tuḥfe (Ar.) hediye
t. 06b/5
[=1]

tumul *(<tulum)* post, meşin torba
t.+ da 39a/1
[=1]

tur - yardımcı fiil, bildirme ifade eder.

t.- up 16a/6
bar t.- ur 02a/9, 02b/1, 12b/5, 19a/9
behişt t.- ur 23b/9, 33b/3
bereket t.- ur 34b/4, 37a/7
bī-menfaʿat t.- ur 31a/1
bī-renc t.- ur 36b/3, 36b/7
cihān t.- ur 15b/3
devlet t.- ur 41a/6, 44b/8
dīş-vār t.- ur 20a/6
düşmen t.- ur 60a/10
endīşe t.- ur 59b/10
fesād t.- ur 33b/2
ġam t.- ur 57a/5
gūr t.- ur 46a/9
ḥükmi t.- ur 12a/5
ḥükmide t.- ur 30a/2
ḥükümde t.- ur 28b/8, 33b/8
ḫiẕmet-kār t.- ur 39b/8, 66a/2
ḫūb t.- ur 32b/10, 37a/8, 41a/3, 41b/1
ḫurmā t.- ur 33a/5
ḳaysı t.- ur 02a/5
ḳısm t.- ur 23a/1
māl t.- ur 59b/7
mālı ḥarām t.- ur 33a/4
mālı ḥelāl t.- ur 33a/6, 41a/10
melāmet t.- ur 41a/5
menfaʿatlig t.- ur 33b/5
muʿcize t.- ur 02b/5
nā-müselmān t.- ur 56a/3, 60a/9
nevʿ t.- ur 16b/3
rāḥat t.- ur 20a/5, 69a/2
renc t.- ur 33a/4, 34b/8, 41a/3
rızḳı ḥelāl t.- ur 33a/3
şecāʿat t.- ur 29a/8
söz t.- ur 21b/5
taʿalluḳ t.- ur 28a/3
ten-dürüstluḳ t.- ur 35b/10
tüş t.- ur 02b/10
yol t.- ur 32b/2
[=56]

turmaḳ yardımcı fiil, bildirme ifade eder.
t. 04b/4
[=1]

turna turna kuşu
t. 08b/10
[=1]

turşī (Far.) turşu
t. 36b/6
[=1]

turunç (Far.) turunç
t. 35a/6
[=1]

tut - tutmak, elde etmek
t.- arlar 62b/10
t.- up 32a/4, 55b/4, 57a/1, 58b/10, 66b/2, 67b/4
[=7]

tutaş- tutuşmak, ateş almak
ot t.- ıp 65a/3
ot t.- sa 21b/7, 21b/8, 21b/9
[=4]

tutaşmaḳ tutuşmak, alev almak
ot t. 64b/5
[=1]

ṭūṭī (Far.) papağan
ṭ. 09a/5, 59a/3
[=2]

tuz tuz
t. 32b/2
[=1]
tülki tilki
t. 08b/8
t.+ ni 56b/9
[=2]
tülkü tilki
t. 57a/1
[=1]
tünü- gecelemek
t.- meydurġan 46a/9
[=1]
tüplük dip
t.+ ni 31a/2
[=1]
tür- dürmek, bükmek
t.- üp 42b/8
[=1]
tüş düş
t. 02b/1, 02b/2, 02b/4, 03a/1, 10b/8, 11a/3, 47b/1, 47b/4, 48a/3, 52a/7, 52a/7, 52b/10, 54b/1, 63b/9, 64a/1, 64a/10, 64a/5, 64a/7, 64b/2, 64b/8, 65a/1, 65a/3
t.+ deki 32b/5
t.+ din 11a/4, 11a/5
t.+ ese 54a/4
t.+ i 02b/5, 11a/10, 11a/6, 11b/2, 11b/3
t.+ ide 11b/7, 13b/9, 36b/8, 40a/5, 42a/6, 52b/9, 63a/4, 63a/8, 69a/2
t.+ idin 11a/7, 11a/8, 11b/1, 11b/2, 11b/3
t.+ ini 03a/9
t.+ leri 03a/2
t.+ ni 03a/4, 03a/5, 03a/6, 10b/6, 11a/1, 31a/5, 46b/6
t.+ niŋ 02a/3, 02a/4, 02a/5, 02a/5, 03a/6, 03a/7
t. tur 02b/10
[=61]
tüş- düşmek, inmek
t.- er 30a/9, 43b/4, 46a/7, 47b/3, 48b/4, 53b/4, 62a/8, 66a/10, 66a/4, 66b/1
t.- mes 49a/5, 68b/4
t.- üp 13b/1, 17b/8, 18a/1, 18a/2, 18a/3, 18a/4, 18a/6, 45b/8, 67a/8
[=21]
tüşe- düşlemek, rüyada görmek
t.- se 12a/6, 12b/1, 12b/5, 13a/1, 13a/3, 13a/5, 13a/6, 13a/8, 13a/8, 13a/9, 13b/1, 13b/2, 13b/5, 13b/8, 14a/1, 14a/2, 14a/4, 14a/6, 14a/8, 14a/9, 14b/1, 14b/4, 14b/6, 14b/7, 14b/9, 15a/1, 15a/10, 15a/2, 15a/3, 15a/5, 15a/7, 15a/9, 15b/10, 15b/2, 15b/4, 15b/5, 15b/7, 15b/9, 16a/10, 16a/2, 16a/5, 16a/6, 16a/9, 16b/1, 16b/10, 16b/2, 16b/6, 16b/8, 17a/1, 17a/10, 17a/10, 17a/5, 17a/5, 17a/7, 17a/8, 17b/10, 17b/2, 17b/3, 17b/5, 17b/6, 17b/7, 17b/8, 17b/9, 18a/1, 18a/10, 18a/2, 18a/3, 18a/5, 18a/6, 18a/7,

18a/8, 18b/1, 18b/2, 18b/3,
18b/4, 18b/5, 18b/6, 18b/7,
19a/3, 19a/4, 19a/5, 19a/9,
19b/10, 19b/10, 19b/7,
19b/8, 19b/9, 20a/1, 20a/2,
20a/5, 20a/7, 20a/7, 20a/8,
20a/9, 20b/10, 20b/3, 20b/5,
20b/6, 20b/8, 20b/9, 20b/9,
21a/1, 21a/10, 21a/2, 21a/3,
21a/3, 21a/4, 21a/8, 21b/1,
21b/3, 22a/10, 22a/2, 22a/6,
22a/8, 22a/9, 22b/1, 22b/2,
22b/4, 22b/5, 22b/5, 22b/7,
22b/9, 23a/1, 23a/4, 23a/4,
23a/6, 23a/8, 23a/9, 23b/3,
23b/6, 23b/9, 24a/1, 24a/1,
24a/10, 24a/2, 24a/4, 24a/6,
24a/7, 24a/9, 24b/1, 24b/2,
24b/4, 24b/5, 24b/6, 24b/7,
24b/8, 24b/9, 25a/1, 25a/10,
25a/2, 25a/3, 25a/4, 25a/5,
25a/6, 25a/6, 25a/7, 25a/9,
25b/2, 25b/4, 25b/7, 25b/8,
25b/9, 26a/1, 26a/3, 26a/7,
26a/9, 26b/1, 26b/5, 26b/7,
26b/8, 26b/9, 27a/1, 27a/2,
27a/3, 27a/4, 27a/6, 27a/6,
27a/8, 27a/9, 27b/1, 27b/10,
27b/2, 27b/4, 27b/6, 27b/8,
28a/10, 28a/2, 28a/7, 28a/8,
28a/9, 28b/1, 28b/10, 28b/3,
28b/5, 28b/6, 28b/8, 28b/9,
29a/10, 29a/2, 29a/3, 29a/3,
29a/5, 29a/6, 29a/9, 29b/1,
29b/3, 29b/4, 29b/5, 29b/6,
29b/7, 29b/7, 29b/8, 29b/9,
30a/1, 30a/10, 30a/10,
30a/2, 30a/4, 30a/7, 30a/9,
30b/10, 30b/2, 30b/3, 30b/4,
30b/5, 30b/6, 30b/8, 30b/8,
30b/9, 31a/1, 31a/10, 31a/2,
31a/3, 31a/6, 31a/7, 31b/1,
31b/10, 31b/2, 31b/3, 31b/4,
31b/5, 31b/6, 31b/7, 31b/9,
32a/1, 32a/2, 32a/3, 32a/4,
32a/5, 32a/6, 32a/8, 32a/9,
32b/1, 32b/10, 32b/4, 32b/8,
33a/1, 33a/3, 33a/5, 33a/7,
33a/8, 33b/1, 33b/2, 33b/3,
33b/4, 33b/6, 33b/8, 33b/9,
34a/1, 34a/10, 34a/10,
34a/3, 34a/4, 34a/7, 34a/8,
34b/1, 34b/3, 34b/5, 34b/6,
34b/8, 35a/1, 35a/1, 35a/10,
35a/10, 35a/3, 35a/3, 35a/6,
35a/7, 35a/7, 35a/8, 35a/9,
35b/1, 35b/10, 35b/5, 35b/6,
35b/8, 36a/1, 36a/10, 36a/3,
36a/5, 36a/6, 36a/8, 36b/1,
36b/2, 36b/7, 36b/8, 37a/4,
37a/5, 37a/6, 37a/7, 37a/8,
37b/10, 37b/2, 37b/4, 37b/6,
37b/7, 37b/8, 38a/2, 38a/2,
38a/3, 38a/4, 38a/6, 38a/7,
38a/8, 38b/1, 38b/10, 38b/2,
38b/3, 38b/4, 38b/5, 38b/6,
38b/7, 38b/7, 38b/8, 39a/1,
39a/10, 39a/10, 39a/5,
39a/6, 39a/7, 39a/9, 39b/1,
39b/4, 39b/8, 39b/9, 40a/4,
40a/6,
40a/7, 40a/9, 40b/10, 40b/8,
41a/1, 41a/2, 41a/3, 41a/4,
41a/5, 41a/6, 41a/7, 41a/9,

41b/1, 41b/10, 41b/3, 41b/5,
41b/5, 41b/8, 41b/9, 42a/1,
42a/2, 42a/2, 42a/5, 42a/6,
42a/7, 42a/8, 42a/9, 42b/1,
42b/2, 42b/3, 42b/4, 42b/5,
42b/6, 42b/7, 42b/8, 42b/9,
43a/3, 43a/5, 43a/6, 43a/7,
43a/8, 43b/1, 43b/3, 43b/7,
44a/10, 44a/2, 44a/4, 44a/9,
44b/1, 44b/3, 44b/5, 44b/6,
44b/8, 44b/9, 45a/1, 45a/2,
45a/3, 45a/5, 45a/7, 45a/8,
45a/9, 45b/10, 45b/5, 45b/6,
45b/8, 45b/9, 46a/10, 46a/3,
46a/5, 46a/5, 46a/7, 46a/8,
46b/1, 46b/10, 46b/2,
46b/4, 46b/8, 47a/1, 47a/3,
47a/7, 47a/8, 47b/7, 47b/8,
48a/10, 48a/2, 48a/6, 48a/7,
48a/8, 48b/1, 48b/10, 48b/4,
48b/5, 48b/8, 48b/9, 48b/9,
49a/10, 49a/2, 49a/2, 49a/3,
49a/4, 49a/9, 49b/1, 49b/2,
49b/4, 49b/5, 50a/10, 50a/3,
50a/6, 50a/7, 50b/7, 51a/1,
51a/4, 51a/6, 51b/1, 51b/10,
51b/4, 51b/6, 51b/9, 52a/10,
52a/5, 52a/8, 52b/2, 52b/3,
52b/4, 52b/5, 52b/7, 53a/1,
53a/2, 53a/3, 53a/5, 53a/5,
53a/8, 53a/9, 53b/1, 53b/10,
53b/2, 53b/7, 53b/8, 53b/9,
54a/10, 54a/3, 54a/6,
54b/10, 54b/3, 54b/5, 54b/6,
54b/8, 55a/1, 55a/2, 55a/4,
55a/5, 55a/8, 55a/9, 55b/1,
55b/10, 55b/2, 55b/3, 55b/5,
55b/6, 55b/7, 55b/8, 55b/9,
56a/1, 56a/3, 56a/5, 56a/6,
56a/9, 56b/10, 56b/2, 56b/3,
56b/5, 56b/6, 56b/7, 56b/9,
57a/1, 57a/2, 57a/6, 57a/7,
57b/1, 57b/10, 57b/4, 57b/5,
57b/5, 57b/6, 57b/7, 57b/8,
58a/1, 58a/10, 58a/10,
58a/2, 58a/3, 58a/7, 58a/8,
58b/2, 58b/4, 58b/4, 58b/5,
58b/6, 58b/8, 59a/1, 59a/3,
59a/4, 59a/5, 59a/6, 59a/6,
59a/7, 59a/9, 59b/1, 59b/10,
59b/2, 59b/3, 59b/5, 59b/6,
59b/7, 59b/9, 60a/1, 60a/2,
60a/3, 60a/4, 60a/8, 60b/1,
60b/10, 60b/2, 60b/6, 60b/7,
60b/8, 61a/10, 61a/2, 61a/3,
61a/6, 61a/8, 61a/8, 61b/2,
61b/3, 61b/4, 61b/6, 61b/8,
61b/9, 62a/1, 62a/2, 62a/4,
62a/7, 62a/8, 62b/1, 62b/10,
62b/2, 62b/4, 62b/6, 62b/8,
63a/10, 63a/2, 63a/7, 63a/8,
63a/9, 63b/4, 63b/6, 63b/7,
64a/3, 64b/7, 65a/10, 65a/2,
65a/5, 65b/1, 65b/3, 65b/4,
65b/5, 65b/6, 65b/7, 65b/9,
66a/1, 66a/10, 66a/2, 66a/3,
66a/4, 66a/5, 66a/6, 66a/8,
66a/9, 66b/10, 66b/2, 66b/4,
66b/5, 66b/7, 66b/8, 66b/8,
67a/1, 67a/10, 67a/4, 67a/6,
67a/7, 67a/8, 67a/9, 67b/1,
67b/2, 67b/4, 67b/6, 67b/8,
68a/10, 68a/5, 68a/8, 68a/9,
68b/1, 68b/10, 68b/2, 68b/4,

68b/5, 68b/6, 68b/7, 68b/8, 68b/9, 68b/9, 69a/1, 69a/2, 69a/3, 69a/4
[=662]

tüşemek düşlemek, rüya görmek
t. 68a/2
[=1]

tüşmek düşmek, inmek
t. 08a/3, 10b/1
t.+ ni 09b/5
[=3]

tüşür- kesmek
t.- üp 17b/3
[=1]

tüşürmek kesmek
t. 05a/6, 05a/7, 05b/9, 31b/1
[=4]

tütün **1.** duman
t. 03b/9
t.+ i 65a/4
2. ocak
t. 05b/5, 31a/1
[=4]

tüvān-ger (Far.) paralı, zengin
t. bol 20b/5, 21b/2, 40a/4
[=3]

U / ʿU

u (Far.) ve
u. 08b/10, 30b/4
[=2]

uç- uçmak
u.- sa 49b/6
u.- up 08a/3, 49b/5, 49b/7, 49b/8, 50a/7, 62a/6
[=7]

uçra- *(<Moğ. uçira- MTS II 1325b)* rastlamak
u.- r 30b/9
[=1]

ʿūd (Ar.) ağaç, odun
ʿū. 24b/5, 35b/6
[=2]

ʿuḳāb (Ar.) kartal
ʿu. 57a/9
[=1]

ʿuḳūbet (Ar.) eziyet, ceza
ʿu. 21b/4
[=1]

ulaştur- ulaştırmak
u.- sa 37a/2
[=1]

ʿulemā (Ar.) alimler
ʿu.- i ṭabīb 05a/2
ʿu.- yı muṭīʿ 27b/7
ʿu.+ lar 12a/1
[=3]

uluġ ulu, yüce
u. 23a/5, 30b/2, 36a/8, 36b/9, 46b/1, 51b/7, 52a/1, 54a/7, 57b/1, 57b/4, 58b/6, 60a/9, 60b/1, 61b/3, 67b/5
u. bol 14a/1, 14b/4, 15a/1, 15a/6, 17a/6, 20a/1, 20b/3, 23b/2, 27b/8, 30a/8, 39b/5, 40a/7, 44a/5, 52a/10, 52b/1, 54a/1, 54b/9, 55a/3, 56b/2, 67b/1
u.+ ġa 51b/9
u.+ lar 23a/1, 38b/2, 67b/3
u.+ lardın 09b/1, 54b/5
u.+ larıġa 23a/6
[=42]

un un
u.+ da 36a/3
u.+ ını 36a/3
[=2]

unat- razı etmek, kabul ettirmek
u.- ur 61b/8
[=1]

unut- unutmak
u.- up 40a/9
[=1]

ur - vurmak
u.- up 48a/1
[=1]

urmaḳ vurmak
u. 47b/9
[=1]

uruḳ yaralı
u. 05b/10, 53b/9
[=2]

ʿUṭārid (Ar.) Merkür
ʿu.+ ni 19b/10
[=1]

uṣūl (Ar.) dans
u. 43a/6
[=1]

uşāḳ çocuk
u. 29a/7, 59b/10, 59b/5
u.+ larıġa 59b/4
[=4]

uşat- kırmak
u.- ıp 42b/3
[=1]

uy sığır
u. 08b/3
[=1]

uykula- uyumak
u.- p 69a/1
[=1]

uyḳuluḳ uyku zamanı
u.+ da 10b/1
[=1]

uzaḳ uzak
u. 68b/1
[=1]

uzun uzun
u. 20b/8, 41b/9, 61b/9
u. bol 13a/8, 14a/4, 17b/1, 20a/9, 20b/6, 23a/10, 25a/8, 27b/1, 27b/1, 37a/3, 37b/4, 38a/7, 41b/6, 42b/8, 43a/8, 44a/1, 46b/10, 55b/6, 59a/10, 62b/1, 62b/1, 62b/3
[=25]

Ü

ü (Far.) ve
ü. 08b/9, 19b/1, 33b/1
[=3]

ücme dut
ü. 35a/10, 35a/8, 35a/9, 35a/9
[=4]

üç üç
ü. 12b/5
[=1]

üçey bağırsak
ü. 28b/10
[=1]

üçün için
ü. 02b/3
[=1]

üçünçi üçüncü
ü. 03a/9, 11b/4, 12b/7

[=3]

ümerā (Ar.) emirler, beyler
ü.+ lardın 58a/2
[=1]

ümīd (Far.) ümit, beklenti
ü. 46b/2
[=1]

ün ses
ü.+ ini 49a/1
[=1]

üstüḫʷān (Far.) kemik
derdi ü. bol 07b/6, 48a/1, 48b/5
ü.+ nı 54b/2
[=4]

üstün üst, yukarı
ü. 18a/1
[=1]

üstüvār (Far.) sağlam, güvenilir
ü. bol 26b/10
[=1]

üştür ḳuçḳaç (Far. + T.) devekuşu
ü. 9a/4
[=1]

üz - kesmek, koparmak
ü.- gen 46b/2
[=1]

üzüm üzüm
ü. 06a/7, 33b/3, 33b/4
[=3]

V

vāḳiʿ (Ar.) vuku bulma, cereyan etme
v. bol 03a/1, 13a/10
[=2]

vaḳt (Ar.) zaman, çağ
v. 10a/9, 34b/7, 34b/7
v.+ da 11a/1
[=4]

v'allāh (Ar.) Allah için
v. 49b/3
[=1]

v'allāhu aʿlem bi'ṣ-ṣavāb (Ar.) doğrusunu Allah bilir
v. 10b/5
[=1]

vaṭan (Ar.) vatan, yurt
v.+ dın 12a/4
v.+ ge 22a/2
[=2]

vaṣiyyet (Ar.) vasiyet
v. ḳıl 07b/3, 46a/2
[=2]

ve (Ar.) ve, ile
v. 25a/8
[=1]

vekīl (Ar.) vekil, birinin işini görmesi için kendi yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse
v. bol 18a/8
v. bolmaḳ 43a/4
[=2]

velāyet (Ar.) velilik
şerīfi v. 15b/2
[=1]

velīkin (Far.) ancak, ama
v. 36a/2
[=1]

verem (Ar.) verem
v. bol 05b/10
[=1]

vesvās (Ar.) şeytanın insanı doğru yoldan ayırması
v. 60b/5
[=1]

vezīr (Ar.) vezir
v. 19a/10, 19b/6
v.- i memleket bol 26b/1
v.+ ıġa 54b/7
v.+ nin̂g 02a/8
[=5]

vilāyet (Ar.) il, vilayet
v. 30a/4
[=1]

vīrān (Far.) harap, mahvolmuş
v. bol 24a/3
v. ḳıl 51b/3
[=2]

vü (Ar.) ve
v. 15b/7, 26a/10, 26a/2, 29b/5
[=4]

vücūd (Ar.) varlık, meydana gelme, ortaya çıkma
v. 26b/6, 34b/9
v.+ ġa 23b/3, 27a/9, 32a/9, 33b/6, 35a/5, 40b/3, 40b/4, 50b/1, 57b/6, 59a/6, 60a/7
[=13]

Y

yā (Far.) ya da, veya
y. 16a/6, 16a/7, 19a/7, 21a/2, 24b/8, 31b/6, 33a/10, 33a/8, 33b/1, 34a/6, 34a/6, 34b/5, 35b/7, 36a/1, 36b/8, 36b/8, 36b/9, 38b/7, 39b/2, 40a/4, 40a/9, 40a/9, 40b/2, 40b/9, 42b/1, 50a/9, 50b/8, 51a/10, 51a/7, 51b/6, 52a/3, 52a/9, 53b/2, 53b/4, 58a/7, 62a/10, 62a/6, 67a/2, 67b/2
[=40]

yaf - *(<ET yap- EDPT 871a)* örtmek, kapatmak
y.- sa 19a/8
[=1]

yaġ yağ
y. 36b/6, 39a/1
y. bol 39a/1
y.+ dın 52b/5
[=4]

yaġ- yağmak
y.- sa 19a/1, 20a/4, 20a/4
[=3]

yaḫşı güzel, iyi
y. 02b/1, 05b/3, 20a/10, 24b/4, 24b/9, 26a/8, 27a/6, 27a/9, 50b/3, 68b/1
y.+ dur 45a/8
y.+ la 17a/2
y.+ nı 31b/9
[=13]

yaḫşılıḳ iyilik
y.+ ı 26a/7, 33a/1
y. ḳıl 65b/4
[=3]

yanĝı yeni
y. 40a/4, 40a/4
y.+ sı 41b/2
[=3]

yaḳın yakın
y. 47b/4

y. bol 34a/1, 42b/2, 56a/6, 56a/9, 62b/5, 65a/7
y.+ dur 31a/10
[=8]

yalaŋġ çıplak
y. 25b/9, 41b/4
[=2]

yalaŋġaç çıplak
y. 31a/3, 69a/3
[=2]

yalġan yalan
y. 07a/8, 44a/8, 57b/10
[=3]

yalġançı yalancı
y. 35b/3, 68b/3
[=2]

yaman kötü, fena
y. 02b/2, 21b/5, 31a/5, 31b/10, 32a/10, 46a/10, 48a/10, 52a/1, 60b/9
[=9]

yamġur yağmur
y. 03b/4, 19a/1, 20a/3
y.+ nı 20a/9
[=4]

yan- dönmek
y.- ıp 49b/10, 49b/8, 49b/9
y.- mas 26a/10, 26b/6
[=5]

yana **1.** yine
2. başka
y. 25a/8, 30b/3, 30b/6, 34b/7, 38a/3, 39b/3, 41a/5, 44a/3
[=8]

yaʿnī (Ar.) yani, doğrusu
y. 13b/9
[=1]

yarım yarım
y. 44a/4
[=1]

yasaval *(<Moğ. casagul MTS II 1608a)* teşrifatçı, padişaha hizmet eden
y. bol 68a/9
[=1]

yaş genç
y. 02a/7, 04a/9
[=2]

yaşar- yeşermek
y.- ġan 06a/6
[=1]

yaşıl yeşil
y. 40b/9
[=1]

yat- yatmak
y.- a 11a/1
[=1]

yataḳ yatak
y. 06b/10, 42a/4, 42b/1
[=3]

yatmaḳ yatmak
y. 02a/4
[=1]

yaʾḳūt (Ar.) yakut, değerli süs taşı
y. 06b/4, 39a/3, 39a/6
[=3]

yė - yemek
y.- gen 48a/10
y.- p 24b/7, 48a/8, 51b/4, 52b/3, 52b/7, 55b/1, 56b/3, 64b/2, 66b/4, 67a/1
tayaḳ y.- r 33a/9

y.- se 23b/8, 29a/1, 31a/6, 32b/9, 33a/8, 33a/9, 34a/8, 34b/5, 35b/5, 36a/2, 36b/8, 39a/8, 57b/2, 58a/7, 58b/8, 66b/3
[=28]

yėgirme yirmi
y. 44a/5
[=1]

yėgirme altınçı yirmi altıncı
y. 06b/6, 39b/10
[=2]

yėgirme bėşinçi yirmi beş
y. 06b/4, 39a/2
[=2]

yėgirme birinçi yirmi birinci
y. 06a/4, 32a/10
[=2]

yėgirme ėkkinçi yirmi ikinci
y. 06a/6, 32b/6
[=2]

yėgirme sėkkizinçi yirmi sekizinci
y. 07a/1, 42b/10
[=2]

yėgirme tokḳuzınçı yirmi dokuzuncu
y. 07a/5
[=1]

yėgirme törtünçi yirmi dördüncü
y. 06b/2, 37a/9
[=2]

yėgirme üç yirmi üç
y. 02b/7
[=1]

yėgirme üçünçi yirmi üçüncü
y. 06a/9, 36b/4
[=2]

yėgirme yėttinçi yirmi yedinci
y. 06b/9, 42a/3
[=2]

yėgirminçi yirminci
y. 06a/2, 31b/7
[=2]

yėmek yemek
y. 05a/6, 05b/7, 07b/10, 49a/7, 51a/10
[=5]

yemeklik yemek
y.+ ni 08b/2
[=1]

yėr yer, yeryüzü
y. 60a/6
y.+ de 04b/4
y.+ din 08a/4, 38b/10
y.+ ge 08a/4, 13b/1, 32a/3, 34a/6
y. tepre 64b/6, 64b/7
y. tepremek 10a/1
y. yutmaḳ 05b/6, 64b/4
[=13]

yėt - erişmek, ulaşmak
y.- er 13a/8, 15b/1, 15b/4, 15b/8, 16a/9, 19b/5, 20a/3, 20a/7, 22a/2, 22a/7, 24a/1, 25b/5, 29b/10, 29b/7, 30b/2, 32b/5, 33a/6, 34a/10, 35b/1, 35b/5, 35b/7, 36a/7, 36a/8, 36a/9, 40a/6, 41b/10, 44a/10, 44b/6, 48b/3, 51a/2, 53a/2, 54a/7, 58a/10, 58b/8, 58b/9, 59b/8, 62a/1, 63a/8, 63a/8, 66a/8, 66b/10

y.- gey 10b/5
y.- ip 22a/8
y.- mes 45b/10
[=44]

yėtgür- ulaştırmak
y.- ür 34a/2
[=1]

yetīm (Ar.) yetim, babası ölmüş kimse
y. 38a/2
y.+ ni 22a/8
[=2]

yėttinçi yedinci
y. 03b/10, 22a/4
[=2]

yıġla-ağlamak
y.- p 68b/6, 68b/7
y.- sa 46b/5, 50b/8
[=4]

yıġlamaḳ ağlamak
y. 10a/9, 68a/2
[=2]

yıḳıl- yıkılmak, düşmek
y.- ıp 23a/6, 66a/9
y.- sa 16b/6, 22b/7, 47b/2, 50a/1, 53b/4, 67a/2, 67a/3
[=9]

yıl yıl
y. 03a/5, 11a/3, 11a/3
y.+ da 34a/7
[=4]

yılan yılan **→cılan**
y. 09a/10, 32a/9, 55b/10, 56a/2, 56a/3, 56a/4, 60a/4, 60a/6, 60a/8
y.+ ġa 60a/5
y.+ nı 56a/1, 60a/5
[=12]

yılda- toplamak
y.- sa 24b/8
[=1]

yıraḳ uzak
y. 42a/10, 43b/4, 48b/3
y. bol 18b/5
y.+ dın 50b/3
[=5]

yırt- yırtmak
y.- sa 50b/8
[=1]

yırtuḳ yırtık
y. 41b/10, 46a/4
[=2]

yif *(<ET yıp EDPT 870b)* ip **→yip**
y. 42b/6, 42b/7, 42b/8
[=3]

yifek ipek
y. 42a/5
[=1]

yigne iğne
y. 07a/1, 42a/5, 42b/5, 63a/3
y.+ ge 42b/8
y.+ ninĝ 42b/5
[=6]

yip *(<ET yıp EDPT 870b)* ip **→yif**
y. 42b/1
[=1]

yoḳ yok
y. 18b/7
y. bol 44a/3, 55b/9, 62b/7
[=4]

yol yol
y. 26a/8

y.+ ġa 49a/8, 49a/8
y. tur 32b/1
[=4]

yol- koparmak
y.- up 52a/8
[=1]

yolbars kaplan, aslan
y. 08b/7, 38b/6, 56b/4
[=3]

yör- y.- se 67b/5
[=1]

yörmeklik yürümelik
y. 08a/3
[=1]

yörü- yürümek
y.- p 22a/8, 22b/3, 26b/5, 54b/1
[=4]

yu - yıkamak
y.- sa 25b/3
[=1]

yuḳ- bulaşmak
y.- up 32a/5
[=1]

yulduz yıldız
y. 17a/3
y.+ larnı 03b/3
[=2]

yumaḳ yıkamak
y. 04b/7, 04b/7
[=2]

yuruḳ *(<ET yaruk EDPT 962b)*
yarılmış, çatlak
y. 33b/1
[=1]

yutmaḳ yutmak
yėr y. 05b/6, 64b/5
[=2]

yüŋ̂ yün
y.+ ni 07a/9
[=1]

yük yük
y. 67a/5
[=1]

yükle- yüklemek
y.- p 53a/10
[=1]

yüklle- yüklemek
y.- p 67a/5, 67b/1
[=2]

yürek yürek, kalp
y. 28b/10, 52b/5
[=2]

yütür- yitirmek, kaybetmek
y.- se 39b/2
y.- üp 40a/9
[=2]

yüz yüz, çehre
y.+ ni 04b/7
[=1]

yüzük yüzük
y. 06b/7, 06b/7, 40a/7, 40b/5
y.+ ni 40a/8
y.+ niŋ̂ 40a/10
[=6]

Z / Ẕ / Ẓ / Ż

zaʿfer (Ar.) safran
z. 24b/6
[=1]

ẓafer (Ar.) üstün gelme

ẕ. 14b/6, 15a/4, 19a/5, 63a/8
[=4]

zaʿferān (Ar.) safran
z. 04a/8
[=1]

zāġ (Far.) karga
z. 57a/10
[=1]

zāhid (Ar.) aşırı dindar
ẕ. 31a/4
ẕ. bol 50a/6, 56a/7, 65b/6
[=4]

ẓāhir (Ar.) görünen, açık
ẓ. bol 33b/7
[=1]

żaʿīf (Ar.) zayıf, güçsüz
ż. 60b/2
[=1]

zāḳ (Ar.) temiz
z.+ ın 20b/5
[=1]

ẓālim (Ar.) zalim, haksızlık yapan
ẓ. 21b/7
fādşāhı ẓ. 64b/9
ẓ.+ ġa 16a/8
[=3]

zamān (Ar.) zaman
z. 32b/1
[=1]

zamāne (Ar.) devir, vakit
z.+ lerde 13a/9
[=1]

żāmin (Ar.) kefil
ż. bol 43a/7
[=1]

zānū (Far.) diz
z. 29a/7
[=1]

żāyiʿ (Ar.) kayıp, zarar
ż. bol 49a/3
[=1]

zebān (Far.) dil
z. bol 59a/3
[=1]

zebūn (Far.) zayıf, güçsüz
z. 32a/3, 55a/8, 55b/2
z.- ı rūy 47a/8
[=4]

Zebūr (ö.a) Zebur
muṣḥaf-nāmei Z. 05a/4
z.+ nı 28b/4
[=2]

zehirlig (Far. + T.)zehirli
z. 09a/10
[=1]

zehr (Far.) zehir
z. 37a/10, 38a/2, 38a/3
[=3]

ẕeker (Ar.) erkeklik organı
ẕ. 29a/3
ẕ.+ idin 32a/8
ẕ.+ ini 31b/6
ẕ.+ ni 29a/4
[=4]

Ẕekeriyyā (ö.a) Zekeriya peygamber
ẕ. 14b/7
[=1]

zekevāt (Ar.) zekat
z. 04b/6, 62b/9
z. bėr 26b/6
[=3]

zelzele (Ar.) yer sarsıntısı

z. 10a/1, 64b/4
[=2]
zemzem (Ar.) Kabe civarındaki meşhur kuyu
cāhı z.+ ni 04b/4, 26a/3
[=2]
zen (Far.) kadın, eş
z. 11a/6, 19a/10
z. +i 53a/6
[=3]
zenbūr (Ar.) arı
z. 09a/6, 59b/1
[=2]
zende(Far.) çakmak demiri
z. 40a/3
[=1]
zer (Far.) altın
z. 40a/1
[=1]
zer-beft (Far.) sırmalı kumaş
z. 05b/3
[=1]
zer-dār (Far.) zengin
z. 28a/9, 43a/3
z. bol 13a/7, 20b/9, 21a/4, 26b/3, 32a/5, 34a/1, 34a/8, 35a/2, 35a/7, 39a/2, 41b/5, 56b/3, 68b/9
z.+ nıñg 02a/10
[=16]
zevāl (Ar.) yok olma, son verme
z. 16a/5
[=1]
zeyrek (Far.) anlayışlı
z. 62a/2
[=1]
zeytūn (Ar.) zeytin
z. 37a/7
z.+ nı 06b/1
[=2]
ẕikr (Ar.) zikir, anma
ẕ. 09b/8
ẕ.- i istiġfār 09b/9
ẕ.- i şenā 64a/1
ẕ. bol 10b/3
ẕ. ėt 27a/7
ẕ. ḳıl 03a/4
[=6]
zinā (Ar.) nikahsız çiftleşme
z. 45a/5
[=1]
zincīr(Far.) zincir
z. 11b/6, 16a/10
[=2]
zindān (Far.) zindan
z. 06b/10, 07b/2, 42a/4, 42a/9, 42a/9, 46a/2
z. bol 46a/9
z.+ da 46a/8
z.+ ġa 30a/9, 46a/7
[=10]
zīne (Far.) merdiven
z. 30a/2
[=1]
zirāʿat (Ar.) çiftçilik
z.+ dın 36a/7
z.+ i 35a/3
z. ḳıl 36a/4
z.+ nıñg 36a/5
[=4]
ziyāde (Ar.) çok, fazla
z. bol 05a/7, 13a/6, 15a/8, 15a/9, 16a/1, 17b/1, 19a/6, 22b/8, 23a/10, 23a/5, 24a/5,

24a/7, 26b/9, 27b/2, 28a/8,
28b/2, 29a/2, 29a/5, 29a/8,
29b/9, 30b/6, 31b/5, 31b/5,
32a/1, 32b/8, 32b/9, 33a/1,
37a/4, 37a/4, 37b/7, 38a/8,
39a/6, 39a/7, 39a/9, 41b/8,
44b/9, 46a/3, 46b/4, 53a/10,
54a/4, 60a/3, 63b/10, 66a/9,
67b/8
[=44]

ziyān (Far.) kayıp, zarar
z. 22b/7, 31b/4, 35b/5,
56b/9, 60a/9
z. bol 18b/10
z. kör 21b/9
[=7]

Zuḥal (ö.a) Satürn
z.+ ni 19b/7
[=1]

ẓulm (Ar.) eziyet, zulüm
ẓ. 48a/7, 51a/8, 59a/2,
62b/7
[=4]

Zühre (ö.a) Venüs
z.+ ni 19b/9
[=1]

zülf (Far.) saç
z.+ i 17a/10
[=1]

zünnār (Ar.) papazların bellerine
bağladıkları ipten örülmüş
kuşak
z. 10a/4, 65a/9
[=2]

6. SONUÇ

Bu çalışmada Doğu Türkçesiyle yazılmış *Muhammed ibn Şerif* in *Kitāb-ı Taʿbīr-nāme* adlı eseri dil özellikleri bakımından incelenmiş ve eserin transkripsiyon, Türkiye Türkçesine aktarım, dizin çalışmaları yapılmıştır.

Çalıştığımız eserin konusu rüya tabiridir. Öncelikle bu eser, günümüze ulaşan Doğu Türklük sahası metinleri arasında konusu bakımından çalışma alanı dar olan eserlerden biridir. Daha önce Türkiye'de bu sahada yapılmış tabirname çalışmaları sınırlıdır. Bu nedenle eser önem arz etmektedir.

Halka hitaben yazılan bu eserler oldukça sade bir dille yazılmış olmakla birlikte günlük yaşamdan kelimeleri de barındırması bakımından bize önemli veriler vermektedir. Çalışma konumuz olan eserde de Yeni Uygur Türkçesine ait günlük yaşamda kullanılan kelimelerin bulunması bu fikrimizi desteklemektedir: ***yaf-*** (<yap- YUyg. "kapatmak" Necip: 459), (19a/8); ***fėse*** (<pese YUyg. "miskin hastalığına tutulmuş" Necip: 320), (31b/7); ***yuḳ-*** (<juḳmaḳ YUyg. "bulaşmak" Necip: 185), (32a/5); ***oçuḳ*** (< YUyg. "açık" Necip: 293), (15b/5); ***üçey*** (<YUyg. "bağırsak" Necip: 444), (28b/10); ***oġrı*** (<oġri YUyg. "hırsız" Necip: 444), (12b/8); ***ögze*** (< YUy. "çatı" Necip: 304), (24a/1); ***örmüçük*** (<YUyg. "örümcek" Necip: 307), (56a/6); ***şėşe*** (<YUyg. "keten bezi" Necip: 378), (41a/7); ***mozoy***(<mozay YUyg. "buzağı" Necip: 276), (8b/3); ***köprük*** (< körük YUyg. "gösteri" Necip: 207), (49a/4); ***köç*** (< xotun YUyg. "kadın" Necip: 167), (39a/10); ***ḳoşulmaḳ*** (<YUyg. "katılmak" Necip: 245), (14b/6); ***kala*** (< YUyg. "inek" Necip: 190),(53b/10); ***ḳalġaç*** (< YUyg. "kırlangıç" Necip: 217), (9a/5); ***ḳapaḳ*** (< YUyg. "kabak" Necip: 220), (34b/8); ***ḳaruşḳu*** (<YUyg. "kurt" Necip: 224), (8b/8); ***bolḳa*** (<YUyg. "çekiç" Necip: 47), (63a/3); ***açḳu*** (<YUyg. "anahtar" Necip: 2), (5a/10); ***ėgeçi*** (<YUyg. *ėgiçe* "abla" Necip: 121), (43b/1); ***toḳum*** (< YUyg. "eğerin altındaki keçe, yamçı" Necip: 417), (30a/2).

Eser, kelime kadrosu bakımından da ilgi çekicidir. Alıntı kelimeler içerisinde Ermenice, Fransızca kökenli kelimelerin oluşu; az da olsa Batı Türkçesi özelliklerinin kendisini göstermesi ve yazıldığı dönem itibariyle eserin Batı Türklük sahasına ait başka bir eserin aktarımı olduğu fikrini düşündürmektedir.

Batı Türkçesine ait şu özellikler metinde görülmektedir:

1. bol-/ol- sözcüğü b- sesinin muhafazası veya muhafaza edilmeyişi bakımından Doğu ve Batı Türkçelerini ayrılmasında göz önünde bulundurulan özelliklerdendir. Metin genel itibariyle bol- şeklini içermesine rağmen Batı Türkçesinin bir tesiri olarak dokuz yerde ol- biçimiyle karşımıza çıkmıştır.

2. Doğu Türkçesinde yükleme eki olarak genellikle +nI kullanılmaktadır. +I yükleme ekinin yine Batı Türkçesinin tesiri olarak metindeki iki örnekte görülmektedir: kögercini(61b/3), avı(63b/8-9).

3. Yükleme durumu ekinin yönelme durumu işlevinde kullanımı da Anadolu ağızlarına yani Batı Türkçesine ait bir husustur. Metinde bu yönde bir örnek bulunmaktadır: şirni minip (56b/2).

Eserin bir diğer önemli noktası geleneğe de büyük ölçüde bağlı kalmasıdır. Eser dil özellikleri bakımından büyük oranda Klasik Doğu Türkçesi metinlerinin gerek yazım gerek ses bilgisi özelliklerini barındırmaktadır. Şu ses değişimleri Klasik Doğu Türkçesi metinlerinin ses özellikleridir ve Doğu Türkçesinin mirasçılarından olan Yeni Uygur Türkçesinde de kendisini göstermektedir:

1. p->f-; -p->-f- değişimi : Hem Türkçe hem alıntı kelimelerde karşımıza çıkmaktadır.

fūşīde<pūşīde "örtülmüş, kapalı" (<Far. 48a/9), feşmīne<peşmīne "yünden yapılma sade elbise" (<Far. 45a/8), pat>fat "hemen" (64b/1) sap->saf- "iğneden iplik geçirmek" (42b/6).

2. Doğu Türkçesinde varlığını koruyan kelime başı b- de metinde kendisini göstermektedir: bol- (3a/1), bar(12b/5), bar-(18b/10), bėr-(36b/9).

3. Zamir n'sinin kullanılmayışı Doğu Türkçesi özelliklerinden biridir. Metinde de zamir n'si kullanılmamıştır: mülkide(34b/9), içide(36a/6).

4. Yükleme durumu eki olarak +nI; ayrılma durumu eki olarak +dIn kullanımı da Doğu Türkçesinin ses bilgisi özelliklerindendir: kişidin(60a/7), özni(61b/4).

5. İkinci hecedeki yuvarlak ünlünün tesiriyle ilk hecedeki ünlünün yuvarlaklaşması hadisesi de metinde görülen Doğu Türkçesi özelliklerindendir: örük "erik" (34a/4), töfe "tepe" (22a/7), böz "bez" (42b/9).

6. bol-/ol- sözcüğünde bol- kullanımı metinde yaygındır.

Tüm bu zikredilenler neticesinde yapmış olduğumuz çalışmanın hem yapılacak olan tabirname çalışmalarına hem de Doğu Türklük sahasının metin ve dil bilgisi çalışmalarına katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

7. KAYNAKÇA

AL-AKILI, M. Muhammad (1991*), Ibn Seerin's Dictionary of Dreams*, Pearl Publishing House, USA.

ALIŞIK, C. Eralp (2014), "Orta Asya Türk-Moğol Tarihçiliğinde Türk Soylu Toplulukların Ortak Tarihî ve Edebî Anlayışı Üzerine Katkılar*", XI. Millî Türkoloji Kongresi Bildirileri*, Cilt 1, s. 171-185.

AMEDA, Marsida (2018), *Taʿbīr-nāme-i Muhyiddin ʿArabī Ḳuddise Sirruhu'l- Te'ālā (1.-25. sayfalar) (Transkripsiyon-Dizin)*, (Yüksek Lisans tezi), HacettepeÜniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ARGUNŞAH, Mustafa (2014), *Çağatay Türkçesi*, Kesit Yayınları, İstanbul.

ATA, Aysu (2009), "Türk Dillerinde +lA Çokluk Eki*", International Journal of Central Asian Studies,* vol. 13, s. 89-99.

ATA, Aysu (2010), "Moğol Fütuhatı ve Doğu-Batı Türk Yazı Dili Kavramları Üzerine", *AÜ DTCF Türkoloji Dergisi*, C. 17, S. 1, s. 29-37.

AYDEMİR, Adem (2013), "Kutadgu Bilig ve Divanü Lugati't-Türk'te Kuşlar", *The Journal of Academic Social Science Studies*, vol. 6 issue 1, s.271-297.

BAKIRCI, Fatih (2016), *Ömer Baki Hamse-i Nevayî I Ferhad ü Şirin*, Kesit, İstanbul.

BALABAN, Adem (2011), *Muhammed ibni Hasan ibni Aliyyi'l-Hüseyn'in Tabirnamesi (Metin-Sözlük-Dil İncelemesi),* (Doktora tezi), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

BALABAN, Adem (2014), "Türkçe Yazma Tabirnameler", *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, Sayı 9, s. 112-132.

BANGUOĞLU, Tahsin (2011), *Türkçenin Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

BAŞTÜRK, Şükrü (2008), *Tüş Tabirnamesi,* (Doktora tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

BERBERCAN, Mehmet Turgut (2010), "Dr. John Scully'nin Doğu Türkçesi Kuş İsimleri Listesi", *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 42, S. 42, s. 1- 31.

BLAND, N. (1856), "On the Muhammedan Science of Tabir, or Interpretation of Dreams", *The Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland,* Vol. 16, s. 118-171.

BOZKAPLAN, Şerif Ali(2007), "Kutadgu Bilig'deki Hayvan Adları Üzerine Bir İnceleme", *Turkish Studies*, vol. 4/2, s.1110-1118.

CAFEROĞLU, Ahmet(2000), *Türk Dili Tarihi*, Enderun Kitabevi, İstanbul.

CHITTICK, William(1989), T*he Sufi Path of Knowledge: Ibn al-'Arabi's Metaphysics of Imagination*, Suny Press, Albany.

CLAUSON, Sir Gerard (1972), *An Etymological Dictionary of Pre-thirteenth Century Turkish*, Oxford.

COŞKUN, Vildan S., GÖKYAY, Orhan Şaik(2010), "Tâbirnâme*", TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 39, s. 331-333, İstanbul.

ÇELEBİ, İlyas(2008), "Rüya", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 35, s.306-309, İstanbul.

DEVELLİOĞLU, Ferit(2010), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara.

DEMİR, Erkan(2004), *Ahmed-i Dâî, Ta'bîr-nâme, (100B-208B) Giriş-Çeviri Yazılı Metin- İndeks- Tıpkıbasım,* (Yüksek Lisans tezi), Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

ECKMANN, Janos(2011), *Harezm, Kıpçak, Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar*, Yayına haz. Osman Fikri SERTKAYA, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.

ECKMANN, Janos(2013), *Çağatayca El Kitabı*, Çev. Günay KARAAĞAÇ, Kesit, İstanbul.

EMİNOĞLU, Hatice(2003), *Müşkil-Güşā (Taʿbīr-nāme) (Dil Bilgisi-Metin-Dizin)*, (Doktora tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ERASLAN, Kemal (1970), "Doğu Türkçesinde Ek Uyumsuzluğuna Dâir", *İÜ Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 18, s. 113-124.

ERCİLASUN, Ahmet Bican(2013), *Başlangıçtan Günümüze Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara.

ERCİLASUN, Ahmet Bican, AKKOYUNLU, Ziyat(2014), *Kâşgarlı Mahmud Dîvânu Lugâti't Türk Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

ERGİN, Muharrem(2008), *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Yayınları, İstanbul.

GEN, Sıla(2009), *Harezm Türkçesinden Kazakçaya Hayvanlarla İlgili Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans tezi), Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

GÜNAY, Umay(1985), "Develili Seyranî'nin Rüya Motifinin Tahlili", *H.Ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi,* s. 9-14.

GÜNDÜZ, Erol(2009), "Divan ve Halk Edebiyatı Sanatçılarına İlham Kaynağı Olan Rüya", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 22, s.187-202.

GÜNDÜZ TIRAŞCI, Serap (2011), *Tabir-nâme (Dil Özellikleri-Metin-Dizin),* (Yüksek Lisans tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

HOSEIN, Hidayat(1933), "A Treatise on the Interpretation of Dreams by Imam Jafara's Sadıg", *Islamic Culture* 6, s.563-585.

İLHAN, Nadir, ŞENEL, Mustafa (2008), "Dîvânu Lugat'it-Türk'e göre Av, Avcılık ve Hayvancılıkla İlgili Kelimeler ve Kavram Alanları", *Turkish Studies*, vol. 3/1, s.259-277.

KANAR, Mehmet (2000), *Farsça-Türkçe Sözlük*, Deniz Kitabevi, İstanbul.

KARAAĞAÇ, Günay (2013), *Türkçenin Dil Bilgisi*, Akçağ Yayınları, Ankara.

KARAHAN, Akartürk (2013), "Codex Cumanicus'ta Hayvan Adları", *Turkish Studies*, vol. 8/1, s.1839-1865.

KIRMALI, Fatih (2011), *Ta'bīr-nāme-i Türkī (İnceleme-Metin-Dizinli Sözlük),* (Yüksek Lisans tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

KOCAOĞLU, Timur (2003), "Tarihi Türk Lehçelerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı é/e Meselesi", *Türk Kültürü*, Sayı 483-484, s. 266-281.

KONT, Okan (2006), *Uygur Şiveleri Sözlüğü (S'den Y'ye Kadar Transkripsiyonlu Metin)*, (Yüksek Lisans tezi), Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Esnstitüsü, Çanakkale.

KORKMAZ, Feryal (2007), "Özbek Halk Edebiyatı Örneklerinden Bir Metin: Nevrūz-ı ʿĀlemning Beyānı", *İÜ Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 36, S. 36, s.157-179.

KORKMAZ, Zeynep (2013), *Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

LAMOREAUX, John (2002), *The Early Muslim Tradition of Dream Interpretation*, Suny Press, Albany.

LESSING, Ferdinand D. (2003), *Moğolca-Türkçe Sözlük 1: A-N, 2: O-C(Z),* Çev. Günay KARAAĞAÇ, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Mütercim Âsım Efendi (2009), *Burhân-ı Katı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, İstanbul.

NECİP, Emir Necipoviç (2013), *Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Çev. İklil KURBAN, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

NİYĀZĪ (2011), *Nevâyî'nin Sözleri ve Çağatayca Tanıklar*, haz.: Mustafa S. KAÇALİN, Türk Dil Kurumu, Ankara.

ÖZ, Mustafa (1993), "Ca'fer es-Sâdık", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 7, s. 1-3, İstanbul.

ÖZ, Sibel (2016), *Hazā Kitab-ı Tabirnāme Kavl-i Cāʿfer-i Ṣadıḳ Giriş-İnceleme- Metin Dizin,* (Yüksek Lisans tezi), Bingöl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bingöl.

ÖZBEK, Abdullah (2015), *Düş-nâme(Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)*, (Yüksek Lisans tezi), Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ÖZKAN, Mustafa (2013), *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul.

ÖZKAN, Mustafa, SEVİNÇLİ, Veysi (2012), *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*, Akademik Kitaplar, İstanbul.

ÖZKAN, Mustafa, TÖREN, Hatice, ESİN, Osman (2006), *Yürkseköğretimde Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım*, Filiz Kitabevi, İstanbul.

ÖZTUNCER, Özlem (2006), *Uygur Şiveleri Sözlüğü (A'dan Z'ye Kadar Transkripsiyonlu Metin)*, (Yüksek Lisans tezi), Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Esnstitüsü, Çanakkale.

ÖZTÜRK, Rıdvan (2015), *Yeni Uygur Türkçesi Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

ROSS, Denison(1994), *Kuş İsimlerinin Doğu Türkçesi, Çince ve Mançuca Sözlüğü,* Çev. Emine Gürsoy Naskali, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

SAMİ, Şemseddin (2016), *Kamûs-ı Türkî*, Yeditepe Yayınları, İstanbul.

SARI, Mevlüt (1980), *Arapça-Türkçe Lugar= el-Mevarid*, Bahar Yayınevi, İstanbul.

SCHIMMEL, Annemarie(2005), *Halifenin Rüyaları-İslam'da Rüya ve Rüya Tabiri*, Kabalcı, İstanbul.

SHAFTON, Antony(1995), *Dream Reader: Contemporary Approaches to the Understanding of Dreams*, Suny Press, Albany.

SHAW, Bernard (2014), *Kâşgar ve Yarkend Ağzı Sözlüğü*, Çev.: Fikret YILDIRIM, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

SÖNMEZ AÇIK, Sümeyra(2009), *Eski Anadolu Türkçesi Dönemine Ait Bir Tabirname(İnceleme-Metin-Dizin)*, (Yüksek Lisans tezi), Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensitüsü, Sivas.

STEINGASS, F. (1998), *A Comprehensive Persian-English Dictionary*, Librairie du Liban Publishers, Liban.

TEKİN, Talat (1995), *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, Simurg Yayınları, Ankara.

TOPARLI, Recep, VURAL, Hanifi, KARAATLI (2014), *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

TÖREN, Hatice(1997), "Ta'bīr-nāme", *Türkiyat Mecmuası*, Sayı 20, s.415-452.

Türkçe Sözlük(2011), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Uyġur Tiliniŋ İzahlıḳ Luġiti A-P (Uygur Dilinin Açıklamalı Sözlüğü), Şincan Helk Neşriyati, Urumçi, 1990.

U*yġur Tiliniŋ İzahlıḳ Luġiti T-X (Uygur Dilinin Açıklamalı Sözlüğü)*, Şincan Helk Neşriyati, Urumçi, 1991.

Uyġur Tiliniŋ İzahlıḳ Luġiti D-F (Uygur Dilinin Açıklamalı Sözlüğü), Şincan Helk Neşriyati, Urumçi, 1992.

Uyġur Tiliniŋ İzahlıḳ Luġiti K-L (Uygur Dilinin Açıklamalı Sözlüğü), Şincan Helk Neşriyati, Urumçi, 1994.

Uyġur Tiliniŋ İzahlıḳ Luġiti M-U (Uygur Dilinin Açıklamalı Sözlüğü), Şincan Helk Neşriyati, Urumçi, 1995.

ÜNLÜ, Suat(2013), *Çağatay Türkçesi Sözlüğü*, Eğitim Yayınevi, Konya.

YILMAZ, Burcu(2018), *Mähmud Häsäniy Tarafından Özbek Türkçesine Tercüme Edilen Hüsäyn ibn-i İbrahim Muhämmäd et-Täflisiy'nin Kâmilü't Tä'bir/Mukämmäl Tuş Tä'birnâmäsi(7-61. sayfalar arası) (Transkripsiyon, İnceleme, Aktarı, Dizin),* (Yüksek Lisans tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

YÜCEL, Ahmet(1999), "İbn Sîrîn", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 20, s. 358-359, İstanbul.

ZENKER, Julius Theodor(1866-1876), *Türkisch-Arabisch-Persisches Handwörterburch, I-II,* Leipzig.

8. ÖZGEÇMİŞ

02.08.1993 yılında İstanbul'da doğdu. İlk öğrenimini İstanbul'da Türkiye Gazeteciler Cemiyeti İlköğretim Okulunda; orta öğrenimini Sefaköy (Dr. İsmet Birgül) Lisesinde tamamladı. 2011-2015 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde lisans eğitimini gördü. 2016 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Dili Programında yüksek lisans eğitimine başladı.

9. TIPKIBASIM

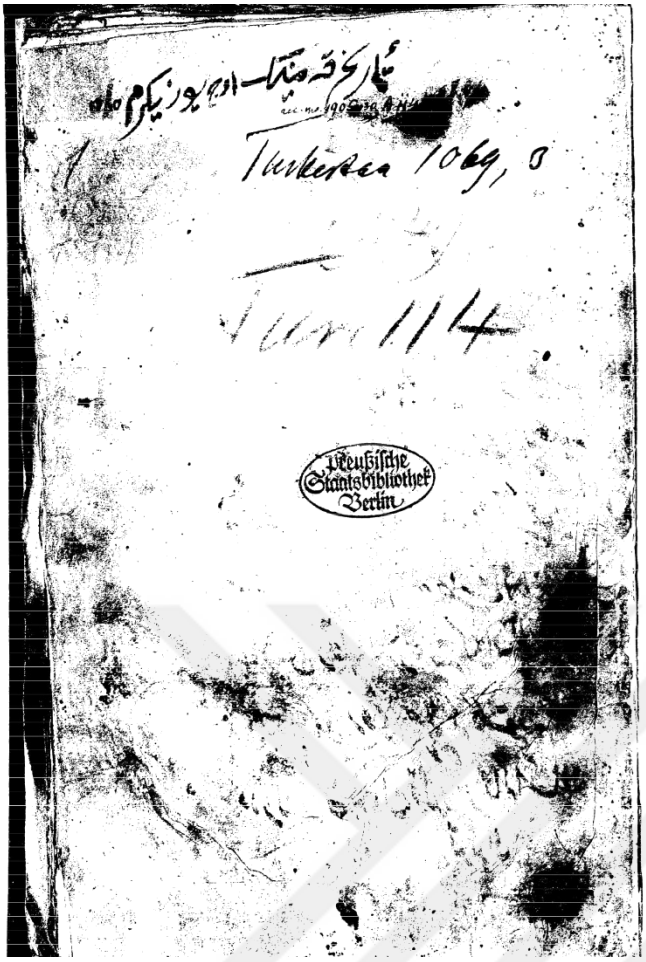
STAATSBIBLIOTHEK
ZU BERLIN
PREUSS. KULTURBESITZ
ORIENTABTEILUNG

Signatur:

Ms.or.oct. 1725; vollst.

Auftragsnummer: 66/98

Für die Auswertung und Herausgabe
dieser Handschrift oder einzelner
Teile daraus ist die Genehmigung
der Staatsbibliothek einzuholen.

Turkerea 1069, 8
Preußische Staatsbibliothek Berlin

01b

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين
والصلوٰة والسلام على رسوله
محمد واله واصحابه اجمعين
حضرت داينال عليه سلام حضرت يو
سف عليه السلام حضرت ادريس
حادیق رضی الله عنه کتاب
بحر قلیب روی صنعه کلمتوروب
دورلارانی بیان قلدیلار تاکه آسان
بولغای

02a

بولغای هرکیم که علم تعبیرنی اورگانورکه
رغبت قیلسه بو کتاب تعبیرنامه مطالع
قلغای بلکای کم لوشی بنک راست بنی
غلطنی یا تماق قدیماق نه طریقه بولغای
اما لوشی بنک اصلی فرعی قایسی تروری
هرکونذا هرآیدیغی فصلارانه طریقه برله تعبیر
لماق کرا ک یاشی کشی بنک قری کشی
بولوشناه بنک وزیر بنک رعیت حالی
قاسق بنک فرزند بار سرور اداد بنک بنده
بنک امیر کشی بنک مظلوم کشی بنک زوار بنک

02b

نامراد نیک نغاوند بار تر در رخت توشن

کورسه شکرانه سیکم نظر بر گای یمان توشن

کورسه تصدق بر گای نمه او بوزکم

توشن بر گیز خلاف کورمس پیغمبر لارینک

توشن معجزه تر در بوطر تقریر لر

حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم تخت

نبوت دا اولتور دیلار یکرمه اوچ بوز

قلمه فرق الته بولور پیغمبر لیک بینک

فرق الته درجه ست دین بر در جه سی

توشن تر در حضرت پیغمبر علیه السلام غه

بر واقعه

03a

بر واقعه بولمسه اول توشن کورار ایردی

توشن لاری بر له عمل قیلور ایردی

نه بر کم التمش یاشار قلب

هر توشن نه محلدا مناسیب کورر سه ذکر قیلب اوزلار

توشن یلماک یل یاشیدا قی

ایرته سیلار کم توشن توشن بیک عظم نه

راست نه اشتور ا حالیح فاسق

کافر مسلمان مشهور مجهول کشی بنک

توشن اشتور او خدای تعالی

نه پیغمبر لارنه فرشته لارنه بهشت دوزخ نه

03b

نراضو نز قیامت ینک نشوانز عذاب

نز ایتیور نشو... با... اسمان

یولدوز لارنز لوح المحفوظ کیچه کوندوز

آی کوز کوز قاریغور یلبوت حاعقم

جالم اوت جقنوان ایسیغ سوونق

نز ایتیور نشو با... دریا حوض قدوق

چشم کاریز کیم بادیان نز ایتیور

ایتیغ بادیان قرانکغو لوق روشن لیک اوت

لوتلوق شمع چراغ قندیل نز ایتیور

یتیغ با... دینا روی بیابان قومولوق

دشت

04a

دشت سنگ ریز کسرای شاتو کیچ کار لیق

اینک خشت سرکوب مسجد کوی سجود

تبسیح منبر منارہ نز ایتیور ... شهر

ستان قلعہ حصار سرای خفہ درخ بایگاہ

نز ایتیور ... با... دولان بوستان

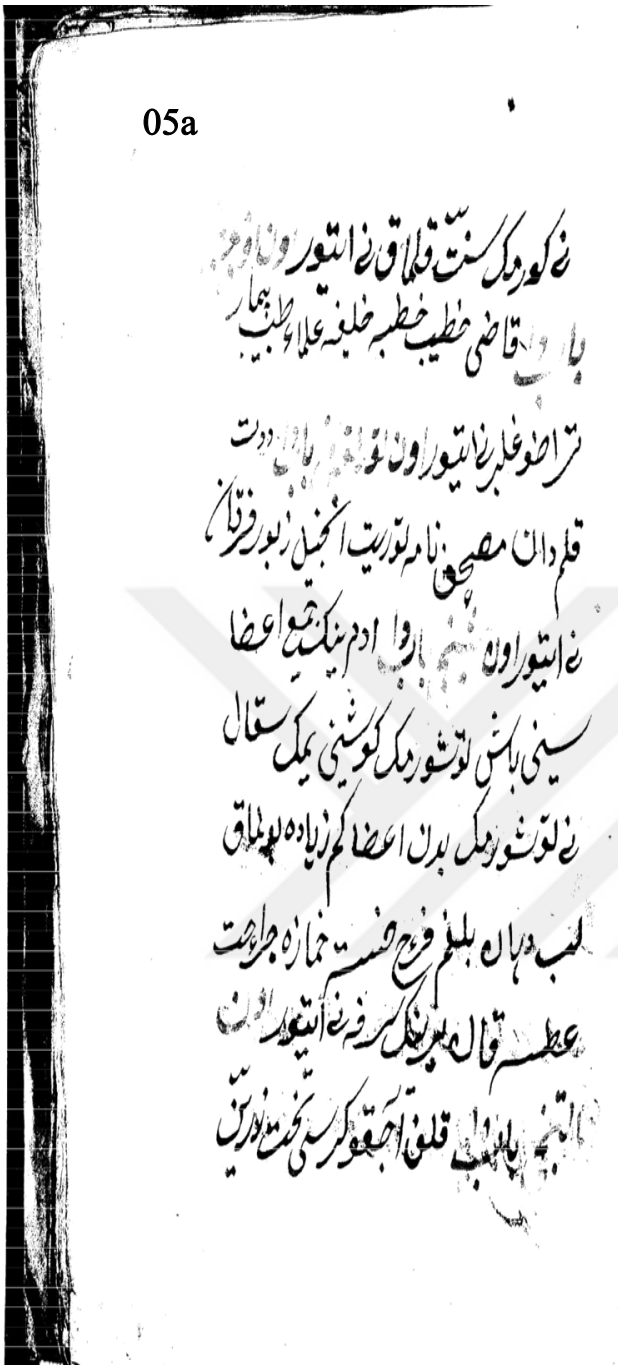
خراسان تکور من نادوان حمام دوکان تنور

نز ایتیور ... با... ایپار کاغذ عنبر

خندان غنچہ گل کلاب خوشبوی عرعر لارنز

ایتیور او... با... یاش قری کنز

غلام کنیز عیال دختر کودک قری مظلوم

بستون بحمل بعد غجاه صندوق عرابه خیمه
بساط اشیک اجماق اتمک عصا بشوک
زربفت یخ سروفای سراپرده نه ایتیور
او بنجی باب دا قزان دیگی تنور نمک
تولدن اشی قدورغان نه ایتیور اواه
سکزنجی باب دا کشی نه بر بنه کور مک یرینه تماق
حیوان کشی نه نمک حشرات نه ایتیور اواه
توقوزنجی باب دا قان الماق جنایت قلماق مو
جین قلماق ثاب بغلی نه ایتیور مک یرینه اعضا
اییر مماق داغ تعزیه ماق ورد لو ماق اعضا اورق

سیز

سیز لیکن بدر ایمک قان بار ماق نه ایتیور
بلدرجینجی باب دا کوره شانه حدیث سرکین قدم
جاه اسیر کشی مظلوم دیو ماق مظلوم کشی ایتیو ماق
نه ایتیور بلدرمه جینجی باب دا تره بیاز ظفیل
نمک خوشبوی تمر سمان خشت نان نه ایتیور
یکرمی بر اینجی باب دا میوه لیک درخت ارغاز یشار غاق
درخت قدورغان درخت درخت کجور مک اوزوم
جمع میوه تر خشک ریاحین انواع میوه کنجود
عدس لوبیا نخود بغدای باشق نه ایتیور یکرمه
او جنجی باب دا نان خروش تریشکه انکبین حلوا

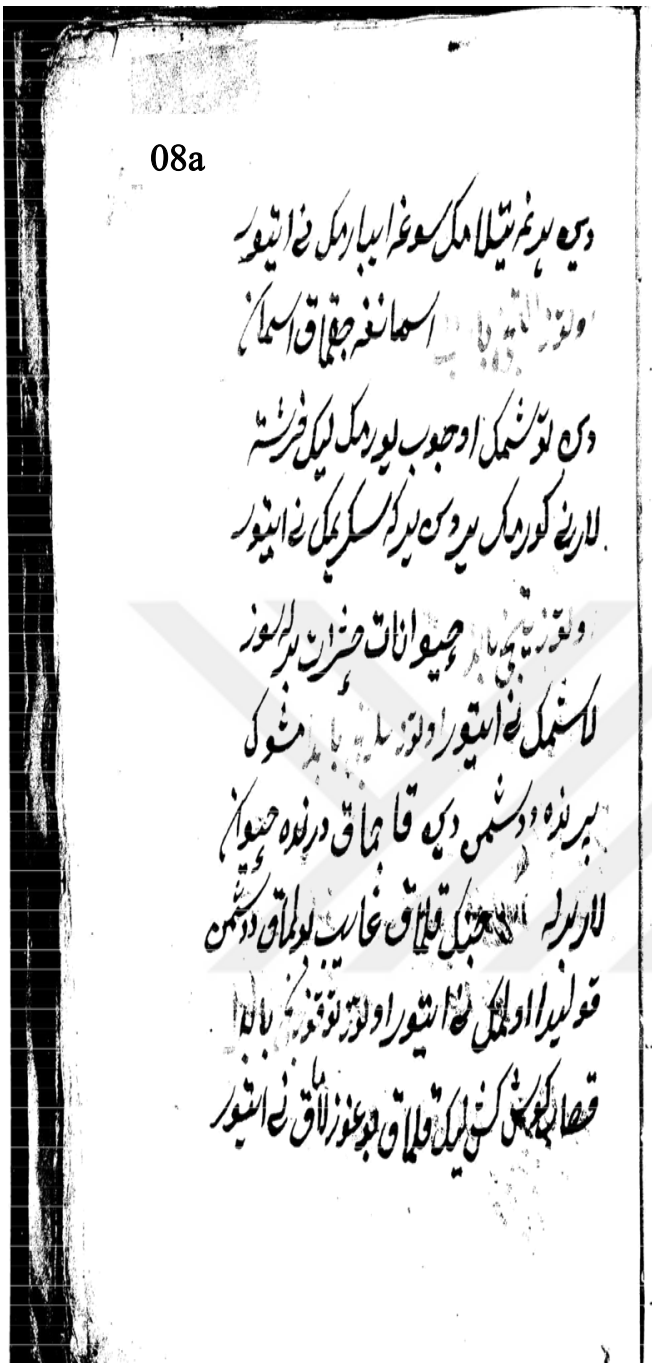
06b

سر کہ عسل نمک روغن گاو لوستلر زیتون ایتیور
یارہ خرز تو بہ باب شراب دار و عصیر تربت
اسہال قی قلماق چیوان تیک سوروق ایتیور
یارہ شیخ باب جواہرہ یاو قوت مروارید
تخم لوق مرجان نقرہ التون متاع خازن
ایتیور یارہ التیج باب سروقای دستار گلاہ
التون یوزوک کوش یوزوک جادہ سیاہ زنگیہ
گلم اوتوک تلک کونکلاک پای جادہ بدرہ
لیک مہ کلسہ ایتیور یارہ تیغ باب
یغرامجی تبرغل کزدام زندان تیاق اغریق
بولماق

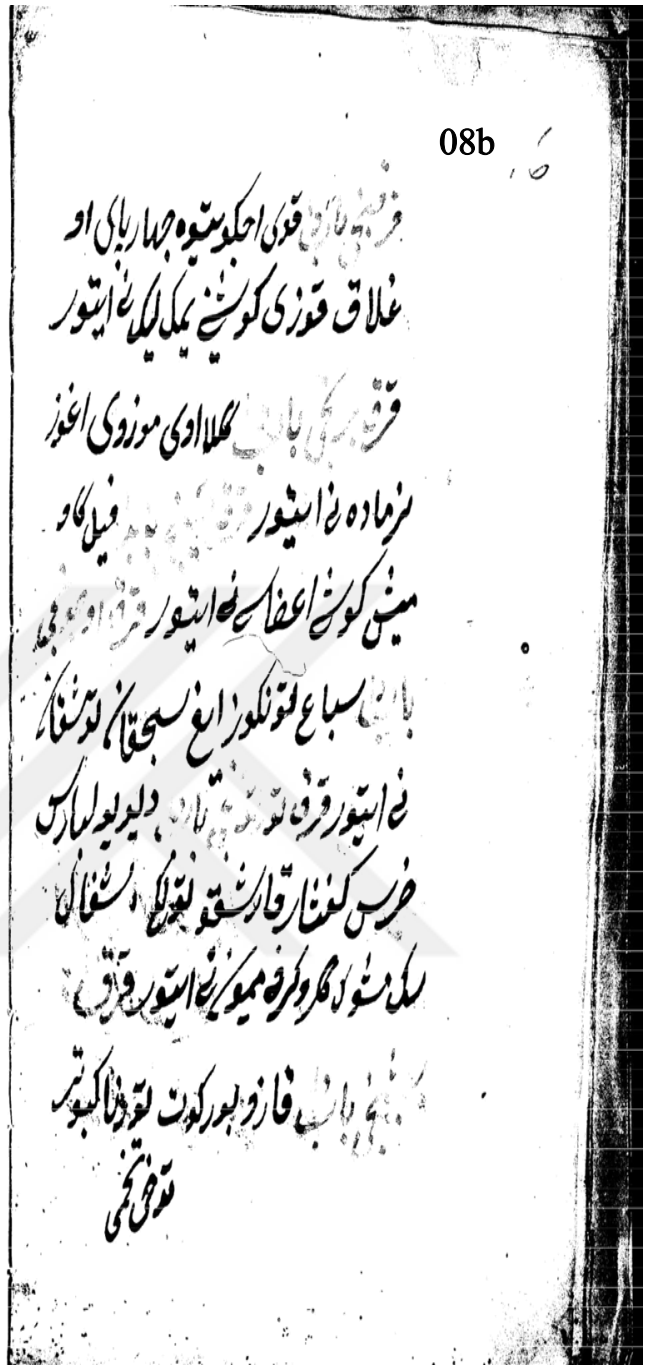
07a

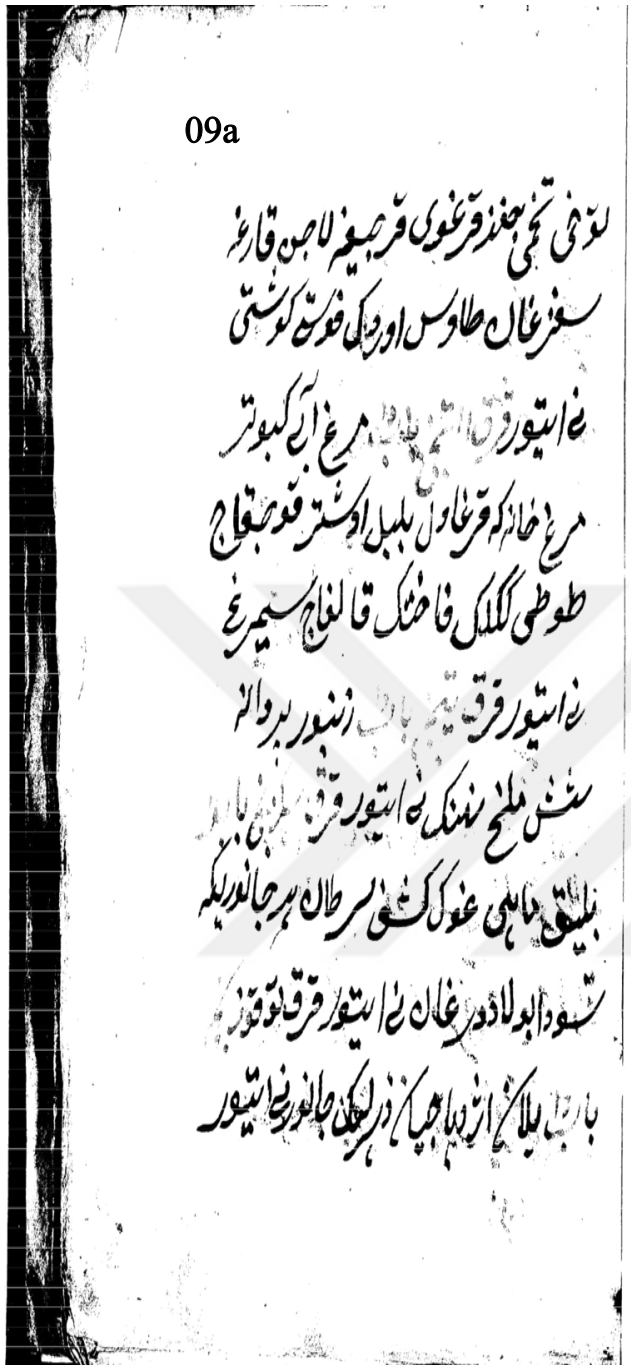
بولماق یکنہ باو تحریاس ایتیور
باب مجاع قلماق کشی جماع قلدرماق
نکاح مہمان دار لیق قوجاقلاشما غلیق
نارواکسلار یارہ چیوان یارہ جماع قلماق
مجاع قلدرماق ایتیور
اسباب جنگ کوس نقارہ طبل عزارہ منجنیق
لشکر سیل جوش پادشاہ شہر یغضب
یارہ التون ایتیور یالتاق اندا یکی ایتیور
اولوغ باب دیل یارہ موی یونگ ایتیور
اولوغ باب نابینا متعصب اغریق بولماق

07b

08a

او یقول وقدا او لوقم لوشمک بر بنه لیک
خوابهای مشکل معلوم مکن جاوران عوام
بو بهم سی اتیمش باب دا اکر بولری تا اطراف طلوعی
یتک مقصودی اتمش باب دا تا طلوعی
مقصود عز تکاک والله اعلم بالصواب
اولتی با لوشنی بلما کا خوب بیمت اول
شب اکر بیمت خوب ایسه تاریخ بو استیلار
لوشت کرسه دن خالی ایمیش در بعضه لوشش
قاذرین بعضه بلغه دین بعضه سفراوی بعضه
سوداوی دیه مومیک اعتباری بولمش بعضه
لوشنه

لوشنه یتا وقت داخیال قلیب کورسه اول بهم
اعتبار ایمه استور خواص اضغاث احلام دینک
بهم اعتباری بولمس بیل باشیدا قو لوشنه بیل
اخر یدا کیه لوشندرسه اوبدان دور اول روز
داقو لوشندرسه آخر روز داقو لوشنه اوبدان دور
صالح کورار صالح کشی دینک لوشنی خواه زن
خواه مرد فاسق دینک لوشنه دن اوبدان
دور عالم دینک لوشندرسه صریح کورار ایکیسی
فرق صالح فاسق کافر مسلمان رو لوشنه
روی کشاد بیل مکر ای صالح دینک لوشنی

11b

فاسق بیک مسلمان بیک کافر بیک نوشیدن
اذادبیک نوشتن بنده بیک نوشیدن
پادشاه بیک نوشتن رعیت بیک نوشتن دین راست
کوار او جو[illegible] خدای تعالی نه فرشته
لارغه پیغمبر لارغه بهشت دوزخ نه پل صراط
غل نه بحر نه تراضو عرض کرد حساب قیامت
نه ایتور بر خدای تعالی نه نوشیدا کورر
مومنین لارغه ایکی جهاندا ابروری پادشاه
لارغه نصرت رعیت لارغه بخشایش
علماء

12a

علماء لارغه غازی لارغه شهادت عاصی
لارغه توبه بنده لارغه اذا دیق سوداکر لارغه سود
بندرخانه کر خلاصی یق غلامین لارغه فرح غریب مسافر
لارغه وطن دی سلامت لیک [illegible]
بیک حکمی تدوین ابن شریف رحمة الله علیه ایتب
دورکه هر کم خدای تعالی نه بیجوز به حکمونه نوشتن
شرط اول کمرسه ایکی له دنیا غیدین ایمن بولور
بیکه بخت بولور بر آیتیش قلغودین بولمسه
خدای تعالی بهشت نصیب قلور غمدین
خلاصی بولوری کافر بولسه بیک مسلمان بولور

مسلمان لوتسه سه دیدار یوم مشرف بولور
لوتبه قبول بولور فادشاه کورسه عادیل
بولور اگر فقیر بولسه غنی بولور بیمار بولسه
تندرست بولور اگر خدای تعالی نی غضب
برله لوتسه سه اوچ یلکی یارتور رسعوز رالله
اول پادشاه قاضی رشوه کامیل بولور الکنچی
عالم لاردن مذنب کو تاریلور اوجونی کاسب
لاردین انصاف کو تاریلور اگر اوغری قراقچی
کورسه قول قوت دین اجرا ایلاد بولسه دارغه
اسیلور شول یلدا قحط فساد پیدا بولور لوتبه
قلسون

قلسون اگر فرشته لار نی لوتسه سه ساعت بیار یاز
نعمت راحت انصاف نرخ ارزان روزی فراوان
فرزند نیکه بخت بولور ملک الموت نی لوتسه سه
لوتبه قلماق کرای فرشته بوکسه سلام قلیب
لوتسه سه ایکی دنیا دولت بیار سعادت کو بارور
اگر عرش نی لوتسه سه عزت شرافت زیاده
بولور مغفرت تاوبه زار بولور جبرائیل نی
لوتسه سه مراد غه یتار میکائیل نی لوتسه سه عمری اوزون
بولور اسرافیل نی لوتسه سه شول زمانه لار دا داد
عدل انصاف مذنب واقع بولور اگر فرشته لار

13b

نی بیرکه لوتشوب لوتشه رسلماه لار نی حضرت گاهر
لار غه هزیمت بولور اگر مالک دوزخ نی لوتـ
شه رکناه غه توبه قلماق گراک خوشحال
کورسه اول شهر که خیر برکت پیدا بولور
اگر پیغمبر نی لتشه رسا لکی عالم دولت کیه مشرف
بولور اول شهر که عمر بیت حرمت شرافت
ارام راحت اگر حضرت پیغمبر نی غضب بیله
لوتشه رسه توبه قلماق گراک اگر رسول علیه
سلام نی لوتشیدا کورسه راحت دوزخ نی نظاره
حضرت ابو الانبیا حضرت ادم علیه سلام نی
لوتشرا

14a

لوتشه رسا خلق الله اولوغ بولور
اگر شیث پیغمبر نی لوتشه رعلم حکمت
بیار فرزندی بسیار بولور اگر ادریس
پیغمبر نی لوتشه رعمری اوزون بولور دشمن
که غالب کلور رنج دین خلاص بولور
حضرت ادریس پیغمبر نی لوتشه رراحت
بیار مرتبه سی بلند بولور ابراهیم پیغمبر نی
لوتشه رحج تواف قیلور اسمائیل پیغمبر نی
لوتشه رحاجتی روا بولور خلق ارا سی
داحرمت لیک بولوب مسجد بنا قیلور اسحاق

پیغمبر نی لوتشر ر هلاکت غه قالور
اخری خلاص تاپیب آنا ایا سیفه
مطیع فرمان بردار بولور جود پیغمبر
نی لوتشماجه قالور عاقبت خلق نی اولوغ
اولوغ بولور دشمن لاری هلاک بولور
صالح پیغمبر نی لوتشر رخنه لاق قیلوب ظفر
تیلار ذکریا پیغمبر نی لوتشر شهادت درجه
نی تیلار دعالر مستجاب بولور ایوب
پیغمبر نی لوتشر دردیخ قالور اخری
راحت تیلار حضرت داود پیغمبر نی لوتشر

لوتشار دولت مند بولور اولوغ بولور
سلیمان پیغمبر نی لوتشر مملکت که پادشاه
بولور موسی پیغمبر نی لوتشار دشمن دین
ظفر تیلار دشمن لاری زابود بولور
هارون پیغمبر نی لوتشر شریعت کی ثابت قدم
بولور خلق ارا سی داولوغ بولور حضرت
عیسی پیغمبر نی لوتشر مبارک فرزند دولت
سعادت مند ابرو ری چرمتی زیاده بولور
عرش نی لوتشر سلطنت مرتبه سی زیاده
بولور اگر عرش داولتسه روب لوتشر لا

15b

یا پادشاه لایق مرتبه رسیده یتار کرسین نه
لوتسه عدل انصاف علم شریعت ولایت
نعمت ایله جهان لطفور اکر کرسه داد
لستوروب لوتسه مراد غه یتار اسمانک
ینکلشکار زاد جوق لوتسه امان لیق
یعنی فراوان بولور مرتبه کچقار بهشت
نه لوتسه دنیا و آخرت نه یتار مراد غه
یتار غمدین خلاص بولور بهشت ده ا
چور غلمانلار بوله لوتسه ایلتیه پادشاه
بولور کوزنکه یوستاک لوتسه روزکاری

خوب

16a

خوب اوتار یعنی زیاده بولور بهشت
یتک شرابنی ایچیب لوتسه روزکاری
خوب اوتار اکر بهشت شرابنی ایچسه تیز درست
بولور حلال روزی لیق بولور بهشت
دین چقر لوتسه یعنی زوال یتار اکر
دوزخ غه اولتوروب یا لور لوتسه
غمکه قالور لوتسه ملک مصیبت کرفالور یا
ظالملیغه کرفتار بولور دوزخ غه چقیب
لوتسه غمدین خلاص بولور مراد غه یتار
لوتسه سبی قبول بولور اکر بنده غل زنجیر لوتسه

16b

لوشه سه الله لوبه قلسون تاماکم عمکی قا
الماسون اکرسل صراطه لوشه سه
بخه لوغ لوزور خلق تنکه مشکلاته
بولوشدیسه انسان بولور اکرسل
صراط دن آوتسه بهم عمدن خلاص
بولور اکرتیلم عمکه قالور اکرتراضو لوشه
سه رسول نملکت دا خلق راحت لق
عدالت لیکه قیلور لاجرم لوشه سه
احوالی یوشوان بولور حسابدن
فارغ بولوب لوشه سه عمدن خلاص بولور
قیامت

17a

قیامت نه لوشه سه قصور قسم مغفرت تیلار
یخشی لاسلاکز بهم صحبت بولور
اسمان آفتاب آی یولدوز سمال برق
رعد میع لوح المحفوظه جاله اکرفرشته لار
لوشه سه اسمانده جنت لوشه سه مرتبه سه
اولوغ بولور تریکشی تنکی باشینی تیب
لوشه سه بر تنکه اول تنکی درهم بر مشقدن
قوللغه کرار اکرکشی تنکی باشینی کسیب لوشه سه
سبتاکه اشمنکه غالب کلور اکرکشی تنکی
تنکاسینی لوشه سه کنج غیب تیار زلغی لوشه سه

17b

چرمتی زیاده بولور اگر ساجنی اوزون
بلوب لوتشر فرزند تلا لوتلا بولور
ساج ستقال یا لوتشوروب لوتشر
هم غدیر خلاص بولور اگر ستقال یا قاریب
لوتشر البته دعاسی مستجاب بولور اگر
فاسق بولسه عمکه قالور قولاق لوتشر
قول فرزندی تولا بولور چشم لوتشر مغفرت
لیک علم اورگانور اگر کوزک آق لوتشوب لوتشر
عمکسن بولور بورون لوتشر عزیز چرمتی
تیار اگر دندان جونک بولوب لوتشر

اگر استکان

18a

اگر استکان تشلی لوتشوب لوتشار اتاسی اولار
استین تشلی لوتشوب لوتشر اتاسی
اولار اگر اونک طرفدین لوتشوب لوتشر
اتاسی تنگا اقارتین شول طرفدین لوتشوب
لوتشر اتاسی تنگا جاعتدین اولار
اگر تشلی لوتشوب قولدا ساقلار لوتشر
میلک تنگکه قولغه کرار اگر تشلی لوتشر خلق
غه وکیل بولور آب دین لوتشر اغزدین
باشلاب البته عمدین خلاص بولور اگر اغزی
قورو روب لوتشر رزق کم بولور اگر عطسه

ممیازه قلیچ یوقدر سن باغلانغان اسپ کرکدر
بولور سینه یوقدر معرفت حاصیل بولور
شکم یوقدر دوست جهدین یوقلا بولور
اونک قوللغی یوقدر سخاوت ایکاسی بولور
حرامدین پرهیز بولور شول قول یوقدر دشمنک غالب
بولور الکشاکی یوقدر فرزند مال تیار اکر قول
دیمه بر یوق یوقدر برادری بر طرف بولور
اکر حراجت بلوب قالمکدر بیمار بولور بولی جدا
اونک قولدیمه قالمکدر برادری نیک قولی غم
زیاده بولور اکر اسمانه جیقیب یاپنمکدر یوقدر
قلماق

قلماق کرک اسماندین یا سفدر یا غم خلق
خلق بینک دعاسی اجابت بولور اکر اسمانلا
خوشحال لیق قلیچ یوقدر قرضدین خلاص
بولور بوج المحفظه یوقدر دانا عالم
بولور افتاب یوقدر دشمندین ظفر
تیار مرتبه سی زیاده بولور اکر افتاب
سرای عم یا قدینغه کرسه البته پادشاه بولور
آفتاب بلوت یا قیشول مملکت کا آفت
تکار اکر آی یوقدر اونک الته درجه سی بار تودرمرتبه
سی بلند بولور امیر وزیر بولور یا درزن شول مملکت دوست

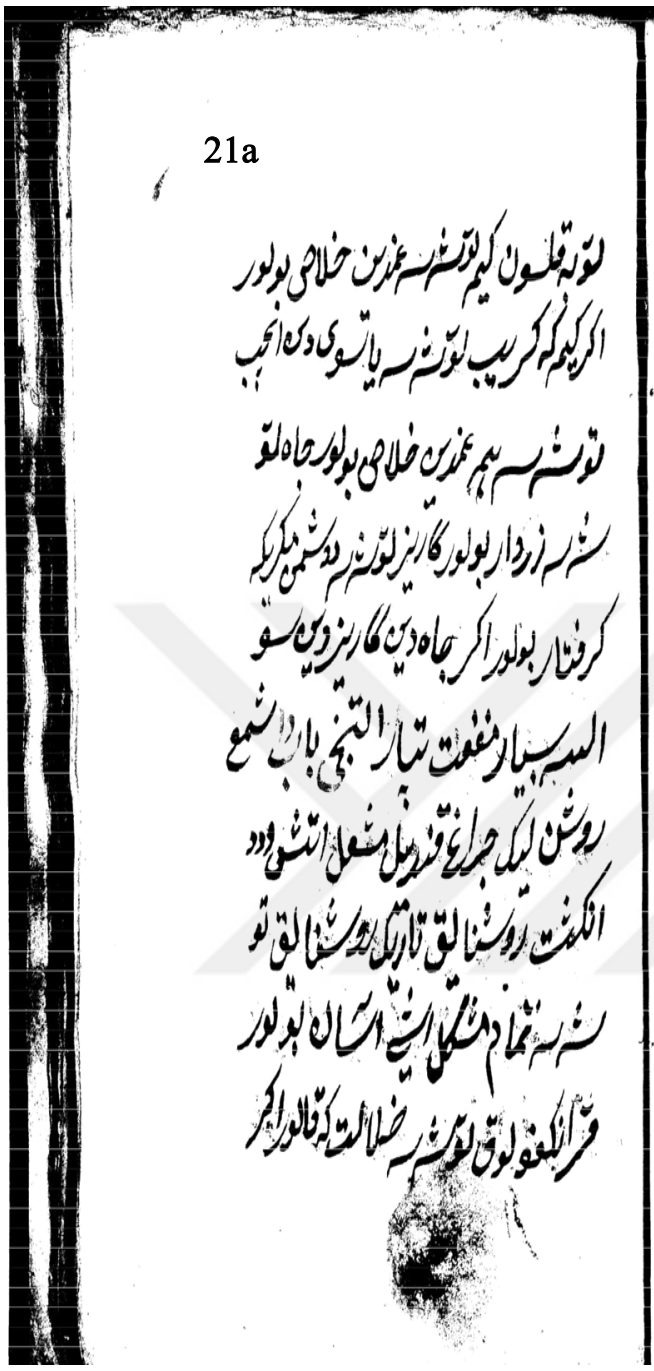
19b

مردوم شریف عالم دانا سلطان درلیس ندیم
وخرد کنز کی اکر آی قدسیغه کرسه پادشاه
بولور غایت حاضر بولور اکر فتوی بولسه
خلق عدل انصاف یق بولور اکر فسوق بولسه
شغول مملکت خلق غه رنج یتار آی
کون سیلاب منازعت قلسه پادشاه وزیر
سیلاب جنک قیلور زحل نه توشسه بلند
بولور مشتری نه توشسه قاضی ندیم بولور مریخ
نه توشسه لشکر باشی بولور زهره
توشسه دنیادار بولور عطارد نه توشسه

برطایفه

20a

برطایفه خلق غه اولوغ بولور قمر اولوق توشسه
شنبه مشتری بولور آق بولوت توشسه
خلق غه منفعت یتار اکر شرت برله یغور
یاغمور شغول مملکت کم لشکر کلور ایسه
یاغمور راحت شرور قرا بولوت توشسه
یغمور یاغدی خلق یتاق حال دیسه اکر شرور شمال
توشسه مراد یتار یغمور توشسه غمدین خلاصی
بولور زحل توشسه رزق حلال یتار قار
سیل یاغمور نه توشسه عمری اوزون بولور
احوال یخشی کجار میراث ایکلسی بولور لار

قرانکغو توقدین جیب توشه غمدین
فرج تیار توانکر بلوب مشکل ایش
آسان بولور آتش توشه جنگ
جدل سلطان عقوبت فتنه فساد خصو
مت یمان سوزتروز اکراوت شمال
بدله بوشه غمدین یغم بولور اکراوت
توتماشا ظالم سیر ایولور بازار غم اوت
توتماشا جمله فکر خلق سودادین
زیاکور اویکم اوت توتماشا دائم
بلور جراغ قولاکور اوغول فرزند تیار
اکر

اکر مناسب بولسه امیر بولور عزیز یولسه
وطن کم سلامت تیار قندیل توشه
فادشاه قاضی عدل انصاف ایچ بولور
نعمت فراوان بولور یتیمی باغ کوه تل
بلند دست قوملوق بیابان کلیچ اینک
خدمت خادم بیچته تام اتمک تاغ توشه
مملکت خلق مراد غم تیار اکر تاغ توشه
دایور توشه مراد غم یاید فادشاه بلور اکر تیم
نه توشه مال نعمت تیار مرتبه بلند
بولور بیابان توشه غم قالور اکر بیابان

دین جیقیب لوتنه سه غم یحت دین قتلولور
فرضدین خلالی بولور قیلمق قیلمق
تشه سه مال منفعت کورار قیلمق قیلمق ایو
روب لوتنه سه ویشوار یق قالور سنک
ریزه لوتنه سه مال بتیار تام ایتیب تقو
تشه سه فریتیانک ایشلار جمع بولور اگر تامدین
یقلیب زیان کورار اگر عمارت یقلیب لوتنه سه دولت
زیاده بولور کیچی بارین تشه سه مثال
لوتنه سه اولاد دین دولت کم بولمیس خیر
برکت بیدا بولور قیلمق قیلمق ایو
مزور

مزور مسجد جامع لوتنه سه اولوغ لار یرلر
بهم صیحت بولور اگر جمعیت برله نماز اوقنسه
تمام خلق یینک فضیلتیده بولور اگر مسجد کر
کریب لوتنه سه غمدین قتلولور منبر مناره تقو
تشه سه اولوغ دولتی زیاده بولور اگر منبر مناره
یقلیب لوتنه سه شول شهر یینک اولوغ لاریغه
نقصان بولور اگر منبر مناره غم جیقیب
لوتنه سه معروف مشهور بولور لوتنه سه
بار دار سرای کوشک سرای لوتنه سه عیش
فراغتی زیاده بولور عمری اوزون بولور

اگر اوزنه جونک سرای دا کورسه اوزی تینک
لایق بولسه اولوغ بولور او غدول قیز قرزند
وجود غه کلور جهاد دیسه غم قرضدین
خلاص بولور اگر جهاد دینک سوی بیار السه
بولسه غم یخشی که قالور اگر جهاد دین جبه
عمدین خلاص بولور بوستانکه دیسه
عیش عشرت بیار بولور اگر بوستان دا میوه
سیه فل نه اوزم دیسه جرح قلور تنه دای
دور غا بوستانکه بولسه بهشت تروز حفه تو
شه دولت مقصد بیار اگر صفه دا اولتورو ب

تورسه مراد غه یتار اوکزه که بجیب تورسه
مرتبه سی بلنبه بولور تلکور من تورسه
ویران بولسه خلق تینک لیک کوتالور سا تکه
جیب تورسه خلق تینک عزت مرتبه
سی زیاده بولور اگر اوزی دوکاندار
لتورو ب تورسه بهم تنقلار یدین غمی یز
یاده بولور زاودان تورسه یلی بیار
صاحب جرح بولور اگر زاودین سوالسه جواب
مردلاردین سیل کلور تنه تورلو تورسه اوز خلق
غه جونک بولور اگر زانوردا نان قعو ر و ب تورسه

24b

خلق ارا نعمت فراوان بولور قدوق تو
سه سه مکر حیله کم قالور اونده باد بیاز تو
شه سه مال حلال منفعت لیک علم اور کالور
یخشی کشیلار که دوست بولور کاغذ تو
شه سه غم قالور عمر تو شه سه سارزق حلال
نصیب بولور زغم تو شه سه به قاب بولور
اکر طعامغه قوت یب تو شه سه علم او
ر کالور کلی سرخ تو شه سه یاپیلار قوللغه
سبل کیرار کلاب تو شه سه بوکی نیک یخشی
اطی جقار روغن خوشبوی هم شبوقسم

دور

25a

مدراوی بر یخشی باد دا قری کشی زلو شه سه
یخشی اجیلور اکر قری کشی اویکه کلیب تو شه سه
یخشی کلور غلام تو شه سه راحت شادمان
بولور یوکسل تو شه سه دشمنکم غالب کلور
نار سیده اوغول تو شه سه غم بولور تیز
عیال تو شه سه غمکین بولور مردن تو شه سه
میراث تبار قری خالو تو شه سه عمری
اوزون بولور وینه دنیادار بولور جوان
مظلوم تو شه سه دنیاغه مشغول بولور
مراخالتو ان تو شه سه تعوذ باللہ

صدقه برمک کراک اوزلیکنه بابدا تیمم قلیب
توشه سه عمدین خلاص بولور الیک نی
یوسه حاجتی روا بولور نمازاوتاب
توشه سه مسلمان لیقی دورست بولور اکر
تمام اوتسه مراد غه یتمار بانک نماز قلسه
امان لیق بولور نماز جرلاسه دین مانع
بولور قد قامت دیب توشه سه راحت تپار
اخرام باغلاب توشه سه تدبیسی قبول بولور
راحت تپار باش باشتاق بولماکلیغ تو
شه سه کناه پاک بولور عمدین خلاص بولور
موفق

موفق قد توشه سه مال حلال نصیب بولور
دنیا و اخرت معمور بولور حج حاجتی روا بولور
توبه نصوح قبلور چاه زمزم توشه سه قیامت
تشنه لیکدین امین بولور رسول علیه السلام تنک
قول لاریدین شراب طهور نصیب بولور حضرت
اسمائیل علیه السلام دیک ثواب تپار کوه
منا نی توشه سه قلغاچ یخشی قبول بولور
شیطان یولتاماس قیامت احوال یخشی
کیجار مسجد حرم نظر ریدین توشه سه تمام خیریات
بولکشه دین یا نجمس دنیا و اخرت کم بادشاه بولور

کعبه یه لوتسه وزیر مملکت بولور منعمت
بولور فاسق بولسه توبه قیلور بنده بولسه آزاد
بولور فقیر بولسه زردار بولور خدای تعالی
نیک رحمت کرسه سزاوار بولور صفاه مرده
ارالسی والیورب لوتسه تمام خریداره
بولکنی دین یا نمس وجود گلور زکوته
صدقه بریلیب لوتسه خیر برکت بیلار امام
بولوب لوتسه عزت حرمت سزاوار
زیاده بولور سوال قلیب لوتسه
دین اسلام دا اوستوار بولور مسلمان

لقی کمیل بولور طهارت الیلوتسه حاجت
لاری روا بولور خسته قلیب لوتسه کناه دین
پاک بولور اذا یحب لوتسه قلغای اشلیرسه
فرمان بولور عهد وفا قلیب لوتسه دشمن
مغلوب بولور بسمیار لوتسه ار بیلار سلام قلیب لوتسه
سه دشمنی مغلوب بولور بخ الیتوقلیب لوتسه
لوتسه سوال بولور برکت بیلار ذکر ایتیب
لوتسه تفکر بولور کنلر ولوکه حقار بیت
المقدس بولوتسه بسمیار بخ فرزند وجود بخ
گلور میراث ایکاسی بولور موسی نافی موسی بغل نه

اوزون بولور لوتنه سه عمری اوزون بلور
مال زیاده بولور اگر سه قیلا لوتنه سه
عمدین خلاص بولور اون اوچنجی باب دا
قاضی نه لوتنه خدای تعالی بوک یدین
راضی بولور قاضی نه خطاب برله لو
تنه سه لوتنه تملق کراک خلیفه
علماء مع طبیب معلم یا
لار نه لوتنه اگر قابلی بولسه اولوغ
بولور مال دولت سبب اولیکه برکت بیدا
بولور به تاب بولوب لوتنه سه
فاسق

فاسق بولور غمکین بولور اگر دار و دین جقب
لوتنه سه غمدین خلاص بولور طراضو بیانه
قاضی نه تعلق مزور اگر راست بولسه قاضی
راست لیق قلور کیچ بولسه قاضی ریشوه که میل
قلور تراضو قولدا بولسه قاضی نه گرفتار
بولور تراضو یوزولسه قاضی فوت بولور
اون لوتنه یا بلاوات لوتنه سه خدمت کاری
لوتنه بولور علم لوتنه سه علم حکمت رتبه سه زیاده
بولور قلم دان لوتنه سه زوار مطلوب بو
لیکه طلب گار بولور مصحف لوتنه سه دنیا اخرت

معمور بولور نامه فتوحی تمت شد سه مبدر رحمت
دیاده بولور اگر کرم دین نامه همت دانشش
سهدا بولور اگر نامه نه ایتیب تاشلاب تمت شد سه
چاجتی روا بولور تمت ریت ایجیل تمبورنی
تمت شد سه بدمذهب کشلار کی دوست بولور
دشمنی باب دا کرم تنگ باشینی تمت
شد سه دولتی برکمال بولور انکشاکی پای
همشیره چاداغی ور خته قلیب تمت شد سه
قرضیدن خلاص بولورلر ان تمت شد سه مال
دورلت قتیار اوچای تمت شد سه انجیورلک
باغزی

باغزی نی سه دولت برکمالغه منزل بولور کوشش
تا میب تمت شد سه منزلی دیاده بولور دعوزنی
تمت شد سه میراث اولور ذکر خصیه نی تمت شد سه
اولادی تولا بولور اگر ذکری عظیم دارلز
بلور تمت شد سه دولت مرتبه شد سه شرافتی دیاده
بولور اگر اوزنی احتم تمت شد سه نسبا منقطع بلور
ذالفوا وشاق قدم دستخارت سخاعت
سز دراما بهش بدمزه نی سه کیزلر اوزیاده
بولور تمت شد سه دولت برکمال بولور اگر بمزه کم
تقصان بلور تمت شد سه مال فرزندغه تقصان

بولور اگر قان پرینگ توشه مال حلال
تیار اون البنی باب اگر استیگ نی
تقاب توشه راحت تیار اگر بولزوق
باستوق توشه غم قالور اگر استیگ نی
اجب توشه جمع بلاو قضادن ایمن
بولور اجتهو توشه تدبر کناش تیار اجتهو
تا فیت توشه مراد غه تیار قلق توشه منفعت
تیار قلق نی اجب توشه مشکلات آسان
بولور تخت اگر یه توشه عزت مرتبه تیار
بولور اگر کرسیده اولتورو ب مرتبه سیگ تیار

سرایرا

سرایرده توشه اندیشه دن خلاص بولور
تقوم توشه تخت کرسنگ حکمدار مورزینه
باسی تالور تخت کرسی حکمدار عزیزدار
تسوروب توشه مملکت ولایت
دیانت تیار مرتبه تیار بوقچه بیتوک
صندوق کیسه تیار خزینه بوغدای تیار
توشه بیگلک تیار اوزنگ لایق بولسه
مملکت کاولوغه اولتورو ب حکمرانی قیلسه
توشه زیدانه توشه تیار صندوق
توشه دولت یاکلیار سیاه خانه توشه

غلام کنیزک خدمت کاری لوازم بولور کورک
تکیه لوازمسی مراد غرتیار اولوغ متاع ایک
سروفای کیمسه لوازمسی مرتبه سی بلند بولور سینه
کشاد لوازمسی خلق نیک کار و بارسیغه مشغول بولور
ابریشم سروفای کیمسه لوازمسی سیاه بولوب دولت
زیاده بولور سینه کشاد لوازمسی لوازمسی
نقصان بولور اولاد یتیم بولوب اعتبار لوازمسی
لوازمسی خدمت کار اولور تشویش لوازمسی دعای
بد کار اوجراز عملکیان لوازمسی اندیشه لیک بولور
انکشت خاکستر لوازمسی مال حرام دشمنه منفعت
تزور

تزور لوازمسی عذاب فتنه کرفتار لوازمسی
لوازمسی رزق کنکر بولور اولاد
باد اوزنه بلا نکاح لوازمسی بشک عمر خلاص
بولور خیر مرکب تیار اولور اجرت اختیار قیلور کرفاق
بولوشنی کورسه یمان اشکار بولور اکر جوانا
خسارات لوازمسی بولوب سینه علم قالور
باد قاله الماق جماعت تویماق لوازمسی
بیم عمر خلاص بولور شکایان بولور سیار
مغفرت کورار قاز لوازمسی اصل قالمس اجلی
یقین در جماعت قلیب لوازمسی امارت بولور

بیمار اولسه صحت بولسا ساچ اولسه مشک تر یاقه
دلتنگ اولسه فراغت دین خلاص بولور ازراقه
سفر قیلور اولسه اعزیز اولسه غمگین اگر
اعضا سیدا نقصان بولوب اولسه زیان تجار
تجار زیاده بولوب اولسه دولت زیاده بولور
اگر اعضا سینی یا ذکرینی شوق اولسه دولت
برکمال بولور یا بیخ یا خصه بولوب اولسه
منفعت اولوار تجار خدای تعالی اندک جلغا
بحث دن قبول قیلور قان بریک اولسه
بیمار اوزاشیور جک اولسه زیاده

زیاده بولور فیناز قیلیب اولسه غمدین خلاص
بولور صحیر اداقساب طلب اولسه سیل دن
زلول بر که خروج قیلور اگر فوق اولسه زلته
غایب دین میل کلور اگر فوق زلولوب اولسه
اگر الیک که یوقوب اولسه زلته زوال بولور
صحیر مظلوم کشی امیر بولوب اولسه فرزندی بولسه
مملکت کرفاوس ده بولور اگر کشی مظلوم بولوب
اولسه سبب انقطع بولور اگر کشی نیک ذکر بولسه
بیلان بعیب اولسه فرزند وجود غم کور
اما بیمان فعل لیک بولور یکه [illegible]

لوشه سه البته ناخوش بولور تزماق بول
تزور بوز تاوب البته میل مال تیار سمان
زسمان ایق غه کتور مال عظیم تیار
اما آسان ایق پلاو اکرنان لوشه به یخ
مال بهم تیار بیخ تز لوشه داک الدین
بیراق بولمس یا کیچ باهر بان دا
درخت لوشه سه شول درخت تنگ برابر یخه قور
منر لی زیاده بولور میوه لوشه سه شر افتی
زیاده بولور درخت الکورلا سه سیار
خوب تزور درخت کجورور لوشه سه
قزلله

قزلله تنگ یخشی لقی زیاده بولور سبز مرغذار البته
شه سه دولت منفعت تیار درخت خشک نی
لوشه سه خوش حال ایق رزق حلال تزور
اکر سریع بولسه مال حرام تزور بیخ تزور لما
بهترین میوه خرما تزور درخت خوش طعم
شه سه البته منفعت تیار مال حلال ایر و اثمار
لوشه سه اصله شرین کشمار بدیهم صحبت بلور
اکر اجیق انار لوشه سه یاسیه مزانه سیکه بر
تتاقی میر اکر تاتلیغ انار سیه مال حلال
استان مولفه کلور اکر اجیق انار ایتوق

یا یورق لوشه مال حرام مکروه فسق
فساد نزد اکرانکورنه باغلا لوشه
شغول باغ بهشت یرنده تحرا اوزوم لوشه
اسم جمل ستیار آق لوشه مال حلال
طلعت اکنزور چوقی انکورنه لوشه
شاه الله تعالی وانا عالم وجود غم غمزه
قات یی بوله اتری بات طلابر بولور کشمش
شنبو حکم امر ور غوره لوشه یورمک الله
صرو بهرمک کراک عصیر لوشه برکت
ستیار قحط بلا جمیع کورمس فادشاه غم

یقین بولور قاغون لوشه ازدار بولور
خلق غم منفعت یتکورور اکر قاغون تاریب
لوشه روزگار یدرن کورار اکر قاغون
تاریب الیتی لوشه مینک تنکه سیلی ستیار اورمک
قاغون حکمدار اکر بوقت بولسه بیمار علتی یخ
خصومت اکر اورمک یا خاص یا فیق یرکه
یوکورلوشه شغول بلیدا اولوم لوشه بولور
انجیر لوشه ازدار بولور انجیر لیسه
لیک قلمه دل الور رزق حلال ستیار الله
شه مراد نعم ستیار اکر یرینه الله لوشه

بیمار بولور سہی لوتہ سہ بیمار بولسہ صحت
بولور غمکین بولسہ راحت تپار اگر بای
تاپیب السہ سفر قیلور الو لوتہ سہ سرین
بولسہ مال جہ برکت تزور اگر اچیغ بولسہ
غمکین بولور خورمہ لوتہ سہ یا یسہ البتہ
ناز نعمت فراوان بولور جنار لوتہ سہ
وقت بولسہ ارام مغنمت دوریہ وقت بولسہ
رنج تزور اگر قیاق لوتہ سہ اوزی تنگ
ملکدا بولسہ اوغول فرزند وجود کلور بندہ
بولسہ اذاد بولور فاسق بولسہ لوتہ قلور

سودا اگر

سودا اگر لوتہ سہ بے خ بولور پادشاہ لوتہ سہ
مملکتی لوتہ لا بولور فقیر بولسہ زردار بولور دیتاگ
لوتہ سہ زراعتی خوب بولور شغتا لو لوتہ سہ
قتل دوک لوتہ لا بولور اگر اوزی تنگ باغیدا
بولسہ سعادت مند او غول وجود کلور
ترنج لوتہ سہ کہ خدا بولور آرموت لوتہ
سہ سہ ندامت قیلور درخت دا لوتہ سہ زردار
بولور اوجہ لوتہ سہ نعمت تیکور کوچی بولور
اق اوجہ لوتہ سہ توبہ نصوح قیلور قوزل اوجہ
لوتہ سہ پیل تپار قرا اوجہ لوتہ سہ معشوقہ تدرین

35b

خر گلیور جلاب بوترسه انار کرنج نیار جکده
هم شنبو جکمه اردر اگر جلاب نه جکده درخت
واکور سه لاق خور بولور یا لذاق کشار
بدل هم صحبت بولور درخت جوز نه تد
سه سه مغز نه میسه البته مال دریا نه نیار بیته
درخت عود و انبوس دریا جین بوترسه سه
یا تا یب السه اصلا خلق دی منفعت یتار
درخت گلی دریا جیه بوترسه سه بخیل فاسق
بعضه سیو فاکه لاری بدل اشناه بولور درخت
بغدای نه بوترسه سه مال تندورست بوترسه ور بوترسه لا
کندوم

36a

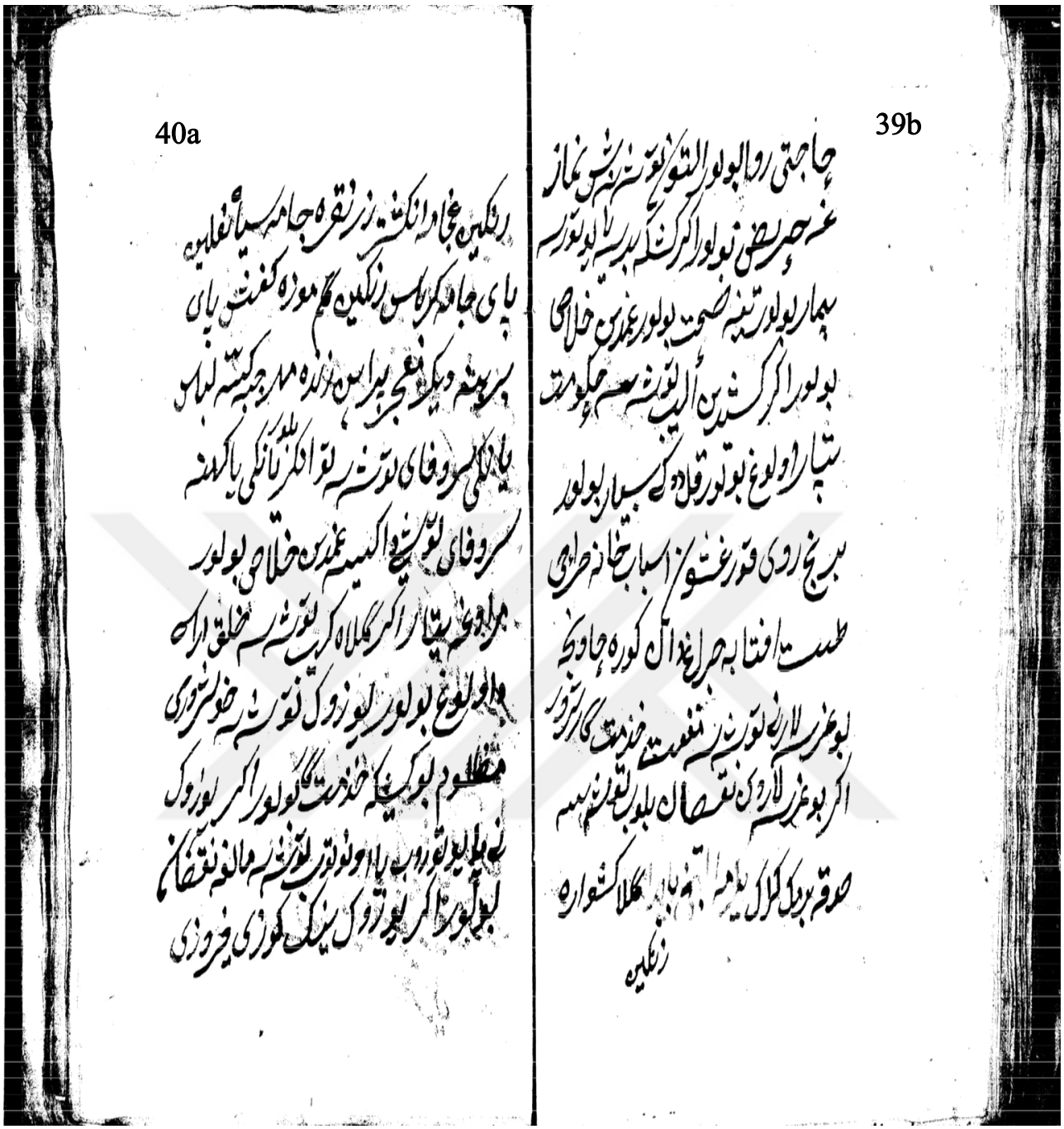
کندوم بوترسه سه یا تا یب السه مال بسیار تنعار
بغدای نه فستق نسیه میرتبه سی بوترسه ار ولکین
مراد غه اگر بغدای نیکا اونی هر قسم اونلی بوترسه سه رزق
کنکر و بولور هر کز کیمسه محتاج بعلب اگر زراعت
طلب بوترسه سه مطلق حاصیلی بولور اگر زراعت
نیتک اگر خیر اتمک شاه قلیه بوترسه سه غاذی
لاری یک مرتبه سیکه یتار اگر زراعت دی
غاریخ بوترسه سه اولوغ هم نیار روزگاری
وی منفعت یتار اگر بغدای باشلی
بوترسه سه سغر قلیور اگر جور لمش بولسا کی

37b

38a

سوت لوتنه خالوتن طرفدن میراث
اولور اطه سوت لوتنه اولوغ لار طرفدن
عزیت کورار ستیو سوت لوتنه دشمن کن
غالب بولور ایت سوت لوتنه اغریق
بولور شیر روباه لوتنه غلبه مبتلا بولور
مشغول سوت لوتنه غلبه کرمتار بولور بولیار
سوت لوتنه سیاکیت لوتنه دولتی
بیر کمال بولور قولان سوت لوتنه
مالی لوتلا بولور شیر مرغ سوت لوتنه
لوتنه رحیالغه گلمکار بیردن فاید بولور
لوتلوده

لوتلوده یاغ الریق لوتنه سنه سرقه یاغ
بولسه زرداب بولور یرده یاغ یاده یاغ
براست یاغ قوت مروارید لوتق مرجان
السوگ کوش دینار بیرنج روی قلیه قوغوشون
نقاییور سرقه جواهرات لوتنه سنه البته مال
یاده بولور یاغ قوت لوتنه علم دریا
برادری زیاده بولور مروارید لوتنه اگر ناسخته
بولسه عالم بولور اگر مروارید نسیه فراموش کار بولور
لوتق لوتنه سنه عزیت زیاده بولور مرجان
لوتنه کوچی طرفدن خیرات کوزار اگوش لوتنه سنه

39b

40a

بولسه خلق ارا سیدا عزت حرمت
لیک بولور اگر عقیق یا بجاده بولسه
قیز فرزند وجود غه گلور شبهه
بولسه خنثی فرزند وجود غه گلور الیتو
کموش بول مغفرت کوار اگر بولسه
دین بولسه بوکت بیت لیک کورولور
عورغشو بولسه غم اندوه غم قالور بولسه
شیم دین قرا الکین کیب لوتسه مانع
بولور جامه سنبر یا یاشیل الکین
لوتسه سه سوار لیق اشیقه میور بولور
قزیل

قزیل الکین لوتسه جنبک خصومت بیدا
بولور سریغ الکین لوتسه مظلوم کلکه خوب
سرور اگر ایرکن لوتسه غم بیچانتر ورکول
الکین لوتسه مسافر لارغه چاپلاغه خوب دور
سنه کلکه لوتسه مانع بولور سلامت سرور جامه
خیر عزالبته دولت سرور جیرکسه الکین لوتسه
غم فقیر لیق نه کلتور ور آق یشیل الکین لوتسه
غم دین خلاص بولور لوتسه سی قبول بولور
الکه دنیا داعزیز بولور کم لوتسه مال
حلال سرور دستار یا ای جامه کفنلیک وفای

41b

42a

کشی قاچی یا یتاق یب لوشه منفعت کورار
اولوز لوشه قورق سوزکه تعین بولور اولوز
ن اوسا یب لوشه جاسوزدن حصه قلاق
کراک اویکه لوشه اولوز الریکلیب لوشه اویکه
سیل کرار یکیز لوشه منفعت کورار اگر یکیه نیک
قولاقیغه یتسا یب لوشه خدای تعالی
دین هر حاجتی بولسه اولور یتی لوشه
عمرق اوزون بولور یکه یتی لوشه غایب
حاضر بولور اگر بولز لوشه قوت لوشه سوکه
بارغاز کشی سه کلور یکه سلامت بابدا

جماع

جماع قلماق جماع قطور مماق نکاح قلماق بولسه
قلماق للاروالیسلار یله جماع قلماق حیوانات
برله جماع قلماق جماع قلیب لوشه زردار
خوشحال بولور نکاح قلماق وکیل بولماق
مهمان بولماق یه لوشه اشتهای اولماز
دوردا وصول اورغوش بارلوشه نوحه
ماتم بلور بولسه قلیب لوشه کیکه خاص بلور
محقق جاقلاماق یه لوشه البته عمری اوزون
بولور اولوکرتر کشی یه قوجاقلاسه مثل کیلاری
اسان بلور قیز بیلان جماع قلسه دشمنکه غالب کلور

ایکای سنگ سابه برله جماع قلیب یوتسه سوز
اشیتور لکین قلغاز اشغه دین قیماک
بولور اناسی برله جماع قلیب یوتسه
اناسه تریک بولماسه دین برلق توغماک
اولوک بولسه اناسیغه جمع روزی تلفاک
سیاره نفقت کوارز اگر حیوانات برله جماع
قلیب یوتسه حاجتی روا بولور دولت منور بولور
اگر صعوبت یوتسا برله جماع قلیب دنیا اشترین
به حاجت بولور اخرتده نصیبه بولماس اوز
خانوزنی برله جماع قلیب عمدن خلای بولور

عمر

عمری اوزون بولور قری قوه مخلوق خاتون
برله جماع قلیب یوتسه عزت حرمت ابروری
یوق بولور اگر کز زینه برکش جماع قلیب
یوتسه تمام کریم البته پادشاه بولور یریم
کریم خلق ارسی دا مشهور بولور اولوغ بولور
توقوز باب اسباب جنک صلاح مجلل
منجق کوس لشکر علم جوش کار تیر سپیمر
ایمه قاچ ساعت کیچه کوندوز نه خصوص برلان لغان نه یالغان
اذا یکه نه سبان قطعی صلاح یوتسه خوب یوق
بولور نصرت بیار کمان مقوسه مراد غه یتار

اوق لغتی سوزی راست بولور اوق
سنانه کتکسه خلق سوزینی رد قیلا
لمس طبیله لغتی قوت تیاوجب
تیار دشمن لار یغه غالب بولور منجنیق
لغتی خبر خبار بولور کوش جالب
لغتی شاد دل لق تیار اوز یغه
میدر بولور قلاق خنجر شمشیر بار دسی
دولت تروز علم لغتی دولت عزت لاری
زیاده بولور عجب عمل لغتی خصومت
ختم غارت جنت پیدا بولور امارخ ازراق
بلور

حامله خاتون لغتی ایک فرزندی اوغول
بولغای شمشیر لغتی کسکی بدله جا قشی
مقصدی اداله بولور آینه لغتی مشکل آشی
اسان بولور پادشاه عضب جبر له شرکه
کبر زنار غار بولور آنداق لغتی یاره
قلیچ صوقه بر سوکی و ابریشم موی
نی بیان تعلور ابریشم لغتی قایده بولور
شمشیر موی نی لغتی یخشی دور ابریشم لباس
لغتی منفعت بولور سریع دیمک اوز کاسی
خوب دور نام او عجب خاطر یده بولسه خوبدور

45b

46a

بولور کوردی بحقیقت لوشه سر اولوغ بیدره
خلاص بولور کوریوشه امید اوزگاچ
مهمان مسیر بولور کوردی اولوکی تریک
بلبوب لوشه مال مرتبه سی زیاده بلور
اولوک یغلاسه اولوک ایمان برله یاغاندور
بولوشنی کوریکوبی تنک پاره مهماق اسار
بولور اکر اولوک کولسه کوریغاز دیسه اسار
بولغاندور اولوک نه اغریق لوشه شول
اولوک حقیدا صدقه بریمک کراک اولوک کشی نه

قوجاقلاب لوشه عمری اوزره بولور
اکر کشی اولوک نه قوجاقلاب لوشه توغار
لاری برله جنک خصومت بولور اکر کور کور لاب
لوشه بیدره خلاص بولور اولوک تریک
کشی نه کورغه کوتسه بولوشه دیشوار لیق
غم قالور اولوک برقسم سوزلاسه خلق
ارا سیدا راست بولور اکر اولوک نه آق یکین برله
تازوی لوشه اخرت لکه اوبدان دور
جرکه الکین برله زبوزوی لوشه شول
اولوکه دعا ایکبر قیلاق کراک اکر اولوکی جنازه که
سالیدیکه کوتارمیه کورستانغه ایلتیب

47b

لوتشی کورسه خلق ارسی داغزیر ایلکرم
بولور جنازه دیه یقلمه میر تبه سی دین
لوتشار اگر جنازه نی باشیغه کوتاریب
لوتشی کورسه پادشاه غه تعیین قلمه
کارلاری لا بولور جنازه نی اشکلاکورسه
لوتچه قلسه صدقه ریسوز اولوک بولماس
قلیب لوتشه سیلی رایگان غه جقار اگر اولوک
لارکه قاتلیب لوتشه لوتچه قلماق کرک
اولوز او مجبور بایلر قامچی دره اورماق
بوغوز لاماق دارغه اسماق قول قوتنی
کسمک

48a

کسمک دره اوستخوان بولماق قامچی اورماب
لوتشه دوشمن کرک غالب بولور اگر کشی
نی اولتورروب لوتشی کورسه مهر بانلیق برله
غمدین قوتقازیب انعام قیلور اگر کشی تنک
باشینی کسسه مهر ابانه دوشمن مغلوب اگر قاچ
یا کی باشینی کسیب لوتشه اوزاد قیلدرماکر
کشی نی بوغوز لاب لوتشه نظم صادر بولور
قامچی بیلن لوتشه مهر تنک بیل تیار
لکین قوشنده اشی اشکار ابولدره سوتوب
لوتشه دره تیاز کی تنک یمان اشلاری اشکارا

48b

بولور قول قوتنی کسیب یوتمش سن دنیا لشقت
دیمه خلاصی بولور رایرت جفاکار عمری دراز
بولور مراد غه یتار اما قیامتی لاریدن یراق
یوتمش تاردار غم اسلیب یوتمش سن درد
اوستخوان قلوب بولور یوتمش سن خلق
ارا سیدا انسیز لیک بولور یو
رلتوبی یارداق صورنای داق یو
سن خوش حال بولورا یکوی
یوتمش سن خوش جرگلور ربار یوتمش سن
غم ماتم بولورا ورغوش یاریب یوتمش سن ماتم
بولور

49a

ماتم بولور صورنای اونتی اشیتیب یو
سن سن یات جرگلور سطرنج یوتمش سن
عمری ضایع بولور زرداو یناب یوتمش سن
عاصی بولور کوبروک یوتمش سن خلق غم
مغفرت تیلورروب کسکه واجتی یوتمش سن
الماق ساتماق خیانت
قلماق اولوک برلر طعام یمک برمه تیلامک
سوغه ایبارمک یوتمه دانه ساچاق اکریول
غه دانه ساچیب یوتمش سن نرخ ارزان
بولور طعام ساتیب یوتمش سن قیمت لیک بولور

ضیارت قلرینه یتمش سکز قوطه ایکی بدلور

اولوکی خلق غه طعام بریمیه یتمش

اولوکی بر غه یتیلمه صدقه بروک کرک والله اعلم

اوتعدا النبی یا بدا اسمانغه یتمیش

مغفرت اولور اوچیوز یتمش سکز قلور

قیامت طوغری اوچیوز یتمش طقوز قلور

اسمانغه اوچوب یتمش لیک سکز

قلور اسمانغه اوچوب یاپیق کلمه توحید

خلائق کرک اسمان دین سلامت یاپیق

عجب سکز دین سلامت یاپیق کلور

اسمان

اسمان دین یتمش کوچی یاراتق قلور

اکر اسمانغه یتمیش اولتورمق فادیشاه

بولور اکر اسمانده اعمار یتمش دنیا

لیق حاجتی روا بولور اکر اسمانی یتمک

اشاره اوچوق کلور رزق کنکرو بولور اکر

فرشته لارکه قنولوب یتمش ذاهر بولور اکر

جانور دیک اوچوب یتمش یتمیش طلب

بولور اولتورمیچی یاپیق حیوانات جزاه

سبله سوز لاشکاچ حیوانات یاپیق

سوز لاریب اوتمش غیر مکرر ایتیلار بوکش

50b

51a

او لتورور توتمش دوشمن کی غالب بولور

قوی بیلک قرین قورساق زبوب

ویران قیلمش سنول محل دا بر جوبلک

احرت سفری قیلور کوتش زیب توتمش

مال حلال نصیب بولور قوچقار

یا تکه بوک بیلک قرمانیغه کریب توتمش

اولوغ خلق بوکسوزی دین

جقمش قوی اجوتون عیدلاب

توتمش اولوغ غه جونک بولور اگر

قوی گلان قرنار توتمش

اولوغ

اولوغ عمدین خلاص بولور یمان دوشمن

دین ایمن بولور قرندین خلاص بولور

حج خلق قیلور یاخچی توارغ تیار

اگر بولوب خلق نماز گاه غه جیب

توتمش ایم عمدین خلاص بولور اول

مملکت خلق غه نعمت مال بولور

جرا گر عید گاه غه توتمش کورمس اگر توتمش

کورمس راست دور اگر قوی بلدیب توتمش

یا توتلاقوی تاوب السه خلق غه

اولوغ بولور اگر توتلاقوی توتمش

52b

53a

53b

لوتشه سه برکت سید ابولور اگر اوینی
ستب یاسقوب لوتشه سه کشی
سنگ قولیغه ایکا بولور اگر اویدرسه
معلیم یا تنقسه مرتبه سی لوتشار اگر اوی نی
اولتورروب خلق غه بیرسه جنگ کشی طرف
بولور بیوه لیمیزاد غه کتار اگر هر زنگی اوی
نی لوتلا لوتشه سه اعزیق سیلاق
قولا بولور سیمیز اوی لوتشه سه کشی
لوک بولور اورق اوی لوتشه سه قمت
لیک بولور گلا ساعیب لوتشه سه بولتشه

اذاد

54a

اذاد بولور اذاد بولسه اولوغ بولور
فادشاه بولور اعزیق بولسه صحت
بولور اویغه میب لوتشه سه دولتی
زیاده بولور گاوجه نی لوتشه سه غمکین
بولور فرق ایکینچی بار فیل عرابه گاوجه نی
فیل عزمیب لوتشه سه فادشاه بولور
فیل خرطومنی سورگاسه اولوغ غم تیار
اگر فیل بوکسه سنگ فرمانیغه کرسه روز
گاری میزان بردار بولور اگر فیل بوکسه
غضب قلیب لوتشه سه غمگا قالور اگر فیلنی میب

54b

هر قیان بولور روب توشکور رسم دولت تدبر کمال
بولور اگر فیل بنک کوشتی تره سینه اوستخوان رنج
یوقشرسه فادشاه دین انعام کورار اگر فیل
ماده بولسه بدگار مطلوبمکه اشتاه بولور
اگر کاومیش زاولسه روب یوقشرسه اولوغ
لاردین بوکسکه ازار تکار کاومیش یوقشرسه
فادشاه سنگ وزیر یغه اشتاه بولور
کاومیش غمیب یوقشرسه خلق اراسن
داولوغ بولور کوسالکاومیش میب
یوقشرسه فادشاه دین انعام کورار اگر

55a

اگر یوقلاکاومیش یوقشرسه مال بسیار
غم مشرف بولور عرابه کم جقیب یوقشرسه
مملکت کم اولوغ بولور اگر اوزی عرابه
کربا خلق یوقشرسه البته فادشاه بولور
اگر عرابه دستوق یوقشرسه فادشاه
یرطرف بولور فرق اوجون خوک
خرسن اگر مخالف صحبتقان خوک یقو
یشرسه زنبورکی کیلار برله هم صحبت
بولور اگر یوکسکه بنکلی جبل قلدیوقشرسه
غالب بکسه دوستکه غالب کسور یوکلوزکور

55b

56a

56b

اگر شیر غه غالب بگ دشمن که غالب بگ
اگر شیر نه میب لوشه اولدغ بلور
اگر کوشنه نیب لوشه زردار بولور
سوته نه اجیه کنج عورتیا سلو لبارس
لوشه دوشمنی بر کیز اشتاه بولمس
اگر فلنک نه اولسه ورب لوشه دوشمنی
ناجز بولور اغ نه لوشه نادان
کشیلار که اوکرت بولور قارشقولغه
شه دوستدن زیان کورار لوکی
نه لوشه کیزل الدر لما مکار بولغای
دام

57a

دام قیمه لوکلوغه لوشه دزدن
حذر قلماق کرا کی سک نه لوشه عاقیل
کشیلار بیرله هم صحبت بولور اگر سک
بولسه همه قاسه دوشمندین حذر قلماق
سک لینک کوشه مال سوته غم تردر جار
بیست لوشه کوشه شیر قانغ بلور
همون لوشه منداى قارینک حمتدین
به نصیب بلعه وشی باید مرغان
شکار کرکس عقاب بلدم ایتا لکو قوجغه
لاجن زاغ علم طاوس بطه کوشت خوست

کرکس توشه سه اولوغ کیلار که هم صحبت
بولور سلطنت لیک بولور کوشی سیه
فادشاه لاردین التفات کرار بورکوت
توشه سه اولوغ هیبت لیک بولور بوم
توشه سه ماتم بولور اتیا لکه توشه سه
اوغل فرزند وجود غم کمور قرچغه توشه سه
خلق جفاکار بولور قدلغه الیق توشه سه
مملکت کسردار لاجن توشه سه مال
فرزندی توکا بولور مرتبه سه بلند بولور
قرغوی توشه سه یالقاق سوز که کرفتار
بولور

بولور سفر غان توشه سه بیوفا لارغه لار
دوست بولور طاوس توشه سه فادشاه امرا
لاردین انعام کیم ار اوردک توشه سه نعمتی
فراوان بولور رزق حلال نصیب بولور
مرغ آبی کلنیک کبوتر مرغ
خانکی خروس بلبل قوجقار برنده لارغه
اتیور مرغ آبی توشه سه یاپه مال توکا
بولور کلنیک توشه سه عزیز بولور مسکینه
مسافر لارغه مهربان کبوتر توشه سه
سرچغ غم یتیار توخی توشه سه کوچی

مهربان لق برله خدمت قیلور تخی نے
لوتشه سے حرامدم نصیب بولور عمکین
بولور لوتخی نے قفس دیه حوبا بر ریب لو
شه سے تیز الور خروس لوتشه سے موزین
لارغه دوست بولور بلبل لوتشه سے بغم کر
مایل بولور شتر مرغ لوتشه سے اولوغ
خلق غه استناء بولور قوجقاج لو
شه سے منفعت یتار کوشنیه
مراد غه یتار معقوله خونسه ایکی یوز
درم یتار لوتوب السه بیچاب
پیل

پیل کیزار جغندک لوتشه سے بیچاره لارغه
ظلم ایتسه قیلور اوازنی استیتسه مصیبت
تیار طوطی لوتشه سے فصیح زبان بولور
کلیلک لوتشه سے بنده فرمان قل اولور وفا منک
لوتشه سے ناوان کشیلار کوه دشت بولور قالغان لو
شه سے فرزند وجوده نگلور صعده لوتشه سے خدمت
کار اولور بدیه لوتشه سے خوش خرکلور مال
بے نهایت قافیب خوش حال بولور سیر غ
لوتشه سے دولت بر کمال بولور نیچ بشمار
دولت غرور عمری اوزون بولور [illegible]

59b

60a

نوشه سه اولوغ دوشمندین خلاص بولور کز

دوم زنوشه سه صیغی نالوان دوشمندین

حذر قیلاق کرک نوشه

دیو پری ساحر بت ابلیس زبان قیلور

دلیل نوشه سه وسواس بیدا بولور

ساحر نوشه سه عمار خلق برله دوست بلور

بت نوشه سه دین دیو جفار شیطان

زنوشه سه قلغان اشیدین غیبار

بولور بیان اشکاری اشکارا بولور

اللهی یا رب شیاطین زنوشه سه

خلق

خلق نیک ارا سیدا فتنه فساد لا بولور

بت زنوشه سه حاجت لاری روا

بولور بت غم تاریب نوشه سه دیندین

حذر قیلاق کرک صوفه برلوز

با بر بازار حرفه کر لارنی بیان قیلور بازار

خلق زنوشه سه اهل بجو مفه ملاقوات

بولور خلق غم کنکرولوک بولور انکر زنوشه

سه قالبیت بیدا قیلور تراضور زنوشه سه

خلق ارا سیدا دیانت بیدا بولور یار جنبی

نوشه سه قادر شاه لار عدل قیلور ایجه

61b

گاسیب بازارها کسب قیلا دور غان لارنی
لوتشه سه هر کس خلق از سیدا محتاج
بولمس کوکرجنی لوتشه سه اولوغ نعمتکه
متبلا بولور اوزنی فادار لوتشه سه
دنیادار بولور اما قانع بولور اوزنی
لوتشه سه قول لوق کوروب لوتشه سه
دنیا اشقه مشغول بولور عرق بلوب
لوتشه سه آخرت نی او نا تور اکر قول نی
اوزونکا لوتشه سه دنیا نی ناز نعمت کی مهیا
بولور شکرانه نعمت نی ادا قیلور اوزنی

بیت

62a

بیت لیک سلطنت لوتشه سه مراد غه تیار
اوزنی عاقیل زیرک لوتشه سه دولت
مرتبه سه بلنبر بولور اوزنی بیرده مشلک
قناعت جفتاریت لوتشه سه هر مراد غه
مقصر بولسه حاصیل بولور اکر قناعت
بیرله اوجوب بیر قیلسا هر بار بیت یا بیت گلیب
لوتشه سه خوب دور اکر کلمه عزیز یقه
لوتشه سه اوزنی دمدار لوتشه سه میراث قیلوز
الیا[illegible] دستار بیغمر چمار یاری
با صفا اصحاب لارنی بیان قیلور اکر دستار

لوتشه اوزون بولسه عمری اوزون
بولور بی حساب لوتلاطعام لوتشه
هم عمری اوزون بولغای حضرت
آدم نیک قول لارینی لوتشه دولت
مند بولور خدای تعالا غه تعیین بولور
حضرت ابابکری صدیق لوتشه اول شهرداً
عدل انصاف لیدا بولور ظلم ستم یوق
بولور حضرت عمر لوتشه خلق
نماز روزه ذکوات شریعت یولدا
لوتارلار حضرت عثمان لوتشه خلق

درس

درس اوتقوچیلار میلا فیلور حضرت علی
لوتشه عالم لارغه عزت لیسراوت
لیدا بولور اگر خدل بولغه جوبسه یکنه
لوتشه درخت بولسا بارلار لوتشیدا
کورسه خدمت گار نصیب بولور
بارلار لوتشه قلماق لوی قلماق نی ایتور
لوخدا بولوب لوتشه عمکه قالور امام رادغه
بیتار اغوچی بولوب لوتشه ظفر بتار اگر لوتشیدا
اوغوشی بارریغه لوتشه ماتم بولور مهماندار
لوتشه نکاح لوتشه امر معروف نهی

منکر نی بر جا گلتور ور ایسه بولور تو
ایات قرآن عبادت شکر تسبیح تهلیل
قرآن اوقوماق استغفار صلوات غسل
نماز روزه قرآن اوقوب بتورسه عزه
شرافت دولت تیار براست نی بر سوره
نی اوقوب بتورسه شول ایر
بولور ایت الکرسی نی اوقوب بتورسه
جمله بلا قضادن امانده بولور شهر الله
نی اوقوب بتورسه دنیادین ایمان
برله بارغای نعمت لاری زیاده بولور

تکبر

تکبر تهلیل ذکر ثنا اوقوب بتورسه
خیر برکت قوت تیار مشرق طرفکه
باقیب نماز اوقوب بتورسه دنیدن
جمله نعوذ بالله شمال طرفکه باقیب
نماز اوقوب بتورسه برکت جهد دنیک
دنیغه مشغول بولور نعوذ بالله قبله
باقیب نماز اوتاب بتورسه کلی مقصود
حاصیل بولور جنوب طرفکه باقیب نماز
اوتاب بتورسه لار تنک دنیغه کیرار اولتورب
نماز اوتاب بتورسه به تاب بولور

64b

فات صحت بولور سفر هم وریب روزه
سینی یب لوتش کورر سا مال حلال
حاصیل قلور دعاسی اجابت بولور
الیکشنی باب دلزله سیلاب یر یوز
تماق مسخ بولماق اوت توتاشماق
خاتون قوتماق یر یتراکان ز
بیان قلور یر یتراب لوتشه بلاکت
کورر صرقه یر سوز تاغ یتراب لوتش
کورر سه فادشاه ظالم کمور اماغدای
تعالی ینک رحمتی نازل بولور خاتون ز
طلاق

65a

طلاق قلیب لوتش کورر سه مطلبی کیین قالور
سیلاب لوتشه سه غم یخت کر قالور صدقه
بر سوز اوت توتاکیب لوتش کورر
مصیبت کر قالور اوت بلوب توتوز بو
لماسه حلوب سرق بولوب لوتشه دولت
کر مست بولور لای سو بولور مال حرام نصیب
بولور فادشاه غه تقین بولور
الشا بنی باشه کبر سا مهود مجوسی
بت خانه کنت ناقوس زنار کورسانک
ز بیان قلور یر سازلوتشه دوشمن گا

65b

غالب کلور بت خانه توشه سه خیر برکت
سید البولور دینی راکبت بولور اوت فرست
نه توشه سه فاوشاه غ تقریب ناقوس
توشه سه منافیق بولور یخشی لیق قلمان
کورستاق توشه سه یمیک بولور آخشه قلمان
کن نه توشه سه ذاهد بولور خشی نه توشه سه غ کین بولور عبرت اولور الیمک
تیمیق بابدا اسباب خانه وبتمان کوزه
نه توشه سه خدمت کار نصیب بولور
هرکز مجدا بولمق کار کوره شنبو مزسه نارنج

توشه سه

66a

توشه سه عمری دراز بولغای مال بسیار بولغای
شانه توشه سه خدمت کار تروز بمور تار
غاق توشه سه اغالین سه دین و دولت کوراز
کاسه توشه سه خلق تنک بولوکه حاجتی توشار
طبق توشه سه روزکاری خوش بولور غلبر
توشه سه خیر برکت تیار خدمت قلغوچی
بولور الیمک سلیمی بابدا اطریقوه تجربه کرب
اطغه یت توشه سه مراد غه تیار عزت مرتبه
سه زیاده بولور اطلس یقلیک توشه سه
مرتبه سه دی لیوشار اکراط تاوی توشه سه

هم مرتبه سی دیه لوتشه‌سی اکراطغی لوتو
لوتوب لوتشه‌سه دولتی برکمال بولور اطه
کوستی یه‌سه دولت که جتار اکراطه تنک
گلاسینی یب لوتشه‌سه فادشاه بلور قرا
آطه لوتشه‌سه فادشاه دیه انعام کورار
تمام اسباب سپاه کری برله آطغه منیب
لوتشه‌سه دولت لاری برکمال بولور
قچر لوتشه‌سه دلکی اولور قچر غه منیب لوتشه‌سه
سغر قیلور سوداکر بولور اکراتنک کمینیب
شه‌سه بخی آجیلور مراد غه یتار عمرین خلاص بولور
اتنک

اتنک کوتشی نی یب لوتشه‌سه کوچی دی معراث
تکار اکراتنک دیه یغلسه یاتشه لوتشه تکاوز
اکرخلق تنکلار اسیدا اتنک دیه یغلسه فقیر
لقی اشکلار بولور اتنک نی قارغه لوتشه‌سه
ارزق تنک بولور اتنک کیوک یوکلاب اولیکه
گلیب لوتشه‌سه دنیالقی بی زهاسیت بولور
سیوه کمینیب لوتشه‌سه سغر قیلور سیوه دیه
لوتشوب لوتشه‌سه ربتا بولور اکرسیوه
دیه سیوه کمینیب لوتشه‌سه عمکه قالور اکر
سیوه نی اولتوروب لوتشه‌سه عمرین خلاص

تیار سیوه نی یوتالاب یوتمشسه اولوغ
بولور سیوه نی یاتقوزوب یوتمشسه
اولوغ لار بوکنسه مطیع فرمان بولورلار اگر
سیوه بوکنی یوتوب یوتمشسه غمگه قالور
اگر سیوه کم میب هر طرفکه بورسه اولوغ
دولت کم جهار سیوه سوی یوتمشسه
مال حلال نصیب بولور سیوه نی اشکلا
یوتمشسه دولتی هر زیاده بولور شول مجلس
دایر جونکی کشی اولار اگر بوکلاسیوه
شهر کم کرسه فتنه آخوب پیدا بولور
الیلا یوتمه

انا فتحنا لک یا محمد فرعون لعین علیه اللعنه
یوتمشدیکی کولمک یغلاماق پادشاه لار
هر سوزلاشمک سوزلاشیب پادشاه
دینگ غضب بیدین دلیج بولور پادشاه
دین انعام کورمیب یوتمشسه التفات کورار
اگر پادشاه بوکنسه نی امر قیلسه هم خلق
بوکنسه مطیع فرمان بولور پادشاه غه خلق
منت قیلیب یوتمشسه رزق کنکیو بولور التفت
یعنی باب سیاحل بولوب یوتمشسه غریب عدولت
کم جهار موزین بولوب یوتمشسه احوالی

یخشی کیجار منیم بلوب یوتشه سن اوزاق
الدیسه که قالور آناسن یوتشه سن یالغانچی
یلان مشهور بولور عیب نامه دن
یوتشه سن هیچ کیشی حاجتی یوتشمس یوتشکل
داولتوروب یوتشه سن دولت که جعفار
کیشی یغلاب یوتشه سن خدیجان خرد بولور
کولوب یوتشه سن غمکه قالور یلنبر اوزاز بوله یغلاب
یوتشه سن مصیبت که قالور دیوانه بلوب
یوتشه سن زردار بولور اکر اوزنی آیه یوتشه سن
دینیاغه حریص بولور یوتشه سن بولوب یوتشه سن

دینیغم

دینیغه خلل بولور اوشبو الا یوتشه سن امان
لق راحت تزور اکر یوتشه سن اولوب یوتشه سن
سفر قیلور اکر اوزنی یالانکاچ یوتشه سن انتهای
اوبدان دور غواص یوتشه سن هر عزیز یتیم
حاجتی روا مشکلاسان بولور تمت تمام

بعون ملک الوهاب

شدی یوتشی خدای لایزال
نموزداخطه قتوب کویدی نخشاغ

این کتاب روز یکشنبه تمام
اولوب قالسام خطم اخلاق الفاظ